

קלקראת שבת מלאכתא

Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת שלח

לקראת שבת מלכתא

פנינים לפרשת שלח | גליון מס' 332 | תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה' | לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

ניגש אליהם המנקה והרים את קולו בתקיפות: "וכי אתם לא מתביישים לשבת כאן וללמוד ביום שישי מבלי להגיש עזרה בבית?! היכן המידה של 'נושא בעול עם חברו', לעזור בבית לאשה ולילדים להכנס לשבת ברוגע ובישוב הדעת?!" כאשר סיים לצעוק, יצא מהמקום בטריקת דלת. וכשהוא יצא, רבי גדליה נדל פנה לר' בן ציון ושאל: "נו, הוא טוען טענה" -מה יש לנו לענות על טענותיו?

ההנהגות הנפלאות לקראת שבת של הגאון רבי בן ציון פלמן זצוק"ל

"ביום השַׁבָּת" (במדבר ט"ו, ל"ב)

בקבלת שבת, הקפיד ר' בן ציון להגיע לבית הכנסת בתפילת מנחה שקודם קבלת שבת, אע"פ שכבר התפלל תמיד מנחה גדולה בערב שבת, הוא נכנס מוקדם למקומו כדי להכין את עצמו לקבלת השבת. בעת 'קבלת שבת' עמד כל שעת אמירת המזמורים של 'קבלת שבת'.

פלוגי התעניין פעם: מדוע הרב עומד כל עת 'קבלת שבת', והשיב לו: "משום כבוד שבת".

"מה המקור, היכן זה כתוב?" - התעניין הפלוגי.

והרב השיב לו: "זה כתוב ברמב"ם". ולא יסף.

מקורו לכאורה, מעובדה שסיפר בעצמו כמה פעמים.

פעם שהה בבית הרב מבריסק בעת קבלת שבת. מרן הגרי"ז התרומם וקם לקראת אמירת 'מזמור שיר ליום השבת'. כאשר קם, לבש את המעיל העליון שלו, את הכובע ונעמד. וכך בעמידה אמר מזמור שיר ליום השבת באימה וביראה כמקבל פני מלך.

ידעתי שאצל הרב מבריסק אין שום תנועה שנעשית ללא סיבה, ושאלתי את הגרי"ז כדי ללמוד: האם צריך לומר 'מזמור שיר ליום השבת' בעמידה, והאם צריך לאומרו עם הכובע העליון, והאם יש לאומרו במעיל, ענה הגרי"ז: "כן, צריך, כך כתוב". חשבתי רגע

ושאלתי האם הכוונה לדברי הגמרא שרבי יהודה היה מתעטף בשיראי ואומר בואו ונצא לקראת שבת, השיב הגרי"ז שאכן כך כתוב על רבי יהודה, אבל כתבו שרבי יהודה היה נראה אז כמלאך ה' צב-קות, ואנחנו לא מלאכים, ולכן אין זה מקור לכך שאנו בני האדם צריכים לעשות כך. המשך הגרי"ז ואמר, אבל יש מקור שכתוב כך גם לדין לאנשים כמותנו. שאלתי היכן המקור? אמר הגרי"ז כי כתוב ברמב"ם שכאשר שבת מגיעה, יהיה פנוי ויקבל שבת כמקבל פני מלך. וכי את המלך מקבלים בישיבה, וכי את המלך מקבלים בלי

חליפה, וכי את המלך מקבלים ללא כובע - דברי הגרי"ז.

סיים ר' בן ציון לאמר: מאז ששמעתי את הדברים כיצד הם יוצאים מפי הגרי"ז, אינני מסוגל לשבת בקבלת שבת, גם לו הייתי רוצה, לא הייתי מסוגל, לא יכול, כיון שאני מקבל פני מלך. זו השבת וזוהי קבלת שבת.

ההכנות לשבת בימי שישי הארוכים

בימי שישי, ר' בן ציון למד בחברותא עם הגאון רבי גדליה נדל זצ"ל הלכות טריפות ותערובות, במשך כשנתיים (תשי"ח ותשי"ט). הלימוד היה בימי שישי בעזרת נשים של כולל ברסלב הישן ברחוב אלשיך, מקום שקט ללמוד בו ברציפות ובישוב הדעת. שעות הלימוד היו מהשעה 8:30 בבוקר, עד שעה ורבע לפני כניסת השבת, בחורף ובימי הקיץ.

ר' בן ציון אברך צעיר, תקופה קצרה אחרי החתונה, ור' גדליה מבוגר ממנו בשנים עשרה שנה.

ה'מנקה' המקומי, היה מוגיע בשעה לא קבועה ונכנס לעזרת נשים לנקות, פעם בבוקר ופעם אחרי צהרים. כאשר ניקה את המקום בו הם ישבו, עברו לצד השני של החדר, עד שסיים לנקות וכך לא הפריעו לו. הם הבחינו בכל זאת כי משהו מפריע לו, הוא כעוס. אבל לא היה להם הרבה שהות לחשוב על כך. פעם שאלו אותו - האם מפריעים לו או משהו כזה, והשיב: חלילה, אני מנקה, והכל בסדר.

אך הוא היה כעוס. מדוע? כי במשך הזמן הבחין, כי תמיד הם נמצאים - שני האברכים השקדנים הללו, כל שעות היום.

הדבר הכעיס אותו: כיצד ביום שישי, כאשר כל בתי ישראל עסוקים וטרודים בטרדה של מצוה, בהכנות כלבוד שבת, מסוגלים שני האברכים הללו להיעלם מביתם, ולהיות ספונים בביהמ"ד במשך כל היום.

כיון שלא יכול היה לעכל את הענין, הגיע רגע שהצער שלו עלה על גדותיו עד שהחליט לקיים מצות תוכחה. ניגש אליהם והרים את קולו בתקיפות: "וכי אתם לא מתביישים לשבת כאן וללמוד ביום שישי במשך כל שעות היום, מבלי להגיש עזרה בבית?! וכי זו הדרך, היכן המידה של 'נושא בעול עם חברו', לעזור בבית לאשה ולילדים להיכנס לשבת ברוגע ובישוב הדעת!?"

עכשיו כבר הבינו, מה עומד לו על הלב בשבועות האחרונים. הוא כל כך צעק וכעס, עד שהם התפעלו מהקולות והברקים שיצאו מפיו. כנראה היו בתוכו כעסים נוספים על בעיות אחרות שלו, והוציא הכל

בצעקות הללו, בקול רעש גדול...

שני תלמידי החכמים חלילה לא השיבו כנגדו, וגם לא נפגעו כי "תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם". הם הקשיבו לכל מילה שצעק. שתקו ושוב הביטו והקשיבו.

כאשר סיים לצעוק, יצא מהמקום בטריקת דלת. וכשהוא יצא, רבי גדליה פנה לר' בן ציון ושאל: "נו, הוא טוען טענה" - כלומר, מה יש לנו לענות על טענותיו.

ר' בן ציון ענה: מאז שהתחלנו ללמוד, אני משכים קום ביום שישי לפנות בוקר, שעתיים לפני הזמן שאני קם מידי יום, ובשעתיים הללו הנני מסייע ומכין את הדברים שצריך להכין לכבוד שבת.

ר' גדליה היה מרוצה מתשובתו, ומיד המשיכו בתלמודם לתוך דברי הש"ך המחודשים בסימן מ"ג. המשיכו בהכנותיהם לשבת...

רבי בן ציון הביא בשיעוריו, כי בספרים כתבו בשם הזוהר, שכפי ההכנה של האדם לקראת שבת בטהרת וקדושת מעשיו בימות החול, כך זוכה לקבל את הנשמה היתירה. מי שמכין את עצמו בששת ימי המעשה כמו שצריך, זוכה בשבת לנשמה יתירה גבוהה יותר משאר בני אדם. אם מעשיו פחות ראויים, הרי הוא מקבל את הנשמה היתירה כפי מעלתו הפחותה.

הלימוד ביום שישי היה חלק עיקרי בהכנה לשבת.

כאשר בנו של ר' בן ציון דיבר איתו פעם אודות הכנה לשבת, אמר לו אביו: החזון איש החמיר לא לקרוא בשבת לאור הנר - גם לא ליד מנורת נפט או מנורת חשמל (המחוברת למצבר, או לגנרטור), על כך שאלתי פעם את החזון איש: אם כן כיצד אפשר ללמוד בליל שבת? והשיב: אחת מההכנות לשבת, להכין כמה דפים גמרא בעל פה, שיוכל ללמוד בהם בליל שבת - גם זה נכלל בהכנות לשבת קודש.

הנהגות ביום השבת

כיצד אוכלים?

בשנים האחרונות בנו של ר' בן ציון שם לב, כי בסעודת שבת אבא אוכל לאיטו מאד לאט. סיפר הבן:

החלטתי לעקוב, והבחנתי כי אכן כך, אכילת שבת איטית במיוחד, מול אכילת יום חול שהיתה במהירות. הבדל ניכר וקיצוני בין שבת לחול.

שבת אחת באמצע הסעודה, שאלתי: אבא, הכל בסדר, האם אתה מרגיש טוב, העזתי לשאול כן, כיון שדרכו של אבא זצ"ל, שגם אם לא היה חש בטוב, לא אמר כלום שכואב לו או משהו אחר, רק שאם

המשך בעמוד 29

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכיה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעיי"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

'אף אחד לא יודע מה בדיוק היה המספר, הוא לבש ציציות כמה שהצליח. שמעתי אנשים שאומרים שהוא לבש 18 ציציות או 26, יש שאומרים 72, אבל כל המספרים האלו לא נכונים. ידוע לי שהוא לבש מאה ואפילו 120 ציציות על גופו, וזה עוד לפני הטליתות שבהן התעטף. היו לו גם כמה פראקים, בגדלים שונים, בהתאם למספר הציציות שלבש בכל פעם.'

הגאון רבי צבי שרלין שליט"א, על אופן ההידור המופלא של מורו ורבו הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל במצוות ציצית

יעקב א. לוסטיגמן

"ועשו להם ציצת" (במדבר ט"ו, ל"ח)

מצוות ציצית היא מצוה יקרה וחביבה עד מאוד, ואמרו חז"ל במסכת מנחות שהזהיר במצוות ציצית זוכה ורואה פני שכינה, ואף תלה בה הכתוב את כל מצוות ה', כמו שנאמר "למען תזכרו את כל מצוות ה' ועשיתם אותם".

אין ספק שאם נחפש את דמות של האיש אשר זכה להדר ולהיזהר במצוות ציצית יותר מכל אדם אחר עלי אדמות, הלא יעידו כולם ויאמרו פה אחד שהיה זה איש האלוקים מרן הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל, שהיה זהיר מאוד במצוות ציצית עד כדי מסירות נפש של ממש, והיה מרבה בלבישת טליתות קטנות וגדולות, גם בימות החמה וגם לעת זקנתו, כשכחש גופו ואך בקושי הצליח לשאת את המשא הכבד של הטליתות הרבות.

בעניין זה זכינו לשוחח בעבר עם תלמידו חביבו הגאון רבי צבי שרלין שליט"א, רבה של הקהילה החרדית ברמת אשכול, ור"מ בשיבת 'תורה אור', שתיאר באוזנינו את אופן ההידור המופלא של מורו ורבו בעניין זה של מצוות ציצית, וגם חשף בפנינו את הסוד אשר בגינו הקפיד הרב שיינברג זצ"ל להדר דווקא במצווה זו, וחשבנו שכדאי להביא את הדברים שוב.

שאלנו את הגאון רבי צבי שרלין שליט"א באותה שיחה מיוחדת האם יש אמת בשמועה שהיתה נפוצה בעבר, ולפיה ראש הישיבה זצ"ל היה לובש כל כך הרבה ציציות משום שקיבל על עצמו בשעת סכנה ללבוש ציציות לפי כל השיטות וההידורים.

"זה לא נכון", השיב הגר"צ שרלין בפסקנות. "הציציות לא היו שונות זו מזו. כולן היו על פי השולחן ערוך והמשנה ברורה. באופן כללי ראש הישיבה היה מאוד מאוד נאמן לשו"ע והמשנה ברורה. לא זו מפקייהם. עם זאת, היו מביאים לו לפעמים טליתות עם קשירה של חוליות כמנהג התימנים וכדו', והיתה לו חביבות מיוחדת גם לחומרות כאלו ואחרות, אבל הוא לא חשש לשאר השיטות מלבד השו"ע והמשנה ברורה.

האם הציציות שלבש היו צמר או של בד, שאלנו והרב שרלין השיב: "כל

הציציות היו מצמר רחלים טהור, כשיטת המשנה ברורה. אולי בין לבין הוא לבש גם כמה ציציות של בד, אני לא זוכר דבר כזה, ובכל מקרה אני כן יכול לומר בוודאות שרוב רובן של הציציות שלו היו מצמר".

הרב שרלין מספר לנו גם סיפור משעשע אודות מורו ורבו: "פעם אחת נאלץ מורי ורבי ראש הישיבה זצ"ל, לעבור בדיקה רפואית. הרופא הורה לו לפשוט את בגדיו העליונים לצורך הבדיקה ויצא לרגע מהחדר. ראש הישיבה, במורת רוח מופגנת, נאלץ לפשוט את כל הציציות שהיו על גופו. הרופא נכנס לחדר ונבהל: הוא השאיר בחדר אדם רחב מידות, ובשובו מצא שם איש רזה וצנום..."

כמה ציציות באמת נהג ראש הישיבה ללבוש? היה לו מספר מסוים? "גם זו תעלומה בפני עצמה. אף אחד לא יודע מה בדיוק היה המספר, אבל לי נראה שלא היה לו מספר, הוא לבש ציציות כמה שהצליח. שמעתי אנשים שאומרים שהוא לבש 18 ציציות או 26, יש שאומרים 72, אבל כל המספרים האלו לא נכונים. ידוע לי שהוא לבש מאה ואפילו 120 ציציות על גופו, וזה עוד לפני הטליתות שבהן התעטף. אולי כשהיה בבית החולים, חולה וחלוש הוא לבש 18 ציציות, אבל בשנות הכח הוא לבש כאמור הרבה הרבה יותר, והיו לו גם כמה פראקים, בגדלים שונים, בהתאם למספר הציציות שלבש בכל פעם.

בבירור שהכוחות שלו היו על טבעיים. אדם נורמלי לא היה מצליח לתפקד עם כל כך הרבה שכבות, אבל הוא היתה לו חביבות עצומה למצוות הציצית, ובכל פעם כשתלמידים רצו לשמח אותו היו קונים לו ציצית חדשה והוא היה המאושר באדם שקיבל עוד ציצית".

בניסיון לפתור אחת ולתמיד את התעלומה הגדולה, שאלנו את גר"צ שרלין, מדוע באמת לבש הגר"ח פ"ש שיינברג צוק"ל ציציות רבות? והאם הוא התבטא פעם בנושא זה כשנשאל על כך או בהזדמנויות אחרות.. "האמת היא שאף אחד לא יודע את הסיבה האמיתית", פותח הרב שרלין. "הוא לא גילה לאף אחד את הסיבה, ככל הידוע לי. קרה לא פעם שהתלמידים ניסו לשאול אותו, אבל הוא אף פעם לא ענה על כך, תמיד היה מעביר נושא בחכמה והיה משאיר את השאלו בלי תשובה ברורה".

"אבל היה פעם מקרה שמתוכו למדנו חלק מהעניין. היה זה כשראש הישיבה עבר ניתוח, ובתקופת ההחלמה הרופאים אסרו עליו ללבוש כמעט את כל הציציות. זה מאוד מאוד חרה לו, אבל לא היו לו ברירות והוא נאלץ לציית למצוות הרופאים. ראש הישיבה ניגש לכמה אברכים מהישיבה, וביקש מהם שילמדו ליזכותו ונתן להם כסף כדי שיוסיפו על סדרי הלימוד הקבועים שלהם, וילמדו במיוחד עבורו. מהסיפור הזה למדנו שבעצם היה לו עניין להרבות זכויות, וכשהרופאים אילצו אותו לוותר על חלק מהציציות, הוא חיפש דרכים אחרות כדי להרבות זכויות.

"זאת כנראה לא הסיבה היחידה, אבל בוודאי יש בזה אמת. מי שהכיר את הראש ישיבה ראה לכל אורך הדרך שהוא מקיים בגופו של הכתוב "חכם לב יקח מצוות". הוא תמיד היה אומר שצריך לחפש מצוות ולהרבות במצוות באופן יזום, כי המצוות שמזדמנות לנו ממילא הן לא מספיקות. צריך עוד. הוא היה אומר שמי שלא מחפש ומשלם על קיום המצוות, מפסיד, והוא עצמו היה עושה את זה בכל מיני תחומים, לא רק בלבישת ציציות רבות.

"כך למשל, היה ראש הישיבה נוהג לגשת כשליח ציבור קבוע כמעט כל ימיו, במסירות נפש. כל יום הוא היה ניגש להתפלל לפני העמוד שלוש פעמים ביום, גם בימי חול וגם בשבתות ובחגים. רק במקרים בודדים יחסית הוא ויתר על הדבר. פעם היה לי יאר צייט שביקשתי לעבור לפני התיבה במנחה הוא נתן לי לכבוד היאר צייט, אבל סתם כך הוא לא ויתר על זה. היו לזה סיבות נוספות, כמו למשל העובדה שבראשית ימיה של הישיבה היו הרבה בחורים אמריקאים שלא היו בקיאים כל כך בנוסח ובמבטא הנכון, ומאז ראש הישיבה החליט שהוא תמיד יגש לעמוד כדי שלא יהיו בעיות, אבל זה היה גם מטעם של רדיפה אחר המצוות כמו שראינו שעשה זאת הרבה שנים אחרי שהבעיה הזאת כבר לא היתה קיימת, וגם בתקופות שהיה מאוד מאוד חלש והתפילה לפני העמוד עלתה לו בכוחות מרובים.

"כמו"כ היה נוהג מדי פעם לשלם לאברכים שילמדו תורה ליזכותו, ולא מדובר כאן על אדם מסכן שלא זכה ללמוד תורה. הוא היה לומד יומם ולילה, לא פסיק פומיה מגרסא, ובכל זאת זה לא הספיק לו, הוא רצה עוד ועוד זכויות ושילם על כך, לא רק בכסף אלא גם במאמץ, בזמן, בכבוד ובכל דרך אפשרית".

"לישיבה היה ראש הישיבה מגיע רק עם ציציות של טלית קטן, אבל כשהיה בביתו ועסק בדיונות וברבנות, היה מתעטף גם בטליתות גדולות. לא אחת ולא שתיים, אלא 20 ו-30 טליתות ואפילו יותר. "זה היה כרוך בקושי עצום, לא רק בגלל החום העז, אלא עצם המשקל של כל כך הרבה בדים. אנשים רגילים מרגישים לפעמים שטלית אחת קצת מכבידה עליהם, וראש הישיבה ישב עם שלושים טליתות, ועוד 120 ציציות... צריך להיות לזה גיבור אמיתי.

"זה לא היה סתם קושי. לפעמים זה הגיע ממש למצב של מסירות נפש. אני זוכר לפני משהו כמו 30 או 35 שנים, היתה שנה אחת שהיה חום נוראי בירושלים. 40 מעלות חום. אני לא זוכר אם כבר היו אז מזגנים בהיכל הישיבה או לא, אבל גם אם היו מזגנים הם לא השפיעו באותו יום חם. הבחורים התפוצצו מהחום. ישבנו בבית המדרש והינו צריכים הרבה מאוד כח כדי להתעלם מהחום הכבד וללמוד למרות הכל, ואילו ראש הישיבה מסר שיעור כהרגלו כשהוא לבוש ביותר מ-100 ציציות. "אני זוכר פעם שכמה תלמידים הרהיבו עוז ושאלו את ראש הישיבה איך הוא מתמודד עם החום הכבד הזה כשהוא לובש כל כך הרבה ציציות, אבל הוא השיב להם בחיוך "אמר אם יהיה חם בעולם הזה, יהיה למעלה קר. הגיעו הדברים עד כדי כך שקרה שהיו לו כוויות חום מהציציות, ולמרות הכל הוא לא וויתר על זה.

"כשהתחיל ראש הישיבה להזקין וגופו נחלש הרופא היה אומר לו מדי פעם להפחית את כמוות הציציות שלבש, ובכל פעם היתה מתנהלת מלחמת בבית. הרבנית היתה אומרת שצריך להוריד את רוב הציציות וראש הישיבה השיב לה שמספיק להוריד רק כמה בודדות. היא היתה לוקחת לו את הציציות והוא היה הולך ומחזיר אותן. הוא היה מאוד עקשן כשזה הגיע לריבוי זכויות.

איך הצליח ראש הישיבה לבדוק כל כך הרבה ציציות בכל פעם כשהוא לבש אותן? הרי זאת עבודה של שעות?
"היה אברך מיוחד שהיה ממונה על זה, הרב אביגדור גולדברג. הוא היה בודק את הציציות של ראש הישיבה, ודואג לתקן כשצריך להחליף כשצריך. באמת היתה לו תחלופה גבוהה בגלל החום והזעה, הציציות היו עוברות הרבה כביסות ובהתאם היה גם צורך להחליף אותן אחרי שנסחקו.

"בנוסף היה ראש הישיבה מכוון בכל פעם כשלבש את הציציות, שאם יש ביניהן ציצית פסולה הוא מפקיר את הבגד הזה, כדי להיפטור מהחובה של ציצית לאותו בגד. זה פתרון שמוזכר בפוסקים אבל בכל מקרה הוא לא סמך על זה, וכאמור היה תלמיד שבדק עבורו את הציציות. בכלל היתה תעשייה שלמה סביב זה, לכבס, לנקות, לסדר, להחליף זה היה תפקיד של כמה וכמה תלמידים ובני בית".
זה לא השפיע על ראש הישיבה? הציציות המרובות לא הפריעו לו לתפקד?

"בכלל לא. הוא היה אדם מאוד זריז, עם הרבה כח. אני זוכר שהיינו הולכים איתו לכותל המערבי בחגים, בשבועות אחרי ותיקין ובחגים אחרים, ואנחנו היינו קבוצה של בחורים צעירים, הוא תמיד היה הולך יותר מהר מאיתנו, היינו צריכים להתאמץ כדי להדביק את הקצב, בזמן שהוא היה מובגר ועם הרבה מאוד ציציות על גופו. ראו

"אני תמיד אומר שמי שרוצה לחקות את ראש הישיבה צריך לקחת את כל ה'פעקל', לא רק את הציציות. שילמד כמו הראש ישיבה, שיהיה בעל מידות עצום כמותו, שיאכל אוכל כמו שהוא היה אוכל, בלי טעם ובלי ריח, ממש בלתי אכיל, ואחר כך שינסה גם להרבות בציציות כמו ראש הישיבה"

מתהלכת על אחת הטליתות שעליו. רציתי לתופסה ולהשמיטה. "אך רבי חיים פנחס עצר בעדי. הוא ביקש שאביא מהמטבח כוס, הוא הניח את הכוס על הטלית והנמלה נכנסה לתוכה. "רציתי לזרוק את הכוס לפת, אך שוב הוא עצר בעדי ואמר: 'רד בבקשה למטה, שם יש גינה, אפשר להניחה שם שתלך לדרכה. זו בריאה של הקב"ה'..."

החשיבות הרבה שהוא ראה במצוות ציצית השפיעה גם על התלמידים? היו בחורים בישיבה שגם לבשו יותר מציצית אחת? "קרה כמה פעמים שבחורים ניסו ללבוש עוד ציציות אבל הוא בשום אופן לא אפשר את זה. הוא ממש כעס כשראה שמנסים לחקות אותו ולנהוג כמוהו בנושא זה. לא היה על מה לדבר בכלל. הוא לא הסכים לשמוע הסברים או תירוצים, ובשום אופן לא הרשה לתלמידים לחקות אותו.

"אבל הוא כן ציפה מהתלמידים ומכל אחד שיקפידו על הציצית שלגופם, שהיא תהיה נקיה ומסודרת, כיאה וכיאות למצווה חשובה כל כך. כשהיה רואה בחור שלובש ציצית מלוכלכת, עם חוטים שחורים וחצי קרועים הוא ממש היה מזדעזע, לתלמידו הקרובים אפילו היה נותן מעין סטירה קלה אם ראה שהם לא מכבדים את הציצית. תמיד היה דורש מהתלמידים שהציצית שלהם תהיה נקיה ומסודרת, שיהיה אכפת להם איך שהציצית נראית, כראוי למצווה החשובה הזאת.

"אני תמיד אומר שמי שרוצה לחקות את ראש הישיבה צריך לקחת את כל ה'פעקל', לא רק את הציציות. שילמד כמו הראש ישיבה, שיהיה בעל מידות עצום כמותו, שיאכל אוכל כמו שהוא היה אוכל, בלי טעם ובלי ריח, ממש בלתי אכיל, ואחר כך שינסה גם להרבות בציציות כמו ראש הישיבה".

ואם בדמותו הפלאית של מרן הגר"ח פ' שיינברג עסקינן, לא נוכל להימנע מהביא כאן את המעשה הנפלא והקצר שקראנו אודותיו בעלון 'איש לרעהו': סיפר מנהל המשרד (בארה"ב) של ישיבת 'תורה אור': "פעם ביקרתי בביתו של ראש הישיבה הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל כדי להתברך ממנו. הבטתי וראיתי שנמלה

הדד-עט הדד-עט הדד-עט

**מענה לשאלות ב'דף היומי בהלכה'
גם באמצעות הדואר האלקטרוני**

**ניתן להפנות לשאלות בסימן 'לב'
לכתובת daf5609000@gmail.com
והרבנים המשיבים ישתדלו לענות בהקדם לכל פונה**

הרב אלחנן ויסבורד הזמין את הגביר לביתו של מרן הגראי"ל שטיינמן ומרן אמר לו שאם לאדם יש מחלה הוא הרי ינסה לרפאות את עצמו בכל אפשרות שרק יוכל, כמה כסף שיצטרך העיקר שיתרפא, כך גם בשביל להינצל מגיהנום - צריך לתת כסף, הדברים חדרו לליבו, וכתב צ'ק על סך 300,000 דולר

מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל בגיוס ממון למען הכוללים והישיבות

"יעקב היתה רוח אחרת עמו" (במדבר י"ד, כ"ד)

מרן הגראי"ל שטיינמן, חניך דור שלם של נותני צדקה היה לו כוח מגנטי אדיר, להוציא כסף. לא בכוח. אלא לגרום לאנשים שיבינו שכדאי להם העושר - כדי לתת כסף לכוללים ולישיבות. לא ידוע אם היה בדורותינו יהודי עם כזה כוח של חינוך עשירים ושועי עולם - להחזקת תורה. יהודים שנתנו 200,000 דולר בשנה לצדקה, למדו לתת 1,000,000 מיליון דולר.

(על פי שיחה עם רבי שלום בער סורוצקין ורבי אלחנן ויסבורד). יהודי יקר פלוני, לפני שהייתה לו היכרות עם ראש הישיבה חילק מידי יום אלפי דולרים לצדקה, בש'קים של אלף, חמש מאות מידי יום, מאז ההיכרות עם רב אהרן-ליב, חלפו מאז יותר מעשר שנים, וכבר הספיק לחלק עשרות מיליונים לכוללים ולישיבות.

כפי שנודע, רב אהרן-ליב ביקש מחתנו רבי זאב ברלין (ראש ישיבת גאון יעקב) כי הוא רוצה זכות ב'תמיכת בני תורה' לתרום את הלחם שהבחורים אוכלים בישיבה. העסקה ביניהם בוצעה והייתה קיימת במשך שנים רבות. החותן תרם את ה'לחם' ל'גאון יעקב', איש לא ידע על כך, מלבד חתנו, גם החלות והעוגות של שבת שולמו על ידו, כיון שרצה שהבחורים יאכלו את הלחם שלו ממש, מפתו ומלחמו, לא הקנה את הלחם לישיבה, אלא הותירו ברשותו ומאכילם מפינתו, ולכן, הבחור האחראי לעשר, היה אומר בנוסח ההפרשה, כי הוא מזכה את הלחם, לאיש הבלתי נודע שהלחם שייך לו, וששמו רשום בדף שנמצא בידו של ראש הישיבה רבי זאב ברלין, ובעל הלחם נותן לו רשות לעשר, כך נמשך הדבר עד סוף ימיו של רב אהרן-ליב. לאחר פטירתו, פרעו הבנים את חוב הלחם של החודשים האחרונים לחייו...

במשך שנים רבות, נתן את היין להבדלה ל'ישיבה קטנה' פוניבז', וזכה בכך בברכה שמברכים בשבת לפני מוסף "ומי שנותנים נר למאור ויין לקידוש ולהבדלה".

הוא אמר לגבירים לתת עוד ועוד. להחזקת תורה וכששאלו 'המבזבז אל יבזבז יותר מחומש' אמר להם במתיקות "בשמים, תטילו את העבירה עלי, שאני אמרתי לכם לתת..." לא הסכים להגדיר את

'החזקת תורה' כ'צדקה' שיש עליה דין חומש אלא אפשר וצריך לתת יותר, כפי שהכריע החפץ חיים (אהבת חסד חלק ב' פרק כ' אות ד' וכן בשולחן ערוך הגר"ז).

הוא היה סבור שמבחינת עסקים, לתת להחזקת תורה, זו עסקה לכל דבר ועניין. ללא סיכונים. בכל השקעה אחרת של 10 מיליון יש סיכונים, כאן אין.

"יש לי שותף טוב ובטוח" הציע להם.

"איזה שותף יש לראש הישיבה להציע?"

"שותף מאד טוב".

"כמה הוא שווה, על מי מדובר?"

"מישהו מאד מאד טוב. הקב"ה."

תעשו איתו עסקה - תכניסו אותו כשותף ממש בעסקים, תתנו חמישים אחוז לצדקה". נקודה. "חמישים חמישים. ואז הוא יעמוד אתכם יחד בעסק ולא תפסיקו להרוויח!".

בדרך כלל היה מייעץ לחלק את חמישים האחוזים לשני חצוי חלקים, להחזקת תורה ממש והחצי האחר להכנסת כלה, ליתומים ל"ע ועוד (כל פעם הכריע לפי העניין).

המן יירד להם משמים" הסוכריות יזרקו, רק צריך מי שיטרח מאד לאסוף אותם בשביל האברכים.

סודות מעולמו של הרב שטינמן - וראשי הכוללים

לפעמים בעת שראשי כוללים, היו משוועים לברכה ועזרה באוזני מרן היה מורה להם לשבת ולומר תהילים.

כשהיו אומרים לו "אלחנן בוכה בטלפון" היה אומר "או, אה, עכשיו תגיע הישועה".

מעיד רבי אלחנן "פעם אחת ראיתי את רבי שלום בער שליט"א מתעטף באחד מבתי הכנסיות בפאתי ארה"ב ומוריד כים דמעה לקל אמונה".

כי אלו הסודות שמרן הגראי"ל היה מלמד אותם.

"יש מאות סגולות, אבל הטוב ביותר והמועיל ביותר, זו הסגולה הבסיסית שהכל תלוי בה: תתפלל ותתפלל" - אמר לראש הכוללים. תפסיק להאמין בתמונות, ובהסרטות, ולא בנסיעות. אלא להשתדל, להתפלל ולשאת עיניים לשמים בלבד.

הרב ויסבורד: "מרן היה שולח אותי. לך תתפלל, תיכנס לתוך חדר תבכה. מותר לך לבכות הרבה והרבה תהילים בכוונה.

מוצאי שבת אחד שאלתי, היכן להתפלל?

השיב: "לא נפק"מ היכן".

אולי למירון? - שאלתי.

"סע למירון" - הסכים.

בלי חכמות נסעתי כל מוצאי השבת גמרתי את התהילים. בבוקר הגיעו מאות אלפי דולרים"

ניסיונות באמונה...

שלוש עובדות, יגלו מעט, כיצד מרן השתדל להגביה את שלוחי עולם התורה למושגים איכותיים, שיידעו ויכירו שאם הם מעוניינים להחזיק את הכוללים שחלילה לא יתלו את הצלחתם בעצמם, ולא את תקוותם בבשר ודם זה או אחר. אלא יתלו עיניהם לשמים לנותן התורה - נותן לחמנו ומימנו.

פעמים היה מעמיד אותם בניסיונות של ממש.

מעיד נכדו, הרב אשר שטינמן שליט"א:

א. רבי אלחנן הגיע למרן ואמר שעוד מעט 'ראש חדש' ואין לו ממה לשלם ואינו יכול לנסוע לחו"ל מסיבות אישיות אלא ליום אחד, בו יוכל לפגוש 2 עסקנים שעוזרים לו תמיד ולבכות להם שיעזרו לו, אמר לו סבא: מה יהיה חודש אחרי זה, עדיף לא להשתמש עם כזה סוג נשיק רק במצב חרום.

שאל רב אלחנן מה לעשות.

סבא התעניין: התפללת כבר?

אני תמיד מתפלל.

תתפלל עוד. ומי אומר שההשתדלות צריכה להיות בנסיעה לאמריקה, אפשר שהתקציב יגיע לארץ.

נסעו למירון רב אלחנן וחברו, ואמרו את כל התהילים במשך כל הלילה, בבוקר התקשר אליו עשיר אחד ונתן 270 אלף דולר, והצליח

זה היה דבר קשה עד מאד, ניסיון אמיתי, לתת 50% להקב"ה לצדקה, ללא התחכמויות והתחמקויות, ומי שעמד בניסיון, ויש כמה כאלה, עד היום הם לא מפסיקים לצמוח! במקביל לכך שהם נותנים עד היום חצי לצדקה.

בשנים האחרונות לחייו, הפסיק, משום מה, לעשות את העסקה של חמישים אחוז... אבל אלו שהספיקו לעשות את העסקה מול השותף הקב"ה, העשירו פי כמה וכמה. אחד מהם מתגורר בארץ ישראל, והעשיר בממדים אדירים, עד היום.

הכוח לעמול למען הכוללים והישיבות

לא היה אצלו ספק שכיום בדור הזה, ספינת היהדות חייבת את הכוללים כמו את הישיבות, ועם ישראל יעבור את הים הגדול הסוער, דווקא על ידי הכוללים שצצים ופורחים בכל פינה. ולמרות שיש צורך בתקציב אסטרונומי הקב"ה יגמור בעדנו.

הוא היה בטוח בכך, כאילו קיבל נבואה משמים כי נצח ישראל לא ישקר. על ידי כוח אמונתו זו פעל והפעיל מתוך רוגע ושלווה, יחד עם מסירות כל כוחותיו ושארית רוח אפו - לשכלל, להאדיר, להעצים ולהפריח את הכוללים בארץ הקודש.

הוא הצהיר, כי מי שיפעל לשם שמים, לו תהיה הזכות להתלהט בתוך ההבטחה ש"לא תישכח מפי זרעו" ומי שיקבל על עצמו את עול הישיבות במסירות נפש, ה' יתברך לא יעזבנו.

וכך באופן טבעי, בעצמו נעמד בעוז לימין הישיבות, והיה המצביא הכספי שלהם בכל יכולתו. מעשיו הגדולים היו מסכת גבורה מאין כמותה. גבורתן של ראשונים כמלאכים.

רב אהרן ליב השתתף בתקציב הכוללים כגדול המאמינים בדורות קדומים.

כמנהיג דגול שירד במיוחד, מדורות הראשונים לדורנו.

לא נורא שאינו נוטל לעצמו!

בעת שבאו להתלונן על שניים מראשי רשתות הכוללים, שלא נוטלים אחוזים מהכסף שאוספים וקבלו בפניו שהם חיים בדוחק מסוים, ועתידים ח"ו לקרוס, אמר למתלוננים כי באמת מותר לקחת, אבל אני לא יורה להם לעשות כך, כיון שלהצליח במשימה של החזקת התורה יש צורך בסיעתא דשמיא כבירה, וככל שהפעילות נקיה יותר, כך הסיעתא דשמיא משתחלת פנימה לתוך העשייה הקדושה, לכן לא נורא שאינם נוטלים לעצמם.

במקביל, רב אהרן-ליב בחכמתו, גייס מי שישלח להם תקציב חודשי לביתם דרך בני המשפחה וכדומה, שלא יידעו כי תומכים בהם מבחוץ (סיוע בתקציב החודשי של החזקת הבית) לאחר כמה שנים נודע להם שידו של מרן הייתה בדבר.

כמה פעמים אמר לרב ויסבורד ולרב סורוצקין כי אין להם מה לחשוב שזה קל להחזיק תורה, "לעולם לא יהיה לך קל!" יש מעכבים רבים המנסים להתייצב בדרך להפריע. אבל במקביל אמר עוד בהחלטיות כי "הכסף יגיע בסוף אם לא דרכך אז דרך אחרים, אתה יכול לעזוב ולהתייאש מהנסיעות המפרכות. הכסף לעמלי תורה מוכן להם,

לשלם. לא חלפו יומיים וגביר נוסף נחת בישראל (והתקשר אליו משדה התעופה) וסיפר לו שהגיע כדי לתרום אגף בבית החולים רמב"ם בחיפה ובדרך-בטיסה שמע את שמו של ויסבורד מחבר שלו, שנתן לו את הטלפון שלו כאחד שמקבל צדקה...

הרב אלחנן הזמין את הגביר לביתו של סבא, וסבא אמר לו שאם לאדם יש מחלה הוא הרי ינסה לרפאות את עצמו בכל אפשרות שרק יוכל, כמה כסף שיצטרך העיקר שיתרפא, כך גם בשביל להינצל מגיהינום - צריך לתת כסף, הדברים חדרו לליבו, וכתב צ'ק על 300,000 דולר. ולמחרת הגיע לכולל בברכפלד (בעזרתו האדיבה של הרב סורוצקין בשלטים, ושאר עניני הפרסום) והגביר לקח על עצמו את אחזקת הכולל בברכפלד 36,000 דולר בחדש.

ממשיך הנכד רבי אשר שליט"א ומספר, שבוע אח"כ הגיע הרב ויסבורד ואמר לסבא שהחודש עשה הכי פחות השתדלות, והגיע הכי הרבה כסף, אמר סבא: זה לפום צערא אגרא.

שעה אחת בלבד

לפני כמה שנים חזר רב אלחנן לא"י קודם יום הכיפורים והיו חסרים לו סך 250,000 דולר לחלק לאברכים לקראת חג הסוכות, זה היה אחרי כל ההשתדלויות. הוא נכנס למרן לתנות את דאגתו. אמר לו מרן תיסע לארה"ב לאיסוף של יום אחד בלבד, ובעזה"י תשוב עם כל הסכום! (ניסיון של אמונה וביטחון בה').

לפני שיצא לשדה התעופה, קנה אתרוגים מהודרים ויקרים, להציע אותם לגבירים בעד הכסף הנצרך.

בנו יורק נפגש עם אחד הגבירים שהכירו, והציע לו אתרוג במחיר רב, הלה שאלו "וכי קונים אתרוג בכזה סכום אגדי...?" השיב לו ר' אלחנן: אינני סוחר אתרוגים, אני צריך להחזיק את האברכים, וזה הסכום הנדרש לי.

הגביר הרהר והתרצה לתת את כל הסכום, אבל אמר לו שרוצה להתעכב מלסכם על הענין עד מחר, ושישוב מחר ויסכמו. הרב אלחנן המתין ושב למחרת, והנה הגביר התחרט ומוכן לתת רק מחציתו - דהיינו 125,000 דולר.

הרב אלחנן שב לא"י בעשי"ת. למחרת יום הכיפורים בהשכמה נכנס למרן, ושאלו, הנה ראש הישיבה אמר לי לנסוע ליום אחד ולחזור עם התמיכה לאברכים במלואה, ולא זכיתי לכך...

מרן ביקש, שישפר כיצד התגלגלו הדברים. הוא סיפר את כל הפרטים דלעיל.

נזף בו מרן: מדוע נשארת למחר (יותר מיום אחד) וכי חשבת שהקב"ה זקוק לעזרה שלך?

הרב אלחנן השיב: מכל מקום, הנה כעת כבר עבר יום כיפורים, ועשיתי תשובה על כך, ומה יהיה. עכשיו...?

שאלו מרן: האם הנך מתכוון באמת, שעשית תשובה על כך? והשיב הן.

אמר מרן: אם כן, תיסע עכשיו ל'שעה אחת'. לא יותר. ותשוב עם הכסף.

הרב אלחנן הסביר כי אין אפשרות להשיג כרטיס הלוך ושוב לשעה. א"ל מרן: לא אכפת לי שתישאר שם הרבה, אבל המאמצים להשיג תרומות - רק שעה אחת!

קם רבי אלחנן ויצא לטלטול דרך מפרך נוסף. נסע שוב. בבוקר השכם הגיע לאמריקה ולצידו הנהג מוכן לכל נסיעה, אבל הרב ויסבורד השיבו, לא בוער לי אינני ממהר, אתפלל בנחת וכו', תבוא בשתיים עשרה בצהריים.

בשעה היעודה הנהג הופיע ושאל: לאן? אמר הרב ויסבורד לעצמו "וכי שייך לתכנן פעילות של שעה אחת, תתחיל בנסיעה ונראה מה יצא".

החלו לנסוע, הם עברו ליד בית של גביר פלוני, וחשבו לעלות, אבל הרב ויסבורד אמר הרי רק כעת באלול הייתי אצלו, אין טעם שלאחר שבועיים אבוא שוב. אבל במחשבה שניה נמלך ואמר לעצמו: הרי כעת אני בכלל לא בתוך השתדלות טבעית, אז נעלה.

הגביר קיבל פניו בהשתאות ובצחוק גדול, מה זה ביקור שני תכוף, הר' ויסבורד סיפר לו דברים כהווייתם ושיש לו אפשרות איסוף רק לשעה, וממילא כל הדיבורים אח"כ, ועכשיו רוצה רק לשמוע ממנו תכלית - האם יאות לקנות אתרוג ב-150,000 דולר לפחות, הלה התחיל לחשוב ולהתווכח וכו'. בסוף ניגש לטלפון, צלצל לרב שלו בארה"ב, הרב התעניין בפרטי העסקה המוצעת - מכירת אתרוג מרהיב בסכום אגדי למען הכוללים. לא ידוע מה דיברו ביניהם. בסיום השיחה התעניין הגביר: תאמר לי בדיוק כמה חסר לך בשביל האברכים: התשובה הייתה: 125,000. הוא התרצה ונתן לו את כל הסכום. וראש הכולל שב ארצה לחג הסוכות.

כמה שפחות לדבר

"מעשה מעניין שהייתי עד לו" סיפר הנכד שליט"א, אחר מראשי הכוללים התקשר מחו"ל שהוא רוצה ברכה ששיג מיליון דולר ביום אחד. סבא ברכו.

תוך כדי הטלפון אחד מבאי הבית (היחיד שהיה בחדר) אמר לראש הכולל: "מחר נבוא לשדה התעופה לסחוב (לאסוף) את הכסף", כאבו פניו של סבא ואמר לו:

"חבל, עכשיו קילקלת. כי כאלו דברים צריכים להיות ולהיעשות בשקט, שכמה פחות אנשים שידעו וכמה שפחות לדבר".

"לפעמים היה מונע מאנשים לקחת על עצמם את העול הכספי של הישיבות. ולפעמים עודד והמריץ לפי החלטותי, ולפי ראות עיניו. אולי לפי עוצמת דרגתם באמונה".

(מתוך הספר הכימא דיהודאי)

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

החלום הכמוס שלי

לכל אחד יש חלומות ומאויים מעומק הלב, שבו הוא חולם שיום אחד הם יתגשמו כמובן שכולנו חולמים ורוצים חיים טובים ארוכים, בריאות, נחת ופרנסה טובה אבל יש את הדברים המיוחדים... **לי יש חלום מיוחד ומתפלל שזה יתגשם:** והנה בחלומי שמתגשם: יום אחד אולי בשבת קודש בצהריים או סתם באיזה יום חול, אראה פתאום את הבן שלי (בלי שהוא יודע שמישהו רואה), ניגש מעצמו לארון הספרים ולוקח את הגמרא ומעיין במשהו שפתאום חשב עליו... **למה אני חולם על זה?** כי ביום שחלומי יתגשם, אני אדע שהגמרא הקדושה נמצאת במחשבות לבו, אני אדע אז שיש לו 'גישמאק' ומתיקות התורה, ויש לו אחיזה בעומק הנפש עם תורתנו הקדושה... **כן זה החלום שלי.. ואני מתפלל על זה...**

אם גם לכם יש חלום שלבנכם יהיה 'גישמאק' בלימוד ויזכה למתיקות התורה - ארגון 'אחינו' זרוע החיזוק של 'דרשו' מזמין אתכם ליצור קשר ולקבל כלים ראשוניים, וכך גם בנכם יזכה ל'גישמאק' ומתיקות התורה

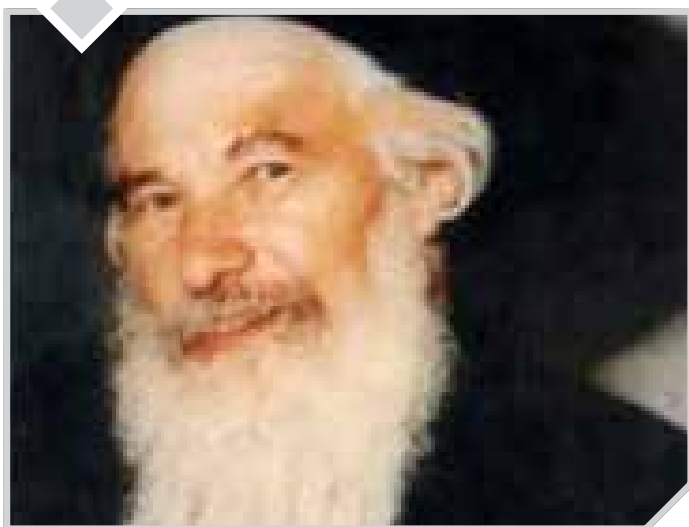
התקשרו למוקד גישמאק 1-800-20-18-17

המוקד פתוח כל ערב בין 7.30-10.30

הוא קנה את היין הזול והסיר ממנו את התווית. הרבנית אפתה עוגה, והוא הביא זאת לרבי. הרבי קיבל את פניו במאור פנים, הושיבו לידו, נטל את בקבוק היין שהביא, ואמר לו: נו, בוא ונשתה לחיים! הרב קובלסקי היה כמשותק מרוב אימה. במוחו עלה הפסוק "אולי ימושני אבי והייתי בעיניו כמתעתע, והבאתי עלי קללה ולא ברכה". הרבי יטעם מן היין הזול ויקפיד חלילה...

פרקי חיים ויראת שמים של הגה"צ רבי שמואל צבי קובלסקי זצ"ל

"עֲקֹב הַיְתֵה רוּחַ אֶחָרֶת עִמּוֹ" (במדבר י"ד, כ"ד)

ביקש רבי שמואל צבי לישב בשלוח על התורה ועל עבודת החינוך, ושלוותו הופרה. תקופה קשה עברה על הישיבה שבה לימד, ונערכו בה קיצוצים מפליגים. משרתו ומשכורתו של הרב קובלסקי קוצצו לכדי מחצית. הוא השתכר מאה וחמשים לירות בלבד - משכורת רעב. החלה העת הקשה.

מספרת הרבנית: מסכום זה הוריד קודם כל את דמי המעשר, לאחר מכן הפריש כסף לקניית כרטיסיה לנסיעה לתל אביב לשיבה. נותרו כמאה ועשרים לירות, והוא חילק אותם לארבעה חלקים, כשלושים לירות לשבוע. שלושה שבועות חיינו איכשהו, הסתדרנו בסכום הזעום. בשבוע הרביעי היו מגיעים חשבונות החשמל, המים וקופת החולים וזה היה השבוע הקשה מכל. אין צורך לומר, שבאותה תקופה לא קנינו מאומה, לא בגד ולא רהיט, מאומה. אבל גם במצרכים הבסיסיים הצטמצמו עד למינימום ההכרחי. כל לירה היתה מחושבת. כל אגורה. הייתי נוסעת לתל אביב וקונה בשוק הכרמל. הולכת מדוכן לדוכן ועורכת סקר שווקים למצוא את הדוכן הזול ביותר. כך הייתי נושאת סלים מלאים מצרכי מזון, והכל במטרה אחת: לחיות ממה שיש, להסתפק במה שניתן לנו ממרום. לא ליטול חובות!

להתרחק מהלוואות!

הנהגה זו המסורה היה בידיו מרבו, החזון איש זצ"ל שאמר לו: אדם לא יכול להיות בן תורה, אם הוא לווה כספים. לימים, כאשר הדרך בחורים לקראת חייהם בעתיד, היה משריש בהם כלל זה, ומביא דוגמא חיה מעצמו. סיפר כיצד היו שבתות שבהן לא היה אוכל בבית - ולא נטל הלוואות כדי להישאר בן תורה כהדרכת החזון איש.

היה לנו עקרון, מספרת הרבנית לא ליטול על עצמנו חובות. זה הסכום העומד לרשותי, והוא חייב להספיק. אם אקח הלוואה של עשר לירות, לא יהיה מהיכן לשלמה. ולא זו בלבד, אלא שתהום החובות לפתח רובץ הוא, אך יפתחו בפניו סדק, ואי אפשר יהיה

לסתום את הפירצה. כיום מתרגלים לחיות כך, קוראים לזה "לגלגל חובות". ויותר משזה גלגל, זהו כדור שלג ההולך ותופח במרוצתו, עד שעלול הוא לקבור את בעליו תחתיו, וכבר היו דברים מעולם. יחדיו החלטנו, ובעזרת ה' הצלחנו, שלא ליטול אף שקל אחד של חובות למחיה, לחתן ילדים - זה סיפור אחר. אבל למחיה - ברוך השם, שלא הזיקנו לכך!

כך נהג, וכך חניך את ילדיו. מספר בנו: זכורני, שאבא ביקש ממני לאחר נשואי, שלא אחזיק פנקס צ'קים בכיס, כדי שלא אגרר לחובות. כפי שהדריכו החזון איש, שהלווה אינו יכול להיות בן תורה. התפלאתי לבקשתו, שכן איזה אברך אינו מחזיק פנקס צ'קים ברשותו, איך ניתן להסתדר ללא פנקס צ'קים?! וברוך השם, כיום אני רואה עד כמה צדק!

ואז סיפר לי, שהיתה תקופה שבה הלך ברגל יום יום הלוך וחזו לשיבת הרמב"ם בתל-אביב, משום שכסף לנסיעה לא היה לו, וחובות לא רצה לקחת.

על כפות המאזניים

וסיפר, שפעם ביקש להנות את רבו, הרבי מנדבורנה זצ"ל במשלוח

אנא ה', אתה היודע, שלא הייתי חוסכת במעדנים ובתבלינים להנות בהם את הצדיק אך מה אעשה ובביתי אין מאומה. ולך, ה', הן יש גן עדן. ובכן, ראה נא בעניי ותן מטעם גן העדן לתבשיל שאני מכינה, שיהנה הצדיק, ולא אבוש בפניו. וכנראה, אמרה, ששמע ד' לתפילתי, והרגיש הצדיק טעם גן עדן בתבשיל..

יתכן שחששו ופחדו של הרב קובלסקי, עתירתו החשאית שלא יבוש ולא יכלם, ותשא מנחתו חן בעיני הצדיק - הם שהשביחו את יינו...

והרי במנחת עני נאמר: "ונפש כי תקריב", את נפשו הוא מקריב עם מנחתו הדלה...

חוק, ולא יעבור

תקופה קשה עברה עליהם, קשה עד מאד. חובות לא נטלו, המשכורת לא הספיקה. קרן אור אחת הפציעה: הם קיבלו פיצויים עבור תקופת כהונתו כמגיד שיעור. פיצויים בסכום זעום, שלא הספיקו אף לקניית מכונת כביסה חצי אוטומטית. כלומר, מכונה שמכבסת את הכביסה, אבל אינה סוחטת את המים ממנה...

המחשבה הראשונה שעלתה על דעתם היתה, לשמור סכום כסף זה להוצאות הכרחיות. שאם לא יספיק הכסף שבידם עד לסוף החודש, ויחסרו עשר לירות - וללוות הרי לא ילון - שלא ירעבו ללחם. אבל הרב קובלסקי הכריע, שזהו פגם בבטחון. "ברוך ה' יום יום". מי שיש לו מה יאכל היום, ודואג מה יאכל למחר, הרי זה מקטני אמונה. לא שאין צורך לחסוך, אבל לא על חשבון הצרכים הדוחקים, ולא על חשבון הזולת. ואם יניחו סכום זה ברזרבה, יהיה זה על חשבון הזולת, ועל חשבון צורך דוחק: כי רעייתו זקוקה למכונת כביסה!

פנו לערוך מחקר שווקים והגיעו עד לחנות אחת ביפו, שבה הוצע המחיר הזול ביותר. והשגחה עליונה מופלאה: היה זה בדיוק בסכום הפיצויים שקיבלו. דא עקא, מסכום זה חסרו עתה דמי מעשר, הכספים שהפרישו...

אחד האברכים. מחניכיו. סיפר על שיחת הדרכה ששמע מפין לאחר נישואיו. וכך אמר: ראה. פעמים רבות מאבדים אברכים את עשתונותיהם בגלל מצב הפרנסה. דומה עליהם, שהגיעו למבוי סתום, שכלו כל הקיצין. אך דע לך, שאין לאבד את העשתונות, ואף אין בכך צורך, יש לומר מזמור תהלים, ולדעת, שהכתובת שלך מצויה אצל הקב"ה... אין אדם יכול לדעת מאין יבוא עזרו. הגמרא אומרת במסכת פסחים, ששבעה דברים מכוסים מבני אדם. אחד מהם הוא "אין אדם יודע במה משתכר"... חייב הוא להתאזר בבטחון, ולדעת שהישועה בוא תבוא. הוא חייך את חיוכו המאיר והוסיף: מפתח של פרנסה מצוי ביד הקב"ה, מפתח של בטחון - ביד האדם. ויש להזהר שלא להחליפם...

וסיפר את המעשה במכונת הכביסה. איך עמד בחנות, הסכום בידיו, האפשרות לפניו - והידיעה שסכום זה כולל את דמי המעשר... והעיקר, אמר, העיקר הוא מנוחת הנפש. לא להתפס לבהילות. הוא פנה אל המוכר ואמר לך. ראה, הסכום ביד, אבל עשירית ממנו הם דמי צדקה. אם כן אתה למכור לנו בסכום הנותר, אדרבה, ולא

מנות, אך הפרוטה לא היתה מצויה בכיסך. הפרוטות המעטות, האחרונות. הספיקו לקניית היין הפשוט ביותר הזול ביותר. מה יעשה? האם יאמר לבעל המכולת לרשום את הקניה על חשבונו, ויקנה יין משובח? הרי יש כאן עניין של משלוח מנות של כבוד הרבי. והרוצה לנסך נסכים בזמן הזה ימלא גרונו של תלמידי חכמים יין. היאך יביא לרבי בקבוק יין זול איך ישא פניו? ואם על השבת נאמר: לוו עלי ואני פורע, הרי אמרו, שתלמיד חכם אף הוא בבחינת שבת... כל זה עמד על הכף האחת. ועל כף המאזניים השניה עמד הגדר. עמדה ההחלטה והקבלה הידיעה שדי בחריגה אחת כדי למוטט הנהגה זאת כליל, כי סדק פגוע עלול למוטט סכר איתן, הכריעה את הכף. הוא קנה את היין הזול והסיר ממנו את התווית. הרבנית אפתה עוגה, והוא הביא לרבי את משלוח המנות.

הרבי קיבל את פניו במאור פנים ובשמחת פורים, הושיבו לידו, נטל את בקבוק היין שהביא, ואמר לו: נו, בוא ונשתה לחיים!

הרב קובלסקי היה כמשותק מרוב אימה. במוחו עלה הפסוק "אולי ימושני אבי והייתי בעיניו כמתעתע, והבאתי עלי קללה ולא ברכה". הרבי יטעם מן היין הזול ויקפיד חלילה. "הקריבהו נא לפחתך, הירצך או הישא פניך"...

הרבי טעם מן היין, ואמר בהנאה: אה, זהו אכן יין משובח, והעתיר על ראשו ברכות רבות...

הסיפור ולקחו

סיים הבן ואמר: אבא ביקש ללמדנו בסיפור זה, שאין לעבור על גדר וקבלה בשום פנים ואופן. רגיל היה לספר את הסיפור בסבא קדישא מראדושיץ זצ"ל, שאף הוא היה לו גדר, שלא ללוות כספים ולא לבקש מאדם. בימי אברכותו שרר בביתו דוחק נורא. שכנתו, שידעה את הליכותיו בקודש ואת עניו הנורא, שלחה לביתו תרנגול חי לכבוד יום טוב. אבל היא לא ידעה היה הסבא קדישא מספר שכפי שלא היה לי דינר לקנות בו תרנגול, כך לא היתה לי פרוטה לשלם את דמי השחיטה - לא לוויית אותה, והתרנגול לא נשחט...

ועוד ביקש אבא ללמדנו, שמי ששומר על גדריו ויהי מה - הקב"ה עוזרו, והיין הפשוט והזול ביותר הופך ליין משובח ועתיר ברכות... ודאי שזאת ביקש ללמד, אך אולי יש כאן יותר מכך.

פעם בא הרה"ק רבי דוד מלעלוב זצ"ל לבית חברו כדי לנסוע עמו אל רבם, החוזה הקדוש מלובלין זצ"ל. מיהר החבר להודיע לאשתו, שאורח יקר בא בצל קורתם, ויש להכין סעודה לכבודו. ידעה האשה, שבבית אין כל, כי אם מעט קמח. עירבה את הקמח במים בלא שומן ותבלין הרתיחתו על האש והגישה דייסא זו לפני האורחים. בכך, אכלן וברך ונסעו ללובלין.

בשובו, אמר הרבי מלעלוב לרעייתו: כשהייתי בבית חברי, אכלתי תבשיל מעשה קדירה - והרגשתי בו ממש טעם גן עדן!

ידעה הרבנית, שבעלה הצדיק רחוק מהויות העולם הזה, ומיהרה לשאול את אשת החבר כיצד הכינה אותה סעודה, שבעלה הפליג כל כך בשבחה. ספרה לה חברתה, שלא היה בביתה מאומה להטעים ולתבל בו את התבשיל, ובשעת הכנתו התפללה והפילה תחינה:

מכיוון שכך, גברה בשניהם הפליאה אודות תעלומת הצ'ק - מי הוא זה ואיזה הוא שקיבל צ'ק של 20,000 ש"ח ולא אבה להשתמש בו...

סיפורים שנשמעו מפי הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, אודות מעלת היתור וההתחשבות בזולת

"עקב היתה רוח אחרת עמו וימלא אחריו" (במדבר י"ד, כ"ד)

נטילת הידיים

פעם איקלע הגאון רבי ישראל סאלנטער זצ"ל לאכסניא אחת, וכיבדו בעה"ב לסעוד אצלו, הגר"י הודה לו על נדיבות לבו והלך ליטול ידיו לסעודה, והנה בדרך כלל הקפיד ליטול ידיו במים הרבה, כמו שאמר רב חסדא "אנא משאי מלא חפני מיא, ויהבו לי מלא חפני טיבותא" [פירוש, הייתי נוטל את ידי עם מים רבים, בשכר זה זכיתי למלא חפניים של השפעות טובות], הכא צמצם מאד במי הנטילה, ותמהו תלמידיו על כך בפניו, ושאלו אותו מה זאת, נענה הגר"י ואמר "וכי המים באים הנה מאליהם, לא ולא, אלא המשרתת שואבת ומביאה את המים מן הבאר והנהר, וכי אהיה מהדר בנטילה על חשבונה?

המוותר לחברו ומסיר מעליו כל טינה שבלב, ואף מסייע לו בעת צרתו, שכרו הרבה מאוד. וגם זאת מצינו בתורה הקדושה "וכי תראה חמור שונאך רובץ תחת משאו... עזוב תעזוב עמו". ובתרגום "מְשָׁבֵק תִּשְׁבֹּק מֵא דְבַלְבָּךְ עֲלוּחֵי וְתַפְרִיק עִמֶּיהָ". היינו שעזוב תעזוב כל טינה שיש בליבך על שונאך זה ותעמוד לעזרו.

ומבאר בספר הקדמון 'ברית מנוחה' שהכוונה היא, אם משבק - תעזוב ותסיר כל אשר יש לך בלבך על חברך, אזי תשבוק - תיעזב אף אתה מכל הצרות הבאות עליך, כי הקב"ה עזוב יעזוב מעמך את כל חטאיך ותישאר נקי מכל רבב.

סיפר הגאון ר' אליעזר טורק שליט"א רב ומו"צ בקרית ספר בארה"ק מעשה שאירע בעירו, באחד הבניינים שדרים בו כמה שכנים יחדיו החליטו השכנים להרחיב את ביתם, אחר שהחלו לבנות נתגלע הריב

מעשה נורא היה עם הגה"ח רבי זעליג וויינבערג זצוק"ל בנו של הרה"ק ה'ברכת אברהם זי"ע ביום מן הימים הילך רבי זעליג ברחובה של עיר והנה הוא רואה המון העם נאספים. ניגש לשם וראה שהם עומדים בסמוך לדירה אחת בה היה מתגורר יהודי שהיה חייב הון רב לבנק, ועתה הוציאוהו מביתו והעמידו את הבית למכרו לכל המרבה במחיר. באותה שעה היה נראה שערבי אחד יזכה בה אחר שהוא הציע תמורת דירה זו סכום הגדול ביותר - מאתיים פונט, מיהר רבי זעליג לנסות לזכות במציאה והציע עבור הדירה סכום של מאתיים ועשרים פונט ואכן 'זכה לו'.

מששב אל ביתו וסיפר בשמחה לבני הבית על ה'מציאה' שזכה בה, הודיע לו רעייתו שאין בכונתה כלל וכלל להיכנס לעולמים לדירה כזו - שנלקחה מיהודי בצער רב. ואיככה תוכל להיכנס לדירה המשוחה בדמו של אחד מישראל. כשמוע רבי זעליג את טענתה, פנה אל רב העיר הגה"צ רבי משה קליערס זי"ע והניח את השאלה לפתחו. ענהו רבי משה, מצד 'דין תורה' פשוט שהנך רשאי להשתמש בדירה זאת ולגור בה כאוות נפשך, ולא עוד אלא שדבר גדול עשית שהצללת את הדירה מיד הנכרי.

אבל אספר לך מעשה שהיה עם זקנך אבי אביך הגה"צ רבי נח זצוק"ל, וכך הווה: בטבריה של מעלה התגורר החסיד המופלג הגה"צ רבי הירש מיכל זי"ע ורבי נח היה משמשו רבות ומסייע בעדו. דרכו של רבי הירש מיכל הייתה להשתמש באלונטיות (מגבות) עבות, שמחירים היה רב.

יומא חדא בבקרו של יום הלך רבי נח ברחובה של עיר ופגש באשה אחת אלמנה שהציעה למכירה שלוש אלונטיות עבות במחיר זול מאד, בכדי להביא לחם לפי הטף לפרנסת ילדיה. מיהר רבי נח לרכוש את האלונטיות והביאן עוד קודם התפילה לרבי הירש מיכל שנהנה מהם הנאה מרובה.

אחר התפילה פנה אליו רבי הירש מיכל ושאלו, מנין לך אלונטיות אלה, ומשסיפר לו, גער בו קח ממני מהרה את האלונטיות, כי אינני מסוגל לנגב ידי בדמה של אלמנה עניה.

סיים רבי משה קליערס ואמר לרבי זעליג, אני איני אומר לך כדת מה לעשות, אך הגע בעצמך והבן ממעשה זה האריך עליך להתנהג בענין דירה זו...

סוף דבר שר' זעליג משך ידו מהדירה, ונתעוררו אנשי העיר לאסוף מעות לסייע בידי 'בעל דירה' ופדו עבורו את הדירה.

בתוך הדברים הבין האיש כי זה האיש העומד לפניו, אינו אלא אותו עשיר בכבודו ובעצמו! וכמעט שנפל מתעלף על הארץ, כי כל השתדלויותיו בתקופה האחרונה לא היו אלא סביב אותו איש...

עליכם' ונסובה שיחתם על אודות הגביר דלעיל שהוא עובד כבר זמן רב לזכות לחלות פניו ולבנתיים לא עלתה בידו.

החל אותו נכבד אומר לו כי הוא מקורב לאותו העשיר והוא יסדר עבורו פגישה...

בתוך הדברים הבין האיש כי זה האיש העומד לפניו, אינו אלא אותו עשיר בכבודו ובעצמו! וכמעט שנפל מתעלף על הארץ, כי כל השתדלויותיו בתקופה האחרונה לא היו אלא סביב אותו איש... ועתה הוא עומד נכחו וכבר מדבר עמו ובתוך יום הנו מסודר לכל ימי חייו...

אף אנו נאמר לגבי התפילה, עומד לו היהודי ומחפש את ה' שיושיענו מצרתו וירוויח את מצב פרנסתו, אינו פוסק לרגע מלהשתדל כאן ושם, ואף בשעה שכבר העמיד עצמו בתפילה עדיין מוחו משוטט ב'כל העולם כולו' כיצד יעמיד את מצבו לטובה...

והנה הוא עומד בתפילת העמידה ופותח פיו לומר 'ברוך אתה ה'... והרי הוא מכיר לפתע כי 'המתפלל שכינה כנגדו! הוא עומד נכחו למול אותו 'מקור הישועה', שהוא כל כך הרבה עומד ומחפש בתקופה האחרונה...

הרי מן הראוי שכמעט יפול מתעלף לנוכח זה הגילוי... כי כאן היא מקור הישועה, ועוד מעט קט ידבר עם הקב"ה והכל יבוא על מקומו בשלום.

(באר הפרשה' משפטים תשעה)

בין השכנים על מי מוטל לשלם את הקיר שבנו, והתבקש כל אחד מבין השכנים לשלם על הכותל שביניהם נוסף על חלקו של כל אחד בסך מאה וחמישים אלפי שקלים, ותבער אש במחנה - מהארץ ועד לב השמים, ולא ראו כל דרך ומוצא במחלוקת זו, עד... שאחד מהנוגעים בדבר החליט לוותר - למען תשקוט הסערה וישוב השלום לשכון בין בני ישראל, ויפן אל הקבלן ונתן לו צ'ק על סך עשרים אלף שקלים - והסביר לו כי כלל בצ'ק הלז מלבד חלקו שנשאר חייב לו 15 אלף שקלים, הוא משלם גם את החלק שעליו נסוב הוויכוח בשווי של חמשת אלפי שקלים נוספים. ותשקוט הארץ.

והנה, עבר זמן רב ועדיין לא נפרע הצ'ק מהבנק, פנה האברך - ונתן הצ'ק אל הקבלן, ושאלו האם מע"כ אינו נצרך למעות, אמר לו הקבלן - איני יודע מה אתה סח כי זה עידן ועידינים פדיתי את הצ'ק כי שלמתי בו לערבי פלוני, ומאז לא ידעתי איה הצ'ק ומה יעשה בו. מכיוון שכן גברה בשניהם הפליאה אודות תעלומת הצ'ק - מי הוא זה ואיזה הוא שקיבל צ'ק ולא אבה להשתמש בו... עד שהודה להם הערבי בעצמו, כי ברצונו להרוויח עוד ממון עמד והוסיף מספר 'אפס' למספר של עשרים אלף שקלים, ועשהו מאתיים אלף שקלים... אך מכיוון שמוצאו מע"ם הדומה לחמור' ושכלו דומה לשל חמור, לא הרגיש כי את השורה אשר בסמוך למספרים שבה נכתב הסכום במילים, אי אפשר לו לזייף, ממילא בבואו להוציא מזומנים אצל פקידי הבנק, גערו בו הפקידים ולא נתנו לו אפילו פרוטה אחת על שטר מזויף מתוכו...

לדין ייאמר, המוותר לרעהו ירוויח בכפלי כפליים - כי אף את חלקו שהיה לו לשלם, לא לקחו ממנו, כי כל הנעשה בהאי עלמא בחשבון מדוקדק הוא.

שמע כי במדינה פלונית יושב אחד מאחיו היהודים שעושרו נמדד בהון עתק

איש יהודי ששקע בחובות אדירים שמע כי במדינה פלונית יושב אחד מאחיו היהודים שעושרו נמדד בהון עתק, וכל ה'נופל' לידיו, יוצא כשהוא נשכר - מסודר לכל ימי חייו. אלא שזכיה מיוחדת נדרש לאדם לזכות לחלות פניו, וכל העזרה האמורה ניתנת רק למי שכבר הצליח 'לבוא לפני המלך' לדבר עמו...

החל האיש להפעיל שתדלנויות למיניהם ופרוטקציות מפה ומשם והעלה חרס בידו...

ביום מן הימים נכנס היהודי להתפלל מנחה בביהכ"ס שבאותה מדינה, אחר התפילה פגע בו יהודי נכבד והחל מקרבו בברכת 'שלום

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

אחד התלמידים ניגש לפני העמוד כאשר כובעו מונח על ראשו בצורה מרושלת וזרוקה מאחורי ראשו, צורת חבישה שאבא מאוד לא אהב. אבא ניגש אליו ולחש באוזנו שיסדר את כובעו בצורה נאותה, אך הוסיף ואמר לו שלא יעשה זאת מיד אלא לאחר זמן מועט ובצורה טבעית, וזאת על מנת שבני ישיבה לא יבינו שהעיר לו על כך

הרה"ג ר' אלחנן חדש שליט"א על המידות הטובות והזהירות בכבוד הזולת של אביו הגאון רבי משה חדש זצ"ל

"עֲקֹב הַיְתֵה רוּחַ אַחֶרֶת עִמּוֹ" (במדבר י"ד, כ"ד)

אחי ר' אברהם יצחק התלבט אם מוטל עליו להשתתף בשמחת ברית לאחיין שלו [מצד אשתו], או שכיון שבשעה זו אמור למסור שיעור בישיבה פטור מלהשתתף בברית, אבא פסק לו שעליו למסור את השיעור ולא להשתתף בברית. והנה במהלך הברית הופיע אבא לאולם ללא כל הזמנה, בעלי השמחה הופתעו, ואבא הסביר להם שהרגיש צורך לומר להם שמה שבנו ר' יצחק אינו משתתף בברית זהו משום מה שהוא הכריע לו, וממילא כיון שהוא פטר אותו מרגיש צורך להשלים את השמחה במקומו...

של בנם - וכל זאת על מנת לחזק את הקשר [יש לציין שהיו שניסו להניא את אבא מאסיפות אלו באומרים שזה אינו מקובל בישיבות. אך אבא נשאר בדעתו. יש לציין שבמהלך השנים ישיבות נוספות למדו מהישיבה והחלו לעשות כן].

כמו"כ מספרת אחותי שלפני אסיפות הורים, הייתה נוהגת להתקשר לאבא לקבל הדרכה מה לומר להורים, ותמיד היה אומר לה שתסביר להורים את הצורך החיוני של שמירת הקשר בין ההורים לבין המחנכים.

הנהגה מעניינת שראינו בקביעות אצל אבא - בתפילת שמונה עשרה היה החזן כמובן וכנהוג ממתין לאבא שיסיים תפילתו. אמנם לפעמים היה החזן מעט מאריך בתפילת הלחש. אבא שלא רצה שהחזן יחוש בלחץ ובאי נעימות, היה מעמיד פנים כאילו עדיין לא סיים תפילתו ולא היה פוסע עד שקלט בזווית עינו שהחזן גמר את תפילתו בלחש...

אבא היה דואג תמיד למלוויו שיאכלו וישתו, ולמרות שמקומו היה תמיד בשולחן המזרח כאשר הינו מוקף ברבנים חשובים, לא שכח

בהזדמנות מסוימת השתתף אבא במסע למקומות התורה שחרבו בליטא, לפני המסע נפגש עם יהודי בשם ר' מאיר וונדר שבקיא בעניין, ובידר אצלו פרטים גאוגרפיים וטכניים. לאחר שחזר אבא מהנסיעה, הרגיש צורך מצד הכרת הטוב לנסוע במיוחד ליהודי הנ"ל ולעדכן אותו בפרטי המסע, מה היה ולהיכן נסעו. כשסיפר לנו אותו יהודי את הסיפור, אמר בהתפעלות שהוא עוסק במקצוע זה שנים רבות, וזוכר רק מקרים בודדים שאנשים חזרו לשתף אותו בפרטי נסיעתם.

אבא החשיב באופן מיוחד את הקשר בין צוות הישיבה לבין הורי התלמידים, והיה מתאונן על כך שיש הורים ששומע את קולם לראשונה בזמן נישואי בנם... והיה אומר על כגון אלו בבדיחותא שישנם הורים שמברכים 'ברוך שפטרני' ב' פעמים, גם בזמן בר המצווה, וגם בזמן ששולחים את בנם לישיבה....

מטעם זה יזם אבא במוצאי שבת מידי תקופה כעין 'אסיפת הורים', בה היו מתאספים הורי התלמידים בחדר האוכל של הישיבה בצוותא חדא עם רבני הישיבה, כאשר רבני הישיבה נושאים דברים בפניהם על חשיבות הקשר של ההורים עם הישיבה. לאחר מכן אף היו עולים חלק מההורים לראות את בית המדרש ואף את החדר

מסיומות נאלצו לבסוף לשנות את יום שמחת בית השואבה לאותו יום של בר המצווה. הלה ניגש לאבא ואמר שאם כן מובן מאלין שעליו לחפש מקום אחר. אך אבא לא הסכים ואמר הלא סיכמתי עמך ומוטל עלי לעמוד בדיבורי. הלה התעקש ואמר שזה לא יתכן שהרי כל עיקר מטרת בניית הסוכה הינה לצורך חגיגת שמחת בית השואבה, אך אבא עמד על שלו ואמר לו שבשנה זו המסיבה תתקיים בסוכת ביתו. ואף הוסיף שיתלה מודעת בקשה מבני הישיבה לא להיכנס לסוכת הישיבה עד גמר חגיגת בר המצווה!

מספר תלמיד: פעם באו להתפלל בשבת בישיבה שני ראשי ישיבות מחו"ל. לאחד מהם היו תלמידים רבים באזור, ומשום כבוד רבם באו להתפלל בישיבה. לאחר התפילה ניגשו התלמידים הללו לרבם לברך ולהתברך, ואילו ראש הישיבה השני נותר לבדו, רה"י שם ליבו לכך, ומיהר בטבעיות לסדר את תנועת האנשים, שיעברו אף דרך ראש הישיבה השני!

מספר יהודי מברכפלד: רה"י התארח פעם בברכפלד, וזכיתי לקחתו במוצ"ש לנסיעה פנימית בתוך ברכפלד, יחד עם רה"י הייתה אף הרבנית ועוד שני בחורים, ורציתי לקחת את רה"י מקדימה ואת הרבנית מאחורה, והבחורים אמרו שהם יסתדרו להגיע לשם לבד [שהם צעירים וזה לא כ"כ רחוק וכו'], אך רה"י התנגד בתוקף ואמר וכי כך עושין לבני לוויה, אמרתי לרה"י שזו נסיעה קצרה ואני יכול לשוב ולקחת את הבחורים, אך רה"י אמר לי שמדוע שאטרח, ומיד התיישב מאחור וממש הצטופף עם הבחורים, וביקש מהרבנית שתשב מקדימה [יש לציין שהנהגה זו חזרה על עצמה פעמים נוספות, ואף לבחורים שלא ליוו אותו, וכפי שנשלח למערכת].

מספר תלמיד הישיבה רבי שמואל רפאלי: אבי סייד את הישיבה, בתשלום כמובן. לאחר שנים רבות עשיתי קידוש בישיבה לרגל הולדת ביתי, ואבי השתתף בשמחה, רה"י בדבריו לא שכח להודות לאבי על שלפני שנים רבות ייפה לנו את הישיבה'.

סיפר אחד מרבני הישיבה: בבחורתי למדתי באחת הישיבות המפורסמות בעולם כישיבה יוקרתית, לאחר נישואי למדתי כמה שנים בכולל של הישיבה. בהמשך השנים הוצאתי ספר, וביקשתי מרה"י שיכתוב לי הסכמה. כאשר באתי לקחת את ההסכמה, שאל אותי רה"י האם אני מרוצה ממה שכתב, השבתי לי שבוודאי אני מרוצה, ופניתי לצאת מהחדר, אך רה"י קרא לי לחזור אליו, ואמר לי לאחר שכתבתי את ההסכמה שמתי לב שיכול להישמע מנוסח ההסכמה שלמדתי אף בתור בחור בישיבתנו, ואם זה מפריע לך אתה בהחלט יכול למחוק שורה זו!

את המלווים ודאג שיאכלו וירגישו בענינים. ומספר תלמיד שליווה את אבא לאירוע ענק של אחת החסידויות הגדולות, אבא כמובן הובא אחר כבוד לשולחן המזרח ומיד הגישו לפניו עוגה כתשורה מהאדמו"ר, אבא מיד חתך את העוגה לשניים ושלה חתיכה נכבדת ממנה לתלמיד המלווה, היה זה מפעים שאף כשיושב ומוקף בכבוד גדול לא שוכח הוא את הבחור שליווה אותו.

הנהגות מרוממות אלו ספג אבא בבית אביו הגדול, וכפי שסיפר פעם אבא: פעם כשהייתי בשוויץ, היה שם רב אחד מאוד חשוב, אשר ניגש לכבד אותי באופן מיוחד, כששאלתיו מה כל הכבוד הזה, נענה ואמר שפעם הוא היה בכנסייה הגדולה שבארץ ישראל, והמשגיח ר' מאיר זצ"ל ישב לצדו, והנה המשגיח קם ויצא מהכנסייה באמצע האסיפה, ולאחר מחצית השעה שב לכנסייה והתיישב שוב לידי, וישב שם כמה דקות ולאחר מכן קם נפרד ממני וברכני לשלום ויצא לדרכו. כאשר שאלתי את בני הבית מה פשר הנהגה זו שיצא וחזר, הם אמרו שהמשגיח כשקם בפעם הראשונה כבר הלך לביתו, אך נזכר לפתע ששכח להיפרד ממני, אי לכך סב המשגיח על עקבותיו חזר לכנסייה והתיישב לידכם למשך כמה דקות, ואז נפרד מאתכם ושב לביתו. כאשר שאלו לאחר מכן את המשגיח וכי עד כדי כך יש לטרוח ולחזור. השיב המשגיח שללא ספק יש לטרוח ולחזור.

אבא הגיע להשתתף באירוע מסויים. בכניסה לאולם עמד אברך צעיר והציע להשיבו לביתו ברכבו, אבא הודה לו על הצעתו הנדיבה, אך אמר לו שרק עתה הגיע לאירוע. לאחר כמה צעדים חזר לאברך הנ"ל והתעניין מתי קנה את הרכב וכו'. ואומר האברך שהרגיש בבירור שאבא שם לב שהינו מצפה ליחס על הרכב החדש ולכן חזר והתעניין על מנת לשמחו ולתת לו את היחס לו ציפה.

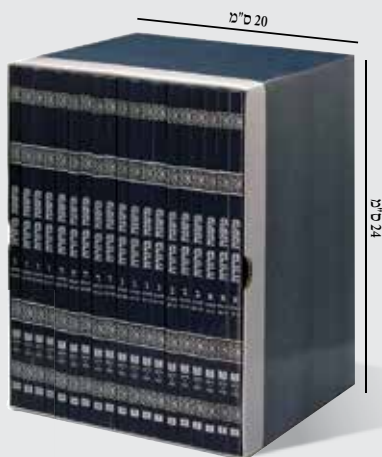
מנהל מפעל הסמוך לישיבה הביא לאבא ספר שכתב על אביו ז"ל, אבא כדרכו התעניין והודה לו על כך, ומספר הנ"ל בהתפעמות: ערב אחד הפלאפון שלי מצלצל, היות והמספר לא היה מזוהה לא עניתי, לאחר שראיתי את אותו מספר כמה פעמים, חשבתי שכנראה זהו דבר דחוף, ועניתי. לתדהמתי על הקו היה רבי משה חדש, שלמרות שכבר שיבח את הספר בשעה שקיבלו, הרגיש צורך גדול לשוב ולשבח בפני את הספר הנפלא...

יהודי תלמיד חכם אשר התגורר בסמיכות לישיבה בהיותה בשכונת עזרת תורה, מספר בהתפעמות שאחד מבניו אמר היה לחוגג את חגיגת בר המצווה בחול המועד סוכות, הוא ניגש לבקש מאבא לחוגג את האירוע בסוכת הישיבה, אבא בירר שזה לא ביום בו מתקיימת שמחת בית השואבה בישיבה ונתן את אישורו. דא עקא שבסיבות

המבצעים הגדולים

* כריכה רכה, פורמט רגיל, 19 חוברות

* כריכה רכה, פורמט כיס, 38 חוברות

3

תרום 20
למשך 12
סך כל התרומה
וקבל ספר
סט 'משנה
ברורה' כריכה רכה
גדולה ספר 'המפתח'
על המשנה
ספר 'מוזיקה'
'דרש דוד'

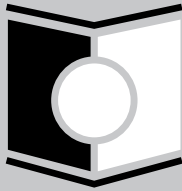
2

תרום 20 ₪ לחודש
למשך 12 חודשים
סך כל התרומה 240 ₪
וקבל מיידית
סט 'משנה ברורה'
כריכה רכה בפורמט גדול
ספר 'המפתח'
על המשנה"ב

1

תרום 18 ₪ לחודש
למשך 12 חודשים
סך כל התרומה 216 ₪
וקבל מיידית
סט 'משנה ברורה'
כריכה רכה בפורמט קטן
ספר 'המפתח'
על המשנה"ב

להשתתפות: בעמדות נדרים פלוס סופס

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

שאסור להפסיד!

מבצע המתנות הגדול של 'דרשו' ו'אחינו' חוזר לרגל חידוש מלאי הספרים תורמים לפעילות הקירוב של ארגון 'אחינו' וזוכים במתנות מ'דרשו'

5

תרום 24 ₪ לחודש
למשך 15 חודשים
סך כל התרומה 360 ₪
וקבל מיידית
סט 'משנה ברורה'
כריכה קשה
ספר 'המפתח'
על המשנ"ב
ספר 'מועד לדוד'
'דרש דוד' אבות

4

תרום 22 ₪ לחודש
למשך 12 חודשים
סך כל התרומה 264 ₪
וקבל מיידית
סט 'משנה ברורה'
כריכה רכה בפורמט גדול
ספר 'המפתח'
על המשנ"ב
ספר 'מועד לדוד'
'דרש דוד' אבות

3

תרום 20 ₪ לחודש
למשך 12 חודשים
סך כל התרומה 240 ₪
וקבל מיידית
ה'משנה ברורה'
בפורמט קטן
מפתח'
משנ"ב
עד לדוד'
'דרש דוד' אבות

'דרשו' או במוקד 'דרשו' 02-5609000

לפני כ-16 שנה נולדה לבתי שלישיה, היות והתינוקות נולדו במשקל חסר וכדומה, הבריתות נערכו בנפרד, כל ברית ביום אחר. אני לא השתתפתי אלא בברית אחת, שהתקיימה בי"ז בתמוז. לשתים האחרות לא נסעתי. שאלני חתני, האם אנחנו מסוכסכים חלילה. אמרתי, לא מיניה ולא מקצתיה. אלא, לא רציתי לבטל שיעור מחמת השמחה. הברית שהתקיימה בי"ז בתמוז לא באה על חשבון שיעור, ולכן יכולתי להשתתף בה

רבה של כרמיאל הגאון רבי אברהם צבי מרגלית שליט"א על התורה שנקנית בעמל

"למען תזכרו וַעֲשִׂיתֶם אֶת כָּל מִצְוֹתַי" (במדבר ט"ו, מ')

בצעירותי התגוררתי בסמיכות לגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, ראש ישיבת סלבודקה, מגדולי הדור הקודם, בעל 'חזון יחזקאל'. פעם שמעתי ממנו דבר מעניין אודותיו. הרב סיפר שלמד שש שנים בישיבת טעלוז. בכל אותן שנים לא יצא לאירועים, פרט לשנים. האחד, כאשר אחותו התחתנה. והשני, בחתונתה של אשתו...

אילו השגות בלתי נתפסות! היום, אם רק גונב לאוזנינו שיש איזו ברית של קרוב משפחה, איזו חתונה של בן דוד, אין לנו ספק שעלינו להשתתף. הרי אותו קרוב משפחה ודאי מצפה לבואי, ודאי יתאכזב אם לא אופיע. בכך שאשתתף אני עושה עמו חסד גדול ועצום. לו יהי כדברינו, הדבר ברור ללא ספק, מי שיעסוק כל העת בחסדים מעין אלו, לא יהפוך לגדול בתורה.

זה היה סודו של הרב אברמסקי. שש שנים של התמדה רצופה. בלי שום הפסק, ולו גם לאירועים משפחתיים 'הכרחיים'. היו לו לרב אברמסקי בני משפחה, היו לו גם ידידים ומכרים, אבל הוא הבין וידע שכדי לגדל בתורה צריך להימנע מכל הפסקה, גם אם הדבר יהיה כרוך באי נעימות.

יום הולדת לנכדי

לפני כמה שנים נחגג יום הולדת לאחד מנכדי, ילד קטן. בקשתי מכל אחד מהילדים הנוכחים שיברך את חתן השמחה, אמר אחד הנכדים, ילד מפולפל: "אני מברך את חתן יום ההולדת שיזכה לקיים את דברי המשנה [אבות ו ד] "פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וחיי צער תחיה ובתורה אתה עמל וכו'". איחל את איחוליו ברצינות גמורה, הלא זו משנה מפורשת...

אליבא דאמת יש קצת צדק בדבריו, אבל רק קצת. המשנה אינה מתכוונת לומר שזו הדרך הראויה ולכך על האדם ליחל, אלא, גם אם אלו התנאים, בכל זאת צריך לעמול בתורה. לכל אחד צריכה להיות נכונות להקריב תנאים גשמיים לצורך לימוד תורה. למען

עמל התורה, שזה לימוד התורה המעולה ביותר, צריך לוותר גם על דברים שנראים חשובים.

ראה קבוצת בחורים שאיחרה לסדר

פעם הגיע הגרש"ז אויערבך, ראש ישיבת קול תורה, לשיבה. בבואו ראה קבוצת בחורים שאיחרה לסדר. שאלם מדוע הם מאחרים. התנצלו ואמרו, "אמש התקיימה חתונה של אחד הבחורים. והלא יש מצוה גדולה לשמח חתן וכלה..." הם רקדו, שמחו ושימחו, עד כלות הכוחות. חזרו לשיבה מאוחר בלילה, לפיכך לא הצליחו לקום בזמן לתפלה, וזו גם הסבה שאיחרו לסדר.

אמר להם הגרש"ז, אני מבין את הצורך ללכת לשמח, אבל גם אני הייתי שם. באתי, אמרתי מזל טוב, רקדתי חצי דקה - וחזרתי לתלמודי. קראו הבחורים רבינו, מה ההשוואה? כשהרב מגיע לחתונה, עצם הגעתו מביאה שמחה, אבל אנחנו. הבחורים, אם לא נרקוד ונשיר, אם לא נוציא את הנשמה ונחזור בבגדים ספוגי זיעה מה תועלת יש לחתן בעצם בואנו?

אגב, מסופר, פעם יצא מרן הגרי"ש אלישיב לחתנה. שאלו המשב"ק, "כמה זמן אנו עומדים לשהות בארוע?" אמר הגרי"ש, "כדי תמונה..."

התכון לומר, הלא זו בעצם התועלת שאני מביא בבואי לחתונה,

שידעו כולם שהרב השתתף בשמחה. אם כן, די בכך שיצלמוני תמונה אחת עם החתן.

אמר להם הגרש"ז, "אתם צודקים. אבל לו הייתי נוהג כמוכם בימי בחרותי לא הייתי יכול היום לשמוח חתן וכלה בעצם הופעתו. אז, בצעירותי, לא חיפשתי מצוות שכאלו, העדפתי להתמיד בלימוד התורה ובעמלה, כך הגעתי לאן שהגעתי".

תמיד עלינו לערוך חשבון נפשנו, מה חשוב יותר ומה פחות, אתמול באו וכבדוני בסנדקאות. אמרתי, אשמה, אבל רק אם הדבר לא יהיה על חשבון שיעור. התפלאו בעלי השמחה. הסברתי להם, "ודאי שענין הסנדקאות הוא חשוב ונכבד. אבל שיעור תורה, אפילו אם משתתף בו רק אדם אחד, חשוב בהרבה".

לפני כשש עשרה שנה נולדה לבתי שלישיה, היות והתינוקות נולדו במשקל חסר וכדומה, הבריתות נערכו בנפרד, כל ברית ביום אחר. אני לא השתתפתי אלא בברית אחת, שהתקיימה בי"ז בתמוז. לשתים האחרות לא נסעתי. שאלני חתני, האם אנחנו מסוכסכים חלילה. אמרתי, לא מינייה ולא מקצתיה. אלא, לא רציתי לבטל שיעור מחמת השמחה. הברית שהתקיימה בי"ז בתמוז לא באה על חשבון שיעור, ולכן יכולתי להשתתף בה.

המצוה שבהשתתפות בשמחות הנה לעתים רק תרוץ

עוד מסופר, פעם, בישיבתו של הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל, איחרה קבוצת בחורים להגיע לסדר. שאלם ראש הישיבה לפשר הענין. אמרו לו: "בבית הכנסת הקרוב התקיים פדיון הבן, הלכנו לשמוע את הברכות החשובות ולענות אמן". אמר להם הרב, "תמנהי עליכם, כאן ברחוב הסמוך ישנו בית מטבחים, כל יום נאמרות ברכות נדירות על השחיטה, מדוע אינכם הולכים לשם? אלא, לא הברכות הן שמעניינות אתכם, הכיבוד העשיר הוא שהביא אתכם לשם..."

אגב, מרן הרב שך, כאשר טען לו בחור שהלך לפדיון הבן, והרי כתוב שהאוכל דיון כאלו צם פ"ד תעניות! הגיב בחריפותו ואמר, גם 'דף' בגימטריה פ"ד...

ישנם המון תרוצים. ליצר הרע יש דרכי שכנוע מגוננות. עלינו לחשוב מה באמת יותר חשוב, האם לנסוע לארוע פלוני או לעסוק בתורה באותו זמן. משפחה זה דבר חשוב, כמוכן. אך הכל צריך להיות בשקול דעת. כבוד אב ואם - אחת המצוות החשובות ביותר, אדם אוכל פרותיה בעולם הזה והקרן קימת לו לעולם הבא. אבל, בדוק את עצמך, האם אתה נוסע כדי לקים את המצוה, או שזהו רק תרוץ, ובעצם המטרה הניה אנוכית ואישית. מה יותר חשוב מאשר להרוות נחת לסבתו. לפגוש אותה ולשמחה? הכל נכון. אבל שוב, בכל אלו צריך לחשב הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר מצוה כנגד הפסדה.

המטוס והקורקינט

באחד הימים קבלתי שיחת טלפון מידיד, ד"ר שעסק ברפואת

הנפש.

משקרב ד"ר זה ליציאה לגמלאות גמלה בלבו החלטה ללמד כתיבת סת"ם ולכתוב מזוזות נביאים וכדו'. את תכניותיו הוא הגשים להפליא. וכיום אצבעותיו מרצדות על גוילים, והוא מעלה את האותיות עלי גליון.

ובכן באותה שיחת טלפון, הוא שיתף אותי באחד היתרונות והמעלות שהוא זכה להם בגין כתיבת פרשיות.

"בעבר", שח האיש, כאשר הייתי קורא פרשה בנביא הייתי מתבונן מבחוצין, ו'בגדול' מנסה ללמוד מה קרה שם ומה אני יכול ללמד מפרשה זו, אולם, כיום כשאני צריך לכתוב כל אות ואות בנפרד. ומאותיות נוצרות מלים ומהמלים נוצרים משפטים, נוכחתי לדעת שמעבר למסר הכללי של הפרשה והענין, בדרך אל המטרה המרכזית, נתן לקצור עוד עשרות ואפילו מאות תובנות מהמשפטים, מהמלים ואפילו מן האותיות. יצאתי אפוא, נשכר שבעתים ממלאכתי החדשה", חתם הסופר את דבריו.

שיחת טלפון זו החזירה אותי באחת, לתובנה ששמעתי מטייס שחזר בתשובה, וכיום הנו רב נכבד. שמעתי אותו בשיחה לפני כארבעים שנה, וכך שח אותו טייס רב:

כאשר טסים בגובה רב, אזי רואים מראה מדהים, את כל המרחב הפרוס לרגליך. אולם, מגובה זה קשה לזהות מה גדל בשדות המוריקים, ואלו פרחים מלבבלים בחצרות הבתים. אם ברצונו של הטייס להתבשר ולהנות מן הערוגות הקטנות, ומצויורי הקיר שעל כתלי החצרות - עליו להנמיך טוס. לא ניתן בו זמנית, להנות גם מהמרחב וגם מן האינדיבידואל.

או... או...

לא כן בעבודת ה' יתברך ובמיוחד בלימוד התורה. נתן להתרשם מהמרחב, מהרעיון הכללי, ובו זמנית גם להתבשר מהפרטים, ולו הזוטרים ביותר. עיון מעמיק בתורתנו הקדושה, חושף מטמונים יקרי - ערך של תובנות והנחיות לחיים טובים ומשפריים.

המשנה בפרקי אבות אומרת: "הלומד מחברו פרק אחד, או הלכה אחת, או פסוק אחד, או דיבור אחד, או אפילו אות אחת, צריך לנהג בו כבוד וגו'". [אבות ו', ג']. אפילו אות אחת-התבוננות בה, יכולה לפתח לאדם צוהר לעולמות עלומים.

הבעל שם טוב אמר לזקני רבי מאיר מרגליות זצ"ל אב"ד לבוב ואוסטרא: "את דרגתי בעבודת ה' קנית בזכות ההתבוננות באותיות התורה, ומכח האור המאיר בתוכך, נתן להגיע לדרגות נפלאות".

ויש להתבונן מדוע המשנה הולכת כרוכל: הלומד פרק אחד, הלכה אחת, פסוק אחד, דיבור אחד, ולבסוף אות אחת, הלא התנא שאמון על התמצות והקיצור יכול היה לפתח בפרק אחד, ומשם לומר לנו שאפילו על אות אחת, ואנו נדע שקל וחומר מילה, פסוק והלכה שחייב אדם לכבד את אשר למדו דברים אלו.

ואולי על כך בא התנא ללמדנו. כאשר לומדים צריכים לתת את הדעת על כל שלבי הבינים שבין האות הבודדת עד לפרק המושלם. בכל תחנה ותחנה יש לנו לשאול את עצמנו מה נוכל ללמד ממנה

ברגע של גילוי לב, אמר פעם האדמו"ר בעל ה'אמרי חיים' מויז'ניץ זצ"ל לחסידיו, כי שבת אחת בעת שאמר בהתלהבות דקדושה 'נשמת כל חי', בא אליו היצר הרע והתריס בו: "וכי אינך מתבייש לומר 'נשמת' בכל ה'ברען' וההתלהבות? כיצד יש לך תעוזה לעמוד כעת לפני מלך מלכי המלכים לומר 'נשמת' כצדיק גמור?"

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

צעד ושעל, ילכו שולל אחר דברי המרגלים לחשוש מבני הענקים, אשר כל כוחם וגבורתם מסתכם בעצמות וגידים בלבד? הרי כבר למדו על בשרם פי אין חֲכָמָה אֵין תְּבוּנָה וְאֵין עֶצְמָה נֶגֶד הַשֵּׁם, וכי לא חסרה לו כל יכולת למוטטם ולמסמסם ברגע אחד ויחשבו כאין וכאפס?

רבי משה ממשיך ומחדד את הפליאה: כיצד יתכן שאנשים אשר ראו את בכורות מצרים מתים, אשר עברו ביבשה בתוך הים, וחוו ניסים ונפלאות עד אין חקר - ימס ליבם מפחד בעלי גוף גדולים, אשר כל יתרונם - כח הגוף בלבד? וכי מפני הבלים כאלו יראו ויפחדו? והתמיהה גדולה עוד יותר, כיצד באו לידי שטות עצומה כזאת להכריז בפיהם טענות משוללות הבנה ומציאות: "כי חזק הוא ממנו", הרי אם יכול היה הקדוש ברוך הוא להכריע את פרעה מלך מצרים, המושל בכיפה, החזק שבמלכים, אינו יכול להכניע את שבעת העמים? ולהכות את בני הענקים שוק על ירך?

כוחו הנוראי של היצר הרע! רבי משה רוזנשטיין מעמיד כאן יסוד עצום; התורה הקדושה מלמדת אותנו בזה את עוצמת כוחו ההרסני והנוראי של היצר הרע! היצר יודע היטב כי תיקון העולם כולו, וכל קיומה של תורה ועבודת השם, כמו כל עתידים הגדול של עם השם, תלויים במצוה זו של כניסת ישראל לארץ. כי אילו היו משה ואהרן נכנסים אליה, בונים

האירועים הנוראים שמופיעים בפרשיות האחרונות, ממש מופלאים מבינתנו. החל מפרשת בהעלותך, בואכה פרשות שלח, קרח, חוקת ועד בלק, מאורע רודף מאורע, טרגדיה רודפת טרגדיה, כשכל אחת מהן מעוררת השתוממות עצומה ופליאה גדולה.

הרי כלל ישראל זכו אז לראות בחוש בחסדי השם העצומים והגלויים, למעלה מן הטבע. הם חיו כל העת בצל השכינה, גן עדן בהתגלמותו בעולם הזה. למרות כן, הם לא גמרו להתלונן ולהתאונן כל העת. זה פלא פלאות ממש!

הגאון הצדיק רבי משה רוזנשטיין זצ"ל, משגיח ישיבת לומז'ה, בספרו 'יסודי הדעת' (פרק כב), מנתב את התמיהה גם כלפי עם ישראל ולא רק כלפי המרגלים, ומשתומם; כיצד הגיעו עם ישראל לשפל המדרגה לאחר כל מה שראו והשיגו מאז היותם במצרים ועד עתה?

רבי משה פותח את דבריו בביטוי משתומם: "תורתנו הקדושה סיפרה לנו כאן דבר זר ונפלא", משום שכאשר מגוללים לנו בזכרוננו ולו מעט את שקראנו עד עתה בפרשיות האחרונות, ומתבוננים במאורעות שאירעו לעם ישראל מרגע התהוותו לעם ועד חטא המרגלים, עלינו לתמוה ולהתפלא עד מאד.

הרי עם זה יצא ממצרים במסות, באותות ובמופתים עצומים, ביד חזקה ובמורא גדול. הוביש ה' בפניהם את מי ים סוף. הוריד להם מן מהשמים להשביע רעבונם. הזמין להן מים מצור חלמיש לצמאם. לא חָסְרוּ דְבָר כל העת, שְׁלֹמֵתֵיהֶם לֹא בָלוּ מעליהם וְגִלְיָהֶם לֹא בָצְקוּ. עֲמוּד הָעֵנָן לֹא סָר מֵעֲלֵיהֶם בַּיּוֹם לְהַנְחִיחֵם בְּדֶרֶךְ וְעֲמוּד הָאֵשׁ לְלִילָה לְהָאִיר לָהֶם. בראשם הלכו קדושי עליון ונביאי השם; משה, אהרן ומרים. ורק לְשִׁמְעַת כָּל זֹאת רָגְזוּ עַמִּים וְנִמְגְגוּ, ואחזתם חיל ורעדה.

ולא זו בלבד, אלא לאחר כל הניסים והנפלאות הללו במצרים ובמדבר, כאשר באו להר סיני זכו לראות בעיני בשר את מְרָאֵה פְּבוֹד ה' פְּאֵשׁ אֲכֻלֶּת בְּרֹאשׁ הָהָר, ולשמוע אותו פְּנִים בְּפָנִים בְּהָר מְתוֹנָה הָאֵשׁ.

היעלה על הדעת, שואל רבי משה רוזנשטיין, כי אנשים למודי ניסים ונפלאות יארע להם כדבר הזה? היתכן שעם סגולה כעם ישראל אשר חוו מאורע ושתים מעודם, וראו השגחה פרטית בחוש על כל

כיצד יתכן שאנשים אשר ראו את בכורות מצרים מתים, אשר עברו ביבשה בתוך הים, וחוו ניסים ונפלאות עד אין חקר - ימס ליבם מפחד בעלי גוף גדולים, אשר כל יתרונם - כח הגוף בלבד? וכי מפני הבלים כאלו יראו ויפחדו?

כל העת דרוך על משמרתו לשמור על גובהו ומעמדו הרוחני, אזי אף שהוא אדם חשוב וידוע, מראשי בני ישראל, מן הברורים והמסולתים בעם, יכול הוא ברגע של רפיון רוח ליפול עד מדרגת 'כסיל', לנהוג בכסילות ולהביא רעה לעצמו ולכל בני דורו.

רבי שמואל מביא בהקשר לכך את דברי רבינו הרמח"ל זיע"א בספרו 'מסילת ישרים' (פרק יא) בערך הנקיות, כי המרגלים חששו שכאשר ינסו לארץ ישראל יעבירו אותם מנשיאותם, ופגם דק שבדק במידת הכבוד הוא זה שגרם להם להתנהג כפי שנהגו.

אין הפשט, אומר רבי שמואל, כי במכוון ידעו כי הכבוד מניע אותם, ובגלל זה הניאו את לב העם. אלא אדרבה למרות שלא חשו כי זה הוא שמניע אותם, באמת היו משוחדים במידת הכבוד, והיא זו שגרמה להם לפרש כל דבר שראו בצורה שלילית, כי סוף סוף בליבם ניקר חשש כלשהו על כבודם.

רבי שמואל מסיק מזה, עד כמה מוכרח האדם להיות זהיר ממניעים רעים, כי אפילו לב של אדם גדול, אדם אשר נבחר על פי השם, אינו משוחרר מלהיות נגוע בנגעי המידות והרצונות. חובת האדם היא לעמוד תמיד תחת ביקורת עצמית, להכיר היטב את עצמו, רצונותיו ונטיות ליבו, ולראות מאין הם נובעים. כי רק כך יוכל לשמור תמיד על גובהו הרוחני, ולא ליפול במכמורי יצרו.

ה'אמרי חיים' מגרש את היצר באמצע 'נשמת'

כאשר עוסקים אנו בענייניו של היצר, ברצוני להוסיף כמה מילים: לפני עשרות שנים שמעתי ביטוי מופלא מהגאון הצדיק רבי ישראל אליהו ויינטרויב זצ"ל, מגדולי התורה ובעלי המחשבה בדורנו, כי שוחח פעם עם מרן ה'סטייפלער' זצ"ל על ענין כלשהו, וה'סטייפלער' הגיב לו בזה הלשון: "די צער פון די עולם הזה איז גאר נישט, און די שמחה פון די עולם הזה איז גאר נישט, אלץ איז

את בית המקדש ומוחים את זכרו של עמלק, היה בא העולם לתיקונו השלם, והיה מתבטל כוחו, ואת זאת ביקש היצר למנוע.

כיצד הצליח לעשות זאת? הטיל בהם ארס נוראי של ספיקות באמונה, והביאם לכדי שטות עצומה כזאת להאמין בדיבת המרגלים ולמאוס בארץ חמדה, אשר כבר נודע שבחה מפי הקדוש ברוך הוא כארץ טובה ורחבה, ארץ זבת חלב ודבש.

הראיה לכך שכל חטא המרגלים לא היה בו ממש, ונבע רק מהיתול היצר, אומר רבי משה, ניתן ללמוד מן העובדה שכאשר הודיע משה רבינו לעם ישראל את העונש אשר יבוא אליהם: "בַּמִּדְבָּר הָאֵהָ יָפְלוּ פְּגָרֵיכֶם וְכָל פְּקַדְיֵיכֶם לְכָל מִסְפְּרָכֶם מִבְּנֵי עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמְעַלָּה אֲשֶׁר הִלַּיְנְתֶם עָלַי: אִם אַתֶּם תָּבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁאַתִּי אֶת יְדֵי לְשַׁפֵּן אֶתְכֶם בָּהּ". מה עשו? "וַיִּתְאַבְּלוּ הָעָם מְאֹד: וַיִּשְׁכְּמוּ בַבֶּקֶר וַיַּעֲלוּ אֶל רֹאשׁ הַהָר לֵאמֹר הִנְנוּ וְעַלְיֵנוּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר ה' כִּי חָטָאנוּ".

וכל השומע משתומם; על מה התאבלו מאוד? הרי רק אתמול הכריזו בלהט טענות הפוכות לגמרי? כשבאו המרגלים ואמרו את דברם העם דרש בהיסטריה לא להיכנס לארץ? כפי שנאמר: "וַתִּשָּׂא כָּל הָעֵדָה וַיִּתְּנוּ אֶת קוֹלָם וַיִּבְכוּ הָעָם בְּלֵילָה הַהוּא: וַיֵּלְנוּ עַל מִשְׁהָ וְעַל אֶהְרֹן כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם כָּל הָעֵדָה לוֹ מָתָנוּ בְּאָרֶץ מִצְרַיִם אוֹ בַּמִּדְבָּר הָאֵהָ לוֹ מָתָנוּ: וְלָמָּה ה' מְבִיא אֹתָנוּ אֶל הָאָרֶץ הַזֹּאת לְנַפְל בְּחַרְבַּ נְשִׁינוּ וְטַפְּנוּ יְהִי לָבֹז הַלֹּא טוֹב לָנוּ שׁוּב מִצְרָיִמָּה: וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו נַתְּנָה רֹאשׁ וְנִשׁוּבָה מִצְרָיִמָּה".

עד כדי כך, שכאשר יהושע וכלב ניסו להסוות את הציבור ולהרגיעם: "השם איתנו אל תיראו", ביקשו כל העדה לרגום אותם באבנים. אם כן כיצד פתאום שינו את דעתם וביקשו לעלות אל המקום אשר אמר השם?

התשובה היא, כי כעבור כמה שעות סר מהם תוקפו של היצר הרע, ואז לפתע נפתחו עיניהם והבחינו כיצד הוא התעה אותם בדמיונות שוא ותעתועים. הולכים אחריו שולל והכשילם בתקלה חמורה כל כך מבלי כל סיבה הגיונית ומתקבלת על הדעת. בכך הוא גרם להם לאבד את כל הטובות הגדולות שזכו להן עד עתה, ורק לאחר שנחלש כח היצר מעט הכירו בטעותם והודו מלא: "כי חטאנו".

את הנקודה הזו מלמדת אותנו התורה הקדושה בפרשה זו, מסיים רבי משה, בכדי שנדע עד כמה עצום ונורא הוא כח היצר להתעות ליבות בני אדם. גם באופן הנראה רחוק מן המציאות, אשר לא שייך לעלות על דמיון אדם כי הוא עלול להיכשל, מסוגל היצר להכשילו, ויש להישמר ממערומיו וכוננותיו הזדוניות, ולא לאבד חלילה ברפיון מחשבה, ולו של רגע אחד, נחלת שני עולמות.

מורי ורבי מרן הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל, ראש ישיבת פוניבז', מסביר לאור זאת, במכתבו שנדפס בסוף ספר 'זכרון שמואל', גם את כשלון המרגלים עצמם, כיצד המיטו חורבן על כל ישראל, למרות שהיו אנשים חכמים וידועים, גדולי דעת ותבונה. כי כוחו ועוצמתו של היצר הם כה נוראים, שאם לא יעמוד האדם

תענועים ודמיונות שוא..."

היצר הרע מצליח לתעתע באדם ולהכניסו לאוירה ולמצב כזה כאילו כל מעמדו וכבודו תלוי בפרט מסויים. כך הוא מסמא את עיניו לאבד את צלילות מחשבתו ויכולת בחינתו האובייקטיבית, אם הוא אכן נוהג נכון או לא, ומבזבז את זמנו על דברים חולפים, וגורם לו להיות רדוף אחר ענייני העולם.

אך למעשה כל השקעה בדבר שאינו נצחי חולפת ועוברת כלא היתה. גם השקעות שהיצר הרע עוטף אותם בצלופן זוהר ונוצץ, אינם אלא "תענועים ודמיונות שוא" - כלשון ה'סטייפלער'. כשאדם מסתכל על העולם הזה בצורה נכונה ובעינים פקוחות, כשהוא מכיר את יעדו ותפקידו, הוא נשמר מלכתחילה לא להיגרר אחר היצר.

ברגע של גילוי לב, אמר פעם האדמו"ר בעל האמרי חיים מויז'ניץ זצ"ל לחסידיו, כי שבת אחת בעת שאמר בהתלהבות דקדושה 'נשמת כל חי', בא אליו היצר הרע והתריס בו: "וכי אינך מתבייש לומר 'נשמת' בכל ה'ברען' וההתלהבות? הרי שנינו יודעים כי נכשלת אמש בכישלון פלוני? וכיצד יש לך תעוזה לעמוד כעת לפני מלך מלכי המלכים לומר 'נשמת' כצדיק גמור?"

והמשיך האמרי חיים לתאר: "ואכן טענותיו של היצר החלו להתיישב בדעתי, כמעט ושכנעו אותי להוריד מההתלהבות הגדולה שבערה בי לומר 'נשמת'. אך לפתע אזרתי אומץ והשבתי לו בנחרצות: 'אני מוכן לשמוע כל מה שיש לך לומר, אך לא כעת! אנא הנח לי קודם לסיים נשמת, ואחר כך נשמע את כל דבריך'."

"כמובן, הוא לא שב אלי שנית", הפטיר האמרי חיים. "היצר הרע יודע מתי לבוא ומתי לא. באמצע ההתלהבות של 'נשמת' הוא בא להזכיר לי עד כמה אני לא שווה ולא ראוי לומר 'נשמת', כדי לשבור אותי ולהעכיר את רוחי, וכך לא אעבוד את קוני כאשר עם לבבי. אולם לאחר התפילה כבר אין לו ענין להזכיר לי את עוונותי, ואדרבה משתדל להשכיח ממני את חטאי כדי שלא אעשה עליהם תשובה". זוהי דוגמא קלה לאותם צדיקים אשר נלחמו עם יצרם בעקשנות, ובכל פעם התאמצו להבין את מניעיו בכדי להשיב לו בהתאם מנה אחת אפיים, בתקיפות ראויה.

הרב החסיד הישיש רבי מרדכי פרוכטר, מזקני חסידי ויז'ניץ, סיפר לי פעם על אביו רבי אלתר זצ"ל, אשר למד לאחר נישואיו בבית מדרשו של הגאון הקדוש רבי חיים צבי טיטלבוים זצ"ל, בעל ה'עצי חיים' מסיגעט.

יום אחד פנה רבי אלתר לרבו והתאונן לפניו על מצבו הרוחני: "חשבתי לתומי", אמר רבי אלתר בכאב, "כי לאחר החתונה ניחני

היצר לנפשי ואצליח להיפטר מתחלואיו. אך עתה אני נוכח, כי לא רק שלא נפטרת ממנו, אלא הוא עומד בתוקפו במלוא העוצמה ומתגבר עלי בכל יום מחדש..."

בקשב רב האזין ה'עצי חיים' לדבריו, וחיוך רחב התפשט על שפתיו. הוא אחז בשתי ידיו בשער זקנו הלבן, והשיב לו מילים מדודות: "הנה כפי שאתה רואה הזקן שלי כבר התחיל להלבין, ולמרות כן גם מזה היצר הרע לא פוחד! גם אותי הוא בא לבקר דבר יום ביומו!"

"העצה היחידה שאוכל להמליץ לך כדי להתמודד איתו", המשיך ה'עצי חיים' לומר, "היא ללמוד דף גמרא מידי יום עם תוספות בעיון. הן כך אומרים חז"ל 'בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין' (קידושין ל, ב). תורה מגנא ומצלא, היא הדרך היחידה שתוכל להינצל מהיצר".

ואכן, סיפר רבי מרדכי, כי עצת רבו שמרה את רוחו של אביו רבי אלתר, ולמרות שלא היה בן ישיבה מעודו, לצד עסקי המסחר היה שקוע כל ימיו בלימוד התורה.

דוגמא קלה לשקיעותו הגדולה בתורה, ציין רבי מרדכי, כי סיפר לו יהודי מבתי הונגרי, כי פגש פעם בשעה מאוחרת בלילה את אביו רבי אלתר, בהיותו למעלה מגיל שמונים, כשהוא יוצא עם נעלי בית לרחוב. היה זה בלילה חורפי וסוער, כשבחוץ ניתך גשם זלעפות. כשהלה התפלא לפשר מעשיו, השיב לו רבי אלתר: "אני מתקשה בהבנת התוספות, ומחפש מישהו שיוכל לעזור לי..."

עלינו ללמוד מן הדברים יסוד אחד; היצר הרע מצוי באדם משעת יצירתו ועד נשימת רוחו האחרונה. הוא זקן מופלג ובעל נסיון רב שאין דומה לו. עבודתו היא איפוא לארוב לאדם להכשילו ולהתקילו. פעם הוא בא בצורה כזו, ופעם בא בצורה אחרת, אך לעולם אינו מת'אש או מרים ידיים. אם האדם לא פוקח עינים לזהות אותו, הוא עוד עלול להשתכנע כי פעולתו היא לשם שמים, והרי הוא בכלל עושה מצוה ולא עבירה, ועד שיבחין בטעותו הוא כבר יהיה שבוי בידי יצרו, ויהיה קשה לו להשתחרר מבין ציפורניו.

זה מה שאירע למרגלים. היצר טמן פח לרגלם, והלכו שולל אחר מראה עיניהם, חזיון תענועים שתעתע בהם.

המשגיח הגאון הצדיק רבי אליהו לופיאן זצ"ל, בעל ה'לב אליהו', היה מתבטא: "המרגלים לא נכשלו בתאות כבוד באופן גס ומשמעותי, כפי שהיה יכול להצטייר בעינינו. אלא תאות הכבוד שלהם היתה עטופה בכמה שכבות של 'לשם שמים'..."

זהו כוחו הנוראי של היצר הרע!

(מתוך הספר אוצרותיהם אמלא)

האזינו לתוכנית 'הפוח בכל יום' בקו השיעורים של דרשו

כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס

077-2222-666 שלוחה 31

הבן נטל את החגורה, הביט בה בתמהון ומיהר לחגור אותה מתחת לבגדיו. הוא ניצל מהמלחמה, היגר לארה"ב ועימו החגורה. תוהה מדוע חגורת עור פשוטה שכזו הייתה כה חשובה לאביו היקר

הכל טוב, מאד מאד

הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א

יהודי מבוגר צעד במחנה טרבלינקה כשעל גופו חגורת עור עם בטנה, בתוכה החביא יהלומים יקרי ערך. הוא צעד עם בנו, וברגע הנכון הספיק להוריד מעליו את החגורה ולמסור אותה לבנו. חייל גרמני שהיה בסביבה הביט בו בדקדוק, כך שלא היה באפשרותו להסביר לבנו מה מכילה חגורתו. הוא רק סינן לו בשקט: "שמור על החגורה הזאת!! היא מאד יקרה!!" והמשיך בדרכו.

הבן נטל את החגורה, הביט בה בתמהון ומיהר לחגור אותה מתחת לבגדיו. הוא ניצל מהמלחמה, היגר לארה"ב ועימו החגורה. תוהה מדוע חגורת עור פשוטה שכזו הייתה כה חשובה לאביו היקר.

חלפו שנים רבות. הבן לא הצליח למצוא לעצמו עבודה מסודרת והוא קיבץ נדבות, חי מהיד לפה, בעוני ובחוסר כל. לכל מקום שהלך, לקח איתו את חגורת העור של אביו, כשהוא עדיין משתומם, לא מביין מדוע אביו, החכם והנבון, הדגיש לו שחגורת העור הפשוטה הזאת מאד יקרה.

ואז, באחד הימים, נקרעה החגורה והבן העני גילה להפתעתו את אוצר היהלומים האדיר שאביו טמן בתוכה. הוא שמח שמחה גדולה, אך בליבו קיננה תחושה רעה על כל השנים שעבר במחסור ובחוסר כל, בשעה שחגורתו הייתה מלאה באוצר בלום. "חבל שאף אחד לא יידע אותי בכל שנות המחסור, איזה אוצר נמצא אצלי", חשב בצער. סיפור אמיתי זה - כותב רבי דניאל צוקרמן שליט"א בספרו הנפלא "קול אומרים הודו", ממשיל ומחייב בפנינו כי יתכן שיש לאדם כסף רב והוא עשיר גדול, אך אם הוא לא ידע על כך שיש לו ברשותו כסף, אז הוא יחיה כעני. וכך הוא הדבר ג"כ לגבינו. לכל אחד מאתנו יש עושר אדיר, לכל אחד יש את עצם החיים, בריאות, חכמה, משפחה, חברה, קנייני רוח וכו' וכו'. אם לא נדע ולא נשים לב מה יש לנו, אז הדבר נחשב כאילו כל הדברים הללו אינם מחוברים אלינו ואינם ברשותנו, אלא נשארים מחוצה לנו, ואנחנו נשארים עניים ומסכנים. אך ישנו הבדל אחד ביננו לבין אותו העני, כי לו לא היה מי שייספר לו שהוא עשיר מופלג ולכן נאלץ להתבזות בקיבוץ נדבות. אך בשונה מאיתנו, לנו מגלים ומבהירים כי לכל אחד מאתנו יש עושר עצום, חז"ל הקדושים מגלים לנו: "איזהו עשיר השמח בחלקו". כי בעצם לכל בן אדם ישנה עשירות, אך כדי להיות עשיר בפועל, צריך האדם לדעת ולהתחבר אל אותה העשירות הייחודית שיש לו בחייו ולשמוח בה. ואז כאשר ידע ויתחבר וישמח, יתעשר בעושר פנימי אמיתי, להביט על כל הטוב והנעים שהשי"ת העניק לו ולהקדיש

פחות מחשבה על מה שעדיין חסר ולא נעים לו.

הגה"צ רבי אביגדור מילר זצ"ל, מנהלה הרוחני של ישיבת רבנו חיים ברלין בארה"ב, כותב (בספר שערי אורה ח"א עמ' קמז) שכידוע חייב האדם בחיוב גדול של הכרת הטוב להקב"ה, ועל חיוב זה מבוססת כל עבודתו של האדם להקב"ה. אמנם כדי לקיים חיוב זה, מההכרח שתקדם לו הקדמה גדולה אשר היא היסוד עליו בנויה כל הכרת הטוב. הקדמה זו היא 'שמחת חיים'.

הכוזרי (ג, יא) כותב שמידת הכרת הטוב והשבח של האדם לבורא עולם תלויים במדת השמחה שלו. זוהי הסיבה מדוע התורה כל כך מחמירה בחיוב השמחה, וכמבואר בפסוק "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוךך בשמחה ובטוב לבב" (דברים כח, מז), מכיון שרק ע"י השמחה יוכל להגיע להכרת הטוב ולהודאה לה'. ובדומה לאדם שקיבל מתנה מחברו, שרק אם הוא מכיר ויודע שקיבל את המתנה ושמח בה, אז יכול הוא להכיר טובה לנותן המתנה.

בפרשת השבוע אנו למדים כיצד תריסר אנשים רואים את אותם המראות, מביטים באותם הפרטים, אך הפרשנות, משקפי ראייה שחורות או משקפי ראייה ורודות, משנים את כל התמונה. מצד אחד עומדים המרגלים ומדברים בלהט על 'אֶרֶץ אֲפֵלַת יוֹשְׁבֶיהָ', ומולם עומדים יהושע וכלב ומספרים כי 'טוֹבָה הָאֶרֶץ מֵאֲדָמָה'. לא היה ביניהם שום ויכוח על העובדות. אך הפרשנות, הדעה המוקדמת,

המשך בעמוד 30

"יש לי בערך שלישי מערכה של דירה, אם במסגרת גיוס תרומות לכולל, תמצא נדיב שירצה לתת לי שתי שלישי להשלמת קניית הדירה, זה בהחלט יכול לעזור לי, כדי שסוף סוף תהיה לי דירה משלי ולא אצטרך לעבור מדירה לדירה..."

ניסים ונפלאות בפרנסת אברכים השוקדים על תלמודם יומם ולילה

הרב ישראל ליוש

"בְּבִאֲכֶם אֶל הָאָרֶץ... בְּאֲכַלְכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ... חֶלֶה תִּרְיִמוּ תְּרוּמָה..."

(במדבר ט"ו, י"ח-כ')

הספורנו מבאר שעם ישראל נצטוו במצוות חלה בכניסתם לארץ ישראל, כי אחר חטא המרגלים היו צריכים להיות ראויים שתחול ברכה בביתם.

וכאן הבן שואל, מה יש במצוות הפרשת חלה יותר משאר המצוות התלויות בארץ? מדוע דווקא ע"י קיום מצוה זו, תחול עליהם ברכה אחר חטא המרגלים?

בספר החינוך (מצוה שפה) מבאר את שרשי מצוות הפרשת חלה: 'לפי שחיתנו של אדם במזונות, ורוב העולם יחיו בלחם, רצה המקום לזכותנו במצווה תמידית בלחמנו, כדי שתנוח ברכה בו על ידי המצווה ונקבל בה זכות בנפשנו, ונמצאת העיסה מזון לגוף ומזון לנפש, וגם למען יחיו בו משרתי השם העוסקים תמיד בעבודתו והם הכהנים, מבלי יגיעה כלל. שאלו בתרומת הגורן יש להם עמל להעביר התבואה בכברה ולטחון אותה, אבל כאן יבוא חוקם להם מבלי צער של כלום.'

נוסיף על דברי החינוך: מצוות חלה, בשונה משאר מצוות התלויות בארץ, שייכת רק אחר עמל האדם, שהרי צריך הוא ללוש את הבצק, ואילו תרומות ומעשרות נאמרו בכל הגידולים, אף אלו שגדלו וצמחו מעצמם. לכן דווקא בעיסה, עלול האדם לחשוב כאילו כוחו ועוצם ידו עשו לו את הלחם הזה, והוא אשר קובע ואחראי לפרנסתו. וכאשר יפריש בעל העיסה חלק לכהנים משרתי ה', יחדד בליבו את ההכרה הברורה כי לא מכוחו באה לו הפרנסה, אלא הכל מאיתו ית' הזן ומפרנס לכל, מקרני ראמים עד ביצי כינים.

זו הברכה, עליה דיבר החינוך, ברכה בעיסה, מזון הגוף, הנקבעת ע"י הפרשת החלה, וממילא תהיה גם העיסה מזון לנפש.

בפרשת המרגלים חטאו ישראל בחיסרון ההכרה שהכל מונהג ומושגח על ידו ית'. הם חשבו שכיבוש הארץ יתאפשר רק בזכות כוחם ועוצם ידם, ועל כן הם באו לרגל את הארץ ולבדוק אם אכן יצליחו במשימתם. את זאת היה עליהם לתקן בכניסתם לארץ, ע"י הפרשת חלה ונתינתה לכהנים משרתי ה', מעיסה עליה עמלו בידם.

□ □ □

לפנינו שני סיפורים על פלאות הבורא ית' בפרנסת אברכים יראים

שעטו על שכמם עול התורה הקדושה ושוקדים על תלמודם יומם וליל.

ר' יוסף הוא אברך תלמיד חכם, אב למשפחה ברוכה, 14 ילדים בלע"ה. אין להם דירה בבעלותם, והם מתגוררים כבר שנים רבות בדירה שכורה.

בוקר אחד מתקשר בעל הדירה לר' יוסף ובפיו בשורה משמחת, אך לר' יוסף היא יצרה בעיה לא פשוטה...

"אני עומד להשיא את ביתי בעזה"ית והיא מתעתדת לגור בדירה, עליך לעזור את הדירה בר"ח חשוון". אין צורך להכביר במילים כדי לתאר את הקושי העצום במעבר מדירה שכורה אחת לשנייה, עם משפחה כה גדולה. בחרדתו דמיין כבר ר' יוסף, כיצד הוא נאלץ לעבור כל תקופה קצרה מדירה לדירה, ובהלה אחזה אותו...

ר' יוסף, יהודי מאמין, ידע שהכל מאת ה', ועליו לחזור לשלוותו ולהשתדל למצוא דירה אחרת להשכין את משפחתו. במסגרת ההשתדלות נגש ר' יוסף אל ראש הכולל בו למד, ואחר שסיפר לו על שיחת הטלפון הלא נעימה, בלשון המעטה, שקיבל ממשכיר הדירה, ביקש ממנו: "יש לי בערך שלישי מערכה של דירה, אם במסגרת גיוס תרומות לכולל, תמצא נדיב שירצה לתת לי שתי שלישי להשלמת קניית הדירה, זה בהחלט יכול לעזור לי, כדי שסוף סוף תהיה לי דירה משלי ולא אצטרך לעבור מדירה לדירה..."

ראש הכולל חשב שר' יוסף מתלוצץ, אך ר' יוסף נשאר רציני ואמר: "אני בהחלט רציני... זו ההשתדלות שאני עושה, הקב"ה יעשה את

שלו... "ראש הכולל הביט בו בעיניים תמהות, הוא לא ידע אם ר' יוסף העומד מולו, ומוכר לו כאברך מוכשר ומוצלח, מדבר כך מתוך הזיה ומצוקה, או שהוא באמת מתכוון ברצינות שימצא נדיב שביום בהיר יתן לו, סתם כך בלי סיבה, סכום כה גדול עבור דירתו הפרטית... שעת צהריים, הטלפון של ראש הכולל מצלצל, על הקו נדיב קבוע שבא לארץ מידי שנה מארצות הברית ותורם לכולל סכום נאה, "שלום וברכה... אני בארץ... השיק מוכן... אתה רוצה לבוא אלי או שאני ישלח לך אותו עם שליח?"

"אני בא אליך" - השיב ראש הכולל - "זו הזדמנות עבורי לראות אותך ולהודות לך פנים בפנים..."

הם נפגשו בשעה המסוכמת, ובתום שיחה של שעתיים על דא ועל הא, שאל הנדיב את ראש הכולל: "לפני תקופה הייתי אצלך בכולל ופגשתי את ר' יוסף, אברך נפלא, מיוחד, מה מצבו? איך הוא מסתדר?"

ברגע הראשון, ראש הכולל התבלבל מעט, ולאחר התאוששות קלה אמר לנדיב: "האמת שאם אתה שואל, אענה לך... בדיוק הבוקר הוא סיפר לי שהוא אמור להתפנות מדירתו השכורה, ויש לו רק שלישי עבור קניית דירה חדשה, והאמת, שלא הייתי אומר לך, אבל כנראה שמשמיים שלחו אותך לשאול, כי הוא ביקש ממני שאמצא נדיב שיעזור לו לקנות את הדירה..."

"יש לי כרגע כספי צדקה" - אמר הנדיב לראש הכולל, כשהוא עדיין נפעם מההשגחה המופלאה - "אם אתה אומר לי שהוא אכן אברך חשוב ששקוע בלימוד, אני אשתדל לעזור לו..."

"הוא אברך מצוין, כל כולו תורה, מתמיד עצום, מצווה רבה לעזור לו!" - פסק ראש הכולל בבטחה

"אם כן, אמור לו שאני אשלים לו את שתי השלישי החסרים..."

ר' יוסף קיבל את הבשורה בשמחה רבה, וכעבור כמה שבועות הוא קנה דירה נאה וגדולה המספיקה עבור כל בני משפחתו בלע"ה.

שמחתו של ראש הכולל לא ידעה גבולות, כשהתבשר שנקבעה לו פגישה עם נדיב גדול לשעה 8:00 בערב. כבר זמן רב הוא מחכה לפגישה הזו. כל ראש כולל מצפה לפגישה עם נדיב זה, הוא ידוע כתומך תורה גדול, שאמנם קשה מאוד לקשור איתו קשרים, אך המצליחים נהנים מתמיכה גדולה וקבועה...

אלא שלפתע הוא נזכר שבתפילת שחרית פגש יהודי בבית הכנסת, והוא קבע לו פגישה עם נדיב אחר בדיוק לאותה שעה. אמנם הנדיב ההוא נותן מתנות קבועות וקטנות, אך משום ההגינות והישרות החליט ראש הכולל כי עליו להיפגש עם מי שקבע איתו ראשון, ורק

אח"כ יבוא לפגישה עם הנדיב הגדול המחוזר יותר. אחר שסיפר לו הראש כולל על הכולל שלו ועל האברכים המצוינים השוקדים שם על התורה בהתמדה נפלאה, תוך ויתור על תענוגי העולם הזה, אמר לו הנדיב כי הוא רוצה להחזיק אברך בהסכם 'ישכר זבולון', "כמה תרצה לתת לאברך הזה?" - שאל ראש הכולל, בפליאה, הוא הרי ידע שהנדיב הזה רגיל לתת מתנות קטנות הרבה יותר, "אני אתן לאברך הזה 10,000 דולר לשנה". ראש הכולל שמח מאוד וההסכם 'ישכר זבולון' בין הנדיב ובין אברך מסוים, מתמיד ורציני, נחתם בשמחה...

ראש הכולל מיהר לנדיב השני, הגדול יותר, בתקווה שאולי עוד יספיק לפגוש אותו בביתו. כשהגיע, אמרה לו רעייתו כי לצערו הרב הוא לא יכול היה להישאר בבית בשעה המסוכמת, אך הוא השאיר עבורם שיק ע"ס 500 דולר. ראש הכולל הודה להם מקרב לב, וכבר נוכח שלא הפסיד כלום מישרותו, בהחלטתו להיפגש קודם עם הנדיב ההוא.

עברה שנה, ושוב פנה ראש הכולל לנדיב הראשון שנטל על עצמו להחזיק אברך, ושאל אותו האם ירצה גם השנה להמשיך את ההסכם 'ישכר זבולון'. "בוודאי" - ענה הנדיב - "ועוד אגדיל את תמיכתי ואתן לו 12,000 דולר"

"תרשה לי לשאול אותך שאלה" - פנה אליו ראש הכולל, אחרי שהודה לו ושיבח אותו על החלטתו להגדיל את תרומתו - "הרי ידוע שאתה נותן בדרך כלל מתנות צנועות יותר, מה קרה שבשנה שעברה נתת לנו מיד 10,000 דולר, מבלי שכלל הכרת אותנו קודם לכן?"

"אספר לך" - ענה לו הנדיב - "היתה איזו עיסקה שהתלבטתי רבות אם להשקיע בה, התייעצתי עם חבר, ודעתו נטתה שאשקיע בעיסקה, אך הוא הציע לי שאקח על עצמי להחזיק אברך שיושב ולומד תורה, ע"כ החלטתי שהראשון שיבוא ויציע לי החזקת אברך כזה, אתרום לו ליזכות העיסקה, והנה אתם הייתם הראשונים שבאתם..."

הספור עוד לא נגמר, הקשרים בין הנדיב ובין האברך, בין ה'ישכר' ובין ה'זבולון', הלכו והתהדקו, וכיום הוא מחזיק אותו כל חודש בסכום עתק של כ-5000 דולר, ומלבד זה הוא נותן לו את כל הוצאותיו המיוחדות, כמו שמחות, הרחבת דירה ועוד. ואם לא די בזה, הוא כבר כתב בצוואתו, שיחיה עמ"ש, שהוא מצווה לבניו שלא יפסיקו מצווה זו וימשיכו לתמוך באברך זה, בדיוק באותם סכומים ובאותה צורה שהוא תמך בו בחייו...

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

מבצע ענק לתקופה מוגבלת

כרך א' משנ"ב מהדורת 'דרשו' עכשיו ב- 25 שקלים בלבד!

לרכישה 02-560-9000

'ולמה הפעם חרגת ממנהגך?' - הסתקרן ר' משה לדעת. 'מה הביא אותך לשנות מדרכך ולהתמסר למעני כל כך, הלא הקשר בינינו מנותק מזה זמן, ואף בישיבה לא היינו החברים הכי קרובים... מה גרם לך לפעול במסירות כה גדולה למעני?' הידיד חיך במבוכה קלה, עיניו הצטעפו בדמעות, והוא אמר: 'כמה מילים. כמה מילים שלך...'

ארבע מילים שיצרו 'ערב תה'...

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"יְיָ צִיָּאנוּ דְּבַת הָאָרֶץ" (במדבר י"ג, ל"ב)

אם יש משהו שמלווה את כל אחד מאיתנו, מנער ועד זקן, בכל גיל ובכל מצב, הוא הרצון להיות מבורך באופן תמידי בשפע אלוקי, בברכת שמים. אנו יודעים ומאמינים שכאשר ברכת שמים מתלווה ליהודי, היא הולכת לפניו ופותרת לו את כל הבעיות, מעניקה לו שקט נפשי, בריאות איתנה, נחת מהילדים, פרנסה ברווח, עושר ואושר.

כל ברכות טוב תלויות בהשפעה אלוקית, בברכת שמים מעל. אנו חפצים ושואפים להיות ראויים לכך שהברכה תחול עלינו, להגיע למצב שנחוש שברכת שמים מלווה אותנו, חופפת עלינו מכל צד. אנו מבינים שבברכה הזו תלויה הצלחתנו בחיים, לכן אנו כה רוצים להביאה אל ביתנו ולהעניק לה נוכחות בחיינו.

אבל איך עושים את זה? איך מגיעים למצב שברכת בורא עולם תובטח לנו ללא עוררין? איך מובילים לכך שנהיה מבורכים מידי בורא עולם בכבודו ובעצמו, באופן שוטף ויומיומי? איך נזכה שברכת שמים אכן תלווה אותנו בכל עת?

התשובה לכך היא, כי ישנו כלי מיוחד, שיש לו מסורת עתיקת יומין, והוא עובד, הוא מצליח, הוא מבטיח ברכת שמים. לכלי הזה קוראים 'זיכוי הרבים'. כשיהודי מזכה אחרים, כשהוא פועל לרומם את נפשות זולתו, כשהוא מקדיש כוחות וזמן להעניק לאחרים חוויות רוחניות חיוביות שירוממו אותם - הוא נזכה לברכת שמים צמודה.

זו לא הבטחה שלנו, זה גילוי מרגש אותו חושף הזוהר הקדוש, ודבריו מובאים בספר 'חרדים': אברהם אבינו - היהודי הראשון, הצטיין בתכונת זיכוי הרבים שפיעמה בו, הוא נהג לזכות עוד אדם ועוד אחד להכיר את בוראו, פעל לרומם את נפשות סובביו. לכן הוא זכה שה' בעצמו בירך אותו, ככתוב בפסוק 'השם בירך את אברהם בכל'.

מאז ועד היום, הזכות הזו מוסיפה לעבוד ולפעול. זיכוי הרבים הוא כלי עם היסטוריה מפוארת, המעניק ליהודי את ברכת ה'. וכך מתאר הזוהר, חושף טפח מהנעשה בהיכלות העליונים, כי בעת שאדם מזכה את רעהו ומרומם את רוחו, מביאים את דמות דיוקנו לפני בורא עולם, המברך אותו באותה הברכה בה בירך את אברהם

אבינו, בברכת שמים תמידית. מדהים! כל אחד מאיתנו יכול לזכות, זה תלוי רק בנו, אם נזכה את הזולת - נזכה בברכת ה'!

אלא שעדיין, זיכוי הרבים עלול להיתפס כמשימה קשה או מורכבת. יש בינינו אנשים שאופיים שקט וצנוע, הם לא מסוגלים 'להרים' פרויקטים עתירי זיכוי הרבים. יש מבינינו מי שחושבים שזיכוי הרבים הוא משימה חשובה ומרגשת, אך היא נועדה לאנשים בעלי יכולת כלכלית או גאונית, כאלה שיש להם קשרים או כישורים מיוחדים.

אך המציאות שונה: לכל אחד מאיתנו יכול להפוך למנוף אדיר של זיכוי הרבים. לכולנו יש את האפשרות לזכות בתואר הנכסף 'מזכה הרבים', כי לכולנו יש כלי, הוא הפה. המילים שיוצאות לנו מהפה, יכולות לרומם אנשים משאול תחתיות לפסגות נחשקות, להוביל אנשים למהפכות חיים אדירות מימדים. למילה יש כח, וכשאדם שומע מילה טובה, מחמאה, גיבוי, או אפילו סתם יחס חיובי - זה יכול לשנות את חייו, יכול להביא אותו להגשמת כל שאיפה.

כולנו פוגשים אנשים, כל יום, כל היום. מילה טובה אחת, טפיחה על השכם, אמירת הערכה רבת משמעות - יש להן את הכח 'להנשים' אנשים, לתת להם כח חדש וחיות מחודשת. ילד ששומע מילה טובה ממחנך, נער שזוכה למילת הערכה מרעהו, אדם הננהג מ'בוקר טוב' חיובי ומחוייך המלווה במחמאה כנה - זה יכול להוביל אותם לשינוי

התפיסה העצמית שלהם, זה יכול להעניק להם יכולת התמודדות מול כל אתגר עתידי.

זהו בדינו, ממש בדינו. כל אחד מאיתנו יכול. גם ילד קט יכול להחמיא לחברו, בחור יכול לתת מילה טובה לרעהו, מלמד או מחנכת יכולים להעניק גיבוי ותמיכה לתלמידיהם, וכך גם אב ואם לילדיהם, שכן לשכניו, כל אחד מאיתנו לבעל המכולת, לנהג האוטובוס, למי שיושב לצינור בבית הכנסת או בעבודה, ובוודאי בחיק הבית פנימה.

בפינו הדבר תלוי, במילה טובה שלנו או יכולים לשנות חיים!

פרשת השבוע מגלה לנו את כוחן ההרסני של מילים, כיצד בני ישראל נאלצו לגלות 38 שנים מיותרות במדבר, רק בגלל מילים מיותרות. מאידך גיסא, אלו שדיברו בטובת הארץ, כלב בן יפונה ויהושע בן נון, עד כמה זכו ומעלתם גדלה ונתעלתה, רק כי אמרו את המילים הנכונות.

הבה ניקח מהם את המסר, נבין מהו כוחה של מילה, עד היכן הדברים מגיעים. מילים שלנו מחוללות מהפכות, מזכות את הזולת, מרוממות את נפשו, הבה נעניק אותן מכל הלב ולכל מי שאנו נפגשים בו. כך נזכה להעניק לעצמנו ברכת שמים, ושידו הפתוחה והרחומה של בורא עולם תשפיע עלינו שפע טובה וברכה!

ארבע מילים שיצרו 'ערב תה'...

כבר כמה שבועות שר' משה מתרוצץ בחו"ל, מנסה את מזלו בגיוס כספים לצורך נישואי בתו. אלא שחרף כל מאמציו והשתדלותו טרם הגיע לתוצאה המקווה, הוא חש כי הימים והלילות לא מניבים את התוצאה הנשאפת. בלילה אחד, כשישב וחשב מה עוד יוכל לעשות, עלה בזכרונו בחור אחד שלמד עמו בישיבה וכיום מתגורר בחו"ל, והוא החליט להשיג את פרטיו ולפנות אליו, אולי יחוס הלה ואולי ירחם, אף שהקשר ביניהם מנותק מזה שנים...

כשהתקשר, ולאחר מילות נימוס ראשוניות, פרש ר' משה את סיפורו ללא גינונים מיותרים, הסביר כי גלה לחו"ל כדי להקל את מצבו הכספי לעת נישואי בתו, אך עד עתה העלה חרס בידיו. הוא ביקש את עזרת ידידו לשעבר, כי יעשה למענו משהו ויסייע לו להיחלץ ממצבו הכספי הדחוק. כששמע הידיד את הבקשה, הגיב כי ינסה לסייע לו, ויחזור אליו בעוד מספר ימים.

ר' משה לא ידע איך לפרש את התשובה, היא נשמעה קצת כהתחמקות, ומאידך - בכל זאת היה בה איזה זיק של תקווה. הוא המתין בקוצר רוח מספר ימים, והתרגש לראות כי ידידו חוזר אליו, משמע - בשורות טובות בפינו...

ועוד איזה. הידיד הודיע לו, כי ארגן למענו 'ערב תה', קיבץ קבוצת נדיבים עשירים שיעלו לביתו ביום המחר בשעה פלונית, והוא מזמין את ר' משה לשאת בפניהם דברים. הלה הדגיש כי מדובר בקבוצה נכבדה של אנשי עסקים מכובדים, וכדאי לו לר' משה להכין נאום מרגש שיפתח את הלבבות והכיסים, על מנת למקסם את תוצאות ערב ההתרמה.

ביום המחר, התייצב ר' משה בבית רעהו בשעת ערב מוקדמת. הידיד ערך שולחן כיד המלך, וקיבל בחיבה את פני ידידו וחבריו,

שותפיו העסקיים ונדיבים מוכרים, שעלו ובאו לערב ההתרמה, שנראה היה שהוא נדיר מסוגו, בטח בביתו של אותו ידיד. ר' משה נשא בפניהם דברים נרגשים, והדברים היוצאים מן הלב נכנסו אל הלבבות, והפיקו שיקים בסכומים נכבדים ואף מפתיעים...

בסיומו של הערב, היה ר' משה המאושר באדם. לכזו התפתחות לא ייחל ולא ציפה, הוא לא האמין כי יידו משכבר הימים, עמו מנותק הקשר זה עידן ועידנים, יתמסר למענו כל כך, יפתח את ביתו, יזמין את חבריו, יפעל למענו במסירות כה גבוהה. לאחר שהודה לו בחום, פנה אליו ר' משה ושאל:

'אמור לי בבקשה, אתה עושה את זה הרבה פעמים? קורה הרבה שאתה עורך 'ערב תה' כזה למען מטרת צדקה?' הידיד חייך, כמו המתין לשאלה הזו, ונענה על אתר: 'אומר לך את האמת: פעמים רבות התבקשתי לעשות כן, זו שיטה מוכרת וידועה כאן בארצות הברית, אך תמיד סירבתי. זה לא האופי שלי...'

'ולמה הפעם חרגת ממנהגך?' - הסתקרן ר' משה לדעת. 'מה הביא אותך לשנות מדרכך ולהתמסר למעני כל כך, הלא הקשר בינינו מנותק מזה זמן, ואף בישיבה לא היינו החברים הכי קרובים... מה גרם לך לפעול במסירות כה גדולה למעני?'

הידיד חייך במבוכה קלה, עיניו הצטעפו בדמעות, והוא אמר: 'כמה מילים. כמה מילים שלך...'

ר' משה חש כי יידו מתרגש, ונתן לו את הזמן לספר את הסיפור לאשורו. היה זה בהיותם בחורים בישיבה, כך סיפר, וביום מן הימים חש בדידות, הוא הרגיש שאינו מקובל ואהוד בחברה, והתחושות הללו הובילו אותו לתסכול עמוק וכואב, שהוביל להחלטה דרמטית ומצערת: לעזוב את הישיבה ולצאת לדרך חדשה, שתוצאותיה מי ישורן...

'כבר ארזתי את החפצים, החלטתי שזהו. זהו ונגמר. אינני יכול עוד. אלך לחפש לעצמי משהו אחר, לא בין כותלי עולם התורה. ואז, ירדתי לקומת הכניסה לקחת משהו, ועל יד הדלת נעמדתי לרגע, בוהה בחלל. ולפתע נכנסת לבנין, אני זוכר את זה כמו היום, חזרת מהמכולת, בקבוק שתיה בידך, פתחת את דלת הבנין ושעטת פנימה בחוסר זהירות...'

הידיד פרץ בבכי נסער, ניכר שהוא מספר עכשיו את סיפור חייו. ר' משה נבוך, לא הבין כיצד האישום על אותה שעטה פנימה בחוסר זהירות הפך למעשה כה אצילי ומסור שחברו עשה למענו. ואז המשיך הידיד ואמר:

'נתקלת בי קלות, קיבלתי מכה קלה, לא משהו רציני. אבל אז, לא המשכת, גם לא מלמלת סליחה רפויה. עצרת מהמירוץ, ניגשת אליי ואמרת את המילים הבאות, מילים שלא אשכח לעולם: 'אני מצטער, לא התכוונתי לפגוע בבחור חשוב ומצויין כמוך!' - - -

האיש שתק לרגע. ארבע המילים האחרונות שאמר, כך הגדיר, הן סוד חייו!

'חזרתי לישיבה. המילים שלך הפיחו בי טללי תחיה. פרקתי את חפציי האישיים מהמזוודה, נותרתי בעולם התורה, ב"ה התחתנתי, הקמתי משפחה, חיי מאושרים בסייעתא דשמיא. אבל רק שתדע,

שיחה קצרה, משמעות ארוכה...

הבחור זיהה את המלמד ממרחק, ורץ אליו מיד. 'כמה אני מחכה לפגוש אותך, אני חייב לספר לך משהו!' המלמד היה המום. אותו בחור הוא תלמידו לשעבר, הם נפרדו כבר לפני שנים, ומאז לא נפגשו. לפתע הבחור מסתער עליו באהדה וחייב לספר לו משהו! במה מדובר? 'אני חייב לך את החיים שלי!' - פתח הבחור ואמר, 'כל מה שזכיתי בו - הכל בזכותך!' - קבע. 'מה?' - היה תורו של המלמד לתהות, 'מה קרה? למה כוונתך?' 'אספר לך', חייך הבחור ואמר, 'היה זה כשהייתי תלמידך, לפני כעשר שנים. ביום הראשון של השנה, קיבלת את המידע שאני מאובחן כהיפר-אקטיבי וכל ההיסטוריה השלילית שלי, ודווקא לכן קראת לי לשיחה קצרה עוד באותו יום, ואמרת לי משפט אחד שמלווה את חי מאז ועד היום: 'גם אני היפר-אקטיבי'. דע לך שזו תכונה מובילה בקרב גאוני תבל, אם משתמשים בה באופן נכון - מגיעים להישגים כבירים!' קרוב לעשר שנים חלפו מאז. הבחור לא שכת. המשפט הזה החזיק אותו, רומם אותו, וכפי שהעיד בעצמו באוזני המלמד שסיפר לנו את הדבר - המשפט הזה הוא שהוביל אותו להצלחה הלימודית והאישית שלו. ואין כמו סיפור זה כדי ללמדנו, עד כמה מחנך או אב יכולים למנף קשיים לנקודות זינוק, להפוך מהמורות להצלחות, בעזרת מיילים טובות ברגע הנכון. הבה נעניק את המילים הטובות הללו, בפינו ובלבנו לעשותן!

שלאורך כל השנים, מאז ועד היום, ארבע המילים 'בחור חשוב ומצויין כמוך' - זה מה שמחזיק אותי, זה מה שמחיה אותי!!! ולכן, כשהתקשרת וביקשת עזרה, חשתי שזו הזדמנות חיים להשיב טובה למי שהציל את חיי, פשוט כך. הרגשתי שיש לי את האפשרות לגמול לך כחסדך, להודות לך באמת. הרי המילים שאמרת הצילו את חיי, נתנו לי טעם בחיים. אין לי מילים להודות לך עליהן, לפחות השבתי לך טיפה מן הים מהערכת העמוקה כלפיך! ר' משה אפילו לא זכר את הדבר, היה המום לשמוע שכמה מיילים שאמר בבחרותו, הצילו את רעהו וגרמו להצלחתו האדירה כעת, והם נפרדו בידדות עמוקה. סיפורו של ר' משה הגיע אלינו ממקור נאמן - כפי ששמענו ידידי הרה"ח שלמה פרידמן הי"ו, והוא מציף מסר חד, ברור ונוקב: כמה גדול כוחה של מילה. גם כשהגיעה כבדרך אגב, בהיתקלות לא צפויה - היא חוללה מהפך, הובילה בחור להצלחתו הרוחנית והצלחתו האישית. על אחת כמה וכמה, כמה כדאי להיות דרוכים וערוכים להעניק מיילים טובות כאלו, לפזר מחמאות כנות לכל מי שאנו פוגשים בו. לעולם לא נדע, מילה טובה אחת שלנו יכולה לשדד מערכות, לשנות סדרי עולם, להעניק למאן שהוא חיים חדשים. מחמאה אמיתית ומוקירה מעומק הלב, בכוחה לחולל נפלאות. הבה לא נחמיץ הזדמנויות כאלה, הבה נחפש אותן בכל יום ובכל שעה. הבה ננצל אותן עד תום, נפתח את ליבנו ונעניק מפינו טללי תחיה, מחמאות כנות, מיילים טובות ודברי עידוד מעומק הלב. אלו דברים שיכולים להציל חיים ולרומם אנשים, זה זיכוי הרבים הגדול והטוב בעולם!

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com מתוך הספר המפואר פניני פרשת שבוע

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורי משניות על מסכת
שביעית לתוכנית קניין שביעית

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

כדוגמת 'נותר' בקרבנות (אף לא לאכול אכילה גסה, כמו שיש להיזהר בקרבנות).

מקורו של ר' בן ציון הם דברי הגר"א ב'אדרת אליהו' בראשית פרק ב': 'שבת הוא יום העונג להתענג באכילה ושתייה, וציווה לנו ה' יתברך ברוך הוא להתענג באכילה ושתייה והוא קודש כמו שהיה אכילת קרבנות".

בענין אמירת "לכבוד שבת קודש" בעת האכילה, אמר באחד השיעורים:

יש נוהגים בשבת לומר בפה לפני כל מאכל שאוכלים בסעודה: "לכבוד שבת קודש".

למעשה, במשנה ברורה סימן ר"נ סק"ב כתב שטוב לומר 'לכבוד שבת' על כל דבר שקונים ומכינים לכבוד שבת: "טוב שיאמר על כל דבר שקונה זהו לכבוד שבת, כי הדבר פועל הרבה בקדושה". אבל בשבת עצמו לא מוזכר במשנה ברורה, שטוב לומר על כל דבר לכבוד שבת. אבל יש מנהג שנוהגים כך, כדי לזכור שהאכילה היא לכבוד שבת.

והוסיף לומר כי הביאו מקור למנהג זה ממדרש במגילת אסתר פרק ג' פסוק ח'.

מקום מיוחד לשבת

הנהגות נוספות.

בימי החול, לא ישב בראש השולחן, אלא במרכזו לאורכו (מפי השמועה שכך נהג החפץ חיים שלא להסב עם בני ביתו והוא בראש השולחן אלא באמצעו) אבל ביום שבת בין בסעודות בין בעת הלימודים התיישב בראש השולחן - לכבוד שבת קודש.

הכיסאות בבית בדרך כלל, היו פשוטים מאד ומפלסטיק, עליהם ישב בימי השבוע. כסא אחד היה מרופד, כסא שהביאו מבית אביו בתל אביב. ועליו ישב בשבת קודש. בראש השולחן.

בצאת השבת, כבר בעת ההבדלה, התיישב בכסא פשוט רגיל.

(מתוך הספר 'ללא שם')

הבחינו במשהו חריג היו מתעניינים והוא היה משיב. גם כעת כביכול הבחנתי במשהו חריג אצלו, ושאלתי האם אבא מרגיש טוב? כיון שהתעניינתי כמה פעמים, הוא תמה: "מדוע אתה שואל?" השבתי: "כי אבא אוכל מאד לאט".

"מה, אני אוכל לאט? כך אני אוכל" - התחמק בתחום. ואז כבר הבנתי שזה נורמלי אצלו לאכול לאט, בשבת.

ושוב עקבתי, ביום חול הוא אוכל מהר, מסיים את האכילה ושב לתלמודו. בשבת שלאחריה שאלתי שוב: "אבא, הכל בסדר אתה נראה חלש?" והשיב: "כן בסדר".

שבת שלאחריה כבר לא וויתרתי והעזתי לשאול ישירות: "מה קורה כאן, ביום חמישי ראיתי שאבא אוכל מהר מאד, ועכשיו בשבת אבא לועס במנוחה ובסבלנות. מדוע?"

אבא הסתכל עלי, וצחק, והמשיך באכילתו האיטית.

בשבת לאחר מכן נדנדתי ונדנדתי והתעניינתי: האם קשה לך האכילה?

ואז הוא זרק משפט קצר: "עונג שבת".

ביום חול הוא אוכל מהר, כי גם אם צריך לאכול וחייבים לאכול, העיניים נשואות להמשך - לסיים וללכת ללמוד, אין מטרה באוכל עצמו, אבל בשבת יש מטרה וענין באכילה עצמה. 'עונג שבת'.

סיפר אחד מתלמידיו: לפני כעשרים שנים, ר' בן ציון אמר לי שאת מאכלי שבת יש לאכול עם גישמאק, לא לאכול לצאת ידי חובה כפי שאוכלים בימי החול. לא אוכלים בשביל התאוה, אלא זה חלק מהעונג שבת, לאוכל אכילת מצוה בתיאבון.

פעם אמר ליהודי שליווה אותו: דע לך כי הסטייפלער זצוק"ל אמר לפלוני כי מאכלי שבת עליהם להיות בשיא הטהרה והקדושה, היינו שלא להסתפק במאכלים עם הכשרים מפוקפקים מעט, או אפילו 'הכשרים' טובים אך לא מהודרים, כי חלק מהטהרה והקדושה של השבת באה לידי ביטוי בכך שהמאכלים הם בתכלית הקדושה בכשרותם. המשיך רבי בן ציון ואמר לו: מאכלי שבת, יש בהם כעין אכילת קרבנות, ועליך לסיים מה שמגישים לך בצלחת, לא להותיר,

- נקנה בפעם אחרת. זהו הסכום העומד לרשותי! המוכר התפעל התרצה ומכר.

הנה כי כן, לא רק מאחרים לא לוה, אלא אף לא מכספי המעשר שלו עצמו!

"אום אני חומה"

הנהגה זו של עקביות, יסוד זה, שאם קיבלת על עצמך דבר מה עליך לקיימו חוק ולא יעבור, לדבוק בו בכל הכח, בכל תנאי, היה יסוד מוסר במשנתו של הרב קובלסקי, לאורו חיו, חינוך והדריך.

נוהג היה לצטט את דברי הגמרא (יומא ט' ע"ב), שאותם שמע תכופות מפי מורו ורבו הגר"ד פוברסקי, שאמרם בשם רבותיו:

"אם חומה היא, נבנה עליה טירת כסף, ואם דלת היא - נצור עליה לוח ארז" (שיר השירים ח, ט). אמר הקב"ה, אם מעמידים מעשיהם כחומה - נבנה עליה, ונצילם. ואם דלת היא, אם מטלטלין הם דבריהם בדלת - נצור עליה לוח ארז. מה צורה זו אינה מתקיימת אלא לשעה אחת, כך איני מתקיים עליהם אלא לשעה אחת."

מבחנו של אדם, האם קבלותיו והחלטותיו הן כדלת או כחומה. אם הם מוצקים כחומה, ניתן לבנות עליו, לסמוך עליו. אבל אם הם כדלת. שפעם נפתחת ופעם נסגרת, פעם מקיים ופעם לא - אין תקוה ממנו!

(מתוך הספר 'אנא עבדא')

פעם סבל אבא משושנה חמורה ברגלו, באותם ימים התקיימה שמחת נישואין של אחד מתלמידי הישיבה, אבא השתתף גם בחופה וגם בריקודים במאמץ מרובה. כשיצא מהחתונה כבר לא היה מסוגל ללכת, וביקש מכמה בחורים שיעזרו לו ללכת לרכב, תוך כדי ההליכה המאומצת הגיע אב החתן להודות לו על טרחתו המרובה, אבא אשר היה טרוד בייסורי ההליכה לא שם לב להגיב. לאחר שהתיישב ברכב, שם ליבו שבעצם לא הצליח להתייחס כראוי להודאת אב החתן, מיד קרא לתלמיד שהיה במקום וביקש ממנו שיילך בדחיפות לאב החתן וימסור לו ששמע מה שאמר לו, ושאלו יאמר לו שיידע שמה שכה התאמץ להגיע לחתונה, זהו משום שמאוד מעריך את בנו.

אף כשהיה נראה לכאורה שאין מנוס מפגיעה, היה נחלץ מהמצב בחכמה מופלאה. מספר תלמיד הישיבה רבי אהרן רייך: בחוה"מ סוכות ביקרתי את רה"י בסוכתו, והנה הגיע בוגר לעשות חלק'ה לבנו והגיש לרה"י מספרים ושקית לנתינת השערות, רה"י היה בהתחבטות כאשר מצד אחד לא רצה לגזוז בחוה"מ, אך גם לא רצה לומר כלום כדי לא לפגוע באותו בוגר. מה נהדר היה לעקוב ולראות איך שרה"י לקח את המספרים ועשה עצמו כאילו גוזר וכאילו שם השערות בשקית וכו' והכל בטבעיות.

מספר אחד מתלמידי הישיבה: נוהג הייתי לכתוב במחברת את כל שיעורי רה"י, מעט לאחר אירוסיו, רה"י אמר לי שרוצה לראות את המחברת הנ"ל. לא הבנתי את רצונו, שהרי היו בחורים נוספים וחשובים ממני שכתבו את השיעורים בצורה טובה יותר, אך כמובן נתתי לו את המחברת. לאחר זמן מועט באתי לבקר את רה"י יחד עם כלתי, והנה תוך כדי הדברים, רה"י הוציא את מחברתי והתחיל לשאול כמה שאלות על הנכתב בה, והוסיף בהדגשה יתירה את התפעלותו ממנה. רק אז הבנתי את מטרת בקשתו

זהירותו בכבוד הזולת

אחד התלמידים ניגש לפני העמוד כאשר כובעו מונח על ראשו בצורה מרושלת וזרוקה מאחורי ראשו, צורת חבישה שאבא מאוד לא אהב. אבא ניגש אליו ולחש באוזנו שיסדר את כובעו בצורה נאותה, אך הוסיף ואמר לו שלא יעשה זאת מיד אלא לאחר זמן מועט ובצורה טבעית, וזאת על מנת שבני ישיבה לא יבינו שהעיר לו על כך. מספר חתנו ר' צבי פסח כהן: ראיתי פעם שדיברו לשון הרע בסביבתו, והוא נזעק, אבל לא אמר איך אתה מדבר והלא הנך עובר על איסור לשון הרע, אלא מה אתה מדבר עליו וכי הוא עשה לך משהו, מהיכי תיתי שאתה מספר עליו רע?

המשך מעמוד 19 | הגאון רבי אברהם צבי מרגלית שליט"א

שתי עיניים לאדם, בעין אחת הוא יתבונן מבעד לחלון הטיס על המרחבים העצומים, על היופי ועל כל מה שטמון בו. בעין השנייה הוא יפקח על רגלו שדוחפת את הקורקינט, שגומע כל שניה מרחק כל שהוא, וכך יוכל הלומד למצות את המירב מלימודו.

(מתוך הספר 'מפיק מרגליות' שבועות)

על המכלול כולו, ואיזו תובנה, או משכל רעיוני, או הלכתי כזה ואחר נוכל לדלות מסוגיה זו, ואולי נוכל להשתמש בה במקומות אחרים או בנושאים אחרים... לימוד נכון, משלב את שני המרכיבים הללו ביחד מחד גיסא הבנה של כל הפניה, ומאידך גיסא, צורך תמידי לדלות גם מאבני הבנין כללים, הליכות ותובנות.

המשך מעמוד 23 | הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א

"מי שאין לו דעת", כותב הגר"ש וולבה זצוק"ל, "היינו שאין לו שימת לב לדברים, אצלו כל המהלך הטבעי של חיי גופו מובן מאליו: השינה והיקיצה, הנשימה והדופק, תנועת אבריו, האכילה והעיכול. בר דעת השם לבו לכל זה רואה נפלאות בחיי גופו. הוא מבין היטב מה שאמרו חז"ל "כל הנשמה תהלל י' - על כל נשימה תהלל י'". הוא מכוון היטב בברכת "רופא כל בשר ומפליא לעשות", כי הוא שם לב ומכיר בנפלאות העיכול ופעולות בני המעינים. בר דעת זה מבין היטב מה שאמר איוב "ומבשרי אחזה אלוך" (יט, כו). הרי מתוך התבוננות בחיי גופו יכול אדם להגיע לאמונה".

ואכן, מי שאינו מתבונן בכל הטוב הזה, הנמצא בגופו שלו עצמו, בבני משפחתו, בסביבתו הנהדרת, בחיי האושר היהודיים המקיפים אותו וגם את חיי הגוף והחומר המשופרים שלו, הרי מה שהוא רואה למול עיניו כל היום הוא את החסרונות, הפגמים, הקשיים והסיבוכים. אך מי שחי בתחושה מקדימה ש'שום דבר לא מגיע לי', אם כן, כל מה שיש לי, כל מה שקיבלתי בכל זאת מהקב"ה - הכל בונוס....

ההסתכלות- הייתה שונה לחלוטין וממילא גם העובדות עצמם הוצגו באור שונה לגמרי, מ'ארץ אוכלת יושביה' ועד 'טובה הארץ', אבל לא רק טובה, אלא 'מאד מאד'!! ארץ ישראל, ארץ אשר ה' אלוקינו עליה כל העת, בהשגחה מיוחדת, טובה מאד מאד. קמנו בבוקר בריאים ושלמים, אנו הולכים ללמוד תורה, הקמנו משפחות לתפארת, עולם תורה שלם קם כאן בארץ ישראל, פורח ומשגשג, היכלי התורה גדושים בלומדים וגם העובדים לפרנסתם מרגישים חובה וזכות לקבוע עיתים לתורה, באלפי שיעורים ומסגרות הפרוסים בכל הארץ ובכל העולם היהודי. גם מבחינה כלכלית, מעטים הם האנשים, יחסית לדורות קודמים, הרעבים ללחם. ישנו שפע גשמי גדול בס"ד, ואם כן, על מה אנחנו מסתכלים? על הדברים הכל כך טובים או על הדברים הקצת- פחות נעימים?

גם חיינו האישיים נתונים כל רגע לפרשנות ולהסתכלות. בידינו לבחור האם להסתכל על המעט החסר או על הרב הטוב והמשובח.

- ◆ האם יש דין 'הקף גויל' בחלל האות או רק בצידה החיצוני?
- ◆ מהו האורך הנדרש לרגל השמאלית של האות ה'?
- ◆ מה פירוש המושג 'חק תוכות'?

מהלכות 'הקף גויל'

באות ק', וכן ל'מושב' (החלק התחתון) של האות ל' - הוא כשיעור אות קטנה.

• לדעת הרא"ש, לאורך ה'רגל' השמאלית של האות ה', אין שיעור, ונדי ברגל כלשהי; אך לדעת רוב הראשונים, גם לרגל זו נדרש 'שיעור אות קטנה', כביטול האותיות. וכך הכרעת ההלכה.

• כל אות של סת"ם, שקיים ספק לגבי אורכה או רוחבה, אם הוא בשיעור הנדרש וצורת האות עדיין קיימת, או שמא היא נראית כאות אחרת - יש להראותה לילד שאינו בקי בקריאה, כדי לבדוק אם הוא מזהה את האות, או מחליף אותה באות האחרת. ופירוש 'אינו בקי', הוא - שהילד מכיר את אותיות הא"ב, אך אינו יודע לקרוא, ולכן לא יזהה את האות על פי ההקשר.

מהלכות כתיבת סת"ם

• אות של סת"ם, שחלקה נמתק, או שנוצר מרווח באמצעה, ואיבדה בכך את צורתה - אף אם ילד שאינו בקי בקריאה יזהה בה את האות המקורית, הריהי פסולה.

• יצירת אותיות על ידי מחיקת דיו באופן שהכתב נעשה מאליו, מכונה 'חק תוכות'. וכתובה בצורה זו פסולה לספרי תורה, תפילין, ומזוזות, וכן למצוות נוספות הטעונות כתיבה.

• אות שנכתבה כהלכתה, ואחר כך נפלה טיפת דיו לתוכה, או בסמוך לה, וקלקלה את צורתה - למרות שכבר נכתבה כהלכתה, לא ניתן לתקנה על ידי מחיקת החלק המיותר, משום חק תוכות.

• כתב על גבי כתב, אינו נחשב לכתב לענין סת"ם, והכתב העליון 'פוטל' לגבי הכתב התחתון, ולכן אינו נחשב כמכוסה בכתב העליון.

• בכתבת סת"ם, כל אות צריכה להיות מוקפת בקלף כל עבריה, בצידה החיצוני; והלכה זו מכונה 'הקף גויל'. בפ"ש הלכה זו יש להקפיד על שלושה דברים: א. מרווח בין קצה השורה לקצה הקלף. ב. הפרדה בין האותיות. ג. שלא יהיה נקב בקלף בצמוד לאות. וגם אם הנקב נמצא בתוך עובי האות - למרות שבצד החיצוני של האות, היא נוגעת בקלף - הרי זה נחשב שהאות אינה מוקפת גויל.

• לדעת רוב הפוסקים, אין דין היקף גויל ביחס לחלל הפנימי של האותיות הסגורות מארבעת צידיהן, או אותיות הסגורות משלושה צדדים. ולכתחילה, יש להחמיר בדבר.

• אותיות המחוברות זו לזו, שהתחברו בשעת הכתיבה, כלומר, שבטרם סילק הסופר את ידו מכתבת האות השנייה, נמשך קו הדיו של האות ונגע באות הראשונה - לכל הדעות יש בהן פסול היקף גויל. ובמקרה שהאותיות התחברו לאחר הכתיבה - יש אומרים שהן פסולות רק מספק; ויש אומרים, שאף אותיות שהתחברו לאחר הכתיבה, פסולות בוודאי.

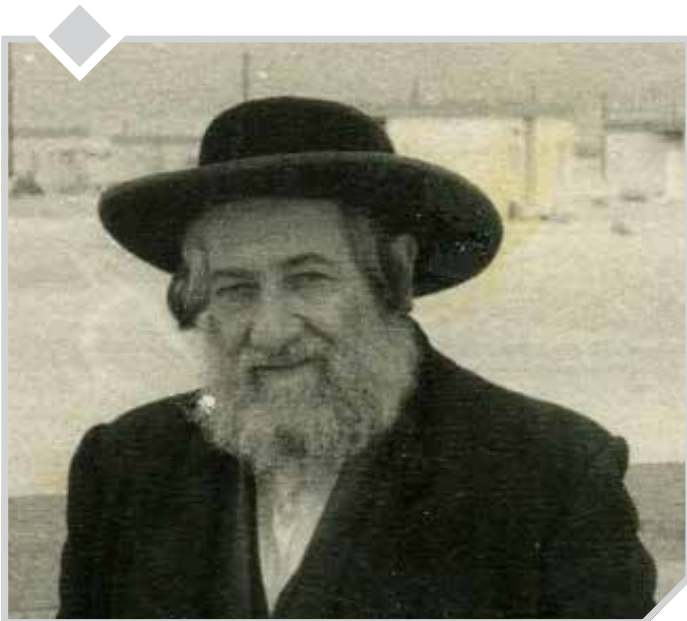
• אות שלאחר הכתיבה נוצר נקב בצמוד אליה, אין בה פסול היקף גויל. אולם, שתי אותיות שלאחר כתיבתן נוצר ביניהן נקב הממלא את כל המרווח שביניהן - לדעת פוסקים רבים, דינן כדין שתי אותיות מחוברות, האמור לעיל. ויש חולקים.

פרטים שונים בקשר לגודל האותיות בכתבת סת"ם

• כש'רגל' של אות קצרה ביחס למקובל - בחלק מהאותיות די בכך שאורך הרגל שנותרה, היא כאורך הנדרש לכתבת האות י'. על פי הלכה זו, האורך הנדרש לשתי הרגלים באותיות ד', ח', ר', ך', ף וץ, לרגל הימנית באותיות ה' ורת', לרגל השמאלית

בפנקסו כתב רבי שמואל, כי במנחה הראשונה בכולל 'פרחי כהונה' בכה ב"השיבנו אבינו לתורתך", ולמחרת בכה בשחרית ב"והשב את העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל"

הצצה לרגעים מרגשים שתופסים את תשומת הלב

כולל אברכים מצוינים ללימוד 'קדשים'. הלה ידאג לתקציב, ורבי שמואל יעמוד בראשות הכולל. רבי שמואל התלהב מהרעיון, ואכן קיבץ אברכים מופלגים אשר מיד החלו ללמוד 'זבחים' (בפנקסו כתב רבי שמואל, כי במנחה הראשונה בכולל 'פרחי כהונה' בכה ב"השיבנו אבינו לתורתך", ולמחרת בכה בשחרית ב"והשב את העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל"). לא ארכו הימים ונודע לו, כי אותו אלמוני הכניסו לעסק ביש. הלה לא חשב לרגע להיות עומד בדיבורו ולתקצב את הכולל. רבי שמואל בהיותו שומר פיו ולשונו, לא סיפר לאדם את אשר עוללו לו, ובביטחונו בבורא עולם, במשך חודשים רבים שילם לאברכים את משכורתם השלימה, על אף הקשיים הרבים בזה. בסיום השנה הודיע להם כי אינו יכול לשאת יותר בעול, ועל כן הוא נאלץ לסגור את הכולל. הסיבה סביב סגירת הכולל נודעה רק בדרך אקראי, והצדיק רבי שמואל כאמור, לא סיפר דבר לאיש.

(מתוך המבשר תורני)

בפרשה זו כשאנו עוסקים בחטא המרגלים ועונש חטא לשוה"ר כמה טוב לקרוא על אנשים יראי חטא וטובי לב, שנזהרו בכל מאודם ובכל מחיר לא לפגוע בזולת. מבין הצדיקים המופלאים, שהתהלכו בדור האחרון בירושלים של מעלה, בלטה לה באופן מיוחד דמותו הקדושה והגדולה, של האי גאון וצדיק רבי שמואל הומינר זצוק"ל. וכך מספר הרב יעקב הייזלר:

הצדיק המופלא רבי שמואל היה ידוע כעובד ה' מנעוריו, וכצדיק נשגב ובעל השגות גדולות בעבודת ה', אשר כל ימיו היה דבוק בהש"ת ובמצוותיו בצורה מופלאה, כשאינו מסיח דעתו ולו לרגע אחת ממצוות "שיותי ה' לנגדי תמיד". שולט הוא על מחשבותיו, דיבוריו ועיניו, לבל יחשוב וידבר, או יראה ח"ו דברים האסורים. רבים מעובדי ה' בדורו, היו מכנים אותו בכינוי 'החפץ חיים השני', או ה'חפץ חיים דירושלים', כשבדמותו הגדולה השתקפה דמות של צדיק יסוד עולם ו'עובד ה' כחד מקמאי ממש.

סיפורים מעניינים נקשרו סביב לאישיותו של רבי שמואל זצ"ל, וכולם כאחד מצביעים עליו כאדם גדול שכל מעשיו מחושבים, שקולים ומדודים. ואף היה אפשר ללמוד מהליכותיו הלכות והנהגות רבות בבחינת 'מעשה רב'. כשנתגלו מעשיו או פוענחו, נתגלה עד כמה היה מחשב דרכיו, בחינת 'סוף מעשה במחשבה תחילה', וביחוד בדברים שבין אדם לחברו, היה פועל בהתחכמויות גדולות כדי שחלילה לא יפגע הזולת.

עובדא הוי, כשרבי שמואל הגיע פעם לביהכ"נ באחת מערי השדה לצורך זיכוי הרבים, ובדיוק באותו שעה בחנו הגבאים חזן מסוים, שהציע את עצמו להיות בעל תפילה בשבתות וחגים בביהכ"נ. רבי שמואל שמאוד מיהר באותה שעה ללכת לדרכו, החליט להישאר עוד זמן רב בביהכ"נ על אף שישתבשו לו תכניותיו, כי חלילה יכולה להתפרש עזיבתו את ביהכ"נ כאילו תפילת החזן אינה מוצאת חן בעיניו, ונמצא גורם בעקיפין להפסד החזן...

עובדה נוספת המעידה על גדלותו, שמענו מאחד ממקורביו. ביום מן הימים בא אליו מאן דהוא עם הצעה מפתה, לפתוח

גליון 527
שנה י"א תשפ"ב

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

16666

סיפורי חז"ל

ויהס כלב את העם

והיו דבריו של כלב נשמעים בכל המחנה, שהיה קולו אדיר וחזק ומהלך שנים עשר מילין, קול אדיר זה שלו הוא שעמד לכלב בשעתו, והציל את חייהם של המרגלים בתורם את הארץ. בשעה שהגיעו המרגלים לנחל אשכול והתחזקו לקחת מפרי הארץ, ראום הכנענים והתחילו מחשדים אותם שבאו לרגל את הארץ, והיו אחיזמן, ששי ותלמי הענקים רודפים אחריהם, עד שהגיעו למישור של יהודה, כיון שמצאום, עמד כלב אחורי הגדר, וצוח צוחה אחת, ונפלו הענקים על פניהם מרוב אימה ונתעלפו. טפח להם כלב על פניהם, עד שחזרה אליהם רוחם, כיון שנתישבה דעתם וקמו על רגליהם, התחילו מפיסיים אותם ומבקשים מהם מחילה, אמרו להם לא בשביל חמשה רימונים וחמש תאנים רדפנו אחריכם, אלא בשביל שאמרנו שבאתם לרגל את ארצנו על מנת לכבשה ולהחריבה.

(אשה"ש פ"ו)

פרשת השבוע

ויציאו דיבת הארץ (י"ג ל"ב)

מסופר על יהודי אחד שבא מארץ ישראל והגיע לוואלוזין, קיבל אותו הרה"ק הנצי"ב וזיע"א בסבר פנים יפות, אירחו על שולחנו, ושאל אותו למצב היישוב בארץ ישראל. החל הלה לקטרג על המתיישבים החדשים. הפטיקו הנצי"ב ואמר: דיבת הארץ רעה אינני רוצה לשמוע, אמר היהודי אבל מה שאני אומר אמת הוא. אמר לו הנצי"ב גם המרגלים דיברו אמת, אחרת היו נקראים שקרנים ולא מרגלים.

ויאמר ה' סלחתי כדברך (י"ד - כ')

מסופר על הרה"ק רבי דוד ממיקוליוב וזיע"א תלמידו הוותיק של הבעש"ט הקדוש וזיע"א, שחזר פעם ממעיובוז לאחר ימים נוראים וימות החג, והיה מספר בדחילו ורחימו משבחו של הבעש"ט. גם הרה"ק ר' יעקב יוסף רבה של שריגורד (לימים התקרב לחסידות והיה לתלמידו של הבעש"ט הק') שישב לו בפניה, הטה אוון לשמוע מפיו של ר' דוד תוך כדי גמיעה של לחיים, שהתחיל לדבר כלפי המלגלים על מנהגם של חסידים, שאי אפשר להם במסיבה של חברים בלי שתיית לחיים. וסיפר כי שמע פעם אחת מפי הבעש"ט ששתיית לחיים של

שני יהודים על כוס יין, יש בה משום סגולה לסליחת עוונות, והבעש"ט הק' הביא אסמכתא לדבריו, כוס ר"ת ויאמר סלחתי כדברך. כאן נענה רבי יעקב יוסף ואמר לרבי דוד, רבכם כנראה שכח להזכיר את שמו ית', שהרי כך כתוב בתורה ויאמר י"י סלחתי כדברך". הלילה לרבנו הק' לשכוח אף רגע את שם השם, השיב רבי דוד, אבל אני מסרתי דברי קדשו בדיוק נמרץ, שתיית לחיים של שני יהודים על כוס יין, יש בה משום סגולה לסליחת עוונות, הדגשתי במיוחד את המלים שני יהודים ואת המלה כוס, כי אם שני יהודים (יודן) מצטרפין לכוס הרי הם משלימים את הפסוק במלואו ויאמר י"י סלחתי כדברך."

ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי

עיניכם וגו' (ט"ו - ל"ט)

מסופר על הרה"ק רבי אהרן ראטה בעל "שומר אמונים" וזיע"א שאמר: כשאדם הולך ברחוב ומודמנת לו הסתכלות אסורה, והוא מתגבר על יצרו ועוצם את עיניו מראות ברע, ואינו מסתכל, אותו זמן היא שעת רצון בשמים, וכל מה שהאדם ההוא יתפלל או יבקש מאת ה' יתברך, סגולה שתפילתו תתקבל ברצון.

זמני השבת

זמני כניסת השבת

ירושלים: 7:11 ת"א: 7:27

שלח

זמני יציאת השבת

ירושלים: 8:30 ת"א: 8:32 ר"ת: 9:02

הצליח להביאה לידי סוף, אם כי כמובן שאחד הצדדים יצא מאוכזב וכאוב, ואפילו פגוע. 'כנראה שלכך התכוון הרבי, נצנצה בלבו מחשבה לא קלה. ראש הישיבה התקשר לאותו יהודי פגוע והחל לפייס אותו בדברים, ולהתנצל אם הגיב ביד קשה מדי. אותו יהודי באמת היה כאוב מאוד ואילו לא היה הראש ישיבה מגלה לו את מצבו הרפואי העגום – כנראה שהיה טורק את השיחה כבר בתחילתה... כאשר שמע את דברי ראש הישיבה השוכב על ערש דווי, הסכים לסלוח. השיחה אכן היתה קשה וכואבת, אך לאחריה חש ראש הישיבה כמי שהיטהר כולו.

בלב מתרונן התקשר לתלמידו הירושלמי. "אתה יכול לגשת לאדמו"ר ולומר לו שמילאתי את הוראתו, העניין תוקן. קיימתי 'עד שירצה את חברו' בהידור רבו!" עם סיום השיחה, ניגש נתנאל אל ביתו של האדמו"ר. "ראש הישיבה קיים את הוראת הרבי," הוא אומר ביראת קודש. "הוא עשה תשובה." "הרבי מניע את ראשו לשלילה, ניכר על פניו הטהורות שהוא אינו שלם עם הדברים שנאמרו כאן. "הוא קיים את ההוראה, ראש הישיבה ביקש מחילה מיהודי!", מסביר התלמיד ומתאר את שאירע, אך הרבי מנענע את ראשו בשלילה: "לא לזה התכוונתי... התכוונתי שהוא יבקש מחילה מהשכן שלו..."

דממה משתררת בחדר. נתנאל רועד כולו, אך ההוראה ברורה ומחוזרת. הוא מרים טלפון בשנית אל ראש הישיבה, ומעביר את דברי הרבי: "הרבי אומר שעליך לבקש סליחה משכנך". פליאתו של ראש הישיבה גדלה שבעתיים. מחילה משכנך? הוא חי בידידות רבה עם כל שכניו... הרב התייגע במחשבות, עד שזוכר לפתע בסיפורה הכאוב של משפחת כהן... מדובר במקרה שהתרחש שנים רבות קודם לכן. ר' חיים משה היה אז אברך צעיר, תלמיד חכם ששמו הולך לפניו. בקהילה בה התגורר חיה גם משפחת כהן. ר' לוי, אבי המשפחה, היה יהודי יקר שהקפיד על קיום המצוות, אך בני ביתו ניהלו אורח חיים פשרני, שלא תאם את אורחות הקהילה. אברך אחד צעיר שקינא לדבר ה', החליט לבער את הנגע, כלומר: להכריח את המשפחה לעזוב את השכונה בכל מחיר, אותו אברך שכח דבר אחד, שהמטרה, חשובה ככל שתהיה, אינה מקדשת את האמצעים, וודאי שלא את האמצעים בהם נקט.

האדם שפעל להוצאתם של משפחת כהן מהשכונה היה ר' חיים משה בעצמו משפחת כהן נאלצה לעבור דירה, כשהשם הגרוע שיצא להם רדף אחריו לכל מקום. "כן, אין ספק!" הייתה ההכרה המצמררת בליבו של ראש הישיבה המיוסר. "רק אליהם התכוון הרבי עם העיניים הטהורות..."

ליומא דהילולא של הרה"ק רבי ישראל מרדכי מרחמסטריווקא זיע"א (ב"ב סיון)

מסופר על הרה"ג ר' חיים משה, ראש ישיבת 'ברכת התורה' באחת הקהילות היהודיות המפורסמות באירופה, שחלה במחלה קשה. תלמידי וידידי הישיבה העתירו בתפילה ואמירת תהילים, ראש הישיבה מפשפש במעשיו ומתכוון לקראת המעבר לעולם שכולו טוב. כאן, בעולם הזה, הרופאים עורכים בדיקות תכופות, ממליצים על טיפולים מסוימים, אך השיפור לא נראה. החולה אינו מגיב כלל לטיפולים, כלשונם של הרופאים הגדולים.

שמו של ראש הישיבה הזקוק לרפואה שלמה ולרחמי שמים מרובים, עולה חיש על שולחנם של צדיקי וגדולי הדור בארץ ישראל. נתנאל, אחד מבוגרי הישיבה, המתגורר בירושלים עיר הקודש, ניגש למעונו של האדמו"ר מרחמסטריווקא, הרה"ק רבי ישראל מרדכי טברסקי זיע"א, וביקש ברכה לרפואתו של ראש הישיבה. הרבי מאזין לדבריו בקשב, פניו מתעננות בכאב, והוא מגיב קצרות: "אמרו לחולה שעליו לשוב בתשובה". הדברים נופלים כרעם ביום בהיר על אוזניו של נתנאל. הוא לא מסוגל לדמיין את עצמו משיב תשובה כזו למורו ורבו. לבסוף, הוא מרהיב עוז ומסביר לרבי כי מדובר ביהודי מרביץ תורה גדול, תלמיד חכם משכמו ומעלה, וודאי שכבר עשה תשובה ופשפש במעשיו. לתדהמתו, הרבי חוזר ואומר נחרצות בדיוק את תשובתו הקודמת: "אמרו לו שעליו לשוב בתשובה שלימה..."

כעת כבר ברור לו שלא מדובר בעניין של מה בכך. יש דברים בגו. זו התשובה, גם אם אינה נעימה לשמע אוזן ולביטוי שפתיים. בלב כבד ובתחושת אי נעימות גדולה, מתקשר נתנאל אל ראש הישיבה השוהה במרחקים, ומוסר לו את דברי האדמו"ר. ראש הישיבה מודה לתלמידו על השליחות ושוקע בהרהורים: "תשובה? ... בימים האחרונים היו לו שעות ארוכות די והותר לשוב בתשובה, להרהר במצבו הרוחני, לחפש את אשר שגה בלימוד התורה, בתפילה, במידות טובות. הוא מייגע את מוחו: למה ירמוז דברי הרבי"... ולפתע אורו עיניו: הוא נזכר בסיפור שקרה זמן קצר קודם לכן. הכול החל בשיחת טלפון של אחד מיהודי הקהילה בעירו, שהפציר בראש הישיבה להיכנס לתוככי פרשייה משפחתית טעונה וכואבת, הגיעה עד בית המשפט המקומי ועמדה לקראת הכרעה. ראש הישיבה ניסה להשתמש מהמטלה המורכבת והלא פשוטה, אך אותו יהודי לא הניח לו, והוא נאלץ להפשיל את שרווליו, ולהיכנס ראשו ורובו לתוך הפרשה הלא נעימה, עד שאכן

משל ונמשל

להימנע מריב וממחלוקת

פעם ישבו בני בית והסבו ליד השולחן לסעודה, פרצה מריבה בין שני ילדים על אודות מנת אוכל, אחד מהם טען כי המנה שקיבל השני גדולה מזו שקיבל הוא, ותוך כדי כך בלי שהיות מרובות קפץ ותפס את מנתו של אחיו והוציאה מידי, בא ההוא לפני אביו ובכה: הביטה וראה אבא מנת האוכל שנתנו לי קם עלי אחי ותפסה והוציאה מידי, אמנם יכול אני להיאבק עמו ולהוציאה ממנו, ברם לא עשיתי כך משום שאני יודע כי אינך רוצה שנריב בינינו ונבוא לידי מתנות יד, לכן במטותא מינך הב לי מנת אוכל אחרת. שיבח האב את מעשהו של בנו ואמר לו, שמאחר שנמנע מלבוא בקטטה עם אחיו, קבל יקבל מנה אחרת ואף גדולה בהרבה מזו שתפס ממנו הלה, ברם אילולא היה בחור זה מוותר על מידותיו אלא ממשיך היה במריבה ומגיע אף לקטטה ולמכות, היה האב שופך כעסו על שניהם, אם כי זה הנגול לא היה אשם כלל משום שאין דעתו של אב נוחה מקטטות ומריבות בין בניו.

וכך הדבר גם בענין הפרנסה, נאמר בתנא דבי אליהו (פרק כ"ח) אמר להם הקב"ה לישראל בני אהובי כלום חסרתי דבר שאבקש מכם, ומה אני מבקש מכם אלא שתהיו אוהבים זה את זה וכו' ולא ימצא בכם עבירה וגול וכו'. ובשעה שאדם בעל נפש רחבה שאינו מסתפק במה שיש לו ונושא עיניו לשל אחרים, בא ומוציא מחבירו את בלעו מפיה, מתחרה בה ומוציא לעז על סחורתו כדי להטות את לב הלוקחות ממנו אליו, וכל זאת כדי להגדיל את רווחיו ואת פרנסתו על חשבון פרנסת חברו, בשעה זו אם נמנע הלה ממחלוקת מקטטות וממריבות, אינו מתדיין אתו בערכאות ואינו מגיע ללשון הרע, לרכילות ולחילול השם, אלא עומד ושוטח בקשתו לפניו יתברך רבון העולמים, מנת מזונות זו שנתת לי בא עלי אחי במרמה ובגולנות והוציאה מידי, יודע אני יפה בעצמי שאני הצדיק והוא הרשע, אולם יודע אני אף זאת שאין רצונך שנריב בינינו ונבוא לידי קטטה, ולכן מבקש אני ממך תן לי מנת מזונות אחרת כדי שלא נגוע אני ובני ביתי ברעב, אז וודאי שהוא יתברך יתן לו חלקו במזונות אף יותר ממה שהיה לו תחילה, ברם אם הלה פותח בריב ובקטטה עם הגולן מתדיין אתו בערכאות והדבר מגיע לחילול השם, אז הוא כביכול מתמלא חימה על שניהם אפילו על הנגול שלכאורה היה הוא הצדיק, ודעת לבנון נקל שאם הוא כביכול כועס עליהם לא תצמח עוד טובה לשניהם גם יחד.

(הגה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א)

לאחר את משפחת כהן – היתה מלאכה מורכבת. כיצד ניתן למצוא משפחה שעקרה עשרות שנים קודם לכן, ומי יודע לאן... אך ראש הישיבה לא ויתר, מתוך ידיעה שחיוו הם עומדים זה עתה על גבי המאזניים. תוך כדי חיפושים, התברר לר' חיים משה אילו השלכות היו למעשהו. התברר כי המשפחה הנוודת התקשתה למצוא מקום לעצמה, ונאלצה לנדוד כתובת אחר כתובת. לאחר מאמצים אינטנסיביים של חיפושים, נמצאה כתובת המשפחה: קהילה יהודית קטנה, לא מפורסמת, באחת מערי אירופה. שיחת טלפון, כמוכן, לא באה בחשבון במקרה הזה.

ראש הישיבה שוחרר מבית החולים למספר שעות. נכנס לרכב ויצא בנסיעה לעבר בית המשפחה. כפי שניתן לתאר, הפגישה היתה קשה מאוד. ר' לוי כהן היה כבר יהודי קשיש, קמוט פנים, ולא רק בגלל גילו המתקדם. הפרשייה הישנה ההיא שיבשה את חיוו לנצח, פניו המרירות לא התרככו גם למראה גופו המיוסר של ראש הישיבה, שנכנס לביתו באפיסת כוחות. אתה הרסת לנו את החיים. השידוכים, העסקים – כל החיים שלנו נפגעו כתוצאה ממה שעשית, עכשיו אתה מגיע לבקש סליחה? זעק לעברו בכאב ובזעם. ר' חיים משה הליט את פניו בידיו והתפרץ בככי סוער. במשך דקות ארוכות התקשה להוציא הגה מפיו. "ר' לוי!", אמר לבסוף בדם ליבו. "אני יודע שאינני ראוי לבקש את סליחתך. שגיתי, טעיתי, צעיר הייתי, אבל ראה אותי כעת, כל גופי שבר כלי, הרופאים אינם מעניקים לי ימים רבים בעולם, שילמתי כבר מחיר כבד על מה שעשיתי" באתי כעת לבקש סליחה, לפי ציווי של אחד מגדולי הדור, שאמר לי ברוח קודשו כי המעשה הנורא שעשיתי הוא הסיבה למוות המרחף על ראשי. האם תואיל לסלוח לי?"...

ר' לוי התרכך מעט, אך עדיין התקשה לסלוח. איך ניתן למחוק צער וכאב של עשרות שנים במחי שיחה אחת? אינני יודע אם אוכל אי פעם למחול לחלוטין, אבל עד כמה שצריך לרפואתכם – מוחל אני בלב שלם!", אמר בגבורת נפש. הנס לא איחר להתרחש. ימים ספורים לאחר המפגש הטעון הזה, תוצאות הבדיקות הראו מפנה לטובה. הגוף הגיב טוב לטיפולים, וההחלמה נראתה קרובה מתמיד.

מטעמים מובנים הפרטים המזהים בסיפור זה שונן, אך הסיפור אמיתי לחלוטין. מתוך מוסף 'המבשר', סיון תשע"ח.

צ'ין אדם לחברו

אני רוצה שתתנהג כמו הקדוש

ברוך הוא

מסופר בשם הרב ג'ייקובסון: סיפור ששמע מבעל המעשה.

פעם אחת כאשר יצא הרה"ק רבי מנחם מענדל מלויבאוויטש זיע"א מביתו של חותנו הרה"ק הרבי הריי"צ זיע"א, פגש שני חסידים, פנה אליהם הרבי ואמר להם: בחורים, רצונכם לשמוע טובנה טרייה, ווארט חם וטרי ששמעתי ברגע זה מפי הרבי. ענו לו החסידים: כן, בוודאי.

פתח הרבי וסיפר: אתם יודעים שלפעמים מגיעים לבית הכנסת יהודים שאינם שומרי תורה ומצוות. כאלה שבאו מבית שומר תורה ומצוות, והתרחקו. וכאלה שנולדו בבית שאינו שומר תורה ומצוות. וכאשר אני פוגש אותם, אני תמיד חם ולבבי כלפיהם, מזמין אותם אליי מקרב ומחבק אותם.

כמה מחסידי חב"ד המבוגרים פנו אליי ואמרו לי: אינך מתנהג כראוי, כי על ידי התנהגותך אתה נותן הכשר למעשיהם. להיפך, אמרו זקני החסידים, אתה צריך להיות קשוח כלפיהם, להוכיח אותם ולנווץ בהם ולומר להם את האמת. מכיוון שלא ידעתי אם אני צודק או שמא הם צודקים.

הלכתי לרבי הריי"צ לשאול אותו, אם עליי לשנות את התנהגותי, או להמשיך בדרכי. ענה לי הרבי:

השם יתברך ברא עולם ובני אדם, ונתן להורים ילד, וההורים אוהבים את הילד מאוד, אהבה בלי גבולות, אהבה הממלאת את כל הלב, וכשמגיע עוד ילד, ההורים אוהבים גם אותו אהבה אינסופית וכן הלאה, כך לכל הילדים נותנים ההורים אהבה ללא מעצורים.

ופעמים נולד ילד, לא עלינו ולא עליכם, עם איזה חיסרון בגוף, איזו מגבלה, איזה מום, איזה פגם באחד מאיבריו, ואז נוסף לאהבת ההורים המשותפת לכל אחד מהילדים, לבם של ההורים יוצא אל הילד החריג ברגישות מיוחדת, בחמלה יתירה שמגבירה ומעצימה את האהבה כלפיו.

כך הקדוש ברוך הוא אוהב כל יהודי כמו אב רחמן האוהב את ילדיו, אהבה אין סופית ללא גבולות. וכאשר הקדוש ברוך הוא רואה שיש חיסרון ביהודי: שמפאת שאינו מניח תפילין יש חיסרון בידו או בנפשו, או מפאת שאינו לומד תורה, נוצר חיסרון בראשו, או שאינו רץ למצוה, דבר היוצר חיסרון ברגלו, או שאינו שומר ענייני קדושה וכו' וכו', דברים שיוצרים פגמים בגופו, יש לו לקדוש ברוך הוא אהבה עמוקה ומיוחדת כלפיו, לכו יוצא אליו. אני רוצה שתתנהג כמו הקדוש ברוך הוא.

תילולא דצדקיא

שבת קודש י"ט סיון

הרה"ק רבי מנחם נחום מסקווירא מאכניווקא (תש"ו)

יום ראשון כ' סיון

רבי יוסף אירגאס ב"ר עמנואל (שומר אמונים הקדמון - ת"צ)

הרה"ק רבי צבי הירש ב"ר שלום ועליג מנאדבורנא (צמח ה' לצבי - תקס"א)

יום שני כ"א סיון

הרה"ק רבי שלמה שפירא ממונקאטש ב"ר אליעזר מלאנצהוט (תרנ"ג)

יום שלישי כ"ב סיון

רבי יחיאל מיכל אב"ד נעמרוב הי"ד ב"ר אליעזר (ת"ח)

הרה"ק רבי ישראל מרדכי מרחמיטריווקא ב"ר יוחנן תשס"ד

הרה"ק רבי איתמר מנדבורנא ב"ר מאיר מקרעטשניף (תשל"ג)

יום רביעי כ"ג סיון

רבי אהרן מברעזנא ב"ר חיים (תרפ"ו)

יום חמישי כ"ד סיון

הרה"ק רבי יצחק יעקב מבלענדוב ב"ר חיים מאיר יחיאל ממאגלינצא (תרמ"ב)

יום שישי כ"ה סיון

רבן שמעון בן גמליאל (ג"א - תתע"ה)

רבי ישמעאל כהן גדול בן אלישע (ג"א - תתע"ה)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצוה הלכות

מאת הרה"ג נחמיה הכהן רבינוביץ שליט"א
פתי"ס "ב"ר אורי" רפורט יוסף הרש"י על המצוות.

תלמוד תורה (ב')

א) בתחילת לימודו של אדם בין במקרא, בין במשנה, בין בתלמוד, בכל יום, לא די לו בלימוד פעם ושתים ושלוש, אלא צריך לחזור על כל אחד פעמים רבות מאד, הכל לפי כח זכרונו של אדם כדי שיוכר היטב. (שו"ע הרב, הלכות תלמוד תורה, פרק ב', סעיף ג')

ב) אף שעל ידי זה [שיחזור הרבה על לימודו] לא יוכל ללמוד הלכות הרבה, לא יחוש, כמו שאמרו חכמים (אבות פ"ב מ"ז) לא עליך המלאכה לגמור, ולא אתה בן חורין ליבטל ממנה, וכן היו עושים בימיהם שהיו לומדים בעל פה, היו לומדים בתחילת לימודם רק ב' או ג' פרקים משניות, או ברייתות, בשבוע, (עיין ילקוט שמעוני רמז תתע"ג), והיו חוזרים עליהם מאה פעמים ויותר, ואמרו חכמים (חגיגה דף ט' ע"ב) אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים, לשונה מאה פעמים ואחת, שזה נקרא עובד אלקים, וזה נקרא לא עבדו כראוי. (שם)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

נדבת הר"ר יוסף אוביץ הי"ו
לע"נ הרה"ח ברוך משה יעקב אוביץ ז"ל
ב"ר זאב ז"ל
נלב"ע ח"י סיון תשע"ט תנצב"ה

בחסות "דודי קאר"
הסוכן החרדי שלך להשכרת
ומכירת רכב
מכל החברות 052-7655-222

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרֻשֶׁת שְׁלַח לְךָ - אָמוּנָה

"שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים וַיִּתְּרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל. אִישׁ אֶחָד אִישׁ אֶחָד לְמִטָּה אֲבֹתָיו תִּשְׁלַחוּ. כָּל נָשִׂיא בָהֶם" (במדבר יג, ב)

אחרי שהוא פתח, ר' שלמה נכנס לדפוס ואמר לבעל הבית: "אני רואה שיש לך מכונות בדיוק כמו שלי. במכונה הזאת כדאי לך לעבוד בצורה כזאת, זה יחסוך לך נייר. במכונה ההיא כדאי לך לעשות כך, כי אז זה יותר יעיל". וכך הוא נתן לבעל הבית טיפים איך להצליח.

לפני שעזב פנה לבעל הבית ואמר: "יש לי הרבה תבניות דפוס. אם לך יהיה חסר, תבוא אלי ואני אתן לך". בבית של ר' שלמה כעסו: "איך אפשר לעשות דבר כזה? העובדה שהוא פתח חנות מתחרה מולך זאת חוצפה! אז עוד ללכת ולעזור לו?!"

ר' שלמה הסביר: "פרנסת האדם קצובה מר"ה ועד ר"ה. אין שום אדם בעולם שיכול לקחת לי שקל! עד עכשיו עבדתי 8 שעות ביום. עכשיו כשיש מתחרה, אז בטח חצי מהלקוחות ילכו אליו ואצטרך לעבוד רק 4 שעות ביום. כל זה מבלי שהוא יכול לקחת לי שקל! יוצא שכל יום יש לי 4 שעות נוספות ללמוד תורה בזכות היהודי הזה, אז לא מגיע לו הכרת הטוב?!" כשהחזון אי"ש שמע את הסיפור הזה, הוא כתב עליו בספרו 'אמונה וביטחון': אשריו ואשרי דורו.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

הקב"ה ענה בחיוב למשה רבינו ואמר לו: "אם עם ישראל החליטו לשלוח מרגלים, לא יהיה השילוח על דעתם כי אם על דעתך".

"מכיוון שאם הם ישלחו, יהיה בזה משום מרידה בך, ואוי לדור שכולם מנהיגים, אלא אתה תהיה בעל השליחות ותשלח את מי שאתה מבקש לשלוח, ומפני שלא האמינו ב- לא יזכו לראות את הארץ".

זה למעשה הניסיון של כל יהודי. הוא חייב להאמין ולבטוח רק בבורא עולם, גם אם בעיני בשר ודם הדברים נראים אחרת, כמו שהמרגלים דיווחו כשחזרו: "אֶרֶץ אֲכָלֶת יוֹשְׁבֶיהָ" (במדבר יג, לב).

הקב"ה הבטיח להוציא אותם ממצרים, להוריד להם מן, לתת להם את התורה הקדושה וקיים את כל הבטחותיו. לכאורה היה על עם ישראל להאמין גם להבטחה זו שיכניס אותם אל "אֶרֶץ זְבַת חֶלֶב וְדָבָשׁ" (שמות ג, ח), אלא שזה מבחן באמונה. להאמין גם כאשר אנחנו לא רואים בעינינו. אם אנחנו זוכים לראות ניסים בעינינו, אין כאן עניין של אמונה, מכיוון שזאת כבר מציאות וכבר אין בה את מבחן האמונה.

עד כמה רבותינו האמינו כי הכל מאיתו יתברך לעד ולעולמי עולמים- זאת לא ניתן לתאר ולשער. פעם היה בבני ברק רק בית דפוס אחד בבעלות יהודי ששמו ר' שלמה כהן. יום אחד נפתח, ממש מעבר לכביש, בית דפוס מתחרה. ר' שלמה ניגש לדפוס המתחרה ונקש בדלת. בעל הבית פחד לפתוח. מי יודע מה יעשה לו.

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה שמואל אימן בן אסתר זרי מאיר ישראל בן רחל ברכה- ליאור יהושע סומך וב"ב יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"מ קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ" שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שילוט נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- רפואה שלמה ובריאות איתנה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

הצלחת דביר בן נלי רחל

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

ע"י	כנסת לבית	צאת לבית	ריבון תם
י"מ	19: 12	20: 24	21: 20
ת"א	19: 30	20: 22	21: 17
מ"ט	19: 33	20: 25	21: 21
כ"ב	19: 29	20: 22	21: 16

שואל ומשיב בהלכה – שבת- שמוש במקרר

כאשר אדם רוכש מקרר או מקפיא, על מה עליו להקפיד?

שאלה: ?

תשובה: !

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

אדם שרוצה לקנות מקרר או מקפיא, עליו לברר האם בדגם שהוא רוצה לקנות יש חשש איסור בשבת. בירור זה צריך להיעשות אצל מומחה ירא שמיים שבקיא היטב במערכות אלו. מכיוון שהמקררים הדיגיטליים שמשווקים בזמננו [יש שינויים בין דגם לדגם ובין שנת יצור אחת לשניה], אופן הפיקוד על פעולת המקרר שונה לגמרי ממה שהיה במקררים הישנים המכניים. כאשר פותחים את דלת המקרר נכנס אוויר חם לתוכו ומיד מתבצעת פעולה של רישום דיגיטלי. בחלק גדול מהמקררים יש איסור בפתיחת הדלת גם בשעה שהמנוע פועל. **הערה:** במקררים חדשים יש חששות נוספים בשימוש בשבת, כגון: יש מקררים שמוטקנת בהם מערכת אוורור שמטרתה למנוע הצטברות קרח בתא ההקפאה. בשעת פתיחת דלת תא ההקפאה המאוורר מפסיק את פעולתו. יש מקררים שיש בהם צג דיגיטלי שמראה את דרגת הקור של המקרר ושל תא ההקפאה. פתיחת הדלת וכניסת אוויר חם גורמים לשינוי בהצגת המספרים. [אולם מכיוון שהמציאות מוכיחה ששינוי בתצוגה לא נעשה באופן מדי אלא רק לאחר כמה שניות, יהיה מותר לפתוח את המקרר מדין גרמא בדרבנן, ובנוסף שזה פסיק רישיה דלא ניחא ליה].

אם פתיחת דלת המקרר יוצרת פעילות חשמלית, אסור לפתוח אותה בשבת, לדוגמא: ברוב המקררים יש נורה חשמלית שנדלקת בעת פתיחת הדלת. אם שכחו לנתק אותה לפני שבת, אסור לפתוח את דלת המקרר בשבת.

אם בזמן פתיחת דלת המקרר המערכת החשמלית שבו מפעילה או מפסיקה את פעולת המאוורר או מפעילה מערכת אלקטרוניות שונות - אסור לפתוח את דלת המקרר בשבת. **הערה:** לביוריים בענייני שימוש במקררים בשבת ניתן לפנות ל'משמרת השבת' בטלפון: 072-2164422. [רבני משמרת השבת הגדילו לעשות ושכנעו כמה חברות שיסכימו להתקין 'גלאט שבת' בלי לפגוע באחריות החברה, כגון בחברות: סמסונג, נורמנדה, שארפ וכיו"ב].

כאשר בפתיחת דלת המקרר לא יידלק או יכבה דבר, מותר לפתוח אותה, גם אם המנוע לא עובד. **הערה:** מכיוון שלא מתכוון להפעיל את המנוע, וספק אם הפתיחה תגרום להפעלתו של המנוע, דשמא ממילא היה צריך להתחיל לפעול. גם אם פתיחת הדלת תגרום להפעלת המנוע אינו אלא גרמא, שכן פתיחת הדלת עצמה לא מפעילה את המנוע, אלא רק גורמת לכניסת אוויר חם שמשפיע אחר"כ על המנוע לפעול. עיין שו"ת מנחת שלמה ח"א (סימן י), שו"ת יביע אומר ח"א (חאו"ח סימן כא) ושו"ת ציץ אליעזר ח"ח (סימן יב).

יש שהתירו לפתוח את דלת המקרר, רק כשהמנוע עובד, מכיוון שפתיחת הדלת גורמת לכניסת אוויר חם ועלולה לגרום להפעלה מיידית של המנוע או לקירוב זמן פעולתו. **מקורות:** שו"ת הר צבי (חאו"ח סימן קנא), שו"ת חלקת יעקב ח"ג (סימן קעט). עיין בספר שמירת שבת כהלכתה (פ"א הלכה לה). הראש"ל הגר"ע יוסף צ"ל ס"ל שראוי ונכון שלא לפתוח את המקרר אלא בשעה שהוא פועל. יש להחמיר כשעבר זמן מאז שהמקרר הפסיק לעבוד, שאז קרוב לודאי במיוחד שיתחיל לפעול מיד עם פתיחת הדלת, והו"ל פסיק רישא. ע"ע בספרו הליכות עולם ח"ד (עמוד עא).

אם לאחר זמן מפתיחת דלת המקרר נדלקת נורת ביקורת שקוראת לסגור את המקרר או שמופעל צפצוף התראה, יש לנטרל את החיישן לגמרי מערב שבת.

מחשבה על הזולת

כ"ק האדמו"ר ר' דוד יצחק אייזיק רבינוביץ מסקאליא זיע"א גר בבורו-פארק. לאדמו"ר היה מקווה בביתו. בכל ערב שבת ראו אצלו דבר פלא. כאשר הצדיק חזר, לאחר שטבל לכבוד שבת, היה ראשו סחרחר ותקפו אותו כאבי ראש עזים, עד שהיה צריך לשכב במיטה כדי להקל על יסוריו.

נכדו שאל אותו פעם אחת למה בכל פעם בערב שבת, בשעה שסבא עולה מהמקווה יש לו כאלו כאבי ראש עזים, עד שהוא צריך לשכב במיטתה מחמתה? הרבי הסביר: "המקווה חם מאוד ולי יש גידים צרים. כשאני נכנס למקווה כל כך חם, זה משפיע עלי. יש לי כאבי ראש עזים מזה".

נכדו שאל אותו: "מה הבעיה? אני יכול להיכנס ולסדר הכל על צד היותר טוב ולהפחית קצת את החום. למה סבא צריך להתייגר מזה?". הרבי אמר לו: "לא לא! אל תפחית את מעלות החום". נכדו שאל אותו: "בשלמא, כשהסבא התגורר בויליאמסבורג והיה הולך למקווה של קהילת צעהלים. מכיוון שהסבא היה שם רק אורח, הוא לא יכול לקבוע באיזה דרגה של חום יש לחמם את המקווה, אבל כאן הרי מדובר במקווה פרטי של הסבא. למה אי אפשר לסדר את זה ולהפחית את מעלות החום?". הרבי אמר לו דבר נורא: "במקווה כאן, אחד השכנים בא לטבול בכל ערב שבת. כשהוא נכנס למקווה החם, הוא אומר בסיפוק: 'אָ-מְחִי! מקווה כל כך נעים' – ואיך אני יכול לקחת הנאה מיהודי?..."

(הסיפור המופלא מעובד מתוך 'נעם שיח- אב"ד סאנטוב שליט"א')

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'
נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084
כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים- האדמו"ר הרב ישראל דן טאוב ממודז'יץ זצ"ל

האדמו"ר הרב ישראל דן טאוב ממודז'יץ זצ"ל- נולד ב-י"ט טבת ה'תרפ"ח (1928) בעיר ורשה שבפולין. נקרא בשם ישראל ע"ש האדמו"ר ר' ישראל טאוב (האדמו"ר הראשון ממודז'יץ), ודן ע"ש סבו, האדמו"ר ר' דן מקונסטנטין. כשהיה כבן שש שנים אביו עלה לארץ ובשנת ה'תרצ"ה (1935) הקים את קהילת מודז'יץ בארץ. עוד לפני מלחמת העולם השנייה, שיגר מכתב לאשתו וביקש שתעלה עם בנם (רבינו). לאחר תלאות רבות, בשנת ה'תרצ"ז (1936) רבינו עלה עם אמו לארץ. בהתחלה למד בישיבת 'היכל התלמוד' בתל-אביב ובהמשך למד בישיבת כפר חב"ד בתל-אביב.

שימש במשך כ-35 שנים כסופר בית-הדין בתל-אביב. שם רבינו התפרסם כמי שנהירים לו כל שבילי ההלכה והיו מביאים אליו את כל הדבר הקשה. מסופר שהגה"א רביץ זצ"ל ששימש כאב"ד בת"א השיב לשואל ששאל באיזה הרכב ישב הרב. אמר לו בהרכב שישיב רבינו זי"ע. לשאלה מי עוד ישב שם, ענה לו שלא משנה מכיוון שרבינו ישב שם. כמו כן ישב שם תחת הגאון מרן רבי עובדיה יוסף זצוק"ל שחיבב אותו. בשנת ה'תשמ"ד (1984) אביו נפטר ורבינו התחיל לשמש כאדמו"ר הרביעי של חסידות מודז'יץ, תפקיד שאותו מילא עד יום פטירתו. בשנת ה'תשמ"ט (1989) התמנה כחבר מועצת גדולי התורה. בשנת ה'תשנ"ה (1995) העתיק את מרכז חסידות מודז'יץ לבני-ברק. גאון בנגלה ובנסתר. בעל ענווה מופלאה. בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו להתברך בעצה טובה. אהבת ישראל שלו היתה מופלאה. התעקש שלא לקבוע שעות קבלה. הדאגה לזולת היתה בראש-מעייניו. נפטר ביום שישי, ערש"ק פרשת שלח ב-כ' סיון ה'תשס"ו (2006). חי כ-78 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים. בנו, ר' חיים שאול, התמנה אחריו כאדמו"ר.

סבא (מצד האב): האדמו"ר ר' שאול ידידיה אלעזר (מח"ס 'אמרי שאול'). **אביו:** האדמו"ר ר' שמואל אליהו (מח"ס 'אמרי אש'). **אימו:** מרת רבקה זלאטא (בת הרה"צ רבי חיים משה קאהן). **אשתו:** מרת רחל ביילא שצ'דרובצקי (בת האדמו"ר מקוברין, הרה"צ רבי שמואל אהרן מביאלסטוק בפולין). **מרבתינו:** הגאונים ר' חיים שאול ברוק, ר' דוד פוברסקי. **חברותא:** הגאון ר' שלמה ברמן (מראשי ישיבת פוניבז'), ר' יואל קאהן (מעתיק השמועה בחצר ליובאוויטש). **ילדיו:** האדמו"ר ר' חיים שאול ממודז'יץ, האדמו"ר ר' פנחס משה מקאזמיר, מרת הינדה (נישאה לאדמו"ר ר' ישראל לנדא מדראהביטש), מרת דבורה (נישאה לר' שמואל דוד וינברג - נכד האדמו"ר מסלאנים ת"א). **מספריו:** ינחלת דן- על התורה •עלי דשא. הלחין ניגונים רבים לעורך לבבות ישראל.

רבינו התעקש שלא לקבוע 'שעות קבלה' בביתו. רבינו רצה שיוכלו להיכנס או להתקשר אליו בכל שעה משעות היממה. כל חסיד ידע שבמקרה הצורך, יוכל להגיע או להתקשר לרבינו בכל שעות היממה. אם מדובר בדבר דחוף, ניתן היה להגיע לרבינו או להתקשר באמצע הלילה.

אחד מחסידי רבינו היה דחוק מאוד בפרנסתו. הוא נכנס בערב יום הקדוש וכתב פתקא שבה ביקש מעניין התורה הקדושה וביקש יראת שמיים וכו'. רבינו קרא את הקווטל. אחרי שבירך על כל עניין ובקשה שהיתה כתובה שם, אמר לו: "שתהיה לך פרנסה בריווח". אותו אברך סיפר שלא יכול להיות שמישהו גילה זאת לרבינו כי אף אחד לא ידע מזה. אפילו אביו ואימו לא ידעו ממצבו הכלכלי.

פעם אדם אחד נכנס לרבינו וביקש ממנו ברכה כפולה- שיזכה לזרע קודש בר-קיימא וכן שיזכה לברך בקרוב על המוגמר, מכיוון שהיה באמצע עריכת ספר לפני הגשתו לדפוס. רבינו השיב לו: "הרי מקרא מלא הוא, שכן כתוב: 'זֶה סֵפֶר- תּוֹלְדֹת אֲדָם' (בראשית ה, א). רבינו רמז לו שיזכה גם להוצאת הספר וגם לזרע קודש בר-קיימא. ואכן מדברי רבינו לא נפל דבר ובאותה השנה זכה לשני העניינים גם יחד.

בשעה שרבינו שכב על ערש דוי מחוסר הכרה, בנו, מרן האדמו"ר שליט"א, הקריא לו בערב ראש-השנה את הפתקאות של קהל חסידיו להיפקד בשועה. אז ראו דבר פלאי: מיד הלחץ דם התחיל לעלות ולעלות יותר עד שלא היתה ברירה והרופאים הורו להפסיק מיד את קריאת הפתקים מכיוון שזה עלול להזיק לו. אז חסידיו הבינו עד כמה הרבי קשור בלב ובנפש עם קהל חסידיו, שגם במצב כה קשה שהוא נמצא בו, הבקשות נוגעות לליבו הגדול והרחום.

באותה התקופה, לאחר שהתעורר, רבינו השתחרר מבית-הרפואה לביתו. באותה שעה עדיין לא היה יכול לדבר בגלל חולשתו הרבה ובגלל המכשירים שאליהם היה מחובר. בעודו נתון באותו מצב קשה, אחד החסידים נכנס אליו וסיפר כי באותם חודשים שבהם הרבי היה מאושפז, הוא חיתן בן ואף זכה שנולד לו נכד. רבינו בכוחותיו הדלים ביקש דף ועט ורשם לו פעמיים ברכת 'מזל טוב'. לאחר מכן, הוסיף בדף וכתב: "ומה שלום אביך?". מכיוון שנשאל ישירות על כך, אותו חסיד נאלץ לספר כי אביו התבקש כבר לבית-עולמו. הרבי כתב לו: "לא ידעתי מזה בכלל כי לא סיפרו לי זאת, אבל האם בני היו אצלך כדי לנחם?", אלו היו דאגותיו בשעה שהוא עצמו היה מלופף ביסורים קשים ומרים.

גם ביומו האחרון עלי אדמות דבר פלאי. באותו ערב, כ' בסיון, היו אמורים להתקיים שתי שמחות נישואין. לקראת השעה שש בערב מצבו של רבינו החמיר ביותר. קהל החסידים שמע זאת, הגיע במהירות לבית-הרפואה כדי להיות נוכחים בשעת יציאת הנשמה. בשעה שש בערב הרופאים הודיעו כי הרבי הסתלק. המחותרים וציבור החסידים היו שרויים במבוכה, כיצד להתנהג בשעה קשה זו. האם לקיים את החתונות או לא?

לפתע הרופאים הודיעו בהשתאות שהרבי חזר להכרה. הציבור כמובן הלך להשתתף בשמחות הנישואין. רק אחרי החתונות, בשעה ארבע לפנות בוקר הרבי הסתלק. היתה שם הרגשה כי הרבי לא היה מוכן להפר את שמחות הנישואין של חסידיו. כמו שכל חייו דאג את דאגתם ושמח בשמחתם, כך הוא התנהג עד לשעתו האחרונה עלי אדמות.

הסיפורים מעובדים מתוך 'המוסף התורני' של המבשר

מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה

לאחרון. נכנסתי ושאלתי שוב. לפתע אדם מבוגר מאוד צעק לי: "תראה לי את המפתח. זה שלי! איפה מצאת את המפתח שלי?", שאל בבהלה. סיפרתי לו כי מצאתי אותו באוטובוס מספר 2. הוא נזכר כי בהתחלה עלה לאוטובוס הזה, אבל כשראה שהאוטובוס לא מגיע למקום מגוריו, ירד ועבר לאוטובוס שבו הוא נמצא.

"אין לך מושג, איזה חסד עשית איתי", הזקן אמר, "אני אלמן שמתגורר בירושלים. אין לי משפחה ולא קרובים. אם הייתי מגיע לביתי בלי מפתח, הייתי נשאר זרוק ברחוב".

הוא חיבק אותי באושר ואמר: "אני מברך אותך שתמיד כשתאבד דברים – יחזירו לך אותם". צחקתי בליבי, וכי זו ברכה? הלוואי ולא אאבד בכלל דברים. רצתי מהר למטה לעבר האוטובוס שלי. הייתי המום – כל האוטובוסים נסעו חוץ מהאוטובוס שלי. הייתי מאושר, לא פספסתי את הנסיעה!

עליתי לאוטובוס, ניגשתי בחיך לנהג ואמרתי: "חזרתי. אתה רואה? ידעתי שאתה תחכה לי עד שאסיים את המצווה". "יש לך מזל שהזקנה הזאת 'תקעה' אותי פה", הנהג אמר בעצבים ויאוש, כשהוא מצביע לעבר אישה מבוגרת עם סלים שעמדה מולו. התברר, כי בדיוק כשירדתי מהאוטובוס, זקנה מרוקאית לאוטובוס עלתה ואמרה: "אני צריכה לנתניה".

הנהג השיב לה: "גברת, זה אוטובוס שנוסע לבני-ברק, לא לנתניה". הזקנה לא ירדה ואמרה: "תקשיב ילד, אתם תחבורה ציבורית ועליכם לשרת את הציבור. אני רוצה לרדת בנתניה – מובן?!".

הנהג התעצבן עליה והורה לה לרדת מיד. היא המשיכה לסרב. גם הפקח שניסה להתערב לא יכל עליה. אמרתי לנהג: "היא נשלחה משמיים לעכב אותך. כעת תראה איך היא תרד". פניתי לזקנה בעדינות והסברתי לה כי אנחנו נוסעים לבני-ברק. כשראיתי שהיא לא מוותרת, נתתי כסף לפקח וביקשתי שיסדר לה נסיעה לנתניה.

הפקח ביקש מנהג, שהיה בצפת ונסע לנתניה, שיעבור דרכם. אותו נהג עשה זאת. הזקנה, שראתה כי השגנו לה אוטובוס, הודתה לי מכל הלב וירדה עם הסלים. רגע לפני שהנהג התחיל לנסוע, יהודי עלה לאוטובוס ושאל: "של מי המזוודה הזאת?". הבטתי בה ונדהמתי: זה שלי! תפתח אותה". פתחנו וראינו שם את חפצי עם המפתחות של הבית. "איך זה הגיע אליך?! הרי זה היה בתא המטען?".

הוא השיב: "ירדתי להביא משהו מתא המטען ואני רואה מזוודה על הכביש. כנראה שנפלה מרוב הלחץ". שמחתי וראיתי את ישועת ה'. כמו שעשיתי מצווה במסירות והחזרתי את המפתח, כך ה' החזיר לי את המפתח שלי!.

הסיפור המופלא הבא התרחש עם הרב חיים זאיד בתחילת חודש אלול ה'תשע"ו. יש בו כדי ללמדנו כי מידה כנגד מידה לא בטלה מן העולם.

התארחנו בשבת סמינר במירון אצל רשב"י הקדוש. כל מי שהיה פעם בשבת במירון יודע כי במוצ"ש יש נהירה של מאות אנשים לעבר האוטובוסים חזרה למרכז. יש לחץ אדיר. כולם עייפים אחרי השבת ורק רוצים לחזור לבית מהר ככל האפשר.

אני ואשתי הגענו במוצ"ש לתחנה שהיתה מלאה באנשים. עלינו במהירות לאחד האוטובוסים. התישבתי ברוגע אחרי כל הלחץ הרב שהיה למטה. כעת רק רציתי לנוח כל הנסיעה. לפתע אשתי מסמנת לי בידה: "תראה, מה יש שם ברצפה". היה זה מפתח ששכב על רצפת האוטובוס.

מיד הבנתי כי יש יהודי מסכן שאיבד את מפתחות ביתו. כאשר הוא יגיע לבית בשעה מאוחרת, הוא יגלה לאכזבתו כי הוא לא יכול להיכנס לבית. כמה צער יהיה לו באותו רגע. "איזו מצוה גדולה נפלה בחלקי- מצוות השבת אבדה", חשבתי, אבל היצר התחיל ללחוש באוזני: "עזוב אותך, עד שעלית לאוטובוס. שב תנוח בכיסא. מה עכשיו, תתחיל לשאול את כולם ולחפש, למי נפל המפתח?".

לאחר התלבטות לא קלה, החלטתי כי לא אפספס מצווה כה גדולה. עברתי בין כל הנוסעים ושאלתי: "למישהו נפל מפתח?". כולם הביטו במפתח, אבל אף אחד לא ענה. הבנתי כי כעת עלי לרדת מהאוטובוס ולעבור לשאר האוטובוסים, כדי לברר של מי המפתח.

"נהג יקר, חכה לי בבקשה חמש דקות. אני רק רוצה לשאול של מי המפתח ואני כבר מגיע". הנהג היה מאוד עצבני. הוא השיב לי בצעקה: "שב מהר במקום שלך ואל תעלה לי את העצבים. אני נוסע", אמר והתחיל להתניע.

"תבין, יש פה מישהו שנפל לו מפתח. לא יהיה לו איך להיכנס לבית", התחננתי בפניו. הנהג ענה כי זה לא מעניין אותו. אשתי התחננה אלי: "חיים תשב. האוטובוס לא יחכה לך. אני לא רוצה לנסוע לבד". "אל תדאגי, אני מבטיח לך שהוא לא יסע. מילה שלי. אני מוסר נפש למען המצווה, ואת תראי שלא אצטער בגלל כך", השבתי לה.

הנהג ששמע אותי, התעצבן יותר ואמר: "רק תעז. איך שאתה יורד, אני מיד נוסע". "אדוני תפסיק להתעצבן. אני אומר לך, תראה, איך שאתה לא נוסע", אמרתי וירדתי.

'מעשיית מצווה לא מפסידים לעולם', חשבתי לעצמי. נכנסתי לאוטובוס הראשון והכרזתי: "למי אבד מפתח של הבית?", כשאני מראה אותו ביד. אף אחד לא ענה. ירדתי מהאוטובוס הראשון ועברתי לאוטובוס שאחריו. גם שם המאבד לא נמצא. כך עברתי שמונה אוטובוסים! אחד אחרי השני, עד שהגעתי

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שמואל בן שמחה דרוזי זצ"ל וילד יחיא בן יוסף ז"ל פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל יצחק בן ברקוב דב ז"ל אביבה בת איריין ע"ה זהבה בת שושנה רייזל ע"ה מאירה בת יפה ע"ה אברהם בן יונה ז"ל מרים בן דבורה ז"ל אביגדור בן ג'ולי ז"ל סעידה בת תופחה ע"ה ר' שאול בן סילביה זצ"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל מזל בת שמעון ע"ה שני בת אסתר ע"ה דוד בר חסיבה ז"ל יוסף בן מרים נוסרת ז"ל מסודי בת חביבה ע"ה חווה בת יעקב צבי ע"ה יעקב בן אסתר ז"ל יצחק בן רחל ז"ל רחל רפאת בת השמת ע"ה יוסף בר סעדה ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה לטיף בן פרחיה ז"ל שלום בן אסתר ז"ל יעקב בן נעמה ז"ל מרים בן שרה ע"ה אריה בן מרים ז"ל יעקב בן פרחיה ז"ל אביבה לויש ע"ה אלון בן סעדה ז"ל דוד יצחק בן גורג'יה ע"ה שרה בת נרקיס ע"ה אילנה (מחזרזה) בת שרה ע"ה רחמה בת מסעודה ע"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל מסעוד בן יקוט ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל נעימה בת גורג'יה ע"ה חי זיזי בן קלרה ז"ל דב בן יצחק ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זהרה ע"ה אברהם בן טובה ז"ל הרב מסעוד בן יקוט ז"ל שמואל בן רבקה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל דב בן יצחק ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה סלים בן פרחיה ז"ל יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה

גליון
באר
הכרשה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

שלח

מכון
באר
האמונה

גליון באר הפרשה

להערות והארות,
וכן לכל עניין אחר
ניתן לפנות:
לטלפון 718.484.8136

או לאימיל:
Mail@BeerHaparsha.com

מדי שבוע בשבוע בדוא"ל בחינם

הירשמו היום!

לשון הקודש

באר הפרשה
mail@beerhaparsha.com

אידיש

דער פרשה קוואל
mail@derparshakval.com

אנגלית

Torah Wellsprings
mail@torahwellsprings.com

ספרדית

Manantiales de la Torá
info@manantialesdelatorah.com

צרפתית

Au Puits de La Paracha
info@aupuitsdelaparacha.com

איטלקית

Le Sorgenti della Torah
info@lesorgentidellatorah.com

רוסית

Колодец Торы
info@kolodetztory.com

מכון **ארה"ב:**
Mechon Beer Emunah
1660 45th St, Brooklyn NY 11204
718.484.8136

בארה"ק:
מכון באר האמונה
רח' דובב מישרים 4/2
עיה"ק ירושלים תובב"א
025 688 040

יו"ל ע"י מכון באר אמונה
כל הזכויות שמורות להמכון © 2022

העתקה או הדפסה של הגליון בכל פרמוט שהוא כדי להרויח או לפרסם עסק וכדו' ללא אישור בכתב ממכון באר האמונה הינו נגד ההלכה והחוק הבינלאומי

תוכן הענינים

פרשת שלח

- ב..... חזקו ויאמץ לבבכם - יתחזק באמונה בהשי"ת מבלי להתאונן ועי"ז יחיש ישועתו.....
- ה..... יתמו - ע"י מידת התמימות ינצל מכל רע.....
- ו..... ה' שמעה תפילתי - כוחה של תפילה.....
- ט..... והייתם קדושים לאלוקיכם - שמירת עיניים ומעלת המקדש עצמו.....
- יב..... הננו ועלינו - אין ייאוש בעולם כלל.....
- יג..... וכן היינו בעיניהם - מעלת עזות דקדושה, לא יחשוב מה אומרים עליו הבריות.....
- יד..... הקטנים עם הגדולים - חשיבות כל פעולה קטנה לפני המקום.....
- טו..... יום לשנה - התחזקות למלא הימים בעבודת ה'.....
- יז..... כבוד חברך - זהירות בכבוד הבריות.....

פרשת שלח

בטובתו של מקום שנתן להם את ארץ ישראל והתאוננו ובכו לחינם על כן נגזר עליהם שיבכו לדורות - שיחרב בית המקדש באותו היום ויגלו לגלות. ומכאן למדנו לדורות עולם לכל מצב שהוא עד כמה צריך להיזהר ולהישמר שלא לבכות 'בכיה של חנם', אלא להתחזק באמונת איתן בבורא עולם² שהוא טוב ומיטיב לכל³, וגם ה'רעה' וה'צרה' הגדולה ביותר אינה אלא טובה.

חזקו ויאמץ לבבכם - יתחזק באמונה בהשי"ת מבלי להתאונן ועי"ז יחיש ישועתו

בפרשתן (יד א), 'ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו העם בלילה ההוא', ואיתא בגמ'⁴ (תענית כט). 'אמר רבה אמר רבי יוחנן אותו היום תשעה באב היה, אמר להם הקב"ה אתם בכיתם בכיה של חנם, ואני קובע לכם בכיה לדורות', שמאחר שבני ישראל כפרו

א. מספרים שהרה"ק מרוז"ן זי"ע ראה פעם את בתו נאנחת על איזה ענין, נענה ואמר לה, דעי לך בתי, שאנחה גוררת אנחה, והודאה גוררת הודאה, על כן מן הראוי שלא להתאנח כלל וכלל, אלא לקבל הכל באהבה ושמחה בהלל והודאה, והודאה זו תגרור אחריה שפע ברכה, בכדי שההודאה תמשך עוד ועוד.

וכה סיפר הרה"ק, מעשה בעשיר שלא היה מן העשירים כפירוש המשנה - 'איזהו עשיר השמח בחלקו' (אבות ד א), ותמיד היה מתאונן ומבכה את מזלו כי רע הוא, אמרו לו מן שמיא, וכי זה 'רוע מזל', עתה ראו תראה מהו 'רוע מזל' אמיתי, הורידוהו מעשירותו ונהפך לעני מרוד המחזר על הפתחים, אין צריך לומר שבמצב זה נתרבו טענותיו ובכיו עשרת מונים, והיה מבכה ללא הרף על המצב הנורא שבא עליו, נענו שוב מן השמים, ואמרו, וכי זהו 'מצב נורא', נביא עליך מצב שהוא באמת 'נורא נוראות', למחרת היום נתנגע ב'צרעת' ובה ננעלו בפניו שערי 'מחזר על הפתחים', כי היו הבריות מתרחקים הימנו שלא לידבק מצרעתו, והיה העשיר לשעבר בוכה ונאנח מאין הפוגות על כי כך עלתה לו - שנפל ל'בירא עמיקתא' שכזו, שבו לומר מן שמיא, וכי זו 'עמיקתא' היא, תא ואחוי לך 'עמיקתא' מהי, מיד נעשה גיבן בגבו וכפוף כהגמון, וכבר לא היה יכול לבלוע את מאכלו כרגיל. בהגיעו לשפל המצב שוב לא נאנח, אלא אמר, אכן מצבי איננו שפיר כלל, אך 'מה יתאונן אדם חי' - דיו שהוא חי' (איכה רבתי ג מ), עלי להודות לבוראי על חיי, כי יש אשר מובילים אותם כבר לקבורה ואילו אני חי, מכיוון שכן, נענו משמי מרום ואמרו, וכי על מצב שכזה אומר הוא שטובה יש בו ועליו להודות לה', עתה נראה 'טובה' מה היא, ונתרפא מהגיבנת, הוסיף האיש להלל ולשבח לבוראו, על שכבר אין גוו כפוף ואין מאושר ממנו, אמרו לו מן שמיא, וכי בזה שמח ומאושר הוא, בעת הזאת נוכיח לו 'מאושר' מהו, וירפאוהו מצרעתו, ושב להלך בין הבריות - שכבר נתנו לו להלך בינותם, כי סר ממנו הנגע, ותרב שמחתו כי מעתה יכול הוא לשוב לחזר על הפתחים... נענו בשמים ממעל, וכי בזה 'רבתה שמחתך' - לחזר על הפתחים, אכן נרבה שמחתך באמת, הכניס הקדוש ברוך הוא בלב אחד מידידיו להלוותו 'סכום הגון' ומכובד, שבו העמיד את כל עסקיו לשעבר על מכונם ככתחילה, וחזר לעשירותו יותר מתחילה, עתה כבר ידע היטב 'להיות שמח בחלקו', להודות ולהלל ולשבח על כל אשר לו.

עפ"ז הביא בספר 'טוב הודות' (עמ' רסג) לבאר נוראות בדברי חז"ל הנזכרים למעלה 'אתם בכיתם בכייה של חינם, ואני קובע לכם בכיה לדורות', שלכאורה תמוה היאך יתכן שמחמת שבכו פעם אחת בכייה של חינם נגזר עליהם עונש כה נורא, חורבן בתי מקדשות וכל אורך הגלות המר עם כל הצרות והגזירות שעוברים על ישראל בכל משך הדורות, ולכאורה נראה שהעונש חמור אלף מונים יותר מן החטא. אלא, שאכן אין זה בתורת 'עונש', אלא שמאחר שהתאוננו לחינם בא הקב"ה להראות להם מהו רעה וצרה אמיתית שעליה אכן ראוי לבכות.

ב. דבר נפלא אמר הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל, שהנה הקב"ה בחכמתו הטביע בסדר העולם במיני דגים מסוימים, אשר ברצונו לטרוף מין דג אחר (כידוע שזהו מזון הדגים, הגדולים אוכלים את הקטנים) הוא מתקרב אליו ומתיז לעברו כמין 'דיו שחור', ובה מעכיר את המים ומחשיך לדג מראות את הנעשה מסביבו, באותו רגע הדג הקטן מאבד עשתונותו, ומיד בולע הגדול ואוכל את הקטן עד כדי שיעור שביעה... ואמר רבי אברהם, שאין הדברים

באר הפרשה - פרשת שלח

ג

מען כלב בן יפונה ויאמר עלה נעלה, וברש"י, עלה נעלה - אפילו בשמים והוא אומר עשו סולמות ועלו שם, נצליח בכל דבריו. ולכאורה תמיהה מילתא, וכי זו תשובה היא על מענתם, והרי הם טענו 'דברים של מעם' - כי גיבורים הם הענקים אשר שם, מדוע לא התווכח כלב לסתור טענותיהם, אלא סתם ולא פירש עלה נעלה... והרי הוא נחשב כ'מורה שלא ממין המענה'.

ומבאר בזה"ל, אבל כך צריכה להיות אמונת איש הישראלי, לא בלבד בשעה שרואה מבוא ודרך

ואף במקום שנראה לו ב'לאחר ייאוש' ואין שום דרך שעל ידה יוכל להיחלץ מן הצרה (וכגון כשהרופאים 'מרימים את ידיהם' באומרם שכבר אין מה לעשות, או שהשדכנים מוענים שאין שום סיכוי... וכיו"ב) גם אז יחזיק באמונה יתירה, ועי"ז תבוא לו הישועה¹. וכאותו ביאור יקר שביאר הרה"ק מפיאסצנא זי"ע הי"ד (בספרו אש קודש - אמרים שדרש לפני עם ה' שבזרי לבב בשנות המלחמה) דהנה בפרשתן (יג כח-ל) הובא באריכות כיצד התלוננו בני ישראל ובכו מרוב פחדם על שאין בכוחם לערוך מלחמה כנגד הגיבורים 'ילידי הענק' מוז' העמים היושבים בארץ כנען, לעומתם

אמורים בדגים בלבד אלא כך מצוי גם בקרב הבריות, כאשר אחד רוצה 'לטרוף' את השני וכועס עליו וצועק ומאיים עד שנדמה לשני שהכל מסביבו שחור משחור והוא מאבד עשתונותו ונופל בידי ה'רודפו'... אכן אילו לא היה מאבד דעתו ושלוות נפשו, והיה נשאר על מעמדו בשלוות הנפש אזי היה נשאר ב'חיים'... (עמודיה שבעה עמ' קלג). ולדין ייאמר, בשעה שמחשיך לאדם, וה'שחור' לו חומה מימינו ומשמאלו, אל תהיה כדג שאין בו דעת... אלא אתה בן אדם התייצב והחזק באמונה שלימה ביישוב הדעת, ובמהרה ימוש חושך ויהי אור... וכיו"ב הוא גם אם אחד רוצה 'לטרוף' אותך, זכור שאין אדם יכול להזיק מעצמו אלא הכל הוא בגזירת מלך ומאתו ית', וממילא לא תתבלבל... וכבר אמר הרה"ק הי"סוד העבודה זי"ע, בפסוק בפרשתן (טו לט) 'וזכרתם את כל מצוות ה', וזכרתם - זכרו היטב, את כל - כל אשר יארע ויקרה אתכם, הכל מצוות ה' - נעשה בציווי הבורא יתב"ש ובמצוות המלך, בהשגחה פרטית ומיוחדת (תורת אבות, בשם כתבי הגה"צ רבי משה מידנער זצ"ל).

את זו דרש הרה"ק רבי מענדל מווארק זי"ע (בית יצחק, וילך) וכעין זה ב'אמת ליעקב' לאדמוה"ז מסאדיגורא זי"ע, ללמוד ממשחק הנהוג אצל הילדים שמשחקים בהסתר ובמחבוא, ועל בעל המשחק למצוא את המסתתרים, והנה, כאשר 'הנחבא' יכריז בקול ממקום מחבואו 'חפש אותי' ידע שהגיע זמנו לצאת ולחפש אחריו, אמנם, ה'חכם' ילך אחר מקור הקול וממילא יקל עליו למצוא, כך כביכול, הקב"ה אומר 'ואנכי אסתיר אסתיר' - ואתה בן אדם צא וחפש אותי, אמור מעתה, כי אדרבה עתה הוא שעת הכושר למצוא אותו ית' בנקל, שכן אם בר דעת הוא ילך אחר הקול וימצא את ה' הא-ל המסתתר.

ג. זאת ועוד, שהנה אין לך אדם שאין לו על מה להודות, וכמאמר העולם שלכל אחד יש 'חצי כוס מלאה', לעומת זאת תמיד נדמה לאדם שחסר לו ויש לו 'חצי כוס ריקנית'. ה'חכם' יביט על החצי המלא, ויגל וישמח בחלקו, לעומתו הכסיל תמיד יראה לנגד עיניו את החצי החסר, ועל כן תמיד הוא מתלונן ומתאונן וממורמר, ורמוז לדבר כי 'חכם' ר"ת חצי כוס מלאה... ועל כגון דא נאמר (תהלים קז מג) 'מי חכם וישמר אלה ויתבוננו חסדי ה', שה'חכם' הרואה חצי כוס מלאה תמיד מתבונן בחסדי ה', וחילופיהן ב...

ובזאת נכשלו המרגלים, אשר במקום להודות לה' העדיפו להסתכל רק על ה'חסרון' (המדומה) - אפס כי עז העם, והתלוננו ובכו בכייה של חנינם (תענית כט.), ולו 'חכמו' היו מביטים על הטוב והחסד אשר הקב"ה מפליא לעשות עמנו תמיד, וממילא היו בוטחים בו שיעזור להם להיכנס לארץ בהשקט ובטח. ובזה יתבאר מה שכתב ה'בעל הטורים' על הפסוק בריש פרשתן 'שלח לך אנשים', שסופי התיבות עולה לתיבת 'חכם', כי כך אמר הקב"ה למשה, שלח לך רק אנשים חכמים היודעים לשמוח בחצי כוס מלאה...

בדרך צחות פירשו במנהג ישראל תורה אשר מניחים כוס מתחת לרגלי החתן העומד בחופתו בכדי שישבור אותה, כי רמוז יש כאן בדברי הדרכה לחתן העומד בתחילת דרכו בחיים, שבור נא את הכוס הריקנית, ותחדל מלהביט על החצי החסר והריק, ומעתה תעמיד לנגד עיניך רק 'כוס מלא בברכת ה', ובכך יהי הששון והשמחה, השלום והברכה מנת חלקך כל הימים.

ד. הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע היה אומר שאם בכייה של חנינם קבעה בכייה לדורות על אחת כמה וכמה, במידה טובה המרובה ממידת פורעניות - כי וודאי שאם ישמח האדם אפילו שמחה של חנינם יקבע לו הקב"ה שמחה לדורות.

באר הפרשה - פרשת שלח

בכוחם להיכנס לארץ בדרכי הטבע, אך אם היו מתחזקים בשלמות האמונה בהקב"ה היו יוצאים מחוץ לדרך הטבע וזוכים להיכנס, כי גדול כוחה של האמונה לבטל כל כוחות הטבע. וז"ל, ובאמת גם חטא המרגלים היה חסרון אמונה, כמו שאמר אה"ז מו"ל (החידושי הר"ם), כי ודאי היה נראה לעין שכלם שאין בכוחם לכנס שהרי לא נכנסו (וכלומר שראו בעין שכלם וברוח הקודש, שאין בני ישראל יכולים להיכנס עתה לארץ ישראל, וכמו שכך היה לבסוף), אבל אם היו מאמינים ומבטלים הסתכלותם לרצון הש"ת היה זה עצמו מסייע להם לצאת מהטבע, כמו שאמר הקב"ה לאברהם 'צא מאצטגנינות שלך' (בר"ר מד יב) דכתיב ביה (בראשית טו ו) 'והאמין בה' (שעל ידי שהאמין אברהם בהקב"ה היה בידו לצאת מנבולות הטבע ומשליטת המול).

כי הקב"ה הוא 'יוצר המאורות ומצמיח ישועות' להאיר לכל איש מישראל, לכל חד וחד בדיליה, ואף אם 'נראה' לו כי גדול החושך החופף עליו יומם ולילה, ידע כי באמת אין כאן כל חושך אלא אור ה'מוסתר' בהסתרה גדולה, אלא שעליו לפקוח עיניו או יתגלה לנגד עיניו אור גדול. שהרי, הקב"ה הוא 'הטוב כי

לישועתו גם ע"פ שכלו ודרך הטבע - יאמין בה' שיושיעהו ויתחזק, רק גם בשעה שאינו רואה ח"ו שום מבוא ע"פ שכל ודרך הטבע לישועתו - יאמין בה' שיושיעהו ויתחזק באמונתו ובטחונו. אדרבה, בשעה זו טוב שלא יתעקש למצוא איזה שכל ומבוא בדרך הטבע, כי מכיוון שע"פ פשוט לא ימצא, אז ח"ו תוכל אמונתו עי"ז להיפגם, ופגם באמונתו ובטחונו בה' יכול לעצור את ישועתו ח"ו, רק צריך לאמר - הכל אמת שעז העם היושב בה, בנים הדברים שהערים בצורות וכו', מ"מ הנני מאמין בה' שהוא למעלה מהגבול והטבע שיושיענו, 'עלה נעלה וירשנו אותה' - בלא שכל ובלא סברה, אמונה ובטחון בה' באופן כזה תקרב את ישועתו. ובוה מבאר את דברי כלב, אמנם, אף אם עפ"י דרך הטבע אין בידנו לכבוש את הארץ, כי עז העם... והערים בצורות גדולות מאד... מכל מקום מבלי כל שכל נחזק את האמונה, אפילו בשמים והוא אומר עשו סולמות ועלו שם, נצליה בכל דבריו.

יתר על כן מצינו בדברי הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (תרל"א ד"ה ולא) שהמרגלים ראו ברוח הקודש שאין

ה. וגם זה נרמז בדברי ה'בעל הטורים' הנ"ל על הפסוק 'שלח לך אנשים', ש'סופי תיבות' עולה לתיבת 'חכם', וכלומר, שלח לך והרחק ממך את ה'חכם' המתחכם, ולמד ממעשה המרגלים שע"י החכמה יתירה - אויבער חכם קייט, קלקלו הכל, אלא ה'ק' באמונה פשוטה 'בלי שכל'...

ו. וכבר אמרו (חת"ס, תו"מ השלם ריש ויצא ד"ה במדרש, חיים וחסד על תהלים לר"ח פלאגי, ועוד ספרים) לפרש בפסוק (תהלים קכא א) אשא עיני אל ההרים מאין יבוא עזרי - כלומר שהאדם מתבונן ורואה כי אין לו כל דרך ישועה הנראית לעין, במה יתחזק - עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ - אף הוא ברא את השמים ואת הארץ 'יש מאין', אם כן מה לך כי תבהל על נפשך, אף אם נראה לך כי ישועתך איננה קיימת במציאות, מ"מ היא כבר תבוא ותצמח דוגמת בריאת השמים והארץ אף אם יש צורך לבוראה יש מאין.

ז. הרה"ק ה'אהבת ישראל' זי"ע היה רגיל לומר על הפסוק ב'פרשת המן' (שמות טז טו) 'ויאמרו איש אל אחיו מן הוא', כי הנה מן הוא הרי זה אותיות אמונה, ללמד, שכשם שהיה ניתן להרגיש במן כל הטעמים שבעולם כפי שעלה ברצונו ובדעתו, כך גם בכח ה'אמונה' ניתן להשיג כל אשר תאוה נפשו...

בא וראה עד היכן הדברים מגיעים, ממעשה נורא שמביא הרה"ק ה'דגל מחנה אפרים' זי"ע (וישלח ד"ה עו"ל כי) על זקנו מרן הבעש"ט הק' זי"ע שפעם אחת היה צריך לעבור את נהר הדנעסטער והניח חגורו על הנהר ועמד עליו, ולא היה זה על ידי שימוש בשמות הקדושים אלא רק בכח האמונה. פשיטא ואין צריך לומר שאין לנו שייכות למדרגה נשגבה כזו כמו הבעש"ט הק' שהיתה האמונה הטהורה חקוקה בכל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו, אך עכ"פ יש ללמוד מכאן עד כמה גדול כוחה של האמונה לשדד כל מערכות הטבע, איש איש כפי מדרגתו.

ח. פעם נסע הרה"ק ה'תולדות יעקב יוסף' זי"ע יחד עם הרה"ק רבי נחמן מהורודנקא זי"ע לשבות במעז'בוז' אצל מרן הבעש"ט הק' זי"ע, שני הצדיקים יצאו לדרכם בערש"ק מיד אחר תפילת וותיקין, אך בהגיע 'חצות' היום ראו שעדיין ארוכה הדרך להגיע עד מעז'בוז', ובאם ימשיכו בדרכם לא יספיקו לשמור 'תוספת שבת' כמנהגם מידי שבת בשבתו, על כן דחקו בעגלון שימהר את הסוסים. ואכן הלה החל להזדרז בדרכו, בדרך הקיף את כל העגלות שעמדו לו בדרכו בזה אחר זה, עד שהגיעו לראש השיירה שם הבחינו כי העגלה הראשונה היא מרכבת השר

העתידות, אלא כל מה שיבא עליך קבל בתמימות ואז תהיה עמו ולחלקו, ומכלל הן אתה שומע לאו, שאם לא תתהלך עמו בתמימות אז לא תהיה עמו ולחלקו... ואילו לא היו מאבדים את ה'תמימות' אלא היו ממשיכים במסעם לארץ ישראל מבלי לחקור כיצד יצליחו לכבוש את הארץ אזי בוודאי היו מנצחים, וכמו שכתב רש"י (פרשת דברים) דאם לא שלחו מרגלים לא היו צריבין לכלי זיין, אך מאחר שאבדו את מידת התמימות וחקרו אחר העתידות שוב לא היו עם הקב"ה, וכבר אין שום תימה על כך שהגיעו להיכן שהגיעו... כי לולא ה' עזרתה לנו אין ביד אנוש להחזיק מעמד כלל.

וז"ל ה'שם משמואל', אך הנה כתיב תמים תהי' עם ה' אלוקיך, פירש"י אז תהי' עמו ולחלקו, ומתנאי התמימות שלא יחקור על העתידות ולא יתחכם לילך אחר דעתו אלא להיות בטל לרצון השי"ת. וכמו שאמרו ישראל על הים 'אין לנו אלא דברי בן עמרם', אף שלא ידעו אז כיצד תהא הצלתם וגם לא ראו כל דרך להצלתם.

לא כלו רחמיו והמרחם כי לא תמו חסדיו, א"כ, בוודאי שהכל לטובה ולברכה (אף אם אינה נראית מיד, ישמח לבו כי קרובה ישועתו לבוא בעושה"ת). ואף כשאינו רואה ישועה בדרכי הטבע יעצום עיניו מלחפש אחר ה'דרך' שמשם תבוא ישועתו, ובקרוב ימצא כי הישועה כבר מצאה את דרכה אליו...

יתמו - ע"י מידת התמימות ינצל מכל רע

בפרשתן (יג ג), 'וישלח אותם משה ממדבר פארן על פי ה' כולם אנשים ראשי בני ישראל המה', וברש"י, כולם אנשים. כל אנשים שבמקרא לשון חשיבות, ואותה שעה כשרים היו. ותמוה הדבר עד מאד, מאחר שהיו כשרים עד שהקב"ה בעצמו העיד על כשרותם וקראם 'אנשים' לשון חשיבות, א"כ כיצד נפלו לאחמ"כ 'מאינרא רמא לבירא עמיקתא' כל כך. נוראות ביאר הרה"ק ה'שם משמואל' (שנת תרע"ז) שכבר כתב רש"י על הפסוק (דברים יח יג) 'תמים תהיה עם ה' אלוקיך' - התהלך עמו בתמימות ותצפה לו ולא תחקור אחר

המושל על כל המחוז, ועל פי חוקי המדינה היה זה עוון פלילי להקדים מרכבת השר, ובעל כרחם נזקקו ליסע לאיטם מאחורי מרכבת השר. נענה ה'תולדות' שהנה אפסה תקוותם לשבות בצל אור שבעת הימים, נענה רבי נחמן ואמר לו, הנה כל ימי חלדי עבדתי בעצמי להאמין בכל לבבי כי כל מאן דעביד רחמנא אפילו מה שנראה לאדם שהיא רעה מזה גופא תצמח הטובה, אמר לו ה'תולדות' לו יהי כדבריק, 'נזכה ונחיה ונראה' איזה טובה תצמח לנו מעכבה זו.

ואכן, אותו היום היה 'יום השוק' ולצידם נראו שיירות רבות של עגלות המשרכים דרכם לאיטם, עד שנוצר טרעפיק (פקק) גדול ולא יכלו לנוע ימין או שמאל, וכאן ראו תוקפו של נס - כי לכבוד ה'שר' התרחקו כל ה'עגלות' לצדי הדרך ופינו מקום עבורו, וממילא אף הני תרי רבוותא המשיכו בדרכם תיכף אחר מרכבת השר. ויהי כאשר כילו לעבור בין כל העגלות, הגיעו לפרשת דרכים, ופנה השר לשביל השמאלי ואילו דרכם היתה לצד ימין, ובמהרה הגיעו למעז'בוז' זמן רב קודם שקיעת החמה של שבת קודש. או אז הבינו כי משמיא סבבו שמרכבת השר תעמוד לפנייהם בכדי שיוכלו לצאת מן המיצר - מבין כל השיירות, ואלמלא כן היו נשארים על אם הדרך עדי כניסת השבת ועד בכלל.

ט. וכבר רמז לה הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' ז"ע (ליקוטי הרי"ם בפרשתן) בקרא בפרשתן (יג כט) 'עמלק יושב בארץ הנגב', כי ידוע מאמר חז"ל (ב"ב כה:) 'הרוצה להחכים ידרים', נמצא שה'נגב' זהו צד דרום רומז לחכמה, ומי שמתנהג ב'חכמה יתירה' (ב'אויבער חכמ'קייט) - כשאין מקומה נכון וראוי, זה נחשב כמעשה עמלק.

וכך איתא ב'בעל הטורים' על הפסוק 'שלח לך אנשים', ש'סופי תיבות' עולה לתיבת 'חכם', וכלומר, שלח לך והרחק ממך את ה'חכם' המתחכם, ולמד ממעשה המרגלים שע"י החכמה יתירה - אויבער חכם'קייט, קלקלו הכל. י. כה אמר הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' ז"ע (הובא בליקוטי הרי"ם בפרשתן) וז"ל. המרגלים היה כוונתם לטובת ישראל לבד, שראו שבני ישראל שרויים במדבר במצב טוב מאוד - לומדים תורה אצל משה רבינו ע"ה, ואין להם שום טרדה מטרדת עולם הזה, לא ממזון ולא מכסות, רק כולם עוסקים בעבודת השי"ת, וניזונים לחם מן השמים. והיו חסים על ישראל שלא יכנסו לארץ כי שם יהיה להם טרדות עולם הזה בעבודת הארץ, וסיכנו עצמם עבור טובת ישראל, ופעלו שנתעכבו ישראל במדבר עוד ארבעים שנה, וניזונו לחם מן השמים. ואעפ"כ לא היה זה לרצון בשמים, משום שלא טוב לומר עצות בהנהגת השי"ת, שמסתם כמו שמנהיגין משמים כן הוא לטובתנו. עוד הביא שם בזה הלשון,

באר הפרשה - פרשת שלח

בפני עצמם, וידעו שאין להם משלהם כלום, וכדברים הנודעים שב'תרגום יונתן' (פסוק טז) 'וכדי חמא משה ענוותנותיה' - שהיה יהושע עניו ושפל בעיני עצמו, וכן כלב מצינו בו שהלך להשתטח על קברי אבות לבקש רחמים (סוטה לד:), כי הרגיש שאין לו שום זכות אלא זקוק הוא לרחמים ולזכות אבות, ורק על ידי שנשענו על הקב"ה בלבד היה בכוחם להתאזר בגבורה ולומר 'עלה נעלה וירשנו אותה כי יכול נוכל לה', וסוף דבר שהם היו היחידים מכל רבבות אלפי ישראל 'דור המדבר' שאכן נכנסו לארץ".

ה' שמעה תפילתי - כוחה של תפילה

בפרשתן (יג ה-יא), 'למטה אפרים הושע בן נון... למטה יוסף למטה מנשה גדי בן סוסי'. ומבאר האריז"ל (בשער הפסוקים) הטעם שלגבי מנשה נזכר גם 'למטה יוסף' (כמו שמוזכר בן בכל שאר השבטים, למטה ראובן וכו') ואילו באפרים לא כתיב בן, אלא, מאחר שרצה הקב"ה למנוע אותם מחטא ולהצילם מרדת שאול תחתיה, על בן עמר וצירף לכל אחד מהם (בעיבור נשמה) את ראש שבטו, וכגון, לנשיאם של שבט ראובן 'שמוע בן זכור' צירף את נשמת ראובן בן יעקב, ולשפט בן חורי נשיא השמעוני את נשמת שמעון בן יעקב, וכן לכל נשיא ונשיא. והנה, בהגיעו ל'שבט יוסף' שנתחלק לשני שלוחים, עיבר את נשמת 'יוסף' בשליחו של שבט מנשה, אך יהושע שהוא משבט אפרים נשאר ללא עיבור שבט, וסכנתו הייתה גדולה, כראות משה כי כך עלה לתלמידו יהושע, עמד והתפלל עליו שלא יכשל בדבר, ובזכות תפילתו נתעברה בו נשמת 'לוי' (שהרי לא היה 'מרגל' משבט לוי).

ומזוסיף האריז"ל, שסוף דבר היה שכל הנשיאים הרעו מעשיהם, ואז נסתלק מכל אחד מהם נשמת השבט (ומוסיף שם בשעה"פ, כי אפילו נשמת האדם עצמו מסתלקת בעת שחוטא ל"ע, וכ"ש נשמת צדיק השוכנת בקרבו בסוד העיבור), וזלתי בלב ויהושע שניצולו בזכות ה'תפילה'. בלב -

ומובן שבמה שאמרו נשלחה אנשים לפנינו ויחפרו לנו את הארץ, זו היתה נטיה מדרכי התמימות, וממילא נסתלק מהם שם ה' שהיה עמם (עיי"ש עוד).

הן הן הדברים אשר פירש הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (ע"י תורת משה ד"ה במדבר) במה שאמר הקב"ה כ'עונש' על חטא המרגלים 'במדבר הזה יתמו' (יד לה) שבני ישראל יתעכבו ארבעים שנה במדבר עד ש'יתמו' - ישובו להיות תמימים ויחזרו למדרגתם הראשונה בשלמות התמימות עמו ית'.

ובבלל ה'תמימות' לדעת ולהאמין כי כל הנעשה בעולם הוא רק ברצון השי"ת, ולסמוך רק על הקב"ה. ואכן בספה"ק (ע"י אמרי אמת ובית ישראל) האריכו רבות ללמוד מ'פרשת המרגלים', כי לעולם לא יסמוך אדם על כוחו וזכותו, והיינו בין ב'רוחניות', כלומר על רוב מצוותיו וזכויותיו, ובין ב'גשמיות' היינו על כוחו הגשמי - לחשוב בעצמו שעל ידי בן יוכל להשיג דבר מה, אלא תמיד ישריש בקרבו את ההרגשה שאין לו שום כח עצמי, ואינו יכול לעשות מאומה ולהשיג כלום אלא אם כן יגור עליו מלעילא, והכל תלוי ברצונו של הקב"ה. והנשען והסומך על הקב"ה - הקב"ה יעזרהו בכל דבר ועניין, וכל אשר יעשה יצליח, לעומתו זה האיש אשר סומך על עצמו סופו בא לידי בשלון.

וזאת למדנו מהמרגלים, שהלא הם היו 'ראשי בני ישראל' ברוחניות ובגשמיות, ואין לנו שמץ השגה ברום מדרגתם (ע"י ב"ב ענ: וה"א למהר"ל שם), וכבר כתב הרמב"ן (פסוק ד) שמנה הכתוב את המרגלים לפי מעלתם 'והקדים הנכבד הקודם במעלה', ונמצא שכלב בן יפונה הוא רק השלישי במעלה, ואילו יהושע בן נון נזכר החמישי, וגם היו גבורי חיל (אבן עזרא פסוק ב), וסמכו על 'זרועם' וכוחם ועוצם ידם שיוכלו לכבוש את הארץ, אמנם כאשר נכנסו ויתורו את הארץ נפלה עליהם אימתה ופחד ונבהלו מאוד עד שאמרו אפס כי עז העם וכו' וכי חזק הוא ממנו. ורק יהושע וכלב היו בטלים

רק מה שנחשב להם לחטא - למה חדשו סברות מלבם, שהיה להם לילך בתום, להתאמץ לייחל להנהגתו יתב"ש. כלומר ללכת בתמימות בלי חשבונות, והיכן שהקב"ה מעמיד את האדם משם יעבוד אותו...

יא. הוסיף הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע (תשי"ט) שזהו מה שנאמר (יד לה) 'ויהושע בן נון וכלב בן יפונה חיו מן האנשים ההם', כי המאמין בה' יש לו 'חיות', וכדכתיב (חבקוק ב ד) 'צדיק באמונתו יחיה', ואילו מי שאינו מאמין ח"ו אינו נחשב לאדם 'חי' כלל, ויהושע בן נון וכלב בן יפונה שהחזיקו בתוקף האמונה רק הם חיו מכל האנשים ההם שלא האמינו בה' ושוב בטלה חיותם.

באר הפרשה - פרשת שלח

כראיתא בגמרא (סוטה לד:) 'אמר רבא מלמד שפירש כלב מעצת מרגלים והלך ונשתטח על קברי אבות, אמר להן, אבותי, בקשו עלי רחמים שאנצל מעצת מרגלים' (עיי' בזה"ק קנח:), יהושע - כי משה התפלל עליו 'י-ה יושיעך מעצת מרגלים' (ורק עיי' זכה לעיבור של 'לוי').

מבאן נלמד במעלת התפילה", שהרי כל כך גדולה הייתה סכנת המרגלים עד שאפילו 'עיבור השבט הקדוש' לא הועיל להם להצילם מעצת רשעים, ואפילו הכי ניצולו יהושע וכלב על ידי התפילה, ללמדך שהתפילה מועילה אף יותר מזכות אבות".

יב. כבר אמר הרה"ק מקאברין זי"ע בלשון הפסוק (משלי כא ל) 'אין חכמה ואין עצה ואין תבונה נגד ה"', כי 'אין בשפת האידיש הוא 'אחד', 'אין' חכמה ו'אין' תבונה - ר"ל חכמה אחת ועצה אחת ותבונה אחת יש, והיא נגד ה' - לשפוך לפניו שיחו בכל עת מצוא.

כה סיפר הגה"צ רבי יחזקאל לעוויןשטיין זצ"ל ברצותו לבאר מהותה של תפילה, פעם ראיתי אברכים 'לומדים' בשעה שהם עוסקים בסוגיות החמורות שבש"ס, ואחד מהם נתייגע ליישב את קושיית הגאון רבי עקיבא איגר זי"ע, ואחר שעות ארוכות האיר ה' עיניו בתירוץ נפלא, ממש פלאי פלאות 'כפתור ופרח', והיו הדברים מאירים ושמחים כנתינתם בסיני, עד שהיה התירוץ שווה בעיניהם \$ 1,000,000 (מיליון דולר), ויהי כי כן מיהר אחד האברכים וירד למכולת (גראסערי) לשלם בזה את חובו הגדול ועוד לקבל מהמוכר את העודף (כ\$ 980,000), וכן עשה, בעל המכולת הביט עליו כמי שנטרפה דעתו, באמרו, אכן תירוץ זה שווה מיליון דולר, אבל כאן במכולת משלמים בכסף ממש... כיו"ב ביאר הגר"י, אף שבוודאי גדולה מעלת ה'תורה' מעל הכל וכמו שאמרו (פאה פ"א מ"א) 'ותלמוד תורה כנגד כולם', אבל אי אפשר לשלם עי"ז על השפע אשר אנו רוצים לקבל מן השמים, אלא התשלום רק בתפילה ורק כך אפשר להמשיך שפע רב בכל העולמות...

יג. מעשה שהיה באחד מתושבי העיר 'אופקים' שעברו עליו כז' שנים מעת נישואיו ועדיין לא נושע בזש"ק, ופנה אל הרב דשם ה"ה הגה"צ רבי שמעון פינקוס זצ"ל ותינה לפניו את צערו (אגב אורחא, מספר, שהרב פינקוס היה מרבה לקנות 'פתיחת הארון' ומכבד בזה לחשוכי בנים, עפי' המבואר בזה"ק שפתיחת הארון מסוגל לפתיחת שערים, וממילא אף פוקד עקריות). שאלו הרב, האם כבר צעקת אל ה', ענה האברך, להתפלל התפללתי, לבכות בכיתי, אבל לצעוק - זאת עדיין לא ניסיתי. אמר לו הרב רד למטה, המתן לי בסמוך לבניין, ואף הרב ירד בעקבותיו, הכניסו הרב לרכבו, ומשם נסעו לתוככי מעבה היער הסמוך לעיר אופקים, שם נעצר הרב, ושאל את האברך, האם נראה לך כי אם תצעק כאן ישמעוך בתוככי העיר, ענה האברך, לא ולא. הגביה הרב את שתי ידיו על אזניו והחל זועק 'טאטע... טאטע...' ואמר לאברך - כך צריכים לזעוק אל ה', ראה נא, אני משאיר אותך כאן, הגבה קולך ותצעק אל ה' שכשל כח הסבל, ויושיעך בקרוב בזש"ק, הרב נסע משם והשאיר את האברך יחידי ביער, וירא כי אין איש, פתח האברך בזעקות ושאגות - ואת כל כאבו ומצוקת לבו הוציא האיש. אחר מחצית השעה חזר הרב והסיעו לביתו, ואכן לתקופת השנה נושע האברך.

(והגם שעיקר 'צעקה' היא בלב, וכמו שנאמר (איכה ב יח) 'צעק לבם אל ה"', ולא באנו בזה להורות הוראה לרבים, מ"מ כאן הבין הרב, שזעקה כזאת היא אשר תוציא את התפילה מעמקי לבבו, ורק כך יקיים באמת את ה'צעק לבם'). מוסיף בעל העובדא, מעשה זה היה בחודש אב, בראש השנה שלאחריו רצה לקנות 'הפטר חנה' בעת מכירת העליות (הנודעת כסגולה מיוחדת לזש"ק), אלא שהיה שם עוד אברך שהמתין לזש"ק, ונעשה 'משא ומתן' ביניהם מי יקנה כשכל אחד מעלה את המחיר, הרב ישב בצד וכמעט בכה, ביודעו ומכירו ששני האברכים עניים מרודים הם ל"ע, והם 'מתנפלים' על העליה משל היו עשירי העיר, עד שבעלות המחיר 1,500 ניתר הרב ממקומו, וזעק, די, להפסיק ה'מכר' ואני מבטיחכם ששניכם תוושעו השנה... למעשה האברך השני קנה את העליה, השני נושע בתאומים ואברך זה שוויתר נושע בשלישייה.

תמה השני בפני האברך, וכי יתכן שהעליה גרעה, לי נולד רק שניים ולך ג', אמר האברך, מן הנראה שכח הוויתור פועל יותר ויותר מכל סגולה אחרת (והוסיף לומר, שאינו יודע איזו 'צעקה' פעלה, צעקתו בעמקי היער, או צעקת הרב בעת מכירת העליות, כשלא היה לסבול את צערם של השניים).

יד. וכך ביאר הרה"ק הרבי רבי העניך מאלכסנדר זי"ע (חשבה לטובה בפרשתו) בלשון הכתוב (יג טז) 'ויקרא משה להושע בן נון יהושע', שמכיוון שראה משה שתמיד הולך הוא ואומר 'הושע, הושע' - אנא ה' הושיעה נא, שכן הוא פירוש תיבת הושע (לשון בקשה), נענה משה ואמר 'יהושע' - מובטחני שיושיעו הבורא, כי מי שענינו נשואות תמיד אל ה' בתפילה אין ספק שישמע קל ויענהו.

באר הפרשה - פרשת שלח

ודע כי אין תפילה החוזרת ריקם מבלי שתפעל פעולתה לטובה, שמא תאמר, מה 'עלה' בסופם של כל אותם התפילות שהרבה משה רבינו לעורר רחמים על ישראל אחר חטא המרגלים, ולכאורה נראה שלא נתקבלו, אך שמע נא למה שכתב 'רבינו בחיי' (יד לה), שבאמת היה כאן 'גזר דין שיש עמו שבועה' שכל הדור ההוא ימותו, וכדכתיב (שם) 'אני ה' דברתי אם לא זאת

אעשה לכל העדה הרעה הזאת הנועדים עלי במדבר הזה יתמו ושם ימתו', וגזר דין שיש עמו שבועה אינו נקרע, אולם משה רבינו בכה תפילותיו דחה את פעולת הדין בפועל בארבעים שנה [ור"ל, כי בעצם היו צריכים כולם למות כאחד בבת אחת תיכף ומיד, אלא שנדחה הדין שימותו במשך ארבעים שנה], ונמצא שהועילו התפילות הרבה לאריכות ימיהם^{טו}, ומכאן נלמד על

והיינו כי עיקר מעלת התפילה כשהיא באה מתוך ההכרה שבלא התפילה אין בידו מאומה אף אם ירבה להשתדל בכל כוחו. ובזה ביארו בעלי המוסר בדברי המדרש (דב"ר ב יב) על הפסוק (תהלים כז יד) 'קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך', הוי מתפלל וחוזר ומתפלל, כלומר, המתפלל ורואה שלא נענתה תפילתו יחזור להתפלל, כי הרואה שתפילתו לא נענתה והוא פונה ל'רופא', לעסקנים או לדודו שבאמריקה, הרי"ז מורה שהוא סומך על עוד מקורות ישועה מלבד התפילה, אבל אם הוא פונה שוב להתפלל, הרי זה כמכריז רבש"ע, אף אחרי שלא נענית, מ"מ אין לי אדרעס (כתובת) אחר, אנה אפנה אם לא לעזרתך... ואכן, משנראה שאינו סומך אלא על ה' לבדו, אז יעזרהו ה' וישמע לקול תפילתו ברחמים וברצון.

ידוע דבר המעשה כי הגאון רבי אברהם אלישיב זצ"ל זכה לבנו הגאון הגדול הגרי"ש זצ"ל בזכות התפילה ממעמקי הלב. וכן הוה מעשה, משעברו כמה שנים מנישואי רבי אברהם לבתו של בעל ה'לשם' זצוק"ל בעיר הומלא, ועדיין לא זכו לזש"ק, נסעו השניים לצרכי רפואה בעיר הגדולה 'ווינא' הרחוקה מעיר מגוריהם כשבועיים ימים (בנסיעה). אך הרופאים הרימו את ידיהם והודיעו כי אין לאל ידם להושיעם... בלית ברירה חזרו השניים לעירם, ובמשך כל הדרך - כשבועיים ימים התאפקה האשה שלא לבכות - כדי שלא יראו שאר הנוסעים עמהם בבכיה הגדול, משהגיעו לביתם שהיווה בית מדור להם ולאביה הגדול בעל ה'לשם - מיהרה האשה ל'בית האוצר' שם מניחים התבואה והחיטה למשך כל ימות החורף ושם פרקה מעל עצמה כל בכיה ונתנה דרור לדמעוניה בבכיה גדולה... משגמרה לבכות פנתה להכנס לתוככי הבית, אך בדיוק באותו הרגע עמד אביה ה'לשם' על פתח הבית, ומצאה כשעיניה אדומות... שאלה האב, מפני מה עיניך אדומות, מתחילה ניסתה האשה לענות בהא ודא, אבל אביה לא נתן לה להשיב פניו בבוקי סריקי, עד שהודתה בפניו כי הרופאים ייאשו אותם לגמרי, וזה לה כשבועיים ימים שהיא מתאפקת מלבכות, ועתה משבאו הביתה פרץ מאתה כל המעיין ושטף את פניה ועיניה בדמעות רותחות. נענה ה'לשם' ואמר, הנה כתיב (תהלים קמה יח) 'קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת', ושמא תדעו מהו 'יקראוהו באמת' האמור כאן. אלא כתוב מדבר על זה המצב שבו הינכם עומדים בו, שהרופאים ייאשו אתכם, ומעתה הנכם יודעים כי אין לכם אל מי לפנות אלא לאבינו שבשמים, זהו 'קרוב ה'... אשר יקראוהו באמת'. ואכן לתקופת השנה נולד להם בנם הגדול הגרי"ש זצ"ל שהאיר לארץ ולדרים עליה.

ומכאן למדנו, פעמים ימצא שכוונת האדם להתפלל אל ה' שיעזרהו דרך רופא פלוני וכיו"ב. אבל מי שהרופא כבר נתייאש מאתו הרי אין בתפילתו כל עירוב, וכל פנייתו איננה אלא בלתי אל ה' שיעזרהו בדרך שהוא רוצה. תפילה כזו מחוייבת היא לפעול.

מעשה באברך ממכירי ויודעי שאחר שעברו שנים רבות מנישואיו עדיין לא זכה לזש"ק, ואחר הדרישה ברופאים הגיע ל'פרופסור משיח' הידוע כמומחה גדול והלה אמר לו כי עפ"י דרך הטבע לעולם לא יהיה לו זש"ק... כשמוע האברך דברים אלו נפלה רוחו בקרבו, ועל כולנה לא ידע להשית עצות בנפשו כי איככה יוכל לספר לבני הבית דיבוריו של הרופא על כן קיים בנפשו 'ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים' (בי"ב קטז), מיהר לביתו של הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א והזכיר האברך בפניו את מצוקתו, אמר לו הגר"ח, ולך איפה מה אעשה בני... משם יצא האברך ונכנס לביהכ"ס 'לדרמן' שהיה באותה שעה ריקם מבני אדם, וזעק אוי, רבש"ע, אוי, רבש"ע, לא פרופסור משיח ולא ר' חיים, רק אני ואתה נמצאים כאן, אינני סומך על איש בעולם רק עליך לבדך, עזרני עזרני, הושיעני הושיעני, וכהיום הינו אב ל9 בנים ובנות בליעה"ר.

טו. ולכשנתבונן בדבר נמצא שלא היה בזה רק 'דחייה' ותועלת לאותו דור בלבד, שכן אותם האנשים שהיו צריכים למות מיד והתארכו ימיהם על ידי התפילה הולידו במשך הזמן בנים שמהם נברא המון בריות לאין תכלית עד סוף כל הדורות, והרי שאותה תפילה פעלה לעולם ועד.

(עיי"ש בכל לשוננו), ומביא לשונו של רבינו יונה (אגרת התשובה יט כ) 'ואשר לא נשא עיניו זוכה ותחזינה עיניו בנועם ה' מדה כנגד מדה, שכך אמרו רז"ל (ויק"ר כג יג) כל הכובש עיניו מן העריות זוכה ומקבל פני שכינה, שנאמר (ישעיה לג טו) עוצם עיניו מראות ברע, ונאמר אחריו (פסוק יז) מלך ביופיו תחזינה עיניך².

ובהמשך העניין (פסוק מ) כתיב, 'למען תזכרו ועשיתם את כל מצוותי והייתם קדושים לאלוקיכם³, ובתרגום יהונתן 'וְתִזְכְּרוּן קְדִישִׁין הֵי כְּמִלְאֲכֵי דְמִשְׁמִישִׁין

כל גזר דין שיש עמו שבועה שבכח התפילה לדחות את הפורענות, וכגון אם אף נגזר מיתה ח"ו אזי עדיין יש מקום להתפלל לאריכות ימיו ושנותיו, ושיתבצע הדין לאחר זמן⁴.

והייתם קדושים לאלוקיכם - שמירת עיניים ומעלת המקדש עצמו בפרשתן (טו לט), 'ולא תתורו' אחרי לבבכם ואחרי עיניכם⁵ וכו'. ה'בית יוסף' (אבהע"ז סי' כא) מאריך הרבה בחומר האיסור ועונש מי שעובר עליו

טז. והגע עצמך, אדם שנגזר עליו להסתלק מן העולם בקיצור ימים ושנים בהיותו כבן שלושים שנה בלבד רח"ל, ושפך ליבו כמים עד שהוסיפו לו עוד שלושים שנה, ולבסוף מת בן שישים שנה, האם נוכל לומר שלא התקבלו התפילות... והרי חי עוד שלושים שנה... בהם הספיק הרבה ברוח ובגשם.

יז. וכבר אמרו, שבריש הפרשה אנו מוצאים שהקב"ה אמר לו למשה רבינו 'שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען', ואף על פי שמאת ה' היתה זאת, מכל מקום כמה מכשול וכאב יצא מאותו 'ויתורו'. ומכאן קל וחומר, אם בעת שציווה הקב"ה 'ויתורו' יצא מה שיצא, אם כן מה נוראות הם תוצאותיו של ולא תתורו - אם יתור האדם חלילה אחר לבו ועיניו.

יח. נוראות אמר הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע (חנכה נר ד ד"ה ולא) שאיסור הסתכלות נאמר בתורה בלשון 'אשר אתם זונים', והוא גם מלשון 'מזונות', כי המזין עצמו בהסתכלות אסורה רח"ל 'מזיק לו לפרנסה', ורמז זאת במה שאמרו (סוטה מח.) שמשבטלה טהרה ניטל טעם הפירות, כי הא בהא תליא [ולכן נקרא בחז"ל (ברכות כ. זבחים קיח:), 'זן' עיניו מדבר עבירה, שלא נאמר כן על המדבר לה"ר 'זן' פיו וכיו"ב].

עוד אמר הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע (בהעלותך ד"ה והמן) לפרש בלשון הכתוב (יא ז) 'והמן כזרע גד הוא ועינו כעין הבדולח', כי 'המן' רומז לשפע הפרנסה, ואימתי זוכה ל'מן' כשעיניו עין הבדולח בשמירתו על טוהר העיניים, וזה כלל גדול, הפרנסה היא לפי שמירת טהרת העיניים, וככל מה שממלא תאוותו ועיניו בראיות אסורות ומילוי תאוותיו כן מנכים לו מפרנסתו והנאותו ורווחיו של היתר, ומידה טובה מרובה בשמירת עיניים תרבה פרנסתו.

וכך מתאמרא בשם צדיקי קמאי זי"ע לדרוש בלשון הכתוב (תהילים קמה טו) 'עיני כל אליך יְשַׁבְּרוּ ואתה נתן להם את אכלם בעיתו', אל תקרי יְשַׁבְּרוּ אלא יְשַׁבְּרוּ, ר"ל, שאם 'משבר' את עיניו אזי יתקיים בו 'ואתה נתן להם את אכלם בעיתו', שזוכה לפרנסה...

יט. כתב ה'מגיד מבריסק' (גיאת חזיון בתוך 'מחזה עיניים') אשר אחד בא לפני אחד מגדולי דורו וביקש ממנו עצה וסגולה לזכרון, כי מרגיש בעצמו אשר חוש הזכרון הולך ונחלש מיום ליום ל"ע, נענה לו אותו גדול, מה לך לבקש ממני עצות כאשר אתה בעצמך אומר 'פעמיים באהבה' בכל יום תמיד את העצה הטובה לזכרון, והיא 'ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם וכו' למען תזכרו'... ומביא שם 'כי ההסתכלות בעבירה והרהורי עבירה הם המה מאבדים כח הזכרון מכל אדם, ודבר זה ברור ומוסכם מכל חכמי הרפואה'. [וכעין זה הובא ב'סיפורי חסידים' על אחד שביקש מהרה"ק מקאצק זי"ע סגולה לזכור תלמודו].

וכתב עוד כמין ראייה וזכר לדבר, שהנה מצינו בגמ' שני אמוראים שהיו מופלגים בכח זכרונם, והם המה רב יוסף וכמו שמצינו (ברכות סד.) שנקרא 'סיני', ופירש רש"י על שם 'שהיה בקי בברייתות הרבה', וכן רב ששת וכדאיתא בגמ' (עירובין סז.) שרב חסדא היה נרתע מבקיאותו של רב ששת, ושניהם היו סומים בשתי עיניהם...

כ. וכך פירש הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע (שבועות) בשם אביו הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע הלשון שנאמר ב'אקדמות' למחזי באנפא עין כות גירי קשתא, 'שישמור את עצמו מהסתכלויות אסורות כמו שרוצים לירות בו והכדור נגד פניו'. השומר עיניו ינקה מכל רע, וכה אמר הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע בלשון הכתוב (דברים כא ז) 'ידינו לא שפכו את הדם הזה ועינינו לא ראו', שאם שומר על עצמו שלא יכשל עד ש'עינינו לא ראו' זה האיש יכול לומר 'ידינו לא שפכו את הדם הזה'...

שכבר קידשו עצמן עם רמ"ח איבריהם ושם"ה גידיהם בלתי לה' לברו - עדיין עומדים הם בפני 'נסיונות' קשים ולא תמה מלחמתם עם היצר, אלא כי אחר שיהיה לו מלחמה גדולה להכניע היצר - לפי רוב העבודה יתעלה למעלה למעלה עד שיזכה גם בעוה"ז בעודו בגוף לקדושת המלאכים, ולכן אמר הקרא, אפילו אחר שכבר 'זוכרתם את כל מצוות ה' ועשיתם אותם' עדיין תצטרכו להתייגע על 'ולא תתורו...' ורק כך תזכו לקדושת המלאכים 'והייתם קדושים לאלוקיכם'.

ומכאן ילמד כל חד בדיליה, שלא להתעצב אל לבו ולא יתייאש בראותו כי נסיונות פוקדים אותו ללא הרף², כי אדרבה הם באים להעלותו למעלה

קדם ה' אֵלֶקְבוֹן'. הנה מכאן למדנו יסוד נפלא - לבל יפול לב האדם בקרבו בראותו באלו נסיונות הוא מתנסה מדברים הפחותים והנבזים ביותר - איש איש בנסיונותיו, כי אדרבה, דווקא על ידם יתקדש להיות כמלאך ה'. וכך מבאר הרה"ק המהרי"ד מבעלזא זי"ע (לקט אמרי קודש בפרשתן) דלכאורה דברי ה'תרגום יונתן' צריכים ביאור, היכן מצא בן בקרא לרמוז שקדושתם של בני ישראל הינה כמלאכים (והתירוץ בפשטות הוא, דכאן כתוב והייתם קדושים 'לאלוקיכם', משא"כ בשאר מקומות דכתיב 'קדושים תהיו' דלא כתיב לאלוקיכם).

ומבאר הרה"ק המהרי"ד, דכבר שאלו תלמידי הבעש"ט - מדוע מצינו כי אף הצדיקים הגדולים ביותר

הוסיף לאמר עוד 'ובעל השור נקי' (כא כח) 'שור' הוא לשון ראייה (כמו 'אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב', במדבר כד יז) שאם הוא בעלים על הראייה אזי יצא נקי בדינו (דברים חוצבים להבות אש אלו אמר לבחור שביקש הדרכה, א"ל הרה"ק ז"י אפגעהיטין' (היה שמור מרע), שאלו הבחור כיצד יהא שמור מכל רע אזי השיב לו כנ"ל שישמור את עיניו) כא. הקשה הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע שהלא כבר בפסוק הקודם (פסוק לט) כתיב 'וזכרתם את כל מצוות ה' ועשיתם אותם', ומדוע לא נאמר שם 'והייתם קדושים לאלוקיכם', והוכיח מכאן דבר נורא, כי קיום כל המצוות כולם אינם מקדשים את האדם אם אינו נזהר בגדרי הקדושה, ורק אחר שאמר הכתוב (בפסוק מ) 'ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם' אז ניתן לומר כי יזכה להיות קדוש לאלוקיו (שביבי לב להגה"צ רבי אליהו לאפיאן זצ"ל ששמע מפ"ק של החפץ חיים). כב. ואל תבהל נפשך בראותך כי ה'עבודה' עולה לך בקושי, כי אדרבה סימן זה יהיה מסור בידך, כל דבר מצוה והתעלות כרוך בנסיונות וקושי, וכך נלמד מדברי הגמרא (שבת ט:) שאם התחיל בסעודה אינו צריך להפסיק לתפילה, והקשו 'מאימתי התחלת סעודה, רבי חנינא אמר משיתיר חגורו [שהיו נוהגים לחגור עצמם בחוזק וקודם האכילה התיירו ופתחו את החגורה], מתקיף לה רב ששת טריחותא למיסר המייניה [מדוע אינו צריך להפסיק ולהתפלל, וכי טירחא היא זו שצריך לאסור ולקשור חגורו], ועוד ליקו הכי וליצלי [שיעמוד בלא חגורה ויתפלל], ותירצו, משום שנאמר (עמוס ד יב) 'הכון לקראת אלוקיך ישראל' על כן צריך לחגור עצמו קודם התפילה. עכ"ד הגמ'. ולכאורה צ"ב, שהרי לא נזכר כאן שום תירוץ ויישוב על הקושיא הראשונה 'טריחותא למיסר המייניה' [עיי"ש בתוס' (ד"ה טריחותא) שכתבו 'ולא חייש לשנויי קושיא קמייתא']. וביאר הרה"ק ה'יהודי הקדוש' זי"ע (היהודי הק' עה"ת פר' משפטים) שאכן בזה שאמרו 'משום שנאמר הכון לקראת אלוקיך ישראל' תירצו גם את הקושיא הראשונה, כי אם מצווה היא להכין עצמו לתפילה ועליו לאסור חגורו, אם כן יש בזה טירחא רבתי... שהרי דרכו של היצר הרע להקשות כל עשיית מצווה, ואפילו פעולה קטנה שמצד עצמה אין בה שום טורח ומאמץ, אך אם יש מצווה בדבר ממילא נדרש יגיעה לעשותה, וכל קושיית הגמ' שאין בזה טירחא היינו רק לפי ההו"א שאין כאן מצווה. ועומק הדברים הוא, כמו שכתב הרה"ק ה'אבני נזר' זי"ע בשם חותנו הרה"ק מקאצק זי"ע, שהיצר הרע הינו כ'אריה' אך באמת אינו אלא אריה מנייר, כלומר, שכל כוחו של היצר אינו אלא בדמיון, שנדמה הוא לאדם כאריה המטיל אימתו וחיתתו על פני כל הארץ, וככה מכניס מחשבות הבל בלב האדם שקשה לעשות את המצוות, ואין בידו לכבוש את יצרו ולהימנע מן העבירה, אמנם אם יגש להילחם עמו יוכל לנצחו בנקל, ו'לקרוע' אותו כאילו היה עשוי מנייר...

על פי הדברים האלה ביארו מה שמצינו בפרשתן (יד מ) 'וישכימו בבוקר ויעלו אל ראש ההר לאמר הננו ועלינו אל המקום אשר אמר ה', ולכאורה יש לתמוה שהרי אמרו להם המרגלים 'לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו' (פסוק לא), והכוונה היא כלפי מעלה [כדרשת חז"ל המובאת ברש"י], וגרמו לכל העם שלא להאמין בהקב"ה אשר ביכולתו להביאם אל הארץ, ואם כן מניין שב להם הבטחון והאמונה בהקב"ה עד שאמרו 'הננו ועלינו', אלא ש'אמש' היה מצווים לעלות לארץ ישראל, וממילא באותה שעה היתה התגברות היצר להטעות אותם 'כי חזק הוא

זכה לזה בזכות תפלת משה, וממילא לא בא לידי נסיון כלל, משא"כ כלב שנכנס תחת סכנת יצר הרע ותחל רוח רעה לפעמו, והראיה - שהלך ונשתמח על קברי האבות, כמו שאמר רוח אחרת עמו, ואעפ"כ - וימלא אחרי, פירוש השלים אחר רצונו יתברך, לזה זכה להקרא עבד ה' כמשה רבינו²¹.

ואף תפילתו מקובלת ביותר, וכפי שתרגם בתרגום יהונתן מה שנאמר (ויקרא כ ז) 'והתקדשתם והייתם קדושים' בזה הלשון וְתִתְקַדְּשׁוּן וְתִהְיוּן קְדִישִׁין בְּגוֹפֵיכֶון מְטוֹל דְּאֶקְבֵּל בְּרַעְיָא צְלוֹתְכוֹן²². ועל דרך זה פירש רבינו יונה (מס' ברכות ר"פ אין עומדין) מה שאמרו (ברכות

למעלה, וירגיע את עצמו כי אף צדיקי עולם ושרפי קודש עומדים בפני נסיונות קשים, ומשם כל מעלתם וגדולתם.

ובך כתיב בפרשתן (יד נד) 'ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו וימלא אחרי'. ומבאר ה'אור החיים' הק' (אחר כמה קושיות בפסוק) כי כאן למדנו חשיבותם של העובדים את הבורא מתוך קושי ונסיונות, והעושה כן זוכה להיקרא עבד ה'. וזהו אומרו 'ועבדי כלב', התדע מדוע נקרא בשם 'עבדי' עקב - כשכר על אשר היתה רוח אחרת עמו. הגם שאף יהושע לא חטא כשאר המרגלים, לא קראוהו 'עבדי' כי היה לו סיוע, שהרי

ממנו, אכן ברגע שכבר נתבטל הציווי לעלות לארץ ישראל, אלא אדרבה היה עליהם להישאר במדבר, שוב נעלם כל הקושי, וכבר היה בכוחם לעלות לארץ...

וכבר אמר הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע שאם החזונית (פינטל) באתרוג הייתה מצוה והידור באתרוג, לא היו מוצאים על האתרוגים חזויות בנקל אלא בקושי רב ואחרי בדיקות וחקירות מרובות...

כג. ולעומת זאת, הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן זי"ע היה דורש את הכתוב בפרשתן (יג יא) 'למטה יוסף למטה מנשה גדי בן סוסי' כמין חומר, שהנה תכלית ירידת האדם למטה לעולם הזה הוא בכדי להוסיף לנשמתו עוד תורה ומעשים טובים, והנה כאשר ירד למטה שכח מכל המטרה והתכלית ונהיה בבחי' מנשה - כי נשני אלוקים, גדי - הגד נא, וכי אינך אלא בן סוסי, במה עדיף אתה על פני הסוס... והרי שביד האדם להיות 'עבדי' או 'בן סוסי'... מעשה בגנב שפרץ באישון ליל למשכן הסוסים, גנב משם סוס והטמינו במקום סתר, משחזר לגנוב סוס נוסף הורע מזלו ופגע בו בעל הסוסים, הלה שאלו ב' שאלות, א. היכן הסוס שחסר ממנין הסוסים. ב. מה מעשיך כאן באורוות הסוסים. נענה לו הגנב, הנה תשובה אחת לשתי השאלות, מלפנים בגלגול הקודם עבדת אצלי, אך לא נהגתי כך ביושר והעבדתך מעל הכוחות, ואף לא קיימתי 'בימו תתן שכרו', על כן נגזר עלי שארד בגלגול לזה העולם בדמות סוס, בכדי שאעבוד אותך ובזה אבוא אל תיקון נפשי, ואכן ירדה נשמתי בדמות סוס ועבדתך זמן רב, ועתה נשלם תיקוני ונהפכתי להיות בן אדם כשורש נשמתי בתחילה. ובזה מיושבים כל קושיותיך, מה ששאלת הנה הסוס החסר, הרי הוא עומד לפניך, וזהו פשר מעשי באורווה, שממש זה עתה נהפכתי לאדם ועדיין לא הספקתי לצאת מהאורווה עד שהזדמנת הנה. שאל אותנו בעל הסוסים לשמו, השיב לו שעדיין לא נקרא שמו בישראל, שהרי זה עתה נהפך להיות אדם ועדיין לא היה סיפק לקרוא לו בשם, שלחו בעל הסוסים לשלום, והוסיף להזהירו שמיום זה והלאה ינהג כראוי לבל יצטרך לירד שוב בדמות סוס. לאחר זמן הלך בעל הסוסים בשוק והנה רואה לנגד עיניו את אותו הגנב כשהוא מעמיד את הסוס הגנוב למכירה לכל המרבה במחיר, זעק עליו בעל הסוס, וכי חזרת להיות סוס... ישמע חכם ויוסף לקח לבל יהא כאותו הסוס וכאותו בן סוסי, אלא ימלא את התפקיד אשר עברו נשלח לזה העולם.

כד. והדברים אמורים ביותר בעת שיצרו בוער והוא מתגבר לכבוש אותו שאז התפילה מתקבלת ביותר, והיא 'עת רצון' המסוגלת לדבר ישועה ורחמים.

מעשה פלא אירע בעיה"ק ירושלים לפני כמה וכמה שנים, נער קטן מבני העברים שיחק עם חבריו ושכניו ובתוך המשחק נתהדק חבל סביב צווארו וכמעט שנחנק ל"ע... ועד שהספיקו 'אנשי הצלה' לבוא לעזרתו כבר אבד הילד את הכרתו, ויבהילוהו לבית החולים בנסיון להציל את חייו, אכן, גדולי המומחים שבדקוהו אמרו בצער רב לאבי הילד ואמו כי קצרה ידם מהושיע ואי אפשר להם להחזירו לאיתנו (כי הידוק החבל סביב צווארו זמן רב כל כך מנע מהדם לעלות לראשו - כפי הנדרש, וממילא ניזוק המוח באופן קשה ביותר), כך שכב הילד מחוסר הכרה במשך ימים מספר רח"ל.

ויהי אחר כמה ימים לפנות הבוקר נשמע 'צלצול' הטלפון שבביתם ב'קול רעש גדול', האב שנחרד לקול הטלפון הבוקע ועולה בשעה שכזו ענה מיד לטלפון, ומצד השני נשמע קולו של הרה"ג רבי דוד פרנקל זצ"ל (מבאי ביתו של

באר הפרשה - פרשת שלח

שהאדם מתייאש מעצמו, ואחר שנפל ונכשל בחטא חותם עצמו ב'חותמו של...' בהחלטה כי כבר איננו שווה מאומה... וממילא כבר מותר לו הכל, כי ממילא כבר נותרחק מן הקדושה. וכה ביאר הרה"ק מזידיטשוב זי"ע בספר 'סור מרע ועשה טוב' (בהקדמה לדרך עין החיים) בשם הרה"ק ה'חווה' מלובלין זי"ע 'ולא תתורו אחרי... ואחרי... - אף אם נכשלת בעוונות החמורים ביותר אל תתיר את הקשר, עמוד עמוד על משמרתך¹², ויחשב לך כמי שלא נכשלת מעולם (ואף הפוגם עדיין נחשב 'נוטר' כשיחזור בתשובה)¹³.

ובמבואר בספה"ק (עי' להרה"ק רבי פנחס מדינאוויץ זי"ע ד"ה או יאמר הג' עה"פ ועתה, ישמח ישראל אות א) **שבהא גופא נכשלו המרגלים, כי סברו שאחר שכבר נפלו**

ל:) חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת ומתפללין כדי שיכוונו לבם למקום, שאין הכוונה שהיו שוהים שעה אחת כדי שיפנו טרדת המחשבות ויכוונו בתפילה, שאם כן לא היה לו לומר 'כדי שיכוונו ליבם למקום' אלא 'כדי שיכוונו ליבם בתפילתם', 'אלא ודאי כך הוא הפירוש, כדי שיכוונו שיהיה לבם שלם בעבודת המקום ויבטלו מלבם תענוגי עולם הזה והנאותיהם, כי כשיטהרו לבם מהבלי עולם הזה ויהיה כוונתם ברוממות השם תהיה תפלתם רצויה ומקובלת לפני המקום'.

הננו ועלינו - אין יאוש בעולם כלל

בפרשתן (טו לט), 'ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם', הנה 'מכת מדינה' היא הייאוש -

החזו"א זצ"ל) - ידידו של אבי הילד, שפתח לספר לו על חלומו אשר חלם בזה הלילה שהוא עולה השמימה והוא עומד בפני בית דין של מעלה, והנה הוא רואה שעל שולחנם נמצאת תיבה מלאה ב'פתקאות' שנכתב בהם 'שמות אנשים' החיים עדיין בזה העולם... וכל שם ושם נידון - מה מעשיו בעולם, והאם הוא ראוי להישאר בין החיים או להיפך ח"ו... והנה... עלה פתקו של בנכם זה השוכב מחוסר הכרה, והחלו הדיינים לדון בדינו, הללו מימיניים בלימודי זכות עליו, והללו משמאילים ומצדדים להעלותו משיבה של מטה לישיבה של מעלה, ולפתע, עולה 'מספריים' (Scissors) צבועות בתכלת לפני הדיינים וחתך את פתקו של הילד וממילא 'נגמר הדין' וחיוו ניתנו לו במתנה, ואיקץ והנה חלום...

אחר רגעים ספורים - בעוד שקוע אבי הילד במחשבותיו על דבר החלום לדעת פתרונו מהו, שוב בוקע ועולה קול צלצול הטלפון, ומצד השני עומדים הרופאים השוהים בסמוך למיטת בנו, הללו לא האריכו בדיבור אלא פקדו עליו לבוא במהירות לבית החולים יחד עם בני ביתו, ולא היה סיפק בידו לברר מה קרה, כי הרופאים כבר הניחו ועזבו את הטלפון בבהלה... וימהרו האב והאם לבית החולים ברוב חשש ובהלה כי לא ידעו מה ממתין להם שם... בהגיעם 'כמעט שלא פרחו נשמתם' בראותם 'תחיית המתים' כפשוטה, שבנם פקח את עיניו והחל מדבר מעט, גם ביקש קצת מים ומשקה, והיו הרופאים עומדים ממעל למיטת חוליו ומביטים בו בתמהון, ומשתהים לגודל הנס שאירע מתחת ידם.

אחר הדברים האלה, כשחזרו ההורים לביתם, סיפר האב לבני ביתו, על דבר החלום שחלם ר' דוד הנ"ל, והוסיף לומר שעד לרגע זה עדיין לא ירד לסוף דעתו ואינו מבין את פתרון החלום, לשמע דבריו נבהלה והחלה לספר, ביום האתמול הייתי מהלכת בשוק 'מחנה יהודה' (כי לפרנסתה עסקה בעבודת התפירה ובתיקון בגדים קרועים) לקנות מסוחרים הבדים מידה מסוימת של בד שהייתה חסרה לי, הביאני המוכר אל חדריו וניסיתי לחתוך את הבד כדי מידתו ולא עלה בידי לחתכו יפה, על כן ביקשתי מהמוכר שיחתוך בעדי, והוספתי לדקדק במעשי יותר מהרגלי ולא מסרתי את המספריים מידי לידו אלא הנחתים על השולחן כדי שהמוכר יקחנו משם - ואותם המספריים בצבע תכלת היו... באותה שעה צרפתי תפילה בלבי לפני הקב"ה הבוחן כליות ולב יודע כל תעלומות, שבשכר זה ישלח רפואה שלימה לבננו השוכב ללא הכרה, עתה ראיתי כי אכן שמע אלוקים לקול תפילתי - כי אלו המספריים שעל ידם הוספתי בגדרי הקדושה עלו מן החנות לפני כסא הכבוד והם הם קרעו את רוע גזר דיננו, והחישו ישועה לבננו זה מעל לדרך הטבע.

כה. מעשה באיש נכבד שעלה ובא להשתתף בעריכת השולחן של הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע, משאך נתיישב האיש על מקומו, בא 'זבוב' והחל לטורדו מבלי רחמנות, כמה שניסה לגרש אותו לא הועיל, הלה שב לחוג סביבו שוב ושוב, ממש 'משלחה והיא חוזרת'... עד שמרוב כעס נתן האיש לזבוב מכה ניצחת והלה נפל מבלי רוח חיים על השולחן, מיד נשתנו פני האיש ככרום, על שנכשל ב'נטילת נשמה' בעצם יום השב"ק, ועוד בפהרסיא, לעיני כל

וכבר איתא במדרש (במדב"ר טו יא) שהקב"ה וויתר להם לישראל על אומרם 'ונהי בעינינו כחנבים', אבל על אומרם 'וכן היינו בעיניהם' לא וויתר להם - וכך הייתה טענתו, אמר להם הקב"ה, וכי יודעים הייתם מה עשיתי אתכם לעיניהם, מי אמר לכם שלא הייתם בעיניהם כמלאכים, ובוזה גרמו לעצמם העונש של 'במספר הימים אשר תרתם את הארץ...'. ואף שמפורש בגמ' (סוטה לה. וכמובא ברש"י כאן) ששמעון מפורשות יוצא מפייהם 'נמלים יש בכרם', ואם כן מהו שאמר 'מי אמר לכם שלא הייתם בעיניהם כמלאכים', אך כבר ביאר הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (תר"מ) שבפי מה שהאדם חושב זאת הוא שומע, והמהלך מתוך הרגשה שהוא נמלה אכן ישמע את בני העולם אומרים בן עליו, וז"ל. כי ע"י שהיו שפלים בעצמם כחנבים לכן בן היו בעיניהם^כ, כי הכל תלוי בעבודת האדם... (עיי"ש).

הקטנים עם הגדולים - השיבות כל פעולה קטנה לפני המקום בפרשתן (יג ל), 'ויהם כלב את העם אל משה ויאמר עלה נעלה', וברש"י, עלה נעלה - אפילו בשמים והוא אומר עשו סולמות ועלו שם, נצליה בכל

בחטא העגל והמתלוננים, מעתה כבר אבדו זכותם להיכנס לארץ ישראל ולהיות שם כפי הראוי לקדושתה, אלא שלא היה להם להתיימש, וכלשונו של הרה"ק ה'ישמח ישראל' זי"ע 'וענוה צדק' כתיב (תהילים מה ה), כי עיקר הבנעה וענוה הוא שיתלהב לבו על ידי זה לעבודת השי"ת ולא שהענוה יביאו למרות רצון השי"ת, עכ"ל.

וכן היינו בעיניהם - מעלת עזות דקדושה, לא יחשוב מה אומרים עליו הבריות

בפרשתן (יג לג), 'ונהי בעינינו כחנבים וכן היינו בעיניהם', כאן למדנו פרק ב'עזות דקדושה', וכדרך שביאר הרה"ק מקאצק זי"ע (אמת ואמונה, תצו) כי עיקר המענה עליהם הייתה מדוע הוסיפו לומר וכן היינו בעיניהם - כי מה אכפת לו לאדם כיצד הוא נראה בעיני הבריות... לך נא בדרכך הסלולה לך, לפי כוחך ומוחך - אל תביט אחרריך ולא לצדדיך, מה נפק"מ היא ומה יוסיפו לך מחשבותיו של פלוני אודותיך... כי

ובזה יינצל האדם מכל מכשול ומכל חבר רע, שעפ"י הרוב האדם נמשך אחריהם כשאין דרכו ברורה לעצמו, או כשהוא מחפש אחר 'נשיאת חנו' בעיני בני האדם אשר רבות מחשבות חרשו...

הקהל, ולעיני הרבי... לא עבר זמן הרבה והנה נס גדול של תחיית המתים לנגד עינינו... הזבוב 'קם לתחייה' ושוב חזר לעוף כנגדו, כלא היה... וכל אותו המחזה היה נגלה לעיני הרבי, נענה הרבי ואמר, אכן מכאן מוסר השכל כמו שאמרו חז"ל (ברכות סא). יצה"ר דומה לזבוב ויושב בין שתי מפתחי הלב, ולפעמים 'נדמה' לאדם שנתן מכה רבה ליצר והלה נפל פגר, ידע כי לא כן, אלא ברגע כמימריה יקום אותו יצר לתחיה וישוב לנסותו לפתותו ללא רחם... עוד יש מקום אתנו לומר, לאידך גיסא, כי גם לאחר שכבר 'נפל' האדם ונדמה לו שהיצר הצליח 'להרגו' רח"ל - אל ישאר כפגר מובס על הארץ, אלא יקום ויתעודד כאילו לא היה כלום... כי באמת אין כאן 'מיתה' אלא תמיד בכוחו וביכולתו להתחדש כבראשונה...

כו. וכה דקדק הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע, שהלא הפסוק מזהיר את האדם שלא לילך אחר לבבו ואחר עיניו, וכדרשת חז"ל שהכוונה היא למינות ולזנות, נמצא שדברי הכתוב נאמרו כלפי פחות ערך שצריך להזהירו על העבירות החמורות ביותר, ואם כן מהו שמסיים לומר 'והייתם קדושים לאלוקיכם', והרי אינו שייך כלל למדרגה גבוהה כזו... אלא שבא הכתוב לומר לאותו הנאבק ביצרו אל תתיימש ח"ו, הנני מאמין בך שהינך יכול להתגבר ולהתעלות עד למדרגת 'והייתם קדושים', ואף אסייע בידך להתקדש, רק אל תיכנע לאותו יצר הרע המרמה אותך שכבר אין לך כח להילחם, ואתה כבר 'אבוד'... (שיחות החפץ חיים).

כז. פעם פגש יהודי את הרה"ק הרמ"ח סלאנים זי"ע כשהוא מהלך ברחובה של עיר בתל אביב בעודו לבוש בכל ה'שמונה בגדים', מלבושם של בני ארץ ישראל. שאלו הלה, וכי אין מע"כ מתבייש להלך כאן ברחובות אלו במלבוש זה. ענה רבי מוטל, וכי אדם הנכנס לרפת לעבוד בין הבהמות עליו להתלבש ולהיראות כבהמה ברפת, אף אנכי, וכי צריך אני להידמות לכל בעלי הרפש המהלכים כאן ברחובות.

כח. שמעו נא למעשה הממחיש ענין זה במציאות החיים, מעשה באברך מן השורה שלא טעם טעם 'חיים' כי בכל עת ועונה הרגיש את עצמו 'דפוק' ושבור, מיותר לגמרי בעולם, הרגשה זו ליוותה אותו בשבתו בביתו, בלכתו בדרך, בשכבו ובקומו, כי בהיותו ב'כולל' לא פתח עמו איש בשיחה כלל, גם כאשר דיברו בלימוד מסוגיות הנלמדות

באר הפרשה - פרשת שלח

דבריו^כ. ובא ללמדנו, כי ביד האדם להעפיל למדרגות גבוהות ביותר עד גבהי מרומים (וכלשון בני אדם - ביו דעם

הכולל לא היה מי שיכניסנו לתוככי ה'שמועס' (שיחה) משל היה האיש 'שולחן' בביהמ"ד, או עכ"פ ספר קודש שבארון הספרים, גם כשנסובה השיחה בענייני דעלמא לא נשאל האיש מה דעתו ומה הבנתו בענין, גם בצאתו משם לרחובה של עיר לא זכה ל'הבטה' של בריה אחת מבריות העולם, אחד מעוברי אורח לא שאלו כיצד מגיעים לרחוב פלוני, או היכן נמצאת חנות ספרים פלונית... ואפי' נער קטן לא ביקש ממנו שיעבירונו את הכביש (road), ולא עוד אלא שבבואו לביתו לא הביט אחד מהשכנים לכיוונו, ואפילו בביתו פנימה הרגיש 'דחוי', כי לא נשאל בביתו 'מה נשמע' כיצד עבר עליך היום.

באחד הימים נגלה לעיני האברך 'פרסום' המודיע בראש כל חוצות שחנות הכובעים (קאפלוטשן) במקום פלוני מוכרת עתה קאפלוטשן במבצע (sale) גדול, החליט האברך אכן, מגיע לי קאפלוטש חדש, זה הישן כבר ראה כמה דורות של צדיקים מעתה עליו לפנות מקום ליורשו הבא אחריו, 'אומר ועושה' נכנס האברך וביקש מהמוכר 'קאפלוטש' מכובד ביותר, ובס"ד אחר כמה מדידות הוכרעה הכף לטובת קאפלוטש מסוים, שילם האיש במיטב כספו ונטל את הקאפלוטש, ואחר מחשבה החליט, מדוע אשא בדרכי לביתי את החדש בארגז (פושקע) שלו, אשאיר כאן את הישן ומיד 'חבש כובע החדש בראשו' ויצא מן החנות בארשת רצינות ומכובדות... ויהי לפלא, כי מיד נשאל ע"י עובר אורח היכן דר רב פלוני, גם כמה נערים בקשו ממנו בעיניים מתחננות שיסייע בעדם לחצות את הכביש, בבואו לביתו הקדימו השכן בברכת שלום בסבר פנים יפות, ובהכנסו הביתה פנימה נתקבל בשמחה רבה ובשאלות וחקירות מה שלום מע"כ, כיצד עבר יומו... והוא מצידו החווה באצבעו כלפי מעלה, שוב שואלים אותו להרגשתו והוא מחווה באצבעו כלפי מעלה, אנשי הבית נבהלו - שמא אירע לו משהו... שמא נשתבשה דעתו, מה יום מיומיים שהוא מחווה באצבעו כלפי מעלה שוב ושוב... בלית ברירה שאלוהו על כך, והוא שכמעט בוש ונכלם עד עמקי נשמתו סיפר להם על ה'קאפלוטש' החדש המעטר את ראשו... וכי אינם רואים במו עיניהם את הקאפלוטש הנכבד והמכובד שהוא נושא על הראש, אבל הם לא ראו כי יש איזה שינוי בראשו, עד שנתברר כי בטעות שכח את הקאפלוטש ה'חדש' בחנות, ועל ראשו השאיר את הישן כמימים ימימה... והנה המתבונן יבין, כי הבריות משיבות ואנשים מתנהגים עם ריעהם כפי מחשבותיו של האדם בעצמו על עצמו, על כן, כאשר זה האברך היה נדמה לו שהוא 'מכובד' שהרי בדמיונו ראה את עצמו מהלך ברחוב העיר עם קאפלוטש מכובד עד מאד, מיד החלו אף הם להביט לכיוונו, לשאול אותו על הרב ועל הכביש, על שלומו ועל הרגשתו, ואף שבעצם לא נשתנה משהו על ראשו שהרי בטעות נשאר עליו הקאפלוטש הישן, מ"מ נשתנה משהו בראשו - שהחל להביט על עצמו כמי ששווה משהו בעולם, אינו מיותר והוא נחשב כאיש בין אנשים ומיד אף הבריות השיבו לו ביחס של כבוד והערכה, מעתה יבין כל איש שגורלו נחרץ בידיו ולא בידי אחרים, יתרומם מצב רוחו ויבין כי הוא 'שווה' הרבה, ואכן יזכה לכבוד בין הבריות, ואין הכוונה ל'כבוד' שיש לברוח ממנו, אלא ל'יחס' הנותן לאיש העשוי מ'בשר ודם' כח למלא תפקידו בעולם.

כט. שמא תאמר, וכי יש 'סולמות' המגיעים עד לשמים... ומבאר הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל (דרש משה), כי בא הכתוב ללמדנו שאין לו לאדם לישוב בחיבוק ידיים ולצפות לישועת ה' מבלי לעשות מאומה, אלא תחילה וראש יעשה מה שבידו, 'ויציב את הסולם' שביכולתו לעשות, ואז יעזרהו הקב"ה וירוממו עד לשמים...

כה אמרו בעלי הרמז בהלכה הפסוקה (מג"א א"ח קלא ד בשם השל"ה) שיש לומר (אחר נפילת אפיים) 'ואנחנו לא נדע' - בישיבה, 'מה נעשה' - בעמידה, והיינו שאין לו לאדם לומר בעודו יושב בעצלתיים מה נעשה, אלא תחילה יעמוד ממקומו כמי שמוכן לזוז מקומו - לעשות איזה פעולה טובה, ולאחר שכבר נעמד ישאל 'מה נעשה'...

מעשה הובא במדרש (קה"ר א א) ברבי חנינא בן דוסא 'שראה בני עירו מעלין נדרים ונדבות לירושלים, אמר הכל מעלין לירושלים נדרים ונדבות ואני איני מעלה דבר, מה עשה, יצא למדברה של עירו וראה שם אבן אחת, ושבבה וסיתתה ומירקה, ואמר הרי עלי להעלותה לירושלים, ביקש לשכור לו פועלים, נזדמנו לו חמשה בני אדם, אמר להן מעלים לי אתם אבן זו לירושלים, אמרו לו תן לנו חמשה סלעים וכיון שלא היה לו הניחוהו והלכו להם, זימן לו הקב"ה חמשה מלאכים בדמות בני אדם, אמר להם מעלים לי אתם אבן זו לירושלים, אמרו לו וכו' ובלבד שתתן ידך ואצבעך עמנו, נתן ידו ואצבעו עמהם ונמצאו עומדים בירושלים, ביקש ליתן להם שכרם ולא מצאן, נכנס ללשכת הגזית ושאל בשבילם, אמרו לו, דומה רבינו, שמלאכי השרת העלו אבן לירושלים.'

אבל להלך בהדרגה 'במדרגה אחר מדרגה' אינו נחשב בעיניהם למאומה, וסופם שיישאר ללא שום קנין בידם.

יום לשנה - התחזקות למלא הימים בעבודת ה'

בפרשתן (יד לה), 'יום לשנה יום לשנה', והיינו שעל כל יום מארבעים היום שהילכו המרגלים בכוונה רעה נענשו להישאר עוד שנה שלימה במדבר. עוד מצינו (הגינה ה:)'כל העובר עבירה אפילו יום אחד בשנה - מעלה עליו הכתוב כאילו עבר כל השנה כולה'. איתא ב'חתם סופר' זי"ע (תו"מ סוף פר' נשא, אבות ו ג, הת"ס ואתחנן ד"ה עוד שם במדרש) שהרי 'מידה טובה מרובה על מידת פורענות חמש מאות פעמים' (תנחומא בשלח כא, ועוד). ואם במידת פורענות נחשב יום לשנה תמימה, הרי שבמידת הטוב - הממלא יום אחד בתורה ועבודה ומעשים טובים לב, ייחשב זה היום לפני הקב"ה כחמש מאות שנים תמימות של עבודת ה', ובוה יבואר הפסוק (דברים יא כא) 'למען ירבו ימיכם וגו' בימי השמים

הימנע, עד השמים), אך בתנאי שילך צעד אחר צעד, כי א"א לעלות בפעם אחת עד שמי השמים. מה יעשה, יחשיב כל פעולה קטנה, וחם מלומר ממילא רחוק אנכי מן השמים ברחוק שמים מארץ, מה ארוזיח בעליית מדריגה אחת, אלא ילמד מהעליה בסולם - שעולים עליו מדריגה אחר מדריגה עד שבוא יבוא ברינה למעלה למעלה. בן נמי בעבודת ה', ילך צעד צעד ויחשיב כל פסיעה קטנה, ועי"ו יבוא אל תכלית השלימות לא.

וידע, שאי אפשר לאדם לעלות בסולם העבודה אם לא יחשיב כל פעולה קטנה, כמו שאמרו לרמו בדברי הגמרא (סוכה נב.) 'דרש רבי יהודה, לעתיד לבא מביאו הקב"ה ליצר הרע ושוחטו בפני הצדיקים ובפני הרשעים, צדיקים נדמה להם כהר גבוה, ורשעים נדמה להם כחוט השערה. והיינו שהצדיקים מחשיבים כל מעט עבודה כאילו היה הר גבוה, על בן יעברו אפילו מעט מעט, ולבסוף יגיעו לתכליתם. משא"כ הרשעים - נדמה להם כחוט השערה - שאינם מחשיבים כי אם עבודות גדולות,

וב'שפתי צדיק' (לפסח אות לו) מדקדק בשם זקנו הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע, מדוע ניגש רבי חנינא בן דוסא אל המלאכה לסתת את האבן בידעו שאין בידו לפורטה אפילו שוה פרוטה, והלא ידע ששום בשר ודם לא יטרח להעלות את האבן עבורו לירושלים חנם אין כסף, ולמה אם כן טרח והתייגע לסתת ולהכין את האבן לבית המקדש. אלא היינו טעמא, כי על ידי גודל התשוקה שיגע בעצמו בסיתות ונקיון האבן, עי"ז נפתחה לו ישועה משמים לצוות למלאכי השרת להעלות האבן וגם אותו לירושלים, כן תמיד בכל עובד השי"ת יהיה קודם מלא התלהבות ותשוקה בענייני עבודת השי"ת, אף שרחוק מהשכל שיוכל לגמור. ומוסיף עוד (אות לו) 'אמר זקני הק' ז"ל הלימוד מזה, שעל ידי התשוקה לעבודת הקודש יוכל אדם לעבוד אף מה שאין מבין בשכלו איך וכיצד יגיע לזה, כשהוא עושה את שלו בא לו סיוע משמים יותר מהבנת האדם ונגמר הפעולה טובה', ובמקום אחר כתב ה'שפתי צדיק' (פר' שמות אות יד) 'אף שעל פי דרך הטבע לא היה לו מבוא איך יעלה לירושלים, מכל מקום בגודל התלהבות התשוקה עשה מה שבאפשרות לו לעשות, והשאר מסייעין משמים, וכן לכל הרוצה באמת לעבוד השי"ת, אחר שמייגע בכל יכולתו מסייעים משמים'. ל. וכך יש ללמוד ממה שאמרו חז"ל (מנחות מג:) בטעם מצות נתינת תכלת בציצית, כי 'תכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד', ועל ידי לבישת ה'תכלת' יזכר ב'כסא הכבוד'. ולכאורה יש להקשות מדוע לא אמרו ש'תכלת דומה לכסא הכבוד', ומה הוצרכו לדמיון לים ולרקיע באמצע, אלא ללמדנו כלל גדול בדרכי העבודה, כי בל יקפוץ אדם ישר ל'כסא הכבוד' ולמדרגות שאין לו שייכות אליהם, אלא יעלה בסולם במתינות מדרגה אחר מדרגה, יתחיל מ'תכלת' וימשיך 'לים' משם יעלה ל'רקיע', כל אחד לפני עניינו ומצבו, ומבטח לו שלבסוף יגיע עד 'כסא הכבוד'... לא. והעיקר להחשיב כל פעולה קטנה בידיעה ש'קובץ על יד ירבה', ידועים דבריו של הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע (עיי' אמרי פנחס בפרשתן) על הנאמר בפרשתן (יד לה) 'במדבר הזה יתמו ושם ימותו', כי יתמו מלשון 'תם' ושלם, והנה תיבות 'יתמו' ו'ימותו' נכתבים באותם אותיות, וכל החילוק ביניהם אינו כי אם נקודה אחת קטנה שבאות תי"ו [המודגשת] ותו לא. מכאן ילמד האדם כמה יש ביד דבר אחד קטן להועיל או להפחית - להעלותו ממיתה לתמימות. כה אמר הרה"ק השרף מסטרליק זי"ע (אמרי קדוש אות ע') - מעלה עשן כל שהוא... שגם 'כל שהוא', אף מי שאין בידו אלא ל'חטוף' חמש דקות תורה יחטפנו וידע כי גם כל שהוא 'מעלה עשן' נח"ר להקב"ה.

לב. והעיקר שישמור האדם עתיו ורגעיו למלאותם בדברי תורה, ובאמת הרבה הרבה שעות ורגעים הולכים לאבדון אם אינו מתבונן כראוי למלאותם, ואדרבה במעט התבוננות והבנה ראויה - מה עיקר בחייו ומה טפל בו יזכה לקנות קנין נצח עוד ועוד שעות של עסקי תורה - אם אתה עושה כן אשריך בעולם הזה, וטוב לך לעוה"ב.

באר הפרשה - פרשת שלח

על הארץ, כי המרחק שמן הארץ עד לרקיע הוא זמן חמש מאות שנה (פסחים צד:). נמצא שכל יום המלא וגדוש בתורה ומצוות חשוב כדי הילוך מהארץ עד לשמים.

ומוסיף ה'חתם סופר' דמכיוון שאין בעולם כל כך הרבה שנים לשלם לנו, שהרי 'שית אלפי שנים' - ששת אלפים שנים, לכך יוסיף הקב"ה לנו שנים בחיי העולם הבא לאין ערוך.

איש יהודי עמד לו בערב שבת קודש בבוקרו של יום בתחנת הרכבת הגדולה שבמדינת שווייץ - בה נוסעים רכבות רבות מהכא להתם ומהתם להכא, פגש בו חברו ושאלו להיכן פניך מועדות, ענהו למקום פלוני ופלוני, ואכן, כבר עומדת כאן הרכבת שפניה מועדות למחוז חפצי, אבל הנני מחכה לרכבת הבאה אחריה שהיא נוחה פי כמה וכמה, עם שולחנות ומיטות נוחות שם תתענג בדשן נפשי, בה אוכל לסעוד לבי ולתת תנומה לעפעפי, שאלו ידידו, הרי זמנה של אותה רכבת בעוד כמה שעות, אמר לו האיש, אעפ"כ, כדאי לי להמתין, אחר כמה שעות הגיעה הרכבת המיוחלת, עלה האיש ברוב שמחה וצהלה כשהוא מותש וחלש מהשעות הארוכות שהמתין בחום השמש, ואכן, הלה נסע כשאיפת לבו, תחילה סעד לבו בסמוך לאותם שולחנות שבמשך כמה שעות 'חלם' עליהם, אחר סעודתו שקע בשינה עמוקה, עד שבהגיע הרכבת למחוז חפצה גילה האיש כי אויה, שוד ושבר, כי נסיעת הרכבת הייתה בכיוון ההפוך, ואך בקושי מצא לעצמו אכסניה לקראת שבת (כשארין לו אלא בגדי חול עמו), וכיצד בא לידי כך, בהיותו להוט, שקוע עד למעלה ראש בטרדתו אחר צרכי גופו שיהיו בשלימות הגמור, בנוח ובקל, לכן שכח לבדוק את מטרת נסיעתו ומחוז חפצו היכן הוא... והנמשל, פשוט, החיפוש אחר נוחותו וצרכי גופו מבלבלים דעתו של אדם עד שהוא שוכח את תפקידו ומטרת שליחותו לעולם הזה...

וכבר אמרו לרמז ב'מעשר בהמה' מדוע ה'עשירי קודש' ודינו בשחיטה, כי אומרים לו לשה, מדוע לא יצאת קודם ולא עברת בשער בחמישי או בשישי וכו', רק (היית 'קראצער') ונשאת בעדר ברצותך לרעות בדשא לאכול עוד ועוד עשב, על כן דינך ל...

כתב הגה"ק ה'בן איש חי' (בן איש חיל ח"ד עמו' קס"א), מעשה שהיה בשני עשירים באותה העיר שהיה ביניהם וויכוח עשירותו של מי גדולה יותר, והנפק"מ, כי כגודל עשירותו של אדם כן גדולה בעלותו על אנשי העיר והנעשה בה... מטבע הדברים חיו השניים כל ימיהם בקנאה ותחרות, עד שהוחלט ביניהם, שביום פלוני יבואו השנים ויעמדו על שפת הנהר, יזרקו לתוכו מטבעות זהב בזה אחר זה, וכל מי מהם שיעצור ראשון הרי"ז מורה שעשירותו פחותה משל רעהו - שהרי הוא חס על מטבעותיו בשעה שהשני עדיין משליך מטבעות לנהר בשאט נפש, ואכן כך עשו, השניים החלו להשליך מטבעות זו אחר זו עד שהאחד חדל כי חס על כספו שלא ירד לטמיון ולמצולות ים, לעומתו השני המשיך לזרוק בלא מספר, כשהכל משתוממים לנוכח עשירותו המופלגת. אמנם אחר הבדיקה נתגלה כי זה השני השליך מטבעות מזויפות ולכן לא חשש מאומה מזריקתם למצולות ים, כיו"ב ייאמר למי שמשליך את המתנה הגדולה ששמה 'זמן' לאשפתות ע"י ביטול הזמן בדברים בטלים ושאר שטויות, הרי זה מורה כי בעיניו הזמן הוא 'מזויף', כלומר שאינו מחשיב את הזמן ואת הקניינים שאפשר לקנות בו...

פעם נכנס בחור מחובשי ספסלי ד'בית המדרש' אל הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל ושאל את חוות דעת קדשו אודות סדרי הלימוד, יעץ לו הגרשז"א שיקבע סדר חזרה במה שלמד בזמנים הקודמים... אמר לו הבחור, אין עיתותי פנויות דיי להוסיף על שיעורי התורה, על השולחן היה מונח באותה השעה ספר של מתנת בר מצוה כשהוא מעוטף ב'נייר נאה' וסגור ב'גומי', הוריד הגרשז"א את הגומי והראהו איך שהגומי שהקיף את כל אורך ורוחב הספר הוקטן ועתה הוא כעשירית בגדלו, אמר לו הגרשז"א, ראית כל דבר קטן - עם קצת רצון אפשר להרחיבו פי כמה וכמה... כך גם אתה עם רצון הטוב תוכל 'להרחיב' את ה'מעט לעת' שלך להכניס בו עוד תורה ועבודה לזכות לך בזה ובבא.

הגאון רבי אליהו לאפייאן זצ"ל הדריך פעם בחור שנסע לישיבה - שילמד מדרכו של עולם בבואו לסדר חבילתו לקראת הנסיעה לישיבה - אם יכניס מנעליו ובגדיו ללא כל סדר הרי בתוך כמה רגעים תהא החבילה מלאה עד אפס מקום וכמעט שלא יכנס בה מאומה, מה יעשה יכניס מתחילה דבר דבור על אופניו ב'סדר', או אז יראה כי הכל נכנס ועוד יישאר מקום פנוי, כך הוא נמי זה ה'מסדר' את יומו בסדרים ראויים וכיו"ב ימצא מקום ורווח הרבה ללמוד עוד ועוד, ומי שאינו מסדר יומו כראוי יעבור כל יומו מבלי הספק מאומה ל"ע.

יוסף - על שני חלקים שבו, מנשה ואפרים. פעמים יקדים את אפרים וגם מייחסו ע"ש יוסף, כגון בריש פרשת במדבר שכתב תחילה 'לבני יוסף לבני אפרים' ורק לאחמ"כ 'לבני מנשה' מבלי לייחסו על יוסף, ופעמים להיפך. וכאן (פרשת שלח) שינתה התורה והקדימה את שבט אפרים אלא שלא ייחסו אחר יוסף, ולאחמ"כ כתב את שבט מנשה וייחסו אחר יוסף, ומעם הדבר, כי בכך חלק כבוד לשניהם, כבודו של אפרים בזה שהקדימו למנשה, וכבודו של מנשה בכך שייחסו אחר יוסף.

ואם כה חס המקום על כבודם של אפרים ומנשה שלא תחלש דעתם כלל, הרי על אחת כמה וכמה שעלינו לחלוק כבוד לבריות^ל ב'זמן הזה', כשאנו חלושי דעת, וצרכי עמך מרובים ודעתם קצרה^ל. ואף אם פגע בו מאן דהו לא ישיב לו כגמולו, כי לעולם אין אנו יכולים להשיג מדוע פרץ המבייש ועשה מה שעשה, שאין אנו יודעים אלו צרות משתרנות על צוואריו ומעיקות עליו...

יה"ר מלפני אבינו שבשמים שנוכה כולנו יחדיו להאמין בה' באמונת איתן, להתקדש בקדושה העליונה, ובקרוב יאיר אור חדש על ציון בב"א.

ביסוד זה כתב ה'חיד"א' (נחל אשכול איכה ה כא) לבאר את הכתוב (תהלים צ טו) 'שמחנו כימות עיניתנו שנות ראינו רעה', כי מידה טובה מרובה ממידת פורענות. וע"כ כשנגאל צריך שיהיו הימים ארוכים וגדולים הרבה, וכך פירש הר"ש פרימו ז"ל שמחנו כימות עיניתנו שנות שאנו מבקשים מהקב"ה שישמחנו שנה אחת כנגד כל יום שהיינו מעונים בגלות, ודבר זה נלמד ממה שראינו רעה - שראינו כי בענין הרעה בימי המרגלים - נענשנו שנה כנגד כל יום, ומידה טובה מרובה ממידת פורענות, ומכיון דרך שית אלפי שנין הוה עלמא על כן צריך שיהיו הימים ארוכים מאד.

לדידן ייאמר, כי המשכיל ימלא ימיו בתורה ומצוות, וישולם לו שכר רב בעלמא דאתא, שהרי מכל יום שמילאו הראוי נעשה שנים רבות וארוכות לחיים טובים ולשלום.

כבוד חברך - זהירות בכבוד הבריות

בפרשתן (יג-יא), 'למטה אפרים וכו', למטה יוסף למטה מנשה', כתב הרמב"ן (במדבר א לב) כי מצינו בתורה כמה וכמה אופנים למנות ולייחס את שבטו של

לג. מענין לענין, בפרשתן (יג ב), 'ומה הארץ השמנה היא אם רזה היש בה עץ אם אין והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ'. כתב ה'חתם סופר' זי"ע (ד"ה היש בה) כוונת הכתוב באמרו עץ לצדיק המגין על דורו כעץ' - והוא בעל גמילות חסדים, שהעולם נהנים מפירותיו כאותו 'עץ פרי עושה פרי' ומהנה בפירותיו את בני העולם, ונקרא עץ כי הוא מגין על דורו כעץ. ואמר היש בה עץ התבוננו לראות, אם תמצאו שם בעל חסד, אל תקחו מפרי הארץ, כי אין בזה שום הוכחה שהארץ מבורכת, כי אולי בזכות הצדיק נתברכו הפירות ולא מצד עצמותה. אך אם אין - אז והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ, כי אז יש ראייה מטיבן של פירות על ברכתיה של ארץ ישראל. ולמדנו על מעלת גומלי חסדים אשר כל העולם ניזון בזכותם ומחמתם.

לד. והמפורסמות אינם צריכות ראייה עד כמה מתמלא 'בשר ודם' בכח ומח, בשמחת חיים כשמאן דהו משמיע באזניו דברי חיזוק אפילו בשיעור 'כל שהוא', וק"ו כשהוא במידה טובה מרובה.

ומשנות קדם יסופר, כעשרים שנה אחר שהוציא הגה"ק בעל ה'לשם' זי"ע את חיבורו העמוק בחכמת הקבלה, הגיעה השמועה לאזניו שבשעתו כאשר הגיע הספר לעיר בגדד, יצא הגה"ק בעל ה'בן איש חי' בריקוד ומחול לכבוד הספר, ולא נחה דעתו עד שהעמיד חופה כדרך שעושים בהכנסת ספר תורה.

כשמוע ה'לשם' את כל זאת פרץ בבכי, ולפליאת המספר הראה לו ה'לשם' כי בחדרו יש עוד כתבים רבים בחכמת הקבלה אשר לא ראו אור, ואמר, אם הייתי יודע שכה משבחים את ספרי בעולם הייתי מוציא לאור עוד ספרים רבים... נמצינו למדים עד כמה משפיע חיזוק אפילו על רמים וענקים כאותו צדיק, ק"ו לאנשים פשוטים, וק"ו בדורנו אנו.

וכבר המליצו בדברי רש"י (ריש פרשת בהעלותך) 'להגיד שבחו של אהרן' - אמור לחברייך דברי 'שבח' וריצוי, אף כ'שלא שינה' - שאינך רואה עליו 'שינוי' צורה, ואל תמתין שישבר בקרבו לגמרי עד שכבר יכירו זאת עליו.

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: **ביד הלשון**

פרשת שלח

בס"ד | גיליון מס' 384

מה גילה האב לבנו באמצעות עינו במכתב מרטיט?

יוציאו דיבת הארץ (י"ג, ל"ב)

להתרחק ממנו. ה'חפץ חיים' הכין עבורנו את כל פרטי ההלכות, וכל הנדרש מאיתנו הוא להיצמד להנחיות המפורטות, לעשות שימוש בפה רק לפי ההוראות!

איש לא היה מעלה על הדעת להפעיל מיקסר שלא על פי הוראות היצרן, או ללחוץ על דוושת הרכב בניגוד להנחיות היבואן. פשוט - כי הוא מבין שאלו מכונות עוצמתיות, שאם לא מפעילים אותן נכון - במקום עיסה טובה יתקבל בצק לא ברור, ובמקום רכב שמגיע ליעדו תתרחש תאונה קטלנית חלילה. כך הדבר, והרבה יותר ביחס לפה שלנו:

אחים יקרים, הבה נפעיל אותו רק לפי הוראות היצרן. נברח ונימלט מכל דיבור של לשון הרע או רכילות, ניבול פה או פגיעה באדם, ונמנף את פינו לכלי רב עוצמה של קרבת אלוקים, של שפע רוחני, של חיבור לבורא. וכאשר הפה שלנו יהיה זך וטהור - אין ספק שכל התפילות הבוקעות ממנו יתקבלו ברחמים וברצון, וזוכה לישועות נכספות ולגאולה השלימה בקרוב בימינו אמן!

אחד הדברים הפלאיים שהעם היהודי חווה מאז ערש הולדתו, הוא המסכת הארוכה של הרדיפות והצרות שהן מנת חלקנו, סאת הייסורים ואורך הגלויות שכולנו סובלים מהם. אמת ויציב כי אנו בני העם הנבחר, שלמרות כל הרדיפות והצרות מתמודד ושוורד, אבל דבר פלא הוא כמה אנו נרדפים ועד היכן מגיעה סאת הצרות העוברת על כולנו. כמעט 2,000 שנה אנו נתונים בגלות, שהיא רק אחת מתוך ארבע הגלויות שעברנו. מסכת התלאות שלנו היא בלתי נגמרת!

זה נכון ברמת הכלל - בעם ישראל כולו, וזה נכון לא פחות ברמת הפרט - כאשר כולנו יודעים שלמרבית הצער אין יום שאין קללתו קשה מקודמו. יהודים מתמודדים עם צרות קשות, בעיות עם הילדים, קשיים חינוכיים, מחלות קשות ועד דוחק בפרנסה. כולם שואלים את עצמם מה המפתח שיכול לגאול אותנו, בשל מי ובשל מה הצרות הללו באות עלינו, ומהי הסיבה לכך שאנו כה נרדפים וסובלים כל העת?!

בדברי ראשונים כמלאכים על פרשת השבוע הנוכחית, נחשפת תשובה מטלטלת:

כל אדם שנולד מקבל עם לידתו מתנה יקרת ערך, ושמה - הפה. לפה יש כח עצום ואדיר, לבנות או להרוס, לכונן או להשחית, להועיל או להזיק, הפה הוא אמצעי הקשר המרכזי שלנו עם בורא עולם, הוא חלק בלתי נפרד מהחיבור האיתן עמו. באמצעות הפה אנו לומדים תורה, מתפללים לה, מרבים דיבורים טובים. לפה יש תפקיד מכריע בהידוק היחסים בינינו לבין הקדוש ברוך הוא, עד שקשה לתאר איך נוכל לקיימו בלי הפה.

ובאותו פה ממש יש כוחות מזיקים וארסיים, נוראיים להחריד. כאשר יהודי אינו שומר את פיו ולשונו כראוי, כאשר הוא אינו משתמש בפה למטרות טובות בלבד - כופר הוא בטובה העצומה שה' נתן לו בהעניקו לו את כח הדיבור והפה, בכך לוקח הוא כלי רב עוצמה של חיבור לה', והופך אותו לשאלטר שמנתק את החיבור של עם רצון ה', רחמנא ליצלן.

כי לפה שלנו יש עוצמות רוחניות כבירות, כוחות בלתי נתפסים. אפשר להשתמש בהם כדי להתקרב לבורא עולם ולהתרפק עליו, להתחבר אליו ולדבר אתו, ואפשר חלילה וחס לקחת את הכח העצום הזה ולהרוס באמצעותו את כל השפע הרוחני המורעף עלינו!

מכאן ואילך - זה תלוי רק בנו, 'מוות וחיים ביד הלשון' - בכל המובנים, הן ברוחניות והן בגשמיות, הן בחיי עולם והן בחיי שעה, הן ביחס לפרט והן ביחס לכלל. כח הפה והלשון והדיבורים היוצאים מהם - משפיעים באופן מכריע על השפע העולמי, על הגלות, על הצרות, וגם על קירוב הגאולה - בקרוב ממש, במהרה בימינו אמן!

ה'חפץ חיים' זצ"ל מצטט מדברי חז"ל, שבימי גלות מצרים, כשמשא רבינו התערב בקטטה שבין יהודי לרעהו, אמר האיש שהיכה 'אכן נודע הדבר', וביארו חז"ל שנודעה סיבת הגלות - בשל העובדה שיהודים מדברים סרה זה בזה. גם בפרשת השבוע שלנו, נגזרו על עם ישראל 38 שנות גלות במדבר, רק כי דיברו סרה בארץ ישראל, רק כי הוציאו את דיבתה רעה - כפי שמפרשים הרמב"ן ועוד.

אחים יקרים, אם אנו רוצים לעצור את הצרות, לצאת מכל הגלויות ולקרב את הגאולה השלימה, בפינו הדבר. הבה נחדד את ההבנה שהפה הוא מתנה אלוקית יקרת ערך, שצריך להשתמש בה רק לפי ההוראות, שבעזרתה יש להתקרב לבורא עולם ולא חלילה

מכתב מרטיט שמשנה חיים!

דמות מופת של יהודי תלמיד חכם ומזוכך בייסורים היה הגאון רבי יעקב רבינוביץ' זצ"ל. עשרים שנות חייו האחרונות עברו עליו מתוך חולי ושיתוק נוראיים, עד שאיבד אפילו את כח הדיבור. התנועות היחידות שיכול היה לעשות בכוחות עצמו, היו להזיז את העיניים אילך ואילך, ובאמצעותן תקשר עם הסביבה.

בזכות גודל עמלו בתורה, הצליחו להשיג עבורו מכשיר מיוחד, מסך מחשב עליו מוצגות אותיות, כאשר הוא יכול להניע את עיניו לעבר אות - וזו נכתבת על גבי המסך, כך עוד אות ועוד אות. למותר לציין כי מדובר במאמץ עילאי, אולם חביבות התורה ורצונו הבער לכתוב את חידושי תורתו ולתקשר עם סביבתו - נתנו לו את הכח להתמודד.

כשבנו הגיע לגיל 20 שנה, ביקש רבי יעקב לברך אותו. במכתב נרגש ומרטיט שהובא במלואו ב'קובץ גליונות', כתב האב המזוכך בייסורים באמצעות עיניו, כדברים האלה:

'דע את חובותיך, לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורת ה' באהבה ובהידור... כי הם חיינו ואורך ימינו, ובתורת ה' נהגה יומם ולילה... תהיה בעזרת ה' לגאון גדול בתורה, ותזכה לומר שיעורים מצוינים, ותאיר את העולם...' - עד כאן ציטוטים חלקיים מחלקו הראשון של המכתב, בו מובאות עוד הדרכות שונות בדבר מצוות התורה וברכות לרוב.

אולם, חלקו השני של המכתב מוקדש לנושא אחד ויחיד בלבד, הוא ואין בלתו. שוב - נחוץ להזכיר טרם קריאת הפרק הבא, שמדובר באדם מיוסר השוכב במיטתו ללא נייע, וכתיבת כל אות דורשת ממנו מאמצים אדירים. ובכל זאת הוא מקדיש מסירות נפש של ממש כדי לכתוב לבנו את הדברים הבאים:

'כמו כן תיזהר מאד מלשון הרע! - שהרי פסק הרמב"ם בהלכות תשובה שבעלי לשון הרע מאבדים את חלקם לעולם הבא, כלומר שמאבד הכל חס וחלילה בשביל שטות שאין בה תועלת! - מחריד! - לאבד את כל העולם הבא בשביל להיות בעל לשון הרע, וכאן הוא מוסיף עדות אישית מרטיטה ממש:

הזדמנות שאסור להחמיץ!

כפי שכבר פורסם, הכרך החדש - כרך ד' בסידרת 'פניני פרשת השבוע' נמצא בחנויות. כקודמיו, גם כרך זה מלא וגדוש מזן אל זן בגליונות 'פניני פרשת השבוע', ערוכים וסדורים לפי סדר פרשיות התורה והמועדים, מעוטרים במפתחות מסודרים ונוחים.

הכרכים הקודמים הפכו לרבי מכר. הספר אוצר בתוכו את הגליונות בעיצוב מרהיב עיניים, ומעניק תוכן עשיר ומרתק המוגש באופן משוכנע לב, בהתאמה לכל פרשה ומועד, לכל ערך ונושא. זה הזמן להביא ברכה אל בתיכם ולהאיר את השבתות ומועדי השנה שלכם, באורו של 'פניני פרשת השבוע'!

ניתן לרכוש את הספר בכל חנויות הספרים, אולם חשוב לשים לב למבצע מיוחד המתקיים רק עכשיו - ימי 'שבוע הספר' ברשת 'פה נוף': כל ארבעת הכרכים יימכרו במחיר מבצע מיוחד בסך 150 ש"ח, בתקופה זו בלבד!

זו הזדמנות שאסור להחמיץ, לרכוש את ארבעת הכרכים במחיר מבצע ייחודי! נצל הזדמנות זו והאירו את בתיכם באוצר הנפלא: 'פניני פרשת השבוע'!

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטובל לעילוי נשמת

הרה"ח רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד וזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקה"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת זקני

הגה"צ רבי שמואל צבי זצ"ל בן הר"ר בנימין זצ"ל
קובלסקי

נלב"ע כ"ג בסיון תשנ"ג

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (אריאל)
ת.נ.צ.ב.ה.

'אני ב"ה לא דיברתי לשון הרע כל ימי חיי, ונזהרתי מזה כמו מאש! התרחקתי כבר מילדותי מחברים תוססים שהם עלולים לדבר לשון הרע, ולא ישתבש על ספסל בבית המדרש ובבית הכנסת, עד שעיינתי היטב שאין בהם חשש לשון הרע, וכן עיינתי במשוחות, באוטובוסים ובכל מקום, שלא אשב בחשש לשון הרע. לא נסעתי בטרמפ משמחות, וכמעט לא דיברתי בטלפון... הכל מחשש לשון הרע!'

מדהים! איזו מסירות נטל אדם על עצמו כדי להיזהר מלשון הרע, כמה התאמץ והקריב מסדר התנהגות רגיל ושיגרתו כדי לזכות לשמור את פיו ולשוננו כראוי! ואחר כך מוסיף הרב רבינוביץ' וכותב לבנו במה זכה בזכות זאת, הסכיתו ושמועו:

'וכל מה שזכיתי אני תולה בזכות זה, שספריי התקבלו בעולם התורה באופן פלאי, וזכיתי לכתוב בעזרת ה' למעלה מעשרים וחמישה כרכים, מעל עשרים וששה אלף עמודי חידושים, כל זה ועוד - בזכות שלא דיברתי לשון הרע!'

עד כאן לשון המכתב, המדבר בעד עצמו. יהודי שהזדכך בייסורים קשים ומרים, וזכה לחבר 25 כרכי חידושי תורה מופלאים מתוך מסירות נפש לשקידה על התורה, מעורר את לב בנו לשים עין ולב על דבר אחד: על הפה. לשמור פה ולשון, להיות מוכן להקריב הכל כדי לשמור עליהם בטוהרתם ובשיא יפעתם, כי זה כל האדם!

אחים יקרים, הבה ניקח לקח מהמכתב המפעים הזה, הבה נשגן את תוכנו שוב ושוב. דיבור לשון הרע הוא סם המוות ממש, אפשר בדיבורים לא ראויים להפסיד את העולם הבא כולו! מנגד, שמירה על הפה והלשון היא המתכונן והדרך לחיים רוחניים נעליים, לחיבור איתן והדוק עם אבא שבשמים, לשפע רוחני וגשמי המורעף ממעל באהבה.

כל מה שכדאי כל כך לעשות - הוא לחשוב לפני שמדברים, ללמוד את ההלכות ולדעת מה מותר לומר ומה אסור, אם וכיצד יש לדבר ומתי יש לשתוק וגם לסתום את האזניים. ככל ששמור על פינו ולשוננו כראוי - כך נזכה לשפע רוחני נשגב ולאוצרות הוד מבורא עולם!

השיבה לתורה בזכות השתיקה!

הסיפור הבא מתחיל הכי טוב שאפשר, באברך בן תורה שזכה להילקח כחתן יכהן פאר בביתו של נגיד בעל בעמיו, אשר תמך בו והעניק לו את היכולת לשקוד על התורה באהבה. האברך המתמיד זכה לשבת באוהלה של תורה ללא דאגות פרנסה, עלה ונתעלה במעלות התורה. תוכניות רבות היו לו להשלים את חוק לימודיו בש"ס ובשולחן ערוך, ובמשך שמונה שנים מימש אותן צעד אחר צעד, כשנתרו לו עוד לא מעט שנים להשלים את התוכניות כולן...

אלא שאז התנפץ החלום בסערה של ממש, והאברך חש שהעולם חרב עליו: לילה אחד, גשום וסוער, נקרא לשיחה אל חותנו. הוא הבין כי דברים בגו, אולם לא שיער מה עומד לקרות. כשנכנס אל השיחה הבחין כי חמיו מכחך בגרונו באי נעימות, מסמיק ומחוויר בלי הרף, ולבסוף 'יורה' את הפצצה:

'נסקיי נקלעו לקשיים, למעשה אני מרושש מכל נכסיי. ידעתי כי חפץ אתה לשבת על התורה, וכי יש לך תוכניות מרחיקות לכת להגיע לבקיאות מדהימה בכל מכמני התורה. עד עתה יכולתי לסייע לך, אולם עכשיו - אני בעצמי זקוק לעזרה כלכלית...'

האברך יצא מחמיו, לא לפני שהודה לו כמובן על עזרתו רבות בשנים, ובירך ואיחל לו כי בקרוב ישוב למעמדו. אולם כששב הביתה בברכיים כושלות - הבין כי מה שהיה כבר לא יהיה. בביתו משפחה שכבר לא קטנה, הכל זקוקים לפרנסה. הוא אינו יכול להמשיך לשקוד על דלתות התורה, הוא מחוייב לפרנסת משפחתו!

כששמו הטוב הולך לפניו, ומתוך אי נעימות ובושה, הציע עצמו לשמש כמלמד בתלמוד תורה סמוך. עד מהרה הניח אחד ממנהלי המוסד את ידו על האברך המיוחד, וגייס אותו למשרת קבע של מלמד בכיתה גבוהה. אף שהמלמד החדש לא הורגל בעבודה וכשהוא חף מנסיון קודם - החל במלאכת הקודש, החליט להצליח במלאכתו ולהתמסר אליה מאוד. הוא חש זכות שה' זימן לו אפשרות להמשיך לעסוק בתורה - אם כי באופן אחר.

גם עכשיו - כמלמד, שמו הטוב הוסיף ללכת לפניו, והכל דיברו עליו בהערכה גלויה. ידעו שהוא מכין את השיעורים היטב, שהוא מטפל בבעיות משמעות בימי מקרבת, שהוא נוהג בכפפות של משי בתלמידיו ובד בבד הוא כמלאך של רחמים העומד עליהם. אולם כל מסירותו והצלחתו - לא עמדו לו ביום פקודה - - -

היה זה כעבור שבע שנים, כשהוא כבר מלמד ששמו נישא בהערכה. באחד הימים נאלץ להיעדר מעבודתו, ובאותו יום - לימד במקומו ממלא מקום. כמה ימים אחר כך, נקרא לחדר המנהל - לראשונה בחייו - לשיחת נזיפה חריגה...

המנהל הסביר כי אחד מהורי תלמידיו התקשר, ודרש להשעותו מתפקידו מיידית - בשל התנהגותו כלפי בנו. המנהל התנצל כי הוא ביקש לעבור על העניין בהתנצלות, אלא שהאב הוא אחד מהתורמים הגדולים של המוסד, ו'עשיר יענה עזות'. הוא דורש בתוקף לפטר את המלמד שנהג שלא כשורה, ואינו מוכן להתפשר עכל כך בשום פנים ואופן!

'קשה לי לוותר על מלמד מסור ומוכשר כמותך - התנצל המנהל בשפל קול, 'אולם תרומות נכבדות למוסדותינו ניצבות מנגד. ניסינו להרגיע את האב הנזעם ואנו סבורים שהוא לא נוהג נכון, אך אין לנו ברירה. לפיכך, הבה ננסה לסגור את פיטוריו באופן מכובד, נעניק לך פיצויים נדיבים וניפרד כידידים עד כמה שאפשר. בטוחני ששמך הטוב יסייע לך להתקבל במוסד אחר ושם תעשה חיל!'

המלמד יצא מהחדר בתחושה כי עולמו חרב עליו, זו הפעם השנייה בחייו. הוא היה אחוז הלהם ונבוך עד אימה, וניסה לשחזר באיזו תקרית מדובר, ומתי נהג באופן לא ראוי כלפי אחד מתלמידיו - בנו של העשיר הדורש את רעתו. כשביירר את העניין גילה כי התקרית התרחשה ביום בו נעדר מעבודתו, כלומר - ההתנהגות הקלוקלת היא כלל לא שלו!

ברגע הראשון חש הקלה של ממש. ראשית - כי לא פגע בילד, ושנית - כי נמצאה הדרך להשיב את חייו למסלולם התקין. כל מה שנדרש ממנו הוא לבקש מהמנהל לשאול את התלמיד מי הוא המלמד שפגע בו, ואז יבין המנהל כי מדובר בטעות עצובה. ממלא המקום הוא שפגע, כלל לא הוא!

מיד לאחר מכן, התחוללה מלחמה בלב. הרי אין ספק שהוא צודק, הוא כלל לא חטא או פשע ולמה שישלם את המחיר. מצד שני, הרי העמדת האמת על תילה דורשת ממנו לכל הפחות לומר שזה לא הוא, ואולי זה מותר - אבל בהכרח הדבר יגרום לדבר סרה ביהודי אחר!

נקל לשער כי ההתחבטות לא היתה קלה, כל הלילה התהפך המלמד על משכבו. אולם בבוקרו של יום, האיר השחר ועמו האיר הבזק בלב: לא, הוא לא יוביל לדיבור רע על יהודי אחר, יהא המחיר אשר יהא. הוא לא יעמיד את המנהל על טעותו, הוא לא יאפשר שבטעו ידברו לשון הרע על רעהו, ויהי מה!

הוא נוסע לתלמוד התורה כמדי יום, הפעם - כדי לקחת את חפציו האישיים. הוא עובר בחדר המנהל ונפרד ממנו לשלום, כשהמנהל שב ומתנצל שהיחסים ביניהם נקטעים באיבם, ומבטיח להמליץ עליו בעתיד. כשבלו נקרע בין דאגת הפרנסה לבין המבוכה העצומה הוא שם פעמיו לביתו ומבקש לנוח מעט, אלא שצמצול טלפון טורדני אינו מניח לו. המצלצל האלמוני מחייג אליו שוב ושוב, וכשהוא מבין שלא יוכל לנוח עד שיענה לשיחה, הוא עונה בחוסר חשק.

קול בעל מבטא אמריקאי כבד נשמע מעבר לקו. המתקשר הציג את עצמו כעסקן אמריקאי, וסיפר שהוא ידיד משכבר הימים של חמיו. הוא מתקשר בשל העובדה כי יהודי עשיר אמריקאי הפריש מכספו סכום של מיליון דולר! - והוא רוצה 'לרכוש' בכסף זה אברך שילמד תורה לזכותו בעיסקת 'יששכר וזבולון', כשהוא מבטיח לתמוך בו בסכום עתק: \$8,000 מדי חודש, במשך יותר מעשור, כי הקופה ובה מיליון הדולר מוכנה ומזומנת!

'ביום טובים היו ששים על עיסקה שכזו', סיפר העסקן, 'אך אני נזכרתי דווקא בחמין, והתקשרתי לשאול אותו אם יש לו מועמד מתאים. כמסית לפי תומו הוא סיפר לי שחתנו הוא אברך יקר שישב באוהלה של תורה שנים רבות על חשבוננו, אולם משלא הצליח להחזיק אותו בכספו - נאלץ החתן להפוך למלמד, וקשה להאמין שיסכים לעזוב את משרתו...'

האברך נשם נשימה עמוקה, מתקשה להאמין למה שאוזניו שומעות. 'בכל זאת', המשיך העסקן, 'ביקשתי מחמין את הטלפון שלך, ואני פונה אליך. האם תרצה לחזור לשבת וללמוד כשפרנסתך מובטחת? - - -

המלמד חשב שהוא הוזה. הוא התקשה לענות, המילים נעתקו מפיו. לא יאומן כי יסופר איזה נס, הקדוש ברוך הוא משיב אותו להיכלה של תורה על חשבון אדם זה, באופן קבוע ומבוסס לעשור קדימה, בצורה כה פלאית! כשהתאושש, תירץ שממילא יצא לחופשה קצרה מעבודתו כמלמד וחמיו אפילו לא יודע על כך... והוא יושב לחזור ללימוד תורה של קבע, כשאיפתו משכבר הימים!

עוד באותו יום נסגרה העיסקה כדת וכדין, נאמנו של העשיר האמריקאי קיבל את מספר חשבון הבנק של האברך הגיבור שנצד את לשונו בגבורה עילאית. הוא שב לאוהלה של תורה בשמחה ובחשק, כשפרנסתו מובטחת מדי חודש בחודשו בסכום כפול ומשולש ממה שהרוויח עד אז!

הסיפור המופלא שהובא בגיליון 'מרבנים שלום' מפי הרה"ג רבי פנחס זרביב שליט"א, מחדד וקורא: אחים יקרים, מלשמור פה ולשון לא מפסידים, אף פעם! לפעמים נראה שזה בדיוק הזמן להתסיס נגד פלוני או לדבר נגד אלמוני, להעמיד אמת על תילה ולדייק ברכילות המסופרת בשווקים וברחובות, אולם הלא דיבור סרה ביהודים הוא סם המוות מסוכן, ומנגד - מידה טובה מרובה שבעתיים, שמירת הפה והלשון משפיעה טוב וחסד!

אחים יקרים, הבה לא נוותר על הזכות הכבירה שהיא גם חובה גמורה לשמור על הפה והלשון, לברוח מכל שמיעת או דיבור לשון הרע חלילה. הבה נלמד את ההלכות, הבה נשתמש בפה רק למטרות לשמן הוא נועד - להדק את הקשר עם ה'. וככל שפינו ולשוננו ידברו טוב על יהודים - כך נזכה להשפיע טוב וחסד עלינו ועל כל בית ישראל!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת שלח תשפ"ב

כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריאה.

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

ויקרא משה להושע בן נון יהושע (יג, טז)

ויקרא משה להושע בן נון יהושע, ובתרגום יונתן "כד חמא משה ענוותנותי דיהושע בן נון קרא שמי" יהושע", ותמוה למה קראו כך דייקא בגלל ענוותנותו?

לכאורה היה לו למשה להתפלל על יהושע - בנוסף מה שהתפלל עליו שיושע מעצת המרגלים - גם על אריכות ימים, שהרי עד שיכנסו לארץ כבר יעברו שנים רבות וישנו החשש שיהושע וכלב לא יאריכו ימים כל כך.

אבל באמת, איתא בגמ' פ"ק דחגיגה עה"פ "יש נספה בלא משפט", שאותן השנים של המתים קודם זמנם ניתנים לת"ח שמעבירים על מידותיהם. וזה מה שראה משה, "כיוון דחמי משה ענוותנותי דיהושע שהוא מעביר על מדותיו אמר יי-ה יושיעך מעצת מרגלים" דהיינו שדי לו בברכה זו שינצל מעצתם הרע ואינו זקוק לברכה נוספת על אריכות ימים, שכן מעביר על מדותיו הוא.

וזה גם מה שכתוב (יד, לח) "ויהושע בן נון וכלב בן יפונה חיו מן האנשים" פ"י משנותיהם שנתקצרו - חיו הם, שנתוספו אלו השנים על שנות יהושע וכלב וחיו.

בספה"ק "אוהב ישראל" (ליקוטים חדשים - פרשת ברכה) ביאר את דברי התרגום יונתן הנ"ל בדרך זו:

איתא במדרש שלעת תחיית המתים יקראו אותם על שמם, ע"פ אלפא ביתא. אברהם בנימין. ועוד איתא שמי שיש בו מדת ענוה יעמוד תחלה בתחיית המתים. ועפ"ז יבואר התרגום יונתן (במדבר יג, טז), כד חמא משה ענוותנותיה קרא להושע בן נון יהושע, פ"י כי כשרצה לקרוא יהושע. אמר פן יתערם יהושע על דבר זה כי יאמר שגרמתי לו בזה שיתאחר לעמוד בתחיית המתים כי מתחלה היה בה"א ועתה ביו"ד. אמנם כשראה בו מדת עניות נמצא הוא יעמוד בתחלה לתחייה ואז קרא אותו יהושע, והבין: (אוהב ישראל)

ב"תורת משה" למרנא החתם סופר כתב:

ויש לפרש עוד יהושע נקרא בן נון, בן בחירק ומצינו לזה ב' טעמים אחד ללמד שהי' מתבונן בשער נון אע"ג דשער נון לא ניתן אפי' למשה מ"מ מקצת בינה הי' לו בו ממש למשה ובין לשון התבוננות וטעם שני דיי"ד של יהושע היא יו"ד של שרי ושם היתה בלי נקודה ועכשיו תהי' בנקודת שוא וגם הנקודות אע"ג שהם מתורה שבע"פ מ"מ אין להוסיף עליהם והם במספר לכך נוטל מהסגול של בן ב' נקודות וממילא לא נשאר רק חירק ולכן נקוד בן בחירק תחת סגול ופירושו בן היינו בנו של נון ולפ"ז ע"י משה שקרא לו יהושע עם יו"ד והוצרך ליטול שוא דהיינו ב' נקודות הוכרח לקרוא לבן בחירק ואינו מוכרח לפרש דידע להבין בשער נון ויש לו ע"י הוספת היו"ד גריעותא דאינו ניכר מעלה שלו שמתבונן בשער נון הי' אפשר לומר דלא ניחא לי' ליהושע בזה לכך אמר התרגום יונתן כד חמי ענוותנותו הוסיף לו: (תורת משה)

והימים ימי בכורי ענבים: (יג, כ)

במדבר, פליאה כתוב: מפני מה לא הצליחו מרגלים מפני שהימים ימי בכורי ענבים, ולכן כתיב ותצפנהו שלשה ירחים, ולכן כתיב ענבם חסר י' עכ"ל. והנראה דאיתא שהס"מ (השטן) יש לו שליטה בג' חדשים שהם טבת תמוז אב, והנה אמרו רז"ל ששילוח מרגלים הי' בכ"ט בסיון וכתוב וישובו מתור הארץ מקץ ארבעים יום ובערב תשעה באב חזרו, והוקבע בכיה לדורות הרי משך הליכתם לרגל היה בתמוז עד תשעה באב שעיקר שליטת סמא"ל בהם. ולכן איתא ברש"י ז"ל כולם אנשים לשון חשובים ואותו שעה כשרים היו, ר"ל דוקא באותה שעה דהיינו כ"ט בסיון שעדיין לא היה שליטה לס"מ ע"כ היו כשרים ומן הזמן ההוא והלאה שלט בהם.

והנה האותיות שקודם "ענבם" הוא אותיות הס"מ (ע-ס, נ-מ, ב-א, מ-ל) ור"ל שסמא"ל שולט בהם וזה שאמר הכתוב "והימים ימי בכורי ענבם" ר"ל אותיות הבכורים וראשונים לע"נ'ב"ם דהיינו אותיות ס'מ'א'ל, שאז באלו הימים יש לו שליטה כנ"ל, ולכן כתיב "ענבם" חסר יו"ד, כדי לרמוז זה וזה רומז גם כן ותצפנהו שלשה ירחים כי בג' ירחים הנ"ל יש לו שליטה.

(לקוטי שושנים להגה"ק ר"ש מאוסטרופולי)

ושם ראינו את הנפילים בני ענק מן הנפילים ונהי בעינינו כחגבים (יג, לג)

יש להבין את כפל הלשון "את הנפילים בני ענק מן הנפילים". עוד יש להבין למה בפעם הראשונה כתוב נפילים מלא, ובפעם השנייה הנפלים חסר. גם, למה

אמר "בני ענק" וביהושע כתיב "ויכרת יהושע את הענקים" ולא כתוב "בני" הענקים.

ויובן בהקדם דברי המדרש שמובא בהדר זקנים מבעה"ת ר"פ שלח, ונמצא במדרש פתרון תורה פ' שלח: פעם אחת נכנסה בתו של ענק בפרדס ואכלה רמון, והשליכה קליפתו, והיו המרגלים טמונים בקליפה שסבורים המרגלים שהקליפה היתה מערה ונכנסו בתוכה י"ב מרגלים. לאחר אותה שעה נזכרה הבת שאכלה רמון, ופחדה שמא יראה אביה את הקליפה ויודע לו שאכלה רמון מהדרס, נטלה את הקליפה והשליכה אותו אל מחוץ לפרדס (תוך כדי שהמרגלים היו בפנים) ולא הרגישה שהקליפה כבידה יותר מחמת האנשים. אמרו המרגלים זה לזה ראו כמה גבורה יש בנשים וק"ו באנשים. ולכן הוציאו דיבה"ע"כ דברי המדרש.

וי"ל דזה כוונת הפסוק "מן הנפלים" היינו ממה ש'נפלנו' מתוך הקליפה, משם ראינו את בתו של הענק, והפסוק אומר כך: ושם ראינו את הנפילים בני ענק, דהיינו שראינו את הבת של הענק, והיכן ראינוה? "מן הנפלים" מהנפילה של הקליפה. ונפלים בתרא ל' נפלו הוא, ולכן נכתב חסר, ולכן כתיב ג"כ "בני ענק" שלא ראו את הענק עצמו, רק בת קטנה שלו, וכמ"ש בפ"ק דחולין "בני יונה" קטנים ולא גדולים. (טעמא דקרא)

ונהי בעינינו כחגבים (יג, לג)

פרש"י שמענו אומרים נמלים יש בכרמים. ופירש רש"י תמיה ומאי בעי הכא נמלים הא בקרא חגבים כתיב. ונראה, דאיתא בילקוט דתלמי אמר להם למה אתה רוצים לכבוש את ארץ ישראל הלא כל הארץ של הקדוש ברוך הוא והוא נתן לנו ואם כן יהיה גזל בידכם. והנה חכמינו ז"ל אמרו (עירובין ק ע"ב) על פסוק לך אל נמלה כו', דאיסור גזל יכולים ללמוד מנמלה שאינה לוקחת מאחר. וזהו שפירש רש"י ז"ל שמענו אומרים שאלו אנשים אשר בכרמים רחוקים מגזל כנמלים ועל ידי כן לא יקחו ארץ ישראל כמו שכתב הילקוט שכן אמר להם תלמי. אמנם באמת אינו כן כמו שפירש רש"י בפרשת בראשית, ברצונו ניתן להם וברצונו ניתן לישראל ואינו חשוב גזל: (קדושת לוי)

במספר הימים אשר תרתם את הארץ ארבעים יום יום לשנה יום לשנה תשאו את עונותיכם ארבעים שנה (יד, לד)

בשם רבי יצחק חריף מובא כך: המרגלים היו בארץ ישראל ארבעים יום - שהם 960 שעות. כנגד ארבעים הימים שהיו בארץ, נעשו להיות במדבר ארבעים שנה "במספר הימים אשר תרתם את הארץ יום לשנה יום לשנה תשאו את עונותיכם ארבעים שנה", (במדבר יד, לד) ארבעים שנה הן 480 חודשים. נמצא שכל חודש במדבר היה כנגד ב' שעות שהיו המרגלים בארץ ישראל. על כל שעה שהיו בארץ ישראל נעשו להיות חצי חודש במדבר.

מתוך ארבעים השנים שהיו ישראל במדבר לא כולן ממש היו כנגד חטא המרגלים "אחד עשר יום מחורב דרך הר שעיר עד קדש ברנע" (דברים א, ב) אחד עשר יום היה מהלך הדרך מחורב לארץ ישראל ודרך זו הרי היה עליהם לעבור בכל מקרה. אם כן יש להחסיר מארבעים השנים אחד עשר יום. זאת ועוד, עם ישראל יצאו ממצרים בט"ו בניסן ונכנסו לארץ ישראל כעבור ארבעים שנה ב' בניסן, אם כן נחסרו עוד ארבעה ימים ממנין ארבעים השנים התמימות נמצא אפוא שמתוך ארבעים השנים, יש להחסיר חמישה עשר יום שלא באו כנגד חטא המרגלים. וכאמור, חמישה עשר יום במדבר - מחצית החודש - היו כנגד שעה אחת שהיו המרגלים בארץ ישראל.

וזהו שאומר רש"י: "ואותה שעה כשרים היו" - שהשעה האחת שבה היו כשרים, מתוך סך 960 השעות שהיו בארץ ישראל - שעה זו יורדת להם ממסכת ארבעים השנים במדבר, ולכן היו ישראל במדבר ארבעים שנה חסר חמישה עשר יום.

ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת: והיה לכם לציצת וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות ה' (טו, לח לט)

בגמרא סוטה (יז, א) "דתניא היה ר"מ אומר מה נשתנה תכלת מכל מיני צבעונין מפני שהתכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד וכו"ו.

מביא בספר "עלי ורדים": שאל פעם איזה "חכם" את מרן הרב מבריסק זצ"ל על דברי הגמ' האומרת שכשאדם רואה את הציצית הוא נזכר ברבש"ע, שאינו מבין את השייכות ואינו רואה דמיון בין הדברים. ענה לו הרב מבריסק זצ"ל: "חז"ל אומרים (ע"ז כ, ב) שאסור להסתכל בבגדי צבעונין של אשה שלא

יבוא לידי הרהורי עבירה. האם את זאת אתה כן מבין? – "כן" ענה ה"חכם". –
"ובכן הראש שלך תקין, הבעיה היא לא בחוסר הבנה, אלא היכן הראש מונח...
אם היית שקוע בירא"ש היית מבין גם את הקישור בין תכלת לכסא הכבוד".
(עלי ורדים)

איתא ברש"י דלכן נסמכה פרשת ציצית לשבת משום ששניהם שקולים
כנגד כל המצות. ונראה למצוא עוד צד השוה בשניהם, כי במשנה (שבת פרק
כלל גדול) נחשבים ל"ט מלאכות, וכמו כן בציצית יש ל"ט כריכות, כמבואר
במג"א (סוף סימן י"א) שכורכין ז' כריכות, ואח"כ ח' כריכות, ואח"כ י"א
כריכות, ואח"כ י"ג כריכות, ובסך הכל הם ל"ט כריכות.

וכמו כן מחולקות המלאכות במשנה הנ"ל לארבעה חלקים כמו בכריכות
הציצית, יש שם י"ג מלאכות הזריעה, י"א מלאכות האריגה, ח' מלאכות
בעצים, ועוד ז' מלאכות בשאר דברים, וזה מקביל למספר הכריכות בהציצית.
(הגר"א מוולנא זי"ע)

מאוצרות המגידים

ויקרא משה להושע בן נון יהושע (יג, טז)

פירש רש"י: "התפלל עליו י-ה וישעך מעצת מרגלים".

מדוע משה רבינו התפלל רק על יהושע?

אחד הביאורים שמבארים, כי כלפי יהושע היה לו באמת חשש גדול שידבר
לשון הרע על ארץ ישראל, כי לגביה היה חשש של יצר הרע לשם שמים, ועל
יצר הרע מהסוג הזה יש צורך ברחמי שמים מרובים.

מדוע ליהושע יכול להיות יצר הרע לשם שמים? כי יהושע ידע שמיד
כשנכנסים ובאים לארץ ישראל משה רבינו ע"ה לא יכנס, וכדי שרבו של
ישראל ישאר לחיות, ועם ישראל יזכה להיות עם הרבי הגדול – שמא כדאי
לדבר לשון הרע. וכי יש לך לשם שמים גדול מזה? – שמשה רבינו יחיה
ארבעים שנה נוספות? היכן אפשר למצא כזה "לשם שמים"??

תבנית, יצר הרע של לשם שמים – כנגדו אנו זקוקים לרחמי שמים מרובים,
מולו צריך תפילה מיוחדת, ולכן עמד משה רבינו ע"ה בתפילה על יהושע. אבל
יצר הרע גלוי כמו שהיה למרגלים הוא פחות קשה, ולא נדרשה עבורו תפילה
מיוחדת של משה רבינו.

רצוני לומר לכם חידוש נוסף.

התרגום יונתן מביא: "וכדי חמא משה עינוותנותיה קרא משה להושע בר נון
יהושע, התפלל: י-ה וישעך מעצת מרגלים".

שואלים: איזה ענוה הוא ראה בו?

ומבארים על פי מה שהזכרנו. הרי במדבר היה מאורע מיוחד שאלדד ומידד
התנבאו במחנה. ומה היתה נבואתם? – "משה מת ויהושע מכניס לארץ". את
הנבואה הזו שמע יהושע, והדברים כאבו לו מאוד. הוא רץ למשה רבינו
וביקש: "אדוני משה כלאם".

כאן ראה בו משה רבינו ענוה מיוחדת: במקום שישמח מעט, שהנה הוא יזכה
להיות הממשיך של משה רבינו ע"ה – שבכך הוא מקבל סגולות אדירות,
וכלים אדירים עצומים, של סיעתא דשמיא – להיות המנהיג של עם ישראל
בכניסתם לארץ ישראל [והוא באמת העמיד את השמש בכוחו הגדול], שום
דבר לא נע ולא זע בפנימיותו. הוא קם בכאב רב ומקנא לכבוד משה רבינו:
"אדוני משה כלאם" אם אתם יודעים, - המילים הללו עלו לו ביוקר ה"אדוני
משה כלאם" הזה, מחיריו היה שיהושע מת בלא ולד. מדוע? כיון שהורה הלכה
בפני רבו.

בקיצור, הוא היה כל כך כאוב לכבודו של משה רבינו הוא בא עם הוראה
שצריכים לכלוא אותם.

עם כזו ענוה, יש חשש שהוא ידבר על ארץ ישראל, כדי שמשה יחיה.

ככה אומרים 'העולם' את הפשט.

ישנה סתירה לביאור הזה. הגמרא (סנהדרין יז, א) מביאה שלש דעות, מה
היתה נבואתם של אלדד ומידד. דעה אחת שהם דברו על השליו, דעה שניה
– על מלחמת גוג ומגוג. דעה שלישית – משה מת ויהושע מכניס.

שואלת הגמרא: בשלמא לשתי הדעות הללו – שליו וגוג ומגוג, מובן ההמשך
שמשה רבינו השיב ליהושע: "ומי יתן כל עם ה' נביאים", משמע שהנבואה
היתה טובה ונעימה. אבל לאותה דעה שיהושע אמר למשה רבינו שהם נבאו:
"משה מת ויהושע מכניס", מה טוב כל כך, מה היה נח לו? וכי רצונו למות? מי
יתן וכל עם ה' יהיו נביאים כאלו!?

עונה הגמרא: "לא סימוה קמיה" – באמת הם לא אמרו לו את פרטי הנבואה,
אלא רק שהם נבאו, ללא פירוט. אם כן, נופל הפשט הנ"ל – שראה בו את
הענוה בכך ששמע שהם אומרים: "משה מת ויהושע מכניס" [ובדוחק אפ"ל,
כי אח"כ נודע למשה רבינו ע"ה מה שהם נבאו, ויהושע ידע מהנבואה וקינא
את קנאתו]. אבל בואו תשמעו דברים מתוקים – געשמאק.

התרגום יונתן חלק על הגמרא ואומר מפורש, שהדברים שנאמרו בפסוק:
'המקנא אתה לי ומי יתן כל עם ה' נביאים' – "אמר ליה משה... שיתנבאו עלי
דאנא מתכנש מן עלמא ואנת משמש מן ברתיי, אנת מקנא לי!" – משה רבינו
אמר לו מפורשות כי מחמת שאמרו כי אני ימות ואתה תהיה המנהיג אחרי,
לכך אתה מקנא קנאתי, אבל: "ראה נא פון דיהון כל עמא דה' נביאן". אם כן,
התרגום יונתן מציין לשיטתו שמשה רבינו ידע ענוותנותו ולכן פחד עליו.

מורי ורבותי, יצר הרע של לשם שמים צריך לפחד ממנו מאוד, פחד גדול. אתם
יודעים מה זה יצר הרע של לשם שמים?

לכל אחד יש את החבילה שלו ב'לשם שמים'. אדם אומר לעצמו: במקרה הזה,
ובנושא המסוים הזה, אני צריך להיות ה'מאן דאמר', ולהסביר ולהחליט
ולהורות, ודוקא אני, כי השני אינו ראוי ולא תהיה ממנו תועלת, ורק אם אני
אטפל בענין יהיה כבוד ה', לשם שמים.

ישנן דוגמאות רבות אין ספור: לפעמים מתגלעים חילוקי דיעות בין גדולי
ישראל, מעט חילוקי דעות או הרבה. אותו פלוני הוא חסיד של אחד מגדולי
ישראל. הוא אוסף את היצר הרע של לשם שמים, ומדבר על הצד השני דברים
אסורים, רחמנא לצלן, נכשל ונופל בבאר שחת.

"אבל זה לשם שמים! וכבוד התורה! איך אני יכול לשתוק וכי מותר לי
לשתוק?!..." הוא בטוח שאסור לו לשתוק, ואדרבה חובה גמורה היא לדבר
בגנות הצד השני, גם אם הוא תלמיד חכם. הנה לו יצר הרע לשם שמים.

שמעתי בשם אחד הבנים של הריזנינ'ר, שאמר, אנו מבקשים: "זכוף את יצרנו
להשתעבד לך" "יצרנו"? יצר הרע? מי שנופל ביצר הרע הוא כמעט שוטה, לא
על כך מתפללים אנו. תפילתנו היא אודות היצר הרע לשם שמים – עליו יש
להתפלל "זכוף את יצרנו להשתעבד לך" במקרה שחלילה נשתמש עם היצר
הרע לשם שמים איי איי...

מורי ורבותי. מה העצה עם היצר הרע הזה, הקשה מאוד מאוד?

לכאורה העצה להכיר: אני לא פוסק בשום נושא בהלכה ובהתנהגות,
ברוחניות ובגשמיות, אז גם לא אפסוק בנושא הזה, ומחובתי לשאול את מי
שיודע לפסוק, ואם ה'מורה הוראה' אומר שכן, כן. אם הוא יורה שלא, לא.
ויכל הנוטל עצה מן הזקנים אינו נכשל'. ואם ישאל את הזקנים הוא יכול להיות
בטוח בעזר ה'. אבל לפסוק לבד בעניינים כאלו שאני עושה באמת לשם
שמים. קשה מאוד.

"כי דבר ה' בזה ואת מצותו הפר הכרת תכרת הנפש ההיא עונה בה" (טו, לא)

נפסק ב"שולחן ערוך" (יו"ד, רמג ו) עוון גדול הוא לבזות תלמידי חכמים
או לשנאותן, וכל המבזה את החכמים אין לו חלק לעולם הבא והוא בכלל "כי
דבר ה' בזה".

וכתב ה"חפץ חיים" (הלי' לשה"ר כלל ח): ידוע גדול עונשו של המבזה
תלמידי חכמים, שאין לו חלק לעולם הבא (סנהדרין צט, ב) אך היצה"ר מסית
לאדם, דלא שייך כלל דין מבזה תלמידי חכמים רק בזמן הגמרא שהיו חכמים
ביותר, אבל לא על אלו שבזמננו והוא טעות גמור! דכל ת"ח הוא לפי הדור,
ואפילו בזמננו, אם הוא רק ראוי להורות ויגע בתורה – נקרא תלמיד חכם,
והמבזה אותו אפילו בדברים בעלמא ואפילו שלא בפניו עוון פלילי הוא, וחייב
נידוי על זה וכו' ואין רפואה למכתו, כפי שאמרו בגמרא (שבת קיט, ב) אמר
ר"י אמר רב כל המבזה ת"ח אין רפואה למכתו.

"מדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה"

מסופר כי זמן קצר לאחר פטירתו של הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל
נתקף אדם בארץ ישראל בכאבי ראש חזקים אשר כל רופא לא יכול היה
להביא לו מזור. הוא חש בבהלה ונסע אל אחד מגדולי הרבנים בארץ ישראל
לבקש את ברכתו, כאשר שמע הרב כי כאביו החלו בעת הלוויתו של רבי משה
זצ"ל, שאלו אם אמר פעם משהו שיש בו משום פגיעה בכבודו של רבי משה,
האיש השיב בשלילה, אז הציע הרב משהו בלתי שגרתי, במקום ליעיץ לאיש
לאיזה רופא עליו לפנות או באיזה טיפול רפואי לבחור, הוא אמר לו שיש
להפיל גורל הגר"א, אולי באמצעותו ימצא האיש את המקור האמיתי לסבלו.

עשו גורל, והפסוק אשר עלה בגורל היה: "ומדוע לא יראתם לדבר בעבדי
במשה" (יב, ח) במבט ראשון לא אמרו הדברים לאיש מאומה, והנה לפתע,
היכה בו הפסוק מכת ברק. אין ספק! הוא היה שם בין ההמונים אשר גדשו את
רחובות ירושלים ביום הלוויה, אולם הוא הוטרד משורת ההספדים הארוכה
ומגודל הלוויה באופן כללי. היה זה בשושן פורים ובפתח ממתניות מצוות
החג, "אין זה צודק" חשב האיש "כי לווייה של מי שלא יהיה תפוגם בשמחת
הפורים של מאות ואלפי אנשים", את דעתו זו הביע האיש באזני אחרים...

הרב אמר לו כי בשו"ע נפסק כיצד יש לנהוג, וזהו פתרונו היחיד לסבלו.
עליו לכנס עשרה אנשים ליד הקבר, ובנוכחותם לבקש מחילה מרבי משה.
עשה האיש כדבריו אסף מנין ועלו לקברו של רבי משה בהר המנוחות, וביקש
מחילה על דבריו, תוך זמן קצר חלפו כאבי הראש כלא היו.

תוקף דין שמים על בזיון ת"ח

להלן אגרת החלום המפורסמת שנכתבה ע"י הגאון רבי מרדכי
מאושמינא, שהיה בעל מופת מפורסם בכל גלילות ליטא. האגרת נסבה על
מעשה שאירע בשנת ה' אלפים ש"ה בעיר סאלוניקי:

איש בליעל אחד שהרב יוסף בן לב (המהר"י בן לב זצ"ל) הוציא פסק דין
נגדו, פגש את המהר"י בן לב ברחוב וסתר לו על לחיו לעיני קהל ועדה ואף
אחד לא מחה בידו, משום שהיה עשיר גדול, תקיף ואלים, כאשר הגיע
המהר"י בן לב לפני חנות של בשם אחד קרע את בגדיו ואמר: שומו שמים על
זאת!

באותו לילה נכנס הבשם לחנות כשנר בידו וראה שם עכבר, כאשר ניסה
להתקרב אל העכבר, התלקחה הסחורה שבחנות, ופרצה דליקה גדולה.

וראיתם את הארץ מה היא וכו' (יג, יח)

בספר 'רביד הזהב' הביא את דבריו של רבי נפתלי מרופשיץ המפרש את הפסוק בלשון רמז. 'וראיתם את הארץ מה היא' - תראו האם הארץ "מה" היא, אם היא מביאה לידי בחינת "ונחנו מה", היינו ענווה; 'החזק הוא הרפה' - האם העם היושב בה הוא רפה, בבחינת לב נשבר ונדכה, אפילו בזמן שהוא חזק; 'המעט הוא אם רב' - האם העם שבתוכה חושב את עצמו לקטן, אפילו בזמן שהוא רב וגדול;

'היש בה עץ (צדיק), אם אין' - והאם הוא עניו בבחינת 'אין'. התכונות הנ"ל מאפיינות ביותר את מי שניחון במידת הענווה, והאדם העניו אינו ממחר לכעוס (כפי שמובא באגרת הרמב"ן). לכן ביקש משה רבינו מהמרגלים שיבדקו במיוחד את המידה הזו אצל יושבי הארץ, כדי לדעת האם ההתנגדות שלהם תהיה קשה וכעושה, ולהתוות לפי זה לעם את דרכי הכניסה לארץ.

מידת הכעס - מידה קשה עד מאוד היא, וקשורה בטבורה למידת הגאווה הנוראה, ועל שתי המידות הללו אומרים חז"ל שהלוקה בהן כאילו עובד ע"ז. ובאו ונשמע לא רק כמה מגונה ומכוערת היא מידת הכעס, אלא עד כמה היא אינה משתלמת.

כל המקומות תפוסים

מעשה שהיה בגנרל אמריקאי מפורסם, שהיה אמנם מצביא גדול וגיבור מלחמה, אבל היה נגוע בשתי המידות הקשות של כעס וגאווה. יום אחד שמע הגנרל שבאחת ממדינות ארה"ב מתקיים קונצרט ענק בהשתתפות מנצח נודע, ועשרות רבות של נגנים. בהיותו חובב נגינה, החליט לנסוע לקונצרט.

והנה, בהגיעו לשדה התעופה, כדי לעלות על מטס שיביאנו אל המדינה בה נערך המופע, הודיעו לו שלמרות מעמדו הרם הם מצטערים להודיעו שכל המקומות במטוס כבר תפוסים, ואין אפשרות להטיסו בטיסה זו.

הגנרל התרחם מרוב כעס. "מה? למרות השירות בן עשרות השנים שאני מעניק למדינה, אתם תקבעו שאני לא אטוס תעתי?! - זעק. הוא ביקש לקבל לידיו את רשימת הנוסעים, ומחק שם מן הרשימה, והודיע שהוא טס במקומו...

מרום פרסומו של גנרל זה ברבים, ובשל האהדה הגדולה שהיתה לו בתקשורת, חששה הנהלת שדה התעופה להביע את דעתה נגדו, והטיסה את הגנרל במקום הנוסע הוא.

לאחר טיסה שארכה כמה שעות הגיע הגנרל לאולם, וכאן נכונה לו אכזבה עמוקה. המארגנים הודיעו שהאירוע התבטל, מפני שהמנצח לא הגיע! הם סיפרו לקהל המאוכזב, שעל פי מידע שבידיהם המנצח היה רשום לטיסה, אלא שבעקבות דרישתו של גנרל פלוני לעלות על המטוס, נאלצה הנהלת שדה התעופה למחוק את שמו. המנצח נפגע מהמלך, והודיע שהוא לא מוכן לטוס כלל, דרש פיצויים על הנזק והצער שנגרמו לו, ולא הגיע לקונצרט... לא צריך לתאר את מפח הנפש האדיר שהיה לגנרל הכועס! גם לטוס כמה שעות, הלך ושוב, וגם להפסיד את האירוע. והכל בגלל הכעס. (ברכי נפשי)

אפס כי עז העם הישב בארץ (י"ג כ"ה)

החפץ חיים מסביר שהתורה הדגישה במיוחד את המילה 'אפס', כביאור הרמב"ן, כי מילה זו מביעה את רשעת המרגלים, 'שהיא מורה על דבר אפס ונמנע מן האדם, שאי אפשר בשום ענין, כלשון האפס לנצח חסדו'. והמרגלים אכן ביקשו להעביר לעם את המסר הזה שלא יוכלו כלל להילחם עם יושבי הארץ.

ולעומתם, יהושע וכלב אמרו 'כי לחמנו הם' (להלן, פרק י"ד פסוק ט'), וכאומרים - וכי אדם מפחד מכבר לחם גדול המונח על השלחן?! האדם המאמין בה', לא ישתמש לעולם במונח 'אפס', אלא יבטח באלוקיו ויתייחס גם לאויביו הקשים ביותר כ...לחם המונח על השלחן. זה סודו של הבטחון בה', להרהר את האדם למאורש עליו אדמות.

האספקלריה של הבוטח משדרת לו כל העת שיש לו על מי לסמוך. אם רק יפקיד האדם את 'מפתחות החיים' שלו ביד השי"ת, ויפקיר את כל כולו למען השם, הוא יוכיח עד מהרה לדעת שאכן היה מי שמסר עליו לאורך כל הדרך, גם אם בתחילה לא נראו הדברים כמי שפועלים לטובתו.

שאכן אם היו שואלים את האדם, ביחס לאירועים מסוימים העוברים עליו בחיים, כיצד לדעתו היה כדאי לנהוג עימו, הוא היה אומר שלפי ראות עיניו היה צריך לנהוג קצת אחרת... שהרי במציאות הובילו אותו ההתרחשויות למחוזות לא הכי טובים...

מי שאומר כך, אינו יהודי מאמין. אדם היודע שכל מה שעושה הקב"ה לטובה הוא עושה, הרי גם כאשר הוא איננו רואה לכאורה מה היא הטובה

באותה דליקה עלו באש כחמשת אלפים בתים של יהודים וכמה בתי כנסיות ובתי מדרשות. מספר ההרוגים הגיע לשלוש מאות וארבע עשר (כמנין ש - ד - י).

וזה דבר האגרת שכתב רבי מרדכי מאושמינא בשנת תרמ"א, שלוש מאות שלושים ושש שנים (!) לאחר מה שארע בסאלוניקי:

ב"ה יום ו' כ"ח שבט תרמ"א, פ"ק בוטען. לכבוד ידיד ה' וידיד נפשי, ה"ה הרה"ג החריף ובקי סיני ועוקר הרים הרב הצדיק ועניו המפורסם כקש"ת ר' פנחס מיכאל הרב דק"ק אנטטיפאלע. אחדש"ה כתר"ה הנני לספר לכם מעשה נורא, ומסתמא לא יגלה לשום אדם בעולם, רק יצינעו במקום שאין יד אדם שולטת בו או יקרע אותו לקרעים באופן שלא יתגלה זאת לשום אדם בעולם.

בליל ערב יום כיפור, בלומדי אז שיעור הקבוע לי נפלה עלי תרדמה וישנתי, בחלומי בא אלי איש הדר, בתואר פנים וזקנו מגודל. בהביטו אלי נרתעתי, אחז בידי ואמר: מה לך נרדם קום קרא אל אלוקים! ונרתעתי מאד, ואייק והנה חלום. ואמרת חלומות שוא ידברו. בכל זאת היה לבי נוקפי וחרדה גדולה נפלה עלי, והלכתי עוד לישון על מטתי. והנה בחלומי בא אלי עוד פעם איש הדר הנ"ל ועוד שני אנשים עימו. ואמרו שני האנשים תדע שזה חלום אמת ולא תאמר נואש. ונשותממתי מאד. אז קרא אלי איש הדר הנ"ל ואמר לי: הוה מפשפש במעשיך, כי אני בשליחות מעולם העליון בא אליך. אז התחזקתי ואמרתי לו: באיזה שליחות באתם אלי. ומחמת הקול הגדול שדברתי עמו הקיצותי משנתי והנה חלום. ואמרתי עוד הפעם החלומות לא מעלין ולא מורידין. בכל זאת מחמת שהיה לבי נוקפי ונפלה חרדה עלי לא ישנתי עוד בלילה הזה.

וביום כיפור בכיתי מאד בכיה גדולה שלא הורגלתי בזה מעולם, ולא ידעתי מה זה הבכיה שאני בוכה כל כך. ואמרתי בלבי אפשר מחמת החלום הנ"ל. ולא היה לי חלום עוד עד שמיני עצרת. אז ישנתי בלילה תוך הסוכה כמנהגי, ובאמצע שנתי בא אלי עוד הפעם איש הדר הנ"ל בבגדי לבנים. ונרתעתי בהביטו אל גודל יופיו ומראהו הנורא מאד. ואז קרא האיש ואמר אלי: הבכי שבכית ביום כיפור הועיל מאד, עד ששלחוני להביך ולהגיד לך אשר תוכל לתקן ולבטל הגזירה. אז אמרתי לו לא ידעתי מה אתקן ומה זה הגזירה ושתק האיש הנ"ל ועמד בשתיקתו ערך רבע שעה.

ואז התחלתי לבכות מאד בחלומי ואמרתי: לא ידעתי מה זה החטא הגדול שחטאתי, על ששלחו לי שלוחים מעולם העליון. ובכיתי הרבה מאד בחלומי ומחמת גודל הבכיה הקיצותי משנתי, ובהקיצתי לא אמרתי עוד שזה רק חלום ודברים בטלים. כי ראיתי אשר דבר הוא, וביום שמיני עצרת הייתי בשמחה גדולה מאד, ולא ידעתי מה השמחה אשר מעולם לא הייתה לי שמחה גדולה כזאת.

ובליל שמחת תורה כאשר ישנתי על מיטתי, באמצע שנתי בחלומי והנה בא אלי עוד הפעם איש הדר הנ"ל. זיו תוארו היה נורא מאד ומעוטף בלבנים, וקרב אלי ואמר: עד מתי יהיה לי טירחא עבורך לילך אצלך ממקומי הנכבד. ואז התחזקתי ואמרתי לו: בזכות התורה ובזכות התנאים והאמוראים שלמדתי אותם ויגעתי בהם, הנני מבקש מכם להגיד לי כל ענין השליחות שלכם, ולבאר לי בביאור יפה שאוכל להבינם. ואז הלך אתי לחדר יפה ונעים מקושט בתכשיטין לא תשבע עין מלראות זאת. ואמר לי שב בני שב ואגלה לך ענין סתר וזה השליחות שלי. וישבתי על כסא אחד והוא ישב אצלי ואמר לי הנני מגלה לך מסתרים:

תדע שאני מהר"ן בן לב ובעת שהייתי בחיים בזה העולם, ישבתי על כסא דין לשפוט בין איש ובין רעהו ובאו אלי שני אנשים בדבר איזה משפט ויצא אחד מהם חייב, ולא רצה לציית הדין מחמת שהיה איש אלים. ואז הזהרתי אותו באזהרה הידועה ויצאתי לחוץ. בא אלי האיש הנ"ל שיצא חייב והכה אותי על לחיי, וענין זה חקוק על עצמותיו עד היום ואין לו שום תקומה עד היום. ונגזר עליך שאתה מיוצאי צאצאי לתקן אותו ותהיה לו תקומה על זה. ואז נרתעתי ונשותממתי ונשארתי כאבן דומם ערך רבע שעה. ולאחר זה נגע בפי ואמר לי: מה זה שתקת. ואז התחלתי לבכות מאד ואמרתי לא ידעתי במה אתקן אותו, כי אין לי ידיעה ביחודים וכוונות. אז אמר לי תדע שכן נגזר עליך אשר תקנה הספר שו"ת מהר"י בן לב ותלמד אותו בקביעות עד שיהיה שגור בפך מראשו ועד סופו ואז תהיה תקומה אליו ויוכל לעלות ממדרגה למדרגה. אמרתי לו: כמה אלמד התשובות הנ"ל עד שיהא שגור בפי. אמר לי לא פחות מארבע שנים וכו' (ואמר לו עוד, שיקנה הספר מהריב"ל דוקא אצל הרב דאנטיפאלע שיש לו תשובות הנ"ל, ושאלו, מה זו דוקא אצל הרב הנ"ל? ואמ"ל: אגלה לך ענין זה: תדע אשר גם על הרב הנ"ל יש איזה דברים למעלה כי הוא התחיל להכין א"ע להדפיס ביאור ש"ס תמורה ומעילה ולא קיים הכנתו ע"כ מוכרח הוא ג"כ לתקן זה ומהמעות שיקבל ממך עבור המהר"י כן לב יתחיל להכין א"ע להדפיס הנ"ל וכו' בסופו של דבר הלך אצל ר' פנחס מאנטיפאלע וקנה ממנו את השו"ת ולמד בו).

ידידם עוז בלו"נ הכותב מעמקי הלב בדמעות שלישי מרדכי החופ"ק הנ"ל

יש להתעורר מן העובדה שמאז המקרה בשנת ש"ה עד לתאריך המכתב בשנת תרמ"א חלפו שלוש מאות שלושים ושש שנים ועדיין דין שמים במלוא תוקפו!

שתצמח לו מהאירוע ההוא, הוא יאמין בכך בלב שלם, ויידע עם לבבו שהשי"ת אוהב אותו הרבה יותר ממה שהוא אוהב את עצמו.

'מסודר' בפרנסתו

הזדמן לידי קונטרס שכתב יהודי ניצול שואה, ובו הוא מתאר את שעבר עליו באותה תקופה, וכיצד הצילו הקב"ה פעם אחר פעם מידי הנאצים הארורים.

יהודי זה התגורר בגרמניה עצמה, ומיד כאשר החל הצורך היטלר ימ"ש להפריח את הצהרותיו המאיימות נגד היהודים - והיה זה יותר משנתיים לפני פרוץ המלחמה - נתן הקב"ה בליבו את ההחלטה למכור את כל נכסיו ולצאת מארץ הזו.

הדבר לא היה פשוט, כיון שיהודי זה היה 'מסודר' בפרנסתו ובנכסיו, והיו לו נכסים רבים, דינידי ודלא נידי. אבל, ההחלטה שהתקבלה בליבו היתה כה חזקה, שמאומה לא עמד בדרכו, והוא מכר את הבתים שהיו בבעלותו, וגם את כל יתר הנכסים.

המטבע היציב והאיתן ביותר בתקופה ההיא, היה הרובל הרוסי. כל הסוחרים עשו בו שימוש, וידעו שהרובל הוא מטבע שכדאי ושווה להשקיע בו טווח ארוך, ואין לכאורה שום דבר שיהא בכוחו לזעזע את חוסנו של הרובל.

גם היהודי שלנו, המיר את כל הכסף שקיבל ממכירת נכסיו לשטרות של רובלים רוסיים, וכאשר הכסף היה בידו החליט להעתיק את מקום מגוריו להולנד, שהיתה מדינה שקטנה וניטרלית, והכל היו בטוחים שהנאצים יניחוהו לנפשה, ולא ירצו לפגוע בה ולהשתלט עליה.

בהגיעו להולנד, השתדל מידוענו לבנות את עצמו מחדש, ולשקם את פרנסתו, כפי שהיה בגרמניה. ואכן, בתקופה הראשונה הכל הלך למישרין.

חור ומבוהל

יום אחד מגיע היהודי לביתו, חורר ומבוהל, וכששאתו שואלת אותו מה קרה, הוא מציג בפניה דף עיתון שבו היה כתוב שהכלכלה הרוסית התמוטטה לחלוטין, והרובל בעקבותיה... בידיעה בעיתון נאמר שהמטבע הרוסי איבד את ערכו בצורה מוחלטת, והוא אינו שווה אפילו את הנייר שעליו הוא מודפס. יוצא אפוא, אמר הבעל לאשתו, שכל האספים שחסכנו, ובעצם כל הרכוש והנכסים שלנו - אינם שווים עכשיו מאומה!

עצם המחשבה על המציאות ההזויה הזו, הביאה את מידוענו לפלנטה אחרת, ולהרגשה מוחשית בדברי חז"ל שלמדונו שהחסכוניות האמיתיים נתונים רק בבית המדרש, ולא באוצרות הכסף והזהב.

המהפך המחשבתי שהחל בו מאותו רגע, הביאו להחלטה נוספת, חזקה יותר מזו הראשונה שקיבל בהיותו בגרמניה (כשהחליט לעבור להולנד), והיא, לעזוב את הגולה הודוה, ולעלות לארץ ישראל. בתוך ימים אחדים ארוז את מה שנשאר לו בהולנד, ועלה לארץ הקודש.

ומי שמכיר קצת את ההיסטוריה, יודע שהולנד היתה אחת המדינות הראשונות לכיבוש הנאצים, שהעבירו את נתיניה היהודים לאושוויץ. כבר בימי הראשונים של הכיבוש, דרשו הגרמנים מהשלטון ההולנדי שיעביר לידיהם את שמות הנכבדים היהודיים בקהילותיהם, ואותם הרגו תחילה.

'כיון שאני נמנית על הנכבדים הללו, סיפר היהודי לבניו ברבות הימים, אין ספק שאם הרובל הרוסי לא היה מתמוטט, והייתי נשאר בהולנד עוד תקופה קצרה, גם אני הייתי נשלח לאושוויץ רח"ל.'

במזודה מיוחדת

נכ של ממש נעשה ליהודי זה, והנס החל כבר ברגע שהחליט לרכוש את הרובלים, שכן הם היו הסיבה להצלחתו בהולנד. הנס המשיך מאוחר יותר עם התמוטטותו של הרובל, כשהתברר שדווקא סיבה זו הניעה אותו לעזוב גם את הולנד, ולעלות לארץ ישראל, ולהינצל מציפירני החיה הנאצית.

עכשיו נחשוב לרגע; כשיהודי שלנו שמע את דבר קריסתה של הכלכלה הרוסית, הלא באופן טבעי הוא הרגיע מאוד מאוד רע. איך יתכן אחרת?! הלא ההתמוטטות הזו גורמת לו עתה להישאר ריק מנכסיו, ולהיות עני וחסר כל! אבל אם היה יודע שהכל לטובתו, לא היה נותן להרגשות הלא טובות שיחדרו למוחו כלל וכלל!

ואם היו שואלים אותו, במה הוא רוצה לבחור, ברובלים רוסיים או בחיים, בוודאי שתשובתו היתה שהוא מעדיף את החיים גם על פני מיליוני רובלים. וזה בדיוק מה שהקב"ה עשה לו.

היהודי שעליו אנחנו מדברים לא הסתפק בהחדרתה של האמונה הזו רק לליבו הוא, אלא התאמץ גם לחנך את ילדיו ברוח זו. מה עשה? - גם לאחר שהרובלים הרוסיים איבדו את ערכם, ולא היו שווים מאומה, לא השליך אותם לפח, אלא שמר חלק מהם במזודה מיוחדת, וכשהגיע לארץ תלה את הרובלים במסגרת מיוחדת בסלון ביתו.

למען דעת כל עמי הארץ את הנס הגדול שנעשה לו ע"י הרובלים הללו, ולמען יידעו בניו וכדיו וכל צאצאיו את הכלל החשוב הזה שכל מה שעושה הקב"ה, לטובה הוא עושה.

אשר עין בעין נראה את ה' (יד)

שכר גדול שולם מן שמיא לאדם שהקפיד לשמור על רצונו של הקב"ה, ולא לזלזל בכך גם בעת לחץ.

המעשה שהובא לפני עסק ביהודי שהיה אמור להשיא את בתו, ובגלל ההתחייבויות הכספיות הגדולות שהיו כרוכות בכך, נאלץ לעזוב את ביתו ולנדוד לארצות נכר, ולהתדפק שם על בתי נדיבים.

את פעמיו שם לארה"ב, אבל גם לאחר שהסתובב שם במשך תקופה ארוכה לא הצליח לאסוף סכומי כסף משמעותיים. המצב הכלכלי הקשה, חדר גם אל בתי הגבירים, ונתן אותותיו על איסוף התרומות, המצטמצמות והולכות מפעם לפעם.

בשלב מסוים פגש היהודי שלנו בארה"ב את אחד מעמיתיו שיעץ לו לנסוע לקהילתו של הרב מייזליש באוסטרליה. 'בקהילה זו, אמר לו הידיד, תצליח לאסוף כסף'. היהודי החליט להיענות להצעה, ורכש כרטיס טיסה מארה"ב לאוסטרליה.

בשדה התעופה באמריקה יש כידוע הליכי בידוק מחמירים ביותר, וגם לאחר שהפקחים בדקו את כל המזוודות והתיקים, הכיסים והבגדים, הם דורשים מהנוסעים שיחלצו את נעליהם, כדי לבדוק אם הסתירו דבר מה בתוכם...

ההליך מתבצע בצורה כזו שהנוסע חולץ את נעליו, הולך כברת דרך קטנה ללא הנעליים, ומיד לאחר שהבדיקה במתקן המיוחד הסתיימה ללא בעיות, הוא מקבל את הנעליים בחזרה.

היהודי חלץ גם הוא את נעליו כמתבקש, אך בבואו אל המקום בו היו אמורות הנעליים להימסר לו, הופתע מאוד להיווכח שנעליו אינן נמצאות שם. במקביל, הגיעו לידי נעליים אחרות, וסביר להניח שקרתה שם טעות, ואחד הנוסעים האחרים לקח את הנעליים של היהודי, ובמקומן השאיר את הנעליים שלו...

הנוסעים חשדו בו שהוא מחבל

הוא מביט בנעליים שנתרו לפליטה, וכבר חשב אפילו לנעול אותן במקום הנעליים שלו, אבל כשביט בנעליים הזרות הבחין לתדהמתו בצלב קרס המוטבע עליהן. הוא הבין שאלו הן נעליו של גוי, וכיון שהיה שם צלב קרס, החליט לא לנעול אותן בשום אופן שבעולם.

האיש לא גילה לאנשי הבידוק את המניע האמיתי להחלטתו, מחשש לאנטישמיות, אלא אמר שהוא אינו רוצה לקחת את הנעליים, מפני שהן אינן שלו, והדבר נחשב לגזל.

למרות שהחלטה זו - ללכת יחף - הביאה אותו למצב מאוד לא נעים (ובהלכות תשעה באב נאמר שההולך בין הגויים צריך ללכת בנעליו, כדי שלא יבוזו לו), עם כל זה התחזק האיש מאוד, וגמר בליבו שבשום אופן הוא לא יניח על רגליו נעליים עם צלב.

ואכן, האיש עלה למטוס בדרכו לאוסטרליה, כשהוא יחף, אבל לא שיער לאן יתגלגלו הדברים. בעלותו למטוס, הבחינו הנוסעים באדם מזוהר המתהלך ללא מנעלים לרגליו, והחלו לחשוד בו שהוא חבר בארגון מחבלים...

משהודיעו לו כך לדיילים, הגיבו אלו ואמרו שאין מה לחשוש כיון שמדובר באדם שהחליט לא לקחת נעליים שאינן שייכות לו, משום גזל. כל הנוסעים במטוס הביעו את התפעלותם ממעשהו של האיש, וישרו האיש.

בין הנוסעים היה גוי אחד שהתפעל ביותר מהגינותו של היהודי, וניגש למקום מושבו כדי לשמוע את הדברים שוב באוזניו, ולדעת שאכן יש אנשים כאלה בעולם שאינם מוכנים לקחת דברים שאינם שייכים להם... 'אצל גוי זה לא היה קורה', אמר ליהודי.

ומה אמר על כך מרן הגרי"ש אלישיב?

בשלב מסוים שאל אותו הגוי על מטרת נסיעתו, והיהודי סיפר לו את האמת, שבתו אמורה להינשא ואין לו פרוטה לפורטה, ועל כן הוא נאלץ להתגלגל על פתחי נדיבים.

'כמה כסף תכננת לאסוף לנישואין אלו? - שאל.

'25,000 דולרים', השיב.

הגוי לא המתין רגע. הוא קרא לכמה עיתונאים שהיו בטיסה, ואז הוציא מכיסו את פנקס הצ'קים וכתב לו את כל הסכום הנצרך!

העיתונאים החלו לצלם את האירוע ולהנציחו מכל עבר, וההבזקים של המצלמות לא פסקו למשך דקות ארוכות. לבד מהפרסום שהיה לתורם, היה גם קידוש השם גדול באותה שעה.

זה שכרו וזו ישועתו של מי שמקדש את השם, וקובע בליבו באופן מוחלט לא לעבור על רצונו של השם יתברך, גם במחיר של אי נעימות גדולה. וכי יקשה בעיניו של אדון הכל, מלך מלכי המלכים, הרוצה לשלם לו שכר על כך, ולגלגל לידי 25,000 דולרים?

השאלה היא כיצד היה מותר ליהודי לקחת את הכסף מהגוי, הרי הגמרא (בבא בתרא, דף י' עמוד ב') מספרת שרבי אמי סירב לקבל כספים שכאלו בגלל הפסוק (ישעיהו, פרק כ"ז פסוק י"א) 'ביבש קצירה תשברנה', וכו', וברש"י שם מסביר: 'כשתכלה זכות שבידך, ויביש לחלוחית מעשה צדקה שלהן, אז ישברו', וכך נפסק גם בשו"ע (יו"ד, סימן רנ"ב).

יוצא, שאם מאפשרים לגויים לעשות מצוות, ולהרבות את זכויותיהם, מקיימים בכך את שלטון הגויים בעולם, ומאחרים את שברונם; ואם כן כיצד היה מותר לקחת את הכסף?

בדברי תשובתו הביא הרב את הוראת חמיו, מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, שאפשר לסמוך בענין זה על דברי ה'חסד לאברהם' הכותב שבמקרה שהגויים

תורמים כסף מפני שהם מבקשים מהש"ת 'שיחיה בני', הרי שהם עושים זאת בגדר 'עסק', היינו שהגויים יודעים שהדבר 'משתלם להם', ולכן הם תורמים, ואין בכך משום ריבוי זכויות לגויים.

ואם כן, גם במקרה הנ"ל, כיון שנתנית הצ'ק לוותה בצילומים, והגוי הנותן קיבל על כך כבוד רב, אפשר לומר שהוא עושה זאת לשם הכבוד, ולא יהיה לו בכך זכויות...

"יום לשנה" – רבי יעקב גלינסקי זצ"ל

אם נזכור שהדבר היחיד שיכול להעניק סיפוק והנאה הם ערכים אמיתיים וחיים של אמונה, נחליט על דרכנו ועל מעשינו מתוך שיקול דעת וכובד ראש, ולא נלך שולל אחרי כל רוח מצויה.

בענין זה מצאנו מעשה נפלא אולי משל היה, מפרי עטו של הרב דוד קליינר שליט"א: הקיץ הסתיים, ולאחלו של אבו רוחרוח, ראש שבט הג'בליה הבדואי, החלו להגיע ראשי השבטים מכל האזור, שבט הג'בליה התגורר במאהל גדול בלב המדבר, במקום שבו מזג האוויר קיצוני והפכפך. בקיץ שרר חום נוראי, אך בחורף, עם בוא הגשמים, היה הקור במדבר מקפיא עצמות.

אבו רוחרוח היה יותר מסתם עוד מנהיג שבט, חכמתו הרבה נודעה בכל רחבי המדבר, וראשי שבטים רבים היו מתייעצים איתו בכל ענין: החל מקביעת מועד גז הכבשים ועד טיב עורות הגמלים לבניית האוהלים. גם בוויכוחים בין רועים על השטח מרעה היה אבו רוחרוח מפשר ומתווך, אבל המומחיות שלו בה' הידיעה ייתה מזג האויר.

עם תום הקיץ היו מגיעים אליו ראשי השבטים מכל הסביבה, ומבקשים לדעת האם החורף יהיה קר וגשום. הבדואים מתגוררים באוהלים פרוצים לרוח, ורצוי מאוד לדעת מראש את מזג האויר. ככל שהחורף צפוי להיות קר וגשום יותר, כך יש להיערך בהתאם ולאסוף יותר עצים לצרכי הסקה.

גם הפעם הגיעו לאוהלו של אבו רוחרוח משלחות מכל שבטי הסביבה ושאלו מה יהיה מצב הגשמים בחורף. אבו רוחרוח יצא לרחרח את האויר ואחר כך נטל בידו מעט חול וסינן אותו מבין אצבעותיו. לסיום הוא הביט לעבר העננים ובדק את מהירות הרוח ואת כיוון נשיבתה.

השנה יהיה קר וגשום, הודיע לבסוף. הבדואים נערכו מיד בהתאם. הם החלו לאסוף עצים ולאחסן אותם במערות ובמקומות המסתור, כדי לקדם את פני הקרה. חודש עבר, אך שום ענן לא נראה באופק, השמים היו תכולים מתמיד, ושמש סתוית חיממה את המדבר.

שוב הגיעו משלחות מכל שבטי הסביבה, ושאלו את אבו רוחרוח האם החורף יהיה קר וגשום. אבו רוחרוח היה מעט נבוך, אך לא הראה זאת כלפי חוץ. הוא יצא בשנית למרחבי המדבר, ערך סיבוב בין ההרים והגאיות וחזר כשפיו תשובה: 'קר וגשום יהיה השנה, והמשקעים יהיו רבים מאד'. מנהיגי השבטים חזרו איש איש לאהלו, וזירזו את אנשי השבט להמשיך וללקט עצים רבים להסקה מפני גל הקור הקרב. חודש נוסף חלף, ומזג האויר החורפי לא הגיע.

שוב הגיעו משלחות מכל הסביבה הקרובה והרחוקה אל פתח אוהלו של ראש השבט המהולל, ושאלו אותו האם עדיין הוא סבור שהחורף יהיה קר וגשום. אני חייב לצאת אל המרחבים על מנת לבדוק את הנושא היטב, אמר אבו רוחרוח, עלה על הגמל ויצא ברכיבה מהמאהל.

במשך חצי שעה רכב אבו רוחרוח עד שהגיע לשוב עירוני קטן ששכן בגבול המדבר.

הוא ניגש לטלפון ציבורי, הביט ימינו ושמאלו לראות שאיש לא מבחין בו, וחייג מספר מסויים.

שלום, כאן המרכז המטאורולוגי, במה ניתן לעזור? נשמע הקול מעבר לשפופרת. לפני חודש דיברתם אתכם, אמר אבו רוחרוח, 'אמרתם שירד הרבה גשמים במדבר, אבל בינתיים אין שום טיפה.

'אדוני, אל דאגה' אמרה החזאית, 'על סמך נתונים עדכניים המצויים בידינו, עומדים לרדת גשמי זלעפות.

'תודה רבה' אמר אבו רוחרוח והחזיר את השפופרת. הוא עלה על הגמל ורכב במהירות לעבר המאהל.

'אל דאגה' אמר לאנשים שחיכו לו 'החורף הזה ירדו גשמי זלעפות. קצת סבלנות והגשם יגיע'.

הבדואים המשיכו לאסוף עצים, אבל חודש נוסף עבר ושום ענן לא נראה בשמים. שוב צבאו על פתח אוהלו של אבו רוחרוח בדואים מכל הסביבה ודרשו לדעת: 'מה עם הגשמים? מדוע אין גשם?'

אבו רוחרוח עלה על הגמל ודהר לכיוון הטלפון הציבורי. שלום, כאן המרכז המטאורולוגי במה ניתן לעזור? שאלה החזאית. 'גברתי הנכבדה' הרים אבו רוחרוח את קולו 'אמרתם שירד גשם, אבל המדבר יבש וצחיח. על סמך מה אתם קובעים את התחזית שלכם?' מכיון שאתה מתקשר קבוע, אמרה החזאית, 'אני אומר לך. האמת שהמפות הסינופטיות שלנו לא מראות על גשם, אבל בכל זאת אנחנו יודעים שעומד לרדת גשם.

איך אתם יודעים? שאל אבו רוחרוח. פשוט מאד, כי נודע לנו שהבדואים במדבר אוספים עצים מתחילת החורף כמו מטורפים. והבדואים יודעים מה הם עושים...

תורת היהדות גורסת, כי כשם שאדם מסוגל להיות "בעל בית" על עצמו ולהגיד "לא" ליצריו ולדחפיו, באותה מידה הוא מסוגל להתייצב בעוז מול

תורמים כסף מפני שהם מבקשים מהש"ת 'שיחיה בני', הרי שהם עושים זאת בגדר 'עסק', היינו שהגויים יודעים שהדבר 'משתלם להם', ולכן הם תורמים, ואין בכך משום ריבוי זכויות לגויים.

ואם כן, גם במקרה הנ"ל, כיון שנתנית הצ'ק לוותה בצילומים, והגוי הנותן קיבל על כך כבוד רב, אפשר לומר שהוא עושה זאת לשם הכבוד, ולא יהיה לו בכך זכויות...

"יום לשנה" – רבי יעקב גלינסקי זצ"ל

רבים היו בעלי הבתים עמי הארץ, שאיותה נפשם לזכות את בתם ואת ביתם בחתן בן תורה. עולים היו לשיבה ומבקשים חתן בן עליה, בהבטיחם נדוניה הגונה ושנות מזונות על שולחנם הגדוש ברוב טובה.

אחד מהם זכה בחתן לתפארת, ששקד יומם ולילה על תורתו והתעתד להיות לגדול בישראל. חותנו העריך מאוד את אישיותו ומידותיו, חוכמתו ופקחותו, אבל העריך פחות את תורתו ושקידתו. אדרבה, שמח היה אילו יצא לסחור בנצלו את חכמתו כדי להתעשר. אבל הבטחה זו הבטחה, הבטיח עשר שנות מזונות לעשר שנות שקידה והתעלות!

כששמע קריאת התורה בפרשת שלח, אורו עיניו: המרגלים תרו את הארץ ארבעים יום, ובני ישראל נענשו בארבעים שנות נדודים במדבר, 'יום לשנה יום לשנה' (יד, לד) -

"השומע אתה", אמר לחתנו, "יום לשנה - כבר אכלת עשרה ימים על שולחני, והרבה מעבר להם. זהו, כלו 'שנות' המזונות, ועליך להרויח את לחמך!"

טיעון למדני, אין מה לומר.

"אין בעיה", השיב החתן השנון, מסור בידי את דמי הנדוניה, ותחפש לך חתן חדש".

"מה זה?!"

"אנו מתגרשים".

"מדוע?" הזדעק הכפרי.

"כי שהיתי עם בתך עשר 'שנים' ולא ילדה"...

"טוב, טוב, המשך ללמוד", הפטיר החותן, "לא אמרתי דבר"...

ידוע שאיני מספר סיפורים מבדחים סתם כך, אלא כ"מילתא דבדיחותא" לפני השמעתתא (שבת ל, ב) -

לצערינו, תופעה זו של "מוסר כפול" רווחת כל כך!

חותנת אחת שפכה זעמה על חתנה, באזני חברתה: "לחתני לב של אבן! הוא משאיר את אשתו עם ארבעת ילדים, ונוסע לו לטיול בצפון. שהיא תקרוס תחת הנטל, והוא יהנה לו עם חבריו"...

החברה גישה: "שמעתי שגם בנך מצטרף לטיול, ומשאיר את אשתו לבד"...

"לא!" מיהרה למחות, "בני אינו משאיר את אשתו לבדה, הוא משאיר אותה עם חמישה ילדים"...

אהה!

ואנחנו?! הרי כל אחד מאיתנו מלא טרוניות כרימון, על חבריו או בני משפחתו. ומדוע, כי אנו הרי עושים עבורם את המינימום, אז מדוע אינם עושים כלפינו אלא את המינימום?!

ואף אל הבורא פונים אנו בעתירה: ריבוננו של עולם, למה חסר לי דבר פלוני, ודואב לנו איבר פלוני, למה אושרינו ובריאותינו אינם מושלמים?!

ככה? ומה עושים אתם עבור הקדוש ברוך הוא?! -

טוב, נכון שאיננו מושלמים. אבל את המינימום הרי אנו עושים!

אז מה הטררוניה, כשגם הוא עושה את המינימום למענינו?!... (והגדת)

ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם.

פירש רש"י: "וכן היינו בעיניהם - שמענו אומרים זה לזה נמלים יש בכרמים כאנשים".

סיכום הטיעונים שבפי המרגלים בשובם משליחותם היה כמבואר בפרשה (יג, לג): "ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם".

היתה זו שפלות רוח שלא במקומה, והיא שגרמה להם להוציא דיבה רעה על הארץ ולהיכשל בשליחותם. מאלפים בנדון זה הדברים שכתב ה"שפת אמת" (תזו"מ) כי שני חלקי הפסוק מתקשרים היטב ביניהם, באשר קיימים קשרי גומלין בין מה שהיו נראים כחגבים בעיני עצמם לבין מה שנראו כך בעיני הענקים. כך היא המידה הנוהגת בעניינים אלו. הם לא היו יכולים להראות קטנים בעיני אחרים, אלמלא שקודם לכן איבדו בעצמם את תחושת החשיבות הבריאה, שהיתה אמורה להיות להם.

העיון בדברי רש"י יעמיק עוד יותר לקח זה. רש"י מבאר (על פי הגמרא סוטה לה ע"א) את טענת המרגלים: "שמענו אומרים נמלים יש בכרם, כאנשים". תמה על כך רבי עובדיה מברטנורא, הרי הם אמרו חגבים ומדוע כתב רש"י נמלים? אלא, שאם אדם רואה את עצמו קטן כמו חגב, אחרים יראו אותו קטן עוד יותר, כמו נמלה קטנטונת!...

נחשולים של עדריות אנושיות. גם אם רבים מתנגדים לאמת הפנימית שלו, הוא יכול להתעלות מעל "כולם" לנהוג לפי צו מצפוניו.
בנידון זה למדים בעלי המוסר לקח מהלכה אחת שנאמרה אפילו אודות בעלי חיים וממנה ניתן להקיש בקל וחומר ביחס לאדם.
בהלכות טריפות נפסק להלכה שאם עוף או בהמה הושלכו מגובה, הרי הם בחשש טריפות משום "נפולה". ההלכה חוששת שמא הפלתם מהגובה גרמה לפגימה באיבריהם הפנימיים ועל ידי זה הבהמה או העוף נטרפו. אולם ההלכה קובעת שישנן צורות בדיקה מסוימות שעל ידן ניתן לוודא שבעל החיים לא נטרף.

אחת מן הבדיקות הללו היא אם עוף נפל מגובה, והנה למרות זאת הוא מצליח לשחות במים, השחייה בנהר מצביעה על כך שהעוף, האווז או הברווז, לא נפגע במאומה ואין בו חשש טריפות.

אולם ההלכה מסייגת את דבריה בקובעה שבמה דברים אמורים? אם העוף שוחה נגד הזרם, אולם אין הוא שט עם הזרם אין בכך שום ראייה לבריאותו. גם עוף פגוע וטרף, ואפילו בול עץ, עשוי לנוע עם הזרם, ואין בכך הוכחה שיש בו שמץ חיות.

ומכאן ניתן ללמוד קל וחומר לאדם שחיותו נבחנת ביכולתו לשחות נגד הזרם, כבוד שזרימה נוצר לה עדת אין בה כדי ללמד על כושרו וכשירותו של האדם, שמלכתחילה נעצר להיות עצמאי ובלתי תלוי. משורש העובדה שאדם הראשון נברא יחיד, נובעת תכונת היותו ייחודי ומכאן השאיפה הטמונה עמוק במעמדי הנפש להיות מקורי, עצמאי. אשר על כן דעת תורה גורסת שהאדם נדרש להיות עצמאי, לבל יירתע מפני "מה יאמרו הבריות". אם הוא סבור, למשל, שדיעה מסוימת היא שגויה, או שנוהל מסוים הינו פסול, הוא צריך להישאר איתן בדעתו, למרות שסביבתו אינה גורסת כן. כאמור, זו היתה, אפוא, זכותם הגדולה של יהושע וכלב, שלמרות שעשרת המרגלים שהלכו עימם הוציאו דיבה על ארץ ישראל, הם עמדו בתוקף על דעתם, ולא שיתפו עימם פעולה.

דוגמת מופת בתחום זה הראה לנו אברהם אבינו ע"ה. הוא היה סמל ומופת להתנהגות אצילית שבין אדם לחבירו, אולם כל זה לא סתר את השקפתו ואמונתו שעליה מוכן היה למסור את נפשו. אברהם אבינו מסר נפשו בשביל להכניס אורחים, ואפילו כדי להתפלל על סדום, אולם בעוז רוח הוא בעט בכל המוסכמות של החברה האילית שסביבו כדי לדבוק באמונת האמת. לא בכדי אמרו חז"ל שישמו נקרא "אברהם העברי", על שם שכל העולם כולו עמד מעבר אחד, והוא לבדו, יחיד ובודד, עמד מהעבר שמנגד. אכן זוהי עצמאות השקפתית הראויה לשמה.

(בנועם שיח)

שימו לב לסדר הפרשה – מרגלים, נסכים, חלה, עבודה זרה.
שואלים חז"ל – למה נסמכה פרשת חלה ונסכים למרגלים?
או בגלל שעם ישראל אמרו, לא נכנס לארץ ישראל, נתן להם הקב"ה שתי מצוות, התלויות בארץ, או בגלל שהם היו אכלים, אמר הקב"ה – תן להם שתי מצוות, כי מאסו בארץ חמדה, או בגלל סיבה נוספת, ותכף אנחנו נראה את הסיבה.

אומר הירושלמי, כפי שהזכרנו, סיבה נוספת – היות ובשעה שחזרו המרגלים, עסקו בני ישראל, בנסכים וחלה, לכן זה נצמד. מיד לאחר מכן, באה התורה וכתבת פרשת עבודה זרה. למה נסמכה פרשת עבודה זרה, לפרשת חלה ונסכים?
מיד אחרי פרשת חלה, מופיע אדם ששגג ועבד עבודה זרה. עיני העדה שראו והודו בעבודה זרה שמוותר לעשות אותה. מה זה קשור לחלה?
שימו לב, למה שכתוב כאן במדרש – צ-מ-ר-ו-ו-ר-ת, **אומר המדרש (ויקרא רבה, רשה ט"ז) –** אמר רבי יוחנן למה נסמכה פרשת חלה לפרשת עבודה זרה, לומר לך, שכל המקום מצות חלה כאלו בטל עבודה זרה, וכל המבטל מצות חלה כאלו קים עבודה זרה.

רבותי, למה נסמכה פרשת עבודה זרה לפרשת חלה?
לומר לך, שאדם שבביתו מפרישים חלה, הוא מבטל בכך את העבודה זרה, ובבית שלא מפרישים חלה, כאילו מקיימים עבודה זרה.
רבותי, לא שמענו כזאת בישראל- אדם שלא מפריש תרומות ומעשרות, לא כתוב שכאילו קיים עבודה זרה. אדם שלא מפריש ביכורים, לא כתוב עליו כאילו עובד עבודה זרה.

בהפרשת חלה, אומרים חז"ל, אדם שרח"ל, בבית שלו לא מפרישים חלה, כשעושים את השיעור הדרוש (1.650 ק"ג), כאילו עובד עבודה זרה.
כל אחד שואל את עצמו – על מה ולמה עבודה זרה? איזה עוון נורא יש כאן, באי הפרשת חלה, שזה נחשב כאילו עובד עבודה זרה?

אם אנחנו נצרף לזה, את ההגהות מימוני, נימצא ברמב"ם (סוף הלכות זרעים) – חלה תרימו תרומה – ללמדך, שזכו ישראל להיכנס לארץ ישראל, כדי לקיים מצות חלה.

כל כניסתם לארץ ישראל, היתה לצורך קיום מצות הפרשת חלה. כותב ההגהות מימוני – ותרי"ג גימטריה זו מצות חלה. ללמדך, שכל הזהיר במצות חלה, ומקיימה כראוי, כאילו קיים כל תרי"ג מצוות שבתורה.

אדם שמפריש חלה בבית, ביטל עבודה זרה, וקיים כל תרי"ג מצוות.

שאלה נוספת שצריכה להישאל – כולנו יודעים שמצות הפרשת חלה, היא רק בארץ ישראל - **באכם אל הארץ מיד חייבים בהפרשת חלה.**

אף עפ"י שכתוב, שאת המצוה הזאת צריכים לקיים בכניסה אל הארץ, **אומר השולחן ערוך (יורה דעה סימן שכ"ב) –** גם בחו"ל נוהגים בהפרשת חלה, שלא תשתכח תורת הפרשת חלה מישראל.

רבותי, למה לא חוששים מהפרשת תרומות ומעשרות? למה דוקא בחלה כולם חוששים?

אני לא רוצה להיכנס לעונשים, של מי שלא מפריש חלה. חז"ל אומרים, שמי שלא מפריש חלה, מביא קללה את תוך ביתו, כך כתוב במשנה באבות (ה, ח) - **ושלא לטול את החלה - רעב של כליה באה.**

אם אנשים גמרו בדעתם, שלא להפריש את החלה, זה לא סתם רעב של בצורת, שיש על תרומות ומעשרות, אלא רעב של כליה בא לעולם.

הגמרא (מסכת שבת לב, ב) אומרת - ר' אלעזר בר' יהודה אומר בעון חלה אין ברכה במכונס ומארה משתלחת בשערים וזורעין זרעים ואחרים אוכלין שנאמר (ויקרא כו-טז) אף אני אעשה זאת לכם והפקדתי עליכם כהלה את השחפת ואת הקדחת מכלות עינים ומדיבות נפש וזרעתי לריק זרעכם ואכלוהו אויביכם אל תקרי כהלה אלא כחלה

רבותי, בואו נתקדם:

אם ככה, אדם שמקיים מצות הפרשת חלה, כאילו קיים כל תרי"ג מצוות, כאילו ביטל עבודה זרה, אומר הנביא – **להביא ברכה אל ביתך.**

אני רוצה להיכנס לעוד סוגיה אחת:

אומרת המשנה (מסכת שבת לא, ב) – על שלש עברות נשים מתות בשעת לדתן, על שאינן זהירות בנדה ובחלה ובהדלקת הנר.

שואלת הגמרא – מ"ט? למה הם מתות דוקא בשעת לידתן?

ואומרת – א"ר יצחק היא קלקלה בחדרי בטנה לפיכך תלקה בחדרי בטנה.

שואלת הגמרא – תינח נדה חלה והדלקת הנר מאי איכא למימר? אמרת נידה, בסדר. אבל מה הקשר להפרשת חלה ולהדלקת הנר?

כדדרש ההוא גלילאה עליה דרב חסדא אמר הקב"ה רביעית דם נתתי בכם על עסקי דם הזהרתי אתכם ראשית קראתי אתכם על עסקי ראשית הזהרתי אתכם נשמה שנתתי בכם קרויה נר על עסקי נר הזהרתי אתכם אם אתם מקיימים אותם מוטב ואם לאו הריני נוטל נשמתכם

טוב, נו, בסדר. אבל נשאלת השאלה – למה המצוה הזאת נאמרת רק באישה? אם אדם לא נשוי, הוא גר לבד בבית, הוא מדליק נרות. אם אדם גר לבד, הוא לבד עושה חלות ומפריש חלה. אז למה נשים לבד מקבלות את העונש בשעת הלידה, למה זה עונש של נשים?

זו שאלה שרש"י חש בה, ורש"י אומר תשובה, והתשובה מושלמת, ע"י מדרש שמופיע בבראשית רבה - כדאמרין בב"ר היא אבדה חלתו של עולם שעל ידה נטרד אדם הראשון שנתרם כחלה וכבתה נרו של עולם ושפכה דמו אומר רש"י – היא איבדה חלתו של עולם (אדם הראשון נקרא חלתו של עולם) היא תפריש חלה, היא כיבתה נרו של עולם, היא תדליק נר.

אנחנו רוצים לראות מה הסוד שכתוב כאן, למה אדם הראשון נקרא חלתו של עולם, ולמה האישה מדליקה נר.

רבותי, בואו נתחיל בס"ד, נראה כמה יספיק לנו הזמן:

ישנה גמרא, ועל הגמרא הזאת ב"ה, אפשר לדבר שיעור שלם, ולא לגמור את הגמרא הזאת, אנחנו רק נשתמש בנקודה אחת מדברי הגמרא, כדי להסביר את הקשר שבין הפרשת חלה, לבין עבודה זרה:

הגמרא (סנהדרין ק"ב) אומרת, שרב אשי לימד את התלמידים שלו שיעור במסכת סנהדרין, והוא התחיל את המשנה הראשונה בפרק חלק, ואמר – כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא, חוץ משלושה מלכים וארבעה הדייטות. שלושת המלכים הם ירבעם אחאב ומנשה, וארבעת הדייטות הם בלעם, דואג, אחיתופל וגחזי.

איך בלעם ניכנס כאן לענין? סיפור בפני עצמו.

רב אשי גמור את השיעור, ואמר – מחור נמשך לדבר בחברינו. מי אלו חברינו? שלושה מלכים וארבעה הדייטות.

בלילה בא לו מנשה בחלום, ואמר לו – ממתי אני חבר שלך? מה אתה קורא לי – מחור נדבר בחברינו מנשה?

כל אחד שקורא את הגמרא הזאת, שואל את עצמו שאלה – מי אמר למנשה, שהוא ידבר עליך? אולי הוא רצה לדבר על אחאב ועל ירבעם? חברינו? שלושה מלכים וארבעה הדייטות.

בלילה בא לו מנשה בחלום, ואמר לו – ממתי אני חבר שלך? מה אתה קורא לי – מחור נדבר בחברינו מנשה?

כל אחד שקורא את הגמרא הזאת, שואל את עצמו שאלה – מי אמר למנשה, שהוא ידבר עליך? אולי הוא רצה לדבר על אחאב ועל ירבעם? מנשה היה בטוח, שעל ירבעם ועל אחאב, הוא לא קורא חברנו, למה?

כי חז"ל אומרים, שכל מי שמרגיש את עצמו מחובר לירבעם, עליו נאמר **חבר הוא לאיש משיח**.

יוצא, שחברנו, הוא לא קרה לאחאב והוא לא קרא לירבעם, חז"ל אומרים עליהם, שהם לא עשו תשובה. על מנשה יש דעה, שהוא עשה תשובה. אמר מנשה – אני רוצה לשאול אותך שאלה – תגיד לי, כשבוצעים את הפת, בשעת הברכה, מאיפה בוצעים אותה?

אמר לו – אני באמת לא יודע.
אמר לו מנשה – אתה לא יודע, ואתה קורא לי **חברנו**? חברים שלי יודעים הלכות מהסוג הזה.

אומר היד רמה – שלא תחשוב, שרב אשי לא ידע מאיפה בוצעים את הפת, הוא ידע מה שאומרת הגמרא, מאיפה **שקדים בישולה**. אבל הוא לא ידע, איפה זה **שקדים בישולה**, אם זה למעלה או למטה.

אמר רב אשי – תגיד לי, ומחר אני אגיד את ההלכה בישיבה בשמך.

אמר לו מנשה – טוב. **מהיכא דקדים בישולא דריפתא**.

שואל אותו רב אשי – אתם כאלה חכמים, ואתם יודעים מאיפה בוצעים את הפת, איך יכל להיות שהלכתם לעבוד עבודה זרה?? תסביר לי!

אמר לו מנשה – תאמין לי, אם היית בדור שלנו, היית מרים את שיפולי גלימתך, ורץ לעבוד עבודה זרה. עד כאן דברי הגמרא.

רבתי, הגמרא הזאת היא פלא מופלא, מהתחלה עד הסוף. מאיפה ידע מנשה, שרב אשי לא יודע על ההלכה??

שאל שאלה – ביננו! יופי הוא לא יודע!

זאת אומרת שמנשה ידע, שהוא לא יודע את ההלכה הזאת.

רב אשי בא אליו ואומר לו – אם אתם כאלה חכמים, שאתה יודע מאיפה בוצעים את הפת, איך עבדתם עבודה זרה??

ואם הוא לא היה יודע, מאיפה בוצעים את הפת, היה מותר לו לעבוד עבודה זרה?! מה הוא שואל אותו?

מה הקשר בין זה שאתה חכם, לבין זה שאתה עובד עבודה זרה? אם אתה לא יודע את ההלכה, מותר לך לעבוד עבודה זרה?? איזה מן שאלה זאת??

רבתי, על השאלה הזאת עומדים כל המפרשים כולם, מי שרוצה יעיין בספר תורת חיים, של ר' אברהם שור, על מסכת סנהדרין, ויתר הרחבה מופיע בספר ופי יגיד תהילתך, ביאורים נפלאים בדברי הגמרא הזאת.

רבתי, אני רק רוצה לעסוק בנקודה אחת – למי ששם לב, הוא שואל את מנשה, למה עבדתם עבודה זרה, והשאלה ששואל אותו מנשה, אם הוא יודע מאיפה בוצעים את הלחם.

משמע, בצליל של האוזן, יש קשר בין עבודה זרה, לבין הענין שאתה יודע איפה לבצוע את הלחם.

אומרים לנו חז"ל – כל מי שלא מפרשי חלה, כאילו עובד עבודה זרה.

שואל אותו רב אשי – **תגיד, אם אתה יודע מאיפה בוצעים את הלחם, איך עבדתם עבודה זרה??**

משמע, שיש קשר בין הענין של הלחם, לבין הענין של עבודה זרה.

בואו ננסה להסביר את הדברים, לאט לאט, דבר דבור על אופניו:

חז"ל מלמדים אותנו, במדרש (בראשית רבה א') – בזכות שלושה דברים שנקראו ראשית, ברא הקב"ה את העולם:

רב הונא בשם רב מתנה אמר, **בזכות שלשה דברים נברא העולם, בזכות חלה, ובזכות מעשרות, ובזכות בכורים, ומה טעם, בראשית ברא אלקים, ואין ראשית אלא חלה, שנאמר (במדבר טו, כ): ראשית ערסתיכם, אין ראשית אלא מעשרות, היך דאת אמר (דברים יח, ד): ראשית דגנך, ואין ראשית אלא בכורים, שנאמר (שמות כג, ט): ראשית בכורי אדמתך וגו'**

העולם היה לו כדאי להבנות, בזכות שלושת המצוות האלה – בכורים, חלה ומעשרות, הכל זה ראשית.

מה הענין ב – ראשית?

כותב החינוך (מצוה י"ח) – משרשי מצוה זו. שרצה השם יתברך ליזכותנו לעשות מצוה בראשית פרינו, למען דעת כי הכל שלו, ואין לו לאדם דבר בעולם רק מה שיחלק לנו השם יתברך בחסדיו. ויבין זה בראותו, כי אחר שיגע האדם כמה יגיעות וטרח כמה טרחים בעולמו, והגיע לזמן שעשה פרי, וחביב עליו ראשית פריו כבבת עינו, מיד נותנו להקב"ה ומתרוקן רשותו ממנו ומכניסו לרשות בוראו.

הקב"ה רצה את כל הראשיות – בכורים, חלה, תרומות ומעשרות, בן בכור, פטר חמור, פטר בהמה. כל דבר שהוא ראשית, הקב"ה רצה אותו.

אומרים חז"ל – בזה שאתה מוציא משלך, ונותן להקב"ה, אתה נותן לו את ההכרה, שהוא ראשון והוא אחרון. הכל שייך לו!

רבתי, אם ככה נוכל להבין:

רבתינו מגלים לנו שהאבות הקדושים, היו מקיימים מצות מעשרות, שנאמר (בראשית יד, כ) ויתן לו מעשר מכל. יצחק קיים מעשר, שנאמר (בראשית כו, יב) ויזרע יצחק בארץ ההיא, וימצא בשנה ההיא מאה שערים. יעקב אבינו קיים מעשרות, שנאמר (בראשית כח, כב) וכל אשר נתן לי עשר אעשרנו לך.

האימהות הקדושות קיימו מצות הפרשת חלה, **אומרים חז"ל (בראשית רבה ט) – כל ימים שהיתה שרה קימת היו דלתות פתוחות לרוחה, וכיון שמתה שרה פסקה אותה הרוחה, וכיון שבאת רבקה חזרה אותה הרוחה. וכל ימים שהיתה שרה קימת היה ברכה משלחת בעסה, וכיון שמתה שרה פסקה אותה**

הברכה, כיון שבאת רבקה חזרה. כל ימים שהיתה שרה קימת היה נר דולק מלילי שבת ועד לילי שבת, וכיון שמתה פסק אותו הנר, וכיון שבאת רבקה חזר. וכיון שראה אותה עושה כמעשה אמו, קוצה חלתה בטהרה וקוצה עסתה בטהרה, מיד ויבאה יצחק האהלה.

רבתי, נחזור בחזרה לקרבן הראשון בבריאה, לא של אדם הראשון, אלא **קרבנם של קין והבל** – קין הביא מפרי האדמה, הבל הביא מבכורות צאנו.

אומרים חז"ל – למה קרבנו של הבל התקבל, וקרבנו של קין לא? כי הבל הביא מבכורות צאנו. הוא תפס את הענין של הבכורה, ואמר – **אני נותן לקב"ה את הראשון.**

קין לא הביא מבכורות. מאיפה הוא הביא?
אומרים חז"ל – מן הסייפות. הוא אכל בעצמו ראשון, וכשהוא גמר הוא נתן לקב"ה.

אומרים חז"ל במדרש (בראשית רבה כ"ב) – ויבא קין מפרי האדמה מנחה לה' (בראשית ד, ג), מן הפסולת, משל לאריס רע שהיה אוכל את הבכורות, ומכבד לבעל השדה את הסייפות. (בראשית ד, ד): והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו ומחלביהו

בספר המאור שבתורה (פרשת כי-תבוא), הוא מסביר מדוע קין, נתן לו את הסייפות והבל נתן את הבכורות.

אומר הספר המאור שבתורה יסוד נפלא ביותר – קין הרגיש שהוא עובד אדמה. אם הוא עובד אדמה, אז הוא הרגיש – אני עובד, אני נוטע, אני חורש, אני מנקש, אני עושה פעולות! נכון גם הקב"ה עושה – הוא מוריד גשם, הוא עושה רוח, הוא מביא שמש.

אמר קין – אבל גם אני עושה! אני עושה והוא עושה! אז אנחנו שותפים! אם אנחנו שותפים, אמר קין, אז אני לוקח ראשון והוא לוקח שני, לכן הביא לו מן הסייפות, הביא לו את הסוף, והוא לקח את ההתחלה.

הבל אמר – אני לא עושה כלום. יש ולדות והולדות מתרבים, אני לא שר להם שירים והם מתרבים, הם מתרבים, כי הקב"ה מרבה אותם. אם ככה, אז הכל של הקב"ה!

נתן לו הבל מן הבכורות. אם אתה בעל הבית, אז תיקח אתה ראשון! רבתי, הגענו לנקודה, נתחיל לקשור קצוות:

כשאדם רואה תאנה שבכרה, הוא קושר עליה גמי ואומר – **זה של הקב"ה**. אחרי זה, לאחר שהוא מביא את כל הפירות הביתה, הוא מפריש תרומות ומעשרות.

אחרי זה הוא אוכל את הפירות, הוא לא צריך לעשות שום פעולה כדי לאכל אותם – לוקח את הפרי, מקלף את הקליפה, מברך בורא פרי העץ, שהחינו ואוכל!

אין לו שום פעולה אחרי זה. אין חושש, שהוא ייחס משהו לעצמו, אחרי שהוא שם על זה גמי, ואמר הרי זה ביכורים והפריש תרומות ומעשרות. **אומרים חז"ל** – זה לא ככה, בחיטה ושעורה. מה יש בחיטה ושעורה? בחיטה ושעורה, ישנם מלאכות לאחר שהאדם גמר את הכל. מהם המלאכות?

אדם גמר את החיטה, ומכניס אותה הביתה. כדי להגיע לפת לחם, כדי להכניס אותו לפה, הוא צריך להיות זורה, דש, מנפה, לש ואופה.

כותב מרן הבית יוסף – למה מניחים עשר אצבעות על החלה לפני שבוצעים אותה?

וכותב – כנגד עשר מצוות התלויות בפת – חרישה (לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו), זריעה (שדך לא תזרע כלאים), דישה (לא תחסם שור בדישו), לקט, שכחה, פאה, תרומה, מעשר ראשון וחלה.

אומר הבית יוסף – זו הברכה היחידה מכל הברכות, שיש בה עשר תיבות. שהכל נהיה בדברו – 9, בורא מיני מזונות – 9, בורא פרי העץ – 9, בורא פרי האדמה – 9, הברכה היחידה שיש בה עשר תיבות – המוציא לחם מן הארץ. למה?

עשר מלאכות – עשר תיבות.

אדם כבר הביא את החיטים הביתה, הוא לא יכל לקחת חיטים ולכסוס אותם, כדי לאכל.

אדם רוצה לאכול לחם, הוא לא יכל לקחת ולאכל! צריך לטחון, לזרות וכו', עד שהבן-אדם זוכה לאכל.

אומרים רבתינו – תשמע, כאן יש חשש גדול. מהרגע שהוא הביא את זה הביתה, כביכול אין התערבות כבר של הקב"ה. הכל הוא עושה.

כל זמן שזה בשדה, אז הוא מגיע להכרה שהקב"ה נותן גשם, ונותן שמש ונותן רוח, כשזה בא הביתה, הכל הוא עושה כבר. מה הוא עושה?

הוא זורה, הוא דש, הוא טוחן והוא מנפה והוא לש והוא אופה.

יכל לבוא אדם ולהגיד – אחח, כוחי ועוצם ידי, עשה לי את החייל הזה. אני עשיתי!

אתה עשיתי?! **אומר הקב"ה** – תשמע, החשש הזה, של כוחי ועוצם ידי, הוא חשש איום ונורא! שכל האומר כוחי ועוצם ידי, יגיע בסופו של דבר לעבודה זרה. לכן תזרה מאוד, שלא תגיע לעבודה זרה.

מה עשה הקב"ה, כדי שחם וחלילה לא נידבק בעבודה זרה? תיקח חתיכה מהקמח ותפריש אותה.

מה יהיה כתוצאה מזה?

תזכור את הקב"ה, שזה לא אתה!

אם זה לא אתה, אתה זוכר את הקב"ה.

אומרים חז"ל, שכל מי שמפריש חלה, מבטל עבודה זרה, וכל מי שאינו מפריש, כאילו מקיים עבודה זרה!

אם אתה לא מפריש חלה, פירושו הדבר, שאתה אומר – **כוחי ועוצם ידי, עשה לי את החייל הזה**, אז זה עבודה זרה!

אם זה עבודה זרה, ואתה לא מפריש, אומרים חז"ל – כמוהו, כמקיים עבודה זרה. אם אתה מפריש חלה, אתה מבטל עבודה זרה.

שואל מנשה את רב אשי – תגיד, מאיפה בוצעים את הפת? רב אשי בכלל לא הבין מה הוא שואל אותו. למה?

למה זה נפקא מינה, למה בוצעים את הפת? איפה זה נפקא מינה?

זה נפקא מינה לאדם שהולך לברך, מפני כבוד הברכה, כך כותב מר"ן המחבר – **מפני כבוד הברכה, צריך לדעת איפה לבצוע את הלחם**. אם ממקום שהוא מזהיב, או מקום שזה נורמל, דקדים בישולה או דקרים בישולה, למה זה נפקא מינה?

זה נפקא מינה לברכה.

שואל רב אשי – אני לא מבין, מה אתה קשור לברכה?

בזמן מנשה לא ברכו לפני האוכל. הברכה לפני האוכל, היתה תקנת חכמים, בזמן מנשה זה לא היה.

גמרא במסכת ברכות (בתחילת פרק כיצד מברכין) – אם לפני האוכל הוא מברך, אחרי האוכל, על אחת כמה וכמה.

בזמן מנשה ברכו רק לאחר האוכל **ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך**. בא מנשה ואומר – תגיד, מאיפה בוצעים את הפת?

מה זה משנה לך??

לנו זה משנה, כי אנחנו מברכים את הברכה, אז אנחנו צריכים לדעת איך לברך – מקדים בישולה או מקרים בישולה, אבל אתה מנשה, לא ברכת לפני האוכל, בזמן עדין לא היו חייבים בזה! אז מה זה משנה לך, מאיפה בוצעים את הפת?!

אמר לו מנשה לרב אשי – אני רוצה להגיד לך - בתקופתנו, לא היינו מזיזים יד או רגל, בלי לחשוב מה יהיה לקב"ה מזה.

בכל פעולה היינו חושבים – תגיד, לקב"ה יהיה נחת רוח מזה או לא? שלקחנו לחם, לא ברכנו המוציא לחם מן הארץ עשר תיבות, אבל הרגשנו, שהיינו אוכלים לחם – תודה רבה ריבונו של עולם, שנתת לנו לאכל לחם. אמרנו תודה רבה, גם בלי נוסח של ברכה.

אומר לו רב אשי – אני לא מבין, אם אתם הייתם כאלה, שעל כל צעד הייתם חושבים איפה לקב"ה יש יותר נחת רוח, וגם כאשר היית לוקח חלה וחושב – ריבונו של עולם, מאיפה יהיה לך יותר נחת רוח שאני אקח את החלה? אם הגעתם לרמה של חשיבה כזאת בקב"ה, תסביר לי דבר אחד – **א-יך ע-ב-ד-ת-ם ז-ר-ד-ה ז-ר-ה???**

אם אתם אנשים שלא מזיזים יד, מבלי לחשוב על הקב"ה, אז איך יכל להיות אנשים שמשתחווים לעבודה זרה??

אמר לו מנשה – אין קשר. אנחנו היינו דבוקים בעבודה זרה, בגלל יצר של עבודה זרה.

אנחנו לא הזנו יד או רגל, מבלי לחשוב על הקב"ה. שאלת למה עבדנו עבודה זרה??

כי היה לנו יצר של עבודה זרה. אתה לא יודע מה עשו אנשי כנסת הגדולה, כדי לבטל עבודה זרה – שלושה ימים התענו, כדי לבטל את היצר של עבודה זרה, ומאיפה הוא יצא לבסוף?

מבית קדשי הקדשים, כמו גור של אש! כך אומרת הגמרא ביומא. משם יוצא היצר של עבודה זרה!

רבתי, אם ככה נוכל להבין יסוד נפלא:

בא רש"י ואומר – אתה יודע למה אישה מפרישה חלה ולמה היא מדליקה נר?

ועונה – היא כיבתה חלתו של עולם, היא תפריש חלה. היא כיבתה נרו של עולמה! היא תדליק נר.

רבתי, למה קוראים לאדם, **חלתו של עולם?**

למה לא קוראים לו בורקס של העולם, למה לא תפוח של העולם, הדובדבן של העולם, **למה חלתו של עולם?**

אומר המהר"ל (נתיב התורה אות א', ביאורי אגדות גמרא מסכת קידושין) – הקב"ה ברא את האדם כמו שאישה עושה עוגה. הקב"ה לקח עפר ושם לתוכו מים, ועשה עיסה מעפר.

הגמרא במסכת סנהדרין אומרת – שעה ראשונה עלה במחשבה, שעה שנייה נתייעץ עם מלאכי השרת ושעה שלישית קיבץ עפרו, אומרים חז"ל, מכל העולם ושעה רביעית גיבלו. מה זה גיבלו? גיבל את הבצק.

הקב"ה עשה גם בהמות בצורה הזאת, לקח אותם עפר מאדמה. אז למה נקרא האדם חלתו של עולם?

אומר המהר"ל – כי הקב"ה את כולם ברא מהבצק אשר מעפר ומים, אבל את כל מה שהוא ברא בצק, הוא לקח חתיכה ועשה אותה קודש! בדיוק כמו שהאישה מפרישה – חתיכה בצק ועושה אותה קודש.

מי הבצק שעשה אותה קודש?

האדם הוא הבצק, שהקב"ה קידש אותו.

עשיתי היפופוטם וחזיר ופיל וג'ירפה, עשיתי עפר מן האדמה, מבצק, אבל אני מפריש חלה. מי זה החלה?

אדם הראשון הוא חלתו של עולם.

הקב"ה לקח את האדם ואמר לו – אתה חלה שלי מכל העולם! אתה קדוש מכל העיסה הזאת!

מכל מה שיש בבריאה, אתה קדוש!

ברגע שהאישה החטיאה אותו, אומרים חז"ל – היא טימאה חלתו של עולם. האדם נקרא חלה, כי הקב"ה הפריש אותו לקדושה.

היא כיבתה נרו של עולם, לכן היא מדליקה נר.

אם ככה רבתי, נוכל להבין יסוד נפלא ביותר:

יש עוד עוון אחד – **עבודה זרה**. מה מתקן את העבודה זרה?

אומר הקב"ה – את תפרישי חלה. מה קשור הפרשת חלה לעבודה זרה?

היות והיא נתנה לאדם הראשון ואמר לו – **מן העץ הזה אכל וברא עולמות** – עבודה זרה. מה התיקון??

הפרשת חלה.

למה נסמכה הפרשת חלה, לענין עבודה זרה? אומר המדרש (פרשת תזריע), שכל המפריש חלה, ככופר בעבודה זרה, וכל אדם שלא מפריש חלה, כאילו עובד עבודה זרה.

אם ככה רבתי, שימו לב למבנה של פרשת שלח – היא נפתחת בפרשת המרגלים, שאלנו חטא המרגלים, בגלל זה מגיע עונש כליה לעם ישראל??

מה קרה?? לשון הרע, על זה מתים??

וענינו - נתנה ראש ונשובה מצרימה – רצו לעבוד עבודה זרה. **וביום פקדי** – את חטא המרגלים ופקדתי – את חטא העגל – זה עבודה זרה וזה עבודה זרה.

הפרשה מסתיימת בעבודה זרה. אדם שוגה ועובד עבודה זרה – עיני העדה טעו, והורו עבודה זרה, ובתוכם, יש לנו שתי מצוות – נסכים והפרשת חלה.

מה הפרשת חלה?

עם ישראל חטא. במה הוא חטא?

עם ישראל חטא בזה שהם אמרו **נתנה ראש ונשובה מצרימה** – עבודה זרה. תבואו לארץ ישראל, ותתקנו את העבודה זרה, איך?

הפרשת חלה. שלא תגידו כוחי ועוצם ידי, עשה לי את החייל הזה.

לפיכך יש לנו עבודה זרה לפנינו ועבודה זרה אחרינו, לומר לנו, שזה הענין של הפרשת חלה. הפרשת חלה בא להציל את עם ישראל מעבודה זרה.

אומרים חז"ל – חטאו בראש, שנאמר נתנה ראש ונשובה מצרימה. לקו בראש, שנאמר וכל ראש לחולי – חרבן בית המקדש, ובע"ה יהיה תיקון לראש

כשכולנו נקבל פני משיח צדקנו במהרה בימינו אמן ואמן!!!

(ברוך שאמר)

בדרך הדרוש

והתחוקתם ולקחתם מפרי הארץ וסמיכא ליה והימים ימי בכורי ענבים. ותמוה מה צריך התחוקות בלקיחת אשכול ענבים ובפרט שהימים ימי בכורי ענבים. ובס' לקט יוסף בשם הגאון המפור' מהר"מ גאלאנטי

תי עפ"ד הרמב"ם דבדין לעשות חזקה די בלקיחת אשכול אחד של ענבים וזה שאמר הכתוב "והתחוקתם" ר"ל צריכים אתם לעשות חזקה בא"י ועל כן ולקחתם מפרי הארץ כי בלקיחת הפרי די, וזהו דוקא בברם וע"כ שפיר סמך והימים ימי בכורי ענבים. (ילקוט האורים)

סלח נא לעון העם הזה מגדל חסדך וכאשר נשאת לעם הזה ממצרים ועד הנה וגו' (יד, ט)

צריך להבין מוא כאשר נשאת, ואטו לעולם יסלח ה' לפושעים וחטאים, ואם עד כה האריך אפיו להם עתה

שלח לך. (יג, ב)

פירש"י לדעתך וכו'. ונ"ל בדרך דרוש, עפ"י מש"כ לעיל בפ' בהעלותך [ד"ה עוד נ"ל], כי באמת היה חשש גדול בענין שליחות המרגלים שלא יוציאו דיבה על הארץ,

אך שהיה סברא לומר דיקחו מוסר ממרים שלא להוציא דיבה, אבל כיון דבאמת משה רבנו ע"ה היה מבחר הברואים, וא"כ אין ראי' ממה שלקתה מרים, ואיכא חששא, רק משה לפי דעתו שהיה שפל מכל אדם, א"כ יש ראי' ממרים, וליכא חששא בשליחות המרגלים כיון שיש להם מקום לקחת מוסר, וז"ש שלח לך לדעתך כיון שאתה עניו מכל האדם. (אפריון)

והתחוקתם ולקחתם מפרי הארץ והימים ימי בכורי ענבים (יג, ב)

ת.ד 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

זכר מואמינים

גליון שבו עי מבית 'בני אמונים'

פרשת שלח תשפ"ב שנה ט | גליון מס' 437

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

פרתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

לכבד את הקדוש ברוך הוא בעניית אמן

בדרך כלל בבואנו לעודד ולחזק את קיום המצוות, אנו מתבוננים במעלותיהן ומצביעים על זכותיהן, הן בזה והן בבא. כך גם בפתיחת למיד התורה מדי בקר, מיד לאחר ברפת התורה, מונים אנו את המצוות "שאדם אוכל פרותיהם בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא..."

הדבר נכון גם, ואף במיוחד, בענינה של מצוות עניית אמן. במסגרת עלון זה אנו עוסקים רבות בגדלתה של עניית אמן ובגדל שכרה, ואולם באמת אין מי שיוכל לשער ולהשיג עצם חביבותה וחשיבות ענינה, ואין לנו אלא דברי חז"ל ואשר נוסף עליהם בספרים הקדושים, שכלם גם יחד האירו עינינו ולמדונו עד היכן הדברים מגיעים.

אולם, שימה עלינו לזכר שיש גם בחינת "סור מרע". לפעמים נחוץ לדעת ואף לפרסם כי בגדל החשיבות והזכות באמירת אמן, באותה מדה יש להזהר מפני זלזול בה. זהו דבר חמור עד מאד, ודי אם נזכיר בזה את דברי הזהר הקדוש (וילף רפה ב) כי מי שאינו נזהר לענות אמן בכונה, הרי זה מבזה את השם יתברך, ועליו הפתוב אומר (שמואל א' ב ל): "ובז' יקלו".

נורא הדבר למתבונן! הזהר מכנה את מי שאינו נותן לבו ומחו לענות אמן כראוי כ"מבזה את ה'", כלומר כמחלל שם שמים, פשוטו כמשמעו! לדברי הזהר נחשב הוא, חלילה, כעובר על העברה החמורה ביותר שאין עליה שום פפרה בעולם הזה; "חלול השם".

בהתבונני בפרשת שלח, בדברי הקדוש ברוך הוא למשה בתוכחתו לאחר חטא המרגלים (במדבר יד יא): "עד אנה ינאצני העם הזה", עלה בדעתי בסיעתא דשמיא רמו; ראשי התבות הללו עולים בגימטריה צ"א כגימטריה של אמן, והרי זה בדברי הזהר הקדוש שהזלזול באמן גורם לנאוף שם שמים, חלילה. ומה תואמים הדברים עם המשך הפסוק: "ועד אנה לא יאמינו ביי", לפי שאין בהם 'אמן' שהיא יסוד האמונה.

אולי לכן נקט השלחן ערוך (או"ח ככד ז) בטוי חמור שאין לו אף ורע, על אודות מי ששח שיחת חלין בשעת חזרת הש"ץ, וזה לשונו: "ואם שח הוא חוטא, וגדול עונו מנשא", שברי שיחה בשעת חזרת הש"ץ גורמת לזלזול בעניית אמן, ומתוך כך לחלול שם שמים אשר אין קשה ממנו. כך הוא היחס גם למי ששח בשעת אמירת קדיש, כפי שהביא המשנה ברוך (נו ס"ק א) בשם מדרש, שרבי חמא פגש את אליהו הנביא ועמו אלפי גמלים טעונים באף וחרמה המיעדים עבור המדברים בשעת אמירת קדיש. מבחיל למתבונן!

'מדה טובה מרבה' - אם נקבל על עצמנו לכבד את שם ה' בעניית 'אמן' כהלכתה, נזכה לכל הברכות האמורות בשלמות. אמן.

בקריאת "פי מכבדי אכבד",

298 ז'א מחולק"ן

תפלה על כבוד שמים מופה בסליחה ובמחילה

"ויאמר ה' סלחתי כדברך" (ד כ)
לכאורה, די היה שיכתב "ויאמר ה' סלחתי", ומה פשר התוספת "כדברך"?

החזה מלפלין פרש כי בכך הבטיח הקדוש ברוך הוא הבטחה נצחית, שפכי שפלה לישראל שמים שאלא יתחלה, באומרו (לעיל פס' טו-ז): "ואמרו הגוים...; מבחתי יכלת ה' להביא את העם הזה אל הארץ אשר גשבע להם וישחטם במדבר". כך אכריז "סלחתי" בכל הדורות, לכל יהודי שיכונן תפלתו "כדברך" - למען כבוד שמים שלא יתחלה.

רבי שאול בראך, רבה של קאטוי, הוסיף וביאר כי לכך כונן רש"י פאשר פרש: "סלחתי כדברך" - בשביל מה שאמרת...; שפך אמר הקדוש ברוך הוא למשה: העבדה שקבלתי תפלתה וסלחתי לישראל אינה נובעת מכח זכותיה וממעלתה הרמה, אלא רק "בשביל מה שאמרת" - שלא יתחלה שמי. על כן, כל יהודי שיתפלה באופן זה מבטח לו שתפלתו תתקבל. מטעם זה נהגו ישראל לפתח את תפלות יום הכפורים בהזכרת הפסוק: "ויאמר ה' סלחתי כדברך" [לאחר תפלת כל נדרי, קדם תפלת ערבית], כדי להזכיר את ההבטחה הנצחית הטמונה בו, שתפלה על כבוד שמים מתקבלת בכל עת (אור לשמים; משמרת אלעזר' חלק עשרת הימים אות קז).

משה התפלל רק על יהושע

"ויקרא משה להושע בן נון יהושע" (יג טו)
רש"י הביא את דרשת חכמים (סוטה לד ב) שמשנה התפלל על יהושע: "ה-ה יושעך מעצת מרגלים". ויש להבין: מפני מה התפלל רק על יהושע ולא על כלב ויתר המרגלים?

פרש החיד"א: רבי שלמה אסתרוב באר שתפלת משה לא הייתה שיהושע לא יגדר אחר עצת המרגלים, שכן בהכירו בגדלותו ידע שאין לחשש מכו. אלא שחשש משה שפא כשיראו המרגלים שאין הוא משתף פעולה עמהם, יבקשו לפגע בו, וכך התפלל עליו שינצל מעצתם. לאור זאת מוכן מדוע לא הצרף להתפלל על יתר המרגלים, שכן כלם לא התנגדו לעצה וממילא לא היה חשש לשלומם, ואף כלב שהתנגד - הרי דאג להסתיר דעתו מחבריו כל עוד היה עמם בדרך, כפי שפרש רש"י להלן יד כז (נחל קדומים).

תפלת כלב בן יפנה בחברון

"ויעלו בנגב ויבא עד חברון ושם אחימן ששי ותלמי ילידי הענק והחברון שבע שנים נבנתה לפני צען מצרים" (יג כב)

פתח הכתוב בלשון רבים - "ויעלו בנגב", והמשיך בלשון יחיד - "ויבא עד חברון". מכו למדו חכמים (סוטה לד ב, הובא ברש"י) שכלב סטה ממסלול המרגלים וביא לבדו לחברון ונשתטח על קברי אבות ואמר להן: 'אבותי בקשו עלי רחמים שאנצל מעצת מרגלים'.

נחלקו הפוסקים בנוגע להשתטחות על קברי צדיקים, האם מתר לפנות לצדיק ולבקש ממנו שימליץ טוב בעדו לפני ה', או שפא אין לפנות בלתי לה' לבדו - שישמע את בקשתנו בזכות הצדיק הטמון במקום (ראה פמ"ג אורח א"א תקפא טז)

מדברי הגמרא שפאשר השתטח קבל על קברי האבות בקש מהם "בקשו עלי רחמים", משמע לכאורה שמתר לבקש מהצדיקים, אך כתב המהר"ם שיק שהסוברים שפאסור לעשות כן יבארו שכלב לא בקש מהאבות שימליצו טוב בעדו, אלא בקש שבכך שהוא נושא תפלה על קברם תתעורר זכותם, ומתוך כך יעמדו מליצים טובים שימליצו בעדו שתפלתו תתקבל בקרבים וברצון (ש"ת מהר"ם שיק אורח א"א רצג).

'אמן' אחת ראוייה - שוה הכל!

"ויאמרו אל כל עדת בני ישראל לאמר הארץ אשר עברנו בה לתור אותה טובה הארץ מאד מאד" (ד כ)

בעלות רבי מנחם מנדל מוויטבסק לארץ הקדש אמר:

כל זמן שהייתי דר בחוץ לארץ הייתי משתוקק להתפלל ולו תפלה אחת ראוייה לפני בורא העולם. עתה כשבאתי לארץ הקדש והחפתי כתוצאה מאוירה המחכים (ראה ב"ב קנה ב), נוכחתי להבין שלהתפלל תפלה משלמת זהו דבר בלתי אפשרי, ומחל אני כי הלואי שאזכה לענות ולו אמן אחת כראוי.

ואכן, כבר אמר אחד מהקדושים, שאם היה יודע שענה בכל ימי חייו ולו אמן אחת כראוי - לא היה דואג כלל (אינא דחיי - אור הגר' אות לא).

הקדיש שנאמר לאחר ארבעים וחמש שנה

בהיותי ילד רגיש במיוחד גרמה לי עבודה זו להתרגשות גדולה, ופעם אחת לא הצלחתי לעצור בעד דמעותי והתחלתי לבכות. גברתי סאווִיצקי שאלה אותי לפשר בכי, ואמרתי לה בתמימות כי אני בוכה עליה; כואב לי לראותה מצטערת ומתנגעת כל כך לעזר לנו הילדים היתומים.

'כיצד אוכל לשלם לך על מסירות נפשך?' שאלתי את גברתי סאווִיצקי, ועיניה הצטעפו בדמעות. ארכו לה כמה רגעים עד שהשיבה, תוך שהיא שוקלת את מלותיה: 'יצחק'ל היקר, דע לך כי אין לי בנים, ולאחר מאה ועשרים לא יהיה מי שיאמר עלי קדיש. אם תרצה להשיב לי טובה אבקש ממך שלאחר פטירתך מן העולם תאמר אחרי קדיש'.

כילד, באותם רגעים לא הבנתי מספיק את משמעות דבריה, וגברות הימים הם נדחקו לירכתי זכרוני. יכלתי לשפך מהבטחתי, אלמלא לפני כמה ימים, בליל שישי האחרון לאחר שעליתי על יצועי בביתי, ראיתי לפתע בחלומי את גברתי סאווִיצקי, כשהיא יושבת על ספה בחדר בלתי מכר ואומרת לי: 'יצחק'ל, הגיע הזמן שתקיים את הבטחתך!'

הקצתי בבהלה משנתי. במשך עשרות שנים לא שמעתי על אותה אשה מפלאה, וכלל לא ידעתי אם היא בין החיים. החלום היה לי מוזר ביותר, ספרתי אותו לרעייתי שתחיי ושבתי לישון.

למחרת בבקר יצאתי לתפלת שחרית, ובעקול הרחוב הבחנתי לפתע במודעת אבל טריה. המלים שנכתבו על גבי המודעה גרמו לי להלם מחלט; במודעה נכתב כי מרת סאווִיצקי עליה השלום נפטרה, והלוותה תתקיים היום בשעה אחת עשרה בבקר.

הגעתי להלויה ובקשתי לומר קדיש. מטסרבתם לא התעקשתי, אף מאז ואילף, ובעזרת ה' לארף השנה הקרובה אמר קדיש אחריה."

ר' יצחק סים את ספורו והותיר את בני שיחו המומים. מסתבר, כי דודתם הצדקת זכתה בזכות עצומה שמעטים זוכים לה - לרדת מהעולם העליון ולהעביר מסר לעולם הזה. אף על פי שהיו בני משפחה שיאמרו קדיש אחריה, חשוב היה לה כי דוקא הילדים שעבור גדולם מסרה את נפשה יאמרו אחריה קדיש, שהרי כבר אמרו חכמים (סנהדרין יט ב): "כל המגדל יתום בביתו מעלה עליו הכתוב כאלו ילדו".

מתוך: שיעור שנמסר ביום ו' ה' בחשון תשפ"א

- אשר התעסקו בסדרי קבורתה, ומלבדם עוד מתי מעט מכרים.

במהלך ההלויה הפתעו בני המשפחה כאשר יהודי חסידי בלתי מכר נגש אליהם ובקש בעדינות לומר קדיש אחר הנפטרת. כיון שהם לא הכירוהו, דחוהו על אתר בטענה כי כבר יש מי שיאמר קדיש בעבורה.

אכזבה פשטה על פניו של החסיד, אולם הוא לא אמר מלה. הוא המשיך ללוות את הנפטרת במשך כל מהלך הלויה עד הקבורה, ומיד לאחר הקבורה נעלם מהמקום מבלי להודיע את שמו ואת פשר הפרווח עם הנפטרת.

בשבוע שלאחר מכן ישבה אחותה של הנפטרת שבעה פאטר בניה שוהים לצדה, והנה שוב הופיע אותו יהודי חסידי. הוא התישב בבית האבלים והחל בספורו:

"שמי הוא יצחק לנדאו", פתח האיש, ועיניו התמלאו בדמעות, "הגעתי לארץ בחדש טבת תש"ה כילד בן עשר ללא קרוב וגואל. אבי רבי צבי יוסף זכר צדיק לברכה ואמי עליה השלום הצליחו להתאחד אתנו בארץ הקודש לאחר גלגולים וטלטולים רק לאחר כחמש שנים, בשנת תש"י.

במשך חמש שנים הסתובבתי בארץ הקודש כנער צעיר 'יתום חי', ללא אב וללא אם, כאשר בשלב מסים ההשגחה העליונה הוליקה אותי לירושלים. למדתי בתלמוד תורה 'בבנה', ובית סנהדריה' היה לביתי.

הגענועים לאמי, שעד אז שרפו את לבי, נרגעו במקצת עם כניסתי לבית סנהדריה', כאשר התקבלתי במאור פנים ובחם על ידי המנוחה הגב' סאווִיצקי ששמשה בו כ'אם בית'. היא היתה מסורה לילדים היתומים ממש כמו אמא; מבשלת להם ארוחות חמות ומזינות, מקשיבה לספוריהם ולהגייהם, מרגיעה את פחדיהם ומסיעת להם בדברים גדולים כקטנים.

אחת מהמלאכות הקשות שנטלה על עצמה היתה לדאג לנקיון ראשיהם של הילדים. 'תומי השואה סבלו סבל מר מהכנים שרחשו על ראשיהם, לאחר שנים של הזנחה, וגברת סאווִיצקי, כמו אמא של ממש, לא עמדה מנגד. למרות הקשי הגדול שבדבר, היא ישבה במשך שעות וטפלה בנקיון ראשיהם של הילדים ולא נחה עד שהשלמה המלאכה.

גם בי היתום הקטן היא טפלה במסירות,

את המעשה שלפנינו ספר מגיד השעור הנודע הרה"ג רבי מנשה ישראל רייזמן שליט"א מירושלים, אשר שמעו מפלי ראשון ואף אמת את פרטיו לאשורם. המעשה נשמע מפי אחד מהמנוחמים בשבעה על פטירתו של הרב הצדיק רבי יצחק לנדאו זצ"ל, מי שזכה לשמש בקדש את הרה"ק מהר"א מבעלזא, ולימים אף נהל את ישיבת בעלזא בירושלים.

בחדש טבת בשנת תש"נ הסתלקה לבית עולמה בשיבה טובה האשה החשובה והצדקת מרת צביה סאווִיצקי עליה השלום

אכזבה פשטה על פניו של החסיד, אולם הוא לא אמר מלה. הוא המשיך ללוות את הנפטרת במשך כל מהלך הלויה עד הקבורה, ומיד לאחר הקבורה נעלם מהמקום מבלי להודיע את שמו ואת פשר הפרווח עם הנפטרת.

'בית סנהדריה' בירושלים

מבלי שהותירה אחריה זרע של קימא. אשה צדקת זו שמשה בשנים שלאחר מלחמת העולם השנייה כאם בית בבית סנהדריה' אשר שכן בשכונת 'קטמון' הירושלמית, עד שהעתק לשכונת 'עין כרם' ובה הוא פועל עד עצם היום הזה. בית זה שמש מחסה לעשרות ילדים יתומים מאב ואם שנצלו מהמלחמה ונותרו ללא קרוב וגואל. בו היו הם יתומים וסועדים את ארוחותיהם, ממנו היו יוצאים בבקר למקום למודיהם, ואליו היו שבים אחר הצהרים וסועדים לבם בארוחה חמה ומשביעה.

הלוותה של גברת סאווִיצקי התקיימה ביום ששי חרפי בימי טבת הקצרים, ומטבע הדברים היתה מעושת משתתפים. היו אלו בעקר משפחתם של אחיניה - בני אחותה

מִצְוֹת 'מֵאָה בְּרָכוֹת' (ד)

**שְׁוֵי הַבְּרָכוֹת
שֶׁמְבָרֵךְ הָאָדָם
בִּימֵי חַיָּו**

לפי דברי חכמים (חלין פז א) שְׁוֵיָה של כל בְּרָכָה הוא עֲשֶׂרָה זְהוּבִים, חֶשֶׁב ה'חֶתֶם סוֹפֵר' כִּי מִי שֶׁמְקַפֵּיד לְבָרֵךְ מֵאָה בְּרָכוֹת בְּכָל יוֹם, יִזְכֶּה לְצַבֵּר בְּמִשְׁךְ חֲמִשִּׁים וְשִׁבְעֵי שָׁנִים - מִיּוֹם הַכְּנָסוֹ לְמִצְוֹת וְעַד הַגִּיעוֹ לְגִיל שִׁבְעִים - שֶׁכֵּר עֲצוֹם שֶׁל שְׁמוֹנֶה עָשָׂר מִלְיוֹן וּמֵאָה וְחֲמִשָּׁת אֲלָפִים זְהוּבִים [18,105,000] (תּוֹרַת מֹשֶׁה הַשְּׁלֵם פְּרֻשֵׁת עֶקֶב).

ואולם, יֵשׁ שֶׁהֵעִירוּ כִּי כַּנְרָאָה נִפְלָה טְעוֹת סוֹפֵר בְּדַבְרֵי ה'חֶתֶם סוֹפֵר', שֶׁכֵּן מַחֲשׁוֹב מְדַקְדָּק עוֹלָה כִּי הַמְבָרֵךְ מֵאָה בְּרָכוֹת מְדִי יוֹם בְּמִשְׁךְ חֲמִשִּׁים וְשִׁבְעֵי שָׁנִים יִצְבֹּר לְזִכּוֹתוֹ שְׁנֵי מִלְיוֹנֵי זְהוּבִים יוֹתֵר מֵהַסְּכּוֹם שֶׁנֶּקֶב ה'חֶתֶם סוֹפֵר', כְּלוּמֹר: עֲשֶׂרִים מִלְיוֹן וּמֵאָה וְחֲמִשָּׁת אֲלָפִים זְהוּבִים [20,105,000] (הַעֲרָה כו שָׁם).

הָאָמֵן קוֹבֵעֵת אֶת הַשְּׂכָר

בְּנוֹגַע לְדַבְרֵי חֲכָמִים כִּי עֲרַפָּה שֶׁל כָּל בְּרָכָה הוּא עֲשֶׂרָה חֲדָשׁ הַשָּׁ"ךְ (חו"מ שִׁפְכ ד) יִסוּד גְּדוֹל: "אִין לְאָדָם שֶׁכֵּר בְּרָכָה עֲשֶׂרָה זְהוּבִים, אֲלֵא עַל בְּרָכָה שֶׁמְבָרֵךְ בְּפָנֵי אַחֵרִים וְעוֹנִים עָלֶיהָ אָמֵן, אֲבָל בְּרָכָה שֶׁמְבָרֵךְ בֵּינוּ לְבֵינוּ - לֹא".

מְדַבְרֵי חֲכָמִים (בְּרָכוֹת נה ב): "גְּדוֹל הַעוֹנָה אָמֵן יוֹתֵר מִן הַמְבָרֵךְ", לְמַד רַבּוֹנוּ תָּם שָׂאֵם שֶׁכֵּר בְּרָכָה הוּא עֲשֶׂרָה זְהוּבִים, קָל וְחֹמֵר שֶׁשְׂכָרָהּ שֶׁל כָּל אָמֵן הוּא עֲשֶׂרָה זְהוּבִים. לְפִיכָךְ, הוֹרָה שְׁמִי שֶׁקְרָאוּהוּ לְעֵלוֹת לְתוֹרָה וְעִמַּד אַחֵר וְעָלָה בְּמִקּוּמוֹ, הַעוֹלָה אֵינּוּ צְרִיךְ לְשַׁלֵּם כְּלוּם לְזֶה שֶׁקְרָאוּהוּ לְעֵלוֹת, שֶׁהֵרִי יוֹכֵל הוּא לְעֵנּוֹת אָמֵן עַל הַבְּרָכוֹת וּבְכָךְ לֹא לְהַפְסִיד כְּלוּם (תּוֹסֵפוֹת ב"ק צא ב ד"ה וְחִיבוּ).

שְׁוֵין שֶׁל מֵאָה הַבְּרָכוֹת

בְּמִסְכַּת חֲלִין (פז א) אָמְרוּ חֲכָמִים כִּי שְׂכָרָה שֶׁל כָּל בְּרָכָה הוּא עֲשֶׂרָה זְהוּבִים, וְלָכוּן הַחוּטֵף בְּרָכָה מַחְבְּרוּ חֶיב לְשַׁלֵּם לוֹ עֲשֶׂרָה זְהוּבִים. עֲשֶׂרָה זְהוּבִים הֵם סְכוּם כֶּסֶף גְּדוֹל מְאֹד, שֶׁכֵּן בְּזִמְנוֹ הַתְּלֻמוּד דִּי הָיָה בְּשְׁמוֹנֶה זְהוּבִים בְּלִבָּד לְכֹסֵי הוֹצָאוֹת מְזוֹנְתָיו וּמְלַבּוּשָׁיו שֶׁל אָדָם לְמִשְׁךְ שְׁנֵה תְּמִימָה (רָאָה ר"ש פָּאָה ח ח).

הַרְמ"ע מְפָאֵנוּ חֶשֶׁב וּמֵצָא כִּי בְּאִמְרַת מֵאָה בְּרָכוֹת בְּיוֹם נוֹתְנִים אָנּוּ "כֶּפֶר נִפְשׁ לְכָל נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל", וְכַדְלָהֶלֶן: עֵרְכוֹ שֶׁל זְהוּבָה הוּא עֲשֶׂרִים וְחֲמִשָּׁה זוּ (ב"מ מד ב) וְעֵרְכוֹ שֶׁל זוּ הוּא עֲשֶׂרִים וְאַרְבַּעָה אֲסָרִים (קְדוּשִׁין יב א), נִמְצָא שֶׁבְּכָל זְהוּבָה יִשָּׁנֵם שֵׁשׁ מֵאוֹת אֲסָרִים [24X25]. הֵרִי שֶׁבְּאִמְרַת מֵאָה בְּרָכוֹת שֶׁשְׁוֵין אֲלֵךְ זוּ מִשְׁתַּפְּרִים אָנּוּ שֵׁשׁ מֵאוֹת אֲלֵךְ אֲסָרִים - אֲסָר כְּנֻגַד כָּל נִפְשׁ מִשְׁשִׁים רְבוּא [שֵׁשׁ מֵאוֹת אֲלֵךְ] נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל. חֲשַׁבּוֹן מְפָלָא זֶה אִף נִרְמָז בְּלִשׁוֹן הַפְּסוּק (בְּמִדְבָר ל א): "לְאֲסֹר אֲסָר עַל נַפְשׁוֹ" - אֲסָר כְּנֻגַד כָּל נִפְשׁ מִיִּשְׂרָאֵל (מֵאֲמָרֵי הַרְמ"ע מְפָאֵנוּ, מֵאֲמָר צְבָאוֹת ה', ח"ג אוֹת ד').

עַל פִּי הָאָמֵר שֶׁעֵרְפוֹ שֶׁל מֵאָה בְּרָכוֹת הוּא אֲלֵךְ זְהוּבִים, בְּאֵר ה'תּוֹרַת חַיִּים' (ב"ק צא ב) אֵת דְּבָרָיו שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ בְּתַהֲלִים (פד יא): "כִּי טוֹב יוֹם בְּחֻצְרֵךְ מֵאֲלֵךְ בְּחַרְתִּי הַסְּתוּפָף בְּבֵית אֲלֵכִי"; כָּל "יוֹם" שֶׁהִנְגִי זֹכֶה לְהִיּוֹת "בְּחֻצְרֵךְ" - בְּבֵית הַכְּנֻסֶת, "טוֹב" הוּא לִי "מֵאֲלֵךְ" זְהוּבִים שֶׁיִּכּוֹל הִיִּיתִי לְהַרְוִיחַ בְּעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁכֵּן בְּכָךְ שְׂאֲשִׁכִים וְאַעֲרִיב לְהַתְפַּלֵּל בְּחֻצְרוֹת ה' אוֹכֵל לְהַשְׁלִים אִמְרַת "מֵאָה בְּרָכוֹת" שֶׁבְּעוֹרָן אֲקַבֵּל אֲלֵךְ זְהוּבִים בְּעוֹלָם הַבָּא. לְפִיכָךְ: "בְּחַרְתִּי הַסְּתוּפָף בְּבֵית אֲלֵכִי", וְלִקְבֵּל שְׂכָר עֲצוֹם זֶה בְּעוֹלָם הַבָּא.

מִשְׁקַל הַצְּמִידִים שֶׁאֵלֵעֶזֶר הַעֲנִיק לְרַבֵּקָה

רַבּוֹנוּ יְהוּדָה הַחֲסִיד אָמַר כִּי הַמְקוּר לְדַבְרֵי חֲכָמִים, שְׁוֵיָה שֶׁל כָּל בְּרָכָה הוּא עֲשֶׂרָה זְהוּבִים, הוּא בְּפִסּוּק הַמִּתְאָר אֵת הַתְּכַשִּׁיטִים שֶׁנֶּתַן אֵלֵעֶזֶר לְרַבֵּקָה בְּשַׁעַר שְׁנוּכַח לְדַעַת כִּי רְאוּיָה הִיא לְהִנְשֵׂא לְיִצְחָק (בְּרַאשִׁית כד כב): "וַיִּקַּח הָאִישׁ גִּזָּם זָהָב בְּקַע מִשְׁקָלוֹ וּשְׁנֵי צְמִידִים עַל יָדָיָה עֲשֶׂרָה זָהָב מִשְׁקָלָם". פֶּרֶט הַכְּתוּב אֵת מִשְׁקַל הַצְּמִידִים, לְלַמְּדֵנוּ שֶׁהַצְּמִידִים לֹא נִתְּנוּ לְרַבֵּקָה כְּמִתְנַה אֲלֵא כְּתִשְׁלוֹם עַל כֶּךָ שֶׁבְּזִכּוֹתָהּ עֲתִיד הוּא לְבָרֵךְ אֵת ה' עַל שֶׁהֲצִלִּיחַ דְּרַכּוֹ, בְּאוֹמְרוֹ (שָׁם כז): "בְּרוּךְ ה' אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ אֲבָרְהָם", וְכִיּוֹן שֶׁלְמַדּוֹ אֲבָרְהָם רַבּוֹ כִּי שְׁוִיָה שֶׁל בְּרָכָה הוּא עֲשֶׂרָה זְהוּבִים, שֶׁלֵּם לָהּ בְּשְׁנֵי צְמִידִים שֶׁמִּשְׁקָלָם הַכּוֹלֵל הָיָה 'עֲשֶׂרָה זָהָב' (אוֹר זָרַע' הַלְכוֹת כִּסּוּי הַדָּם טצט).

מְקוּר נוֹסֵף לְשׁוֹיָה שֶׁל הַבְּרָכָה לְמַד רַבּוֹנוּ יְהוּדָה הַחֲסִיד מֵהַפְּסוּק (בְּמִדְבָר ז ד): "כִּף אַחַת עֲשֶׂרָה זָהָב מְלֵאָה קִטְרֹת". הַקְּטֹרֶת נִחְשָׁבֶת כְּבְרָכָה (רָאָה יִשְׁעִיָהוּ סו ג), וּמִכָּף שְׁצוּתָהּ הַתּוֹרָה לְקַחַת אֵת הַקְּטֹרֶת כְּכֵף שְׁוֵיָה עֲשֶׂרָה זְהוּבִים, לְמַדְנוּ שְׁוֵיָה כָּל בְּרָכָה הוּא עֲשֶׂרָה זְהוּבִים (שָׁם). אִף ה'כָּל בּו' (ס"ח קח) לְמַד אֵת שְׁוֵי הַבְּרָכָה מִפְּסוּק זֶה, אֲלֵא שֶׁדָּרַשׁ זֹאת בְּאִפְסוֹן אַחֵר: "כִּף אַחַת" כָּל אַחַת מ'כִּף' [בְּגִימְטְרִיָה מֵאָה] הַבְּרָכוֹת, שְׁוֵה 'עֲשֶׂרָה זָהָב'.

אַצְטְרַפִּיּוֹת וְזִכּוּס.

כִּיצַד מְצַטְרַפִּים?
מִתְקַשְּׂרִים לְמוֹקֵד "דְּרָךְ אֲמוּנָה"
03-91-7-91-91
• מְקַשְׁבִּים לְכָלֵלִי הַמִּיזֵם בְּשִׁלּוּחָה 1.
• נִרְשָׁמִים לְמִיזֵם בְּשִׁלּוּחָה 2
(בִּין הַשָּׁעוֹת 20:00-22:00) וְנִכְנָסִים לְהַגְרָלָה.

אַבְרָךְ יִקְרֵ!
הַצְּטְרַף גַּם אֶתְּהָ לְמִיזֵם "דְּרָךְ אֲמוּנָה"
וְהַקְּדֵם לְבוֹא לְבֵית הַכְּנֻסֶת לְהַשְׁלִים בְּעֵנִית אָמֵן אֶת בְּרָכוֹת הַשְּׂחֹר שֶׁל הַמִּתְפַּלְלִים.

הַגְּרָלַת חֲדָשׁ סִיוֵן תְּחִלָּתָם אִי"ה בְּיוֹם רָאשׁוֹן ד' בְּתַמּוֹז תשפ"ב
וַיִּגְרָלוּ בָּהּ 6 מַלְגוֹת
בְּסָךְ \$ 500 כָּל אַחַת.

חֻתְמִים כָּל בְּרָכָה ב'אָמֵן'

כַּשֵּׁם שֶׁהַחֲתִימָה מַעֲנִיקָה תִּקְוָה לְשִׁטְר, כִּד הָאָמֵן מַעֲנִיקָה תִּקְוָה לְבְרָכָה

(עֲלֻמוֹת אֲפִרִים) [לְבַעַל הַכְּלִי יִסֵּר] ח"ג נִמְאָר (תָּם).

שלא יחסרו אמונים

המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין היה משכים לבוא להיכל ישיבת פוניבז' שעה ארצה לפני התפלה כדי להכין את עצמו לתפלה. מדי בקר היה מגיע בחור לומר לפניו ברכות השחר כדי שלא יחסרו לו אמונים (עמוד היראה והעבודה עמ' 67).

ברכה הפוללת את הכל

זהירותו של המשגיח של ישיבת לייקווד, רבי נתן ווכטפויגל, באמירת הברכות היתה מופת לרבים. כן, לדגמה הקפיד ללבש כובע עליו בכל פעם שברך ברכה. את ברכות השחר נהג לברך בקול, והקפיד שיהיה מי שיענה אחריו אמן. במיוחד הרים את קולו בסיומן: "הגומל חסדים טובים לעמו ישראל", כשנשאל על כך הסביר: "הן ברכה זו כוללת את הכל!" (לקט רשימות בעניני תפלה עמ' רה).

עסוק עם רוחים עצומים

מדי יום היה החסיד המפלא רבי זלמן בריזל מתיצב בבית המדרש שעות מספר לפני התפלה. בהתקרב זמן התפלה, כאשר החל ההיכל להתמלא במתפללים ובילדי תשב"ר שבאו להתפלל בבית המדרש, היה ר' זלמן מזמן עצמו למלאכה שכלה רוחים עצומים, והיא - עגנת אמן אחר ברכות השחר של המתפללים.

וכך היה עושה: עטוף בטלית ומעטר בתפלין יושב היה ר' זלמן במקומו שבקדמת בית המדרש, כחונני העומד מאחורי קפתו וגורף רוחים עצומים בכל רגע ורגע... תור ארץ של 'קנים עם גערים' משתרך לפניו - כלם באים להשמיע את ברכות השחר לאזני הכריות, כאשר על כל אמן ואמן שנפלה בחלקו היה שש ושמה כמוצא שלל רב.

בימים שרבו האדמו"ר בעל הארחות אהרן מפניסק קארלין היה שוהה בירושלים ומתפלל בבית המדרש, היה גם הוא מצטרף ומתישב בפשטות על הספסל לצדו של ר' זלמן. יחדו היו מרזים את צמאונם האדיר באמונים היוצאות מפיות המתפללים (ר' זלמן עמ' 175).

לאמונים על עריכת עלון וכל מאמינים,

עליכם השלום והברכה, אמן ואמן!

גדול ונכבד הוא עלונכם היקר וכל מאמינים, מלא וגדוש במאמרים יקרים ונפלאים. ועתה הגדלתם עשות פלאי פלאים, בברור מקיף על 'מאה ברכות הנאמרים'.

בעת שעניתי בדבריכם המאירים, ראיתי שהבאתם בין הדברים, דברי חכמים מן המדרשים, שדרשו את הפסוק: "ונאם הגבר הקם על" - "דברי דוד האחרונים", ואמרו שמכך ש"על" בגימטריה "מאה" לומדים, שאת מאת הברכות שעליהן אנו מצוים, תקון דוד המלך שדבריו חיים וקיימים.

וחשבתי על פי אלו הדברים, שלכך מברכים חתן מצוות בן י"ג שנים, שיכנס ל"על תורה ומצוות" בנעימים, "על" - רמז ל"מאה ברכות" האמורים, שמכאן ואילך כל הימים, מחיב הוא לאומרן בשיר ורגנים.

ברב תודה, הוקרה והערצה,

י.ש.כ.

בורו פארק.

נתן לשלח מכתבים

לפקס שמספרו 08-9746102

או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

צדיק באמונתו

אמן וברכות במשנת בעל ההלוא

הרב שמואל הומינר זצ"ל

רבי שמואל הומינר

י"ט בסיון תשל"ז

בין הצדיקים שהתהלכו בדור האחרון בירושלים של מעלה, בלטה דמותו של הצדיק רבי שמואל הומינר זצ"ל. רבי שמואל היה ידוע כעובד ה' מפלא אשר מנעוריו עד אחרית ימיו היה דבוק בה' יתברך ובמצוותיו בצורה כה מפלאה. עקב זהירותו המיוחדת שלא לדבר לשון הרע כנוהו רבים "ה'חפץ חיים" דירושלים.

נולד בירושלים בכ"ה בתשרי תרע"ד לאביו רבי מרדכי זאב. למד בישיבת 'עץ חיים', והיה מתלמידיו של בעל 'אבן האזל'. היה ידוע במדת האמונה והבטחון שלו, ושגור היה בפיו שעל כל פעלה גם הקטנה ביותר, יש מצוה להתפלל להשם יתברך שתעלה כהגון.

חבר ספרים רבים, ביניהם: 'עבד המלך' על התנ"ך; 'עקרי דינים' - קצור ספר 'חפץ חיים'; 'עולת תמיד' - על עניני ברכות ותפלות. נפטר בירושלים בי"ט בסיון תשל"ז והובא למנוחות בהר הזיתים.

לתת רוח בין ברכה לברכה

"צריך לזהר מי שמברך ברכת השחר או ברכת המזון וכיוצא בזה, ויש בקסמו לו מי שעונה אמן על ברכותיו, שלא יתחיל מיד ברכה שאחריה, שעל ידי כן מפסידו מלענות אמן, ואם יענה אמן הרי הוא אמן ותומה חליה, אלא ימתין עד שיענה השומע אמן" (מורא מקדש' [לר"ש הומינר] אות נה).

עגנת אמן מצוה מן התורה

העונה אמן על ברכה מקיים בכך מצוה מן התורה, אף כאשר החיוב לברך ברכה זו אינו אלא מדרבנן. שכן את החיוב לענות אמן דרשו חכמים מן הפסוק (דברים לב ג): "כי שם ה' אקרא - הבו גדל לאלהינו" - בשעה שאני מזכיר שם ה' בברכה, אתם 'הבו גדל' בעגנת אמן" (ילקוט שמעוני האזינו תתקמב; רש"י ברכות כא א ד"ה כי שם), ונתן ללמד מכך כי אף כאשר המברך אינו מחיב בברכה אלא מדרבנן, מצוה התורה על השומע לענות אחריו אמן, שהרי הזכיר המברך שם שמים בברכתו ונתקיים בו: "כי שם ה' אקרא" (עבד המלך' דברים לב ג).

מאה ברכות משפיעות קדשה ויראה

"אדם המברך מדי יום מאה ברכות במתינות זוכה על ידי כך שתשרה עליו קדשה עליונה ויראה טהורה" (עבד המלך' דברים י כ).

ר"ת	יציאה	כניסה
21:04	20:29	19:12
21:01	20:32	19:27
21:04	20:34	19:22
21:02	20:29	19:30

ירושלים
תל אביב
חיפה
באר שבע

חוט של חסד

בס"ד בר"ה

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א

פרשת שלח לך • י"ט סיון תשפ"ב • גליון 776

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד" ע"ש מוהר"ן מברסלב זיע"א

רח' שמואל הנביא 13 ים-ת.ד. 50226 • טל: 02-5812210
פקס: 02-5812252 • מייל: al5308000@gmail.com

אם כן מדוע זה כל כך חמור להיות בעצבות? כי תכלית האדם והבריאה היא האמונה. והאמונה לא נמדדת בשעה שאתה מצליח. אדרבא, האמונה נמדדת דווקא בשעת הירידה והנפילה.

רק אז מתגלה אם אתה חי באמונה או לא. ומכיוון שבן המלך עצוב בשעה שהוא מאבד את המלוכה הוא בעצם מראה שהוא חשב שהמלוכה שייכת לו; הוא לא ידע לקשר את הכול לקדוש ברוך הוא, וממילא הוא רחוק מהאמונה בתכלית הריחוק וזה היפך התכלית שלו והתכלית של הבריאה.

ואיך המלך שמח כאשר בנו נופל? נכון שהמלך הוא גם אבא, אבל הוא קודם כולו אחראי על הממלכה ורוצה בטובת העם והעולם. הוא מינה את בנו למלך כי הוא האמין שבנו ראוי לכך, אבל אם בנו לא חי באמונה ולא מגלה את האמונה בהתנהגותו - זה מלך שמזיק לעם ולעולם.

ומדוע המלך הזקן אומר את זה בטכס ההכתרה? מכיוון שכדי להצליח לעמוד בניסיון כל כך קשה, זו עבודה שצריכים לעבוד עליה כבר מרגע ההכתרה. ההדרכה לא מתייחסת לרגע המשבר, אלא היא מעשית כבר עכשיו, בתחילת המלוכה, המלך הצעיר חייב להפנים ולהכיר ולהזכיר לעצמו מידי יום שהוא רק שליח של הבורא ושהמלוכה לא שייכת לו.

העמידה בניסיון תלויה בזה.

לשמוח בכל מצב

בשבוע שעבר כתבנו שאמונה היא הכרת הטוב. אמונה היא להכיר במציאות שהבורא טוב והוא עושה רק טוב. רק מי שמכיר טובה לבורא בכל יום ויום מימי חייו - רק הוא חי באמת את המציאות שהכול שייך לבורא עולם, ורק הוא יכול להיות בשמחה תמיד גם בפילות ובזמנים קשים.

החיים מלאים זמנים קשים. כאשר הכול מתנהל על

המשך בעמ' 3

מאמר ראש הישיבה

פגישת ההנחיה

משבר. אם כך, מדוע אם אדם נעשה עצוב בשעת משבר הוא אינו ראוי למלוכה?

שאלה שלישית:

שהיא קשה מאוד בעיני: כל אבא מצטער כאשר בנו שרוי בצער. כאן המלך הזקן אומר לבנו האהוב: "אם תהיה עצוב בשעה שתירד מהמלוכה, אני אהיה בשמחה על שאין אתה מלך". לכאורה המלך צריך להצטער צער כפול מכופל: לא די בכך שבנו עובר משבר קשה ומאבד את מלכותו, הוא גם שבור ועצוב - איפה הלב האבהי שמשתתף בצרת בנו? איך המלך יכול לשמוח מכך?

שאלה רביעית:

מדוע המלך אומר את הדברים האלה לבנו דווקא ברגעי ההכתרה שהם הרגעים השמחים ביותר?

מהי הצלחה?

וננסה בסייעתא דשמיא לענות על השאלות:

ראשית המעשה הזה הוא משל על חיי האדם בעולם הזה. בורא עולם נותן לכל אחד מלכות, כלומר תפקיד. והבורא הוא חי וקיים ורואה איך האדם ממלא את תפקידו.

איך אפשר לשמוח בשעה שמאבדים את המלוכה? התשובה היא, שמי שחי את האמת שהמלוכה לא שייכת לו - אף פעם לא מרגיש שהוא איבד את המלוכה. כאשר המלך זוכר תמיד שכל מלכותו היא מאת הבורא וזו רק שליחות מסוימת ותפקיד שנותן לו הבורא, והוא לא מרגיש שהמלכות שייכת לו - גם כאשר הוא נופל מן המלוכה הוא לא מתרגש, כי הוא יודע שה' נתן לו שליחות של מלך ועכשיו הוא נותן לו שליחות אחרת. **הצלחה שלו לא תלויה במלוכה, אלא היא תלויה רק בלעשות את רצון הבורא בכל מצב כרצונו.**

הנאום התמוה

באחד הסיפורים המפורסמים ביותר שלו, מספר רבי נחמן על מלך זקן שראה שבנו כבר ראוי למלוכה והחליט להכתיר אותו למלך עוד בחייו ולהעביר אליו את שרביט ניהול המדינה. זה היה טכס מרגש ושמח מאוד עבור כל הממלכה ועבור בית המלוכה.

מה שהפתיע את כולם היו דבריו התמוהים של המלך ברגעי השיא של השמחה, בנאום המרכזי של הטכס. וכך אמר המלך לבנו לעיני כל העם:

"בני היקר, יש לי יכולת לבוא עתידות, ואני יודע שאתה תיפול מכס המלכות. ברצוני להדריך אותך כיצד עליך להתנהג בשעות הקשות הללו. למרות שמדובר בניסיון קשה ושובר, אני מצווה עליך שלא תהיה בעצבות בכלל, אלא תהיה רק בשמחה. ותדע לך, שאם תהיה עצוב - אני אהיה שמח על כך שאתה לא מלך, כי אם תהיה בעצבות, אתה בעצם מראה שאינך ראוי למלוכה; אבל אם תהיה בשמחה בזמנים הקשים - אני אהיה בשמחה גדולה ויתרה מאוד".

ארבע קושיות

זהו קטע הפתיחה מתוך סיפור ארוך מאוד. רק על הקטע הזה אפשר לכתוב ספרים שלמים. אבל אנחנו נשאל כמה שאלות קטנות, כדי להוציא מכאן מסרים פשוטים אלינו.

שאלה ראשונה:

איך אפשר להיות בשמחה כאשר אדם מאבד את כל חשיבותו ומעמדו?

שאלה שנייה:

אחרי הכול זה דבר טבעי להיות בעצבות בשעת

הצצה נדירה במתחם בניית הישיבה
"נעימות התורה"

מ' 5

החיסרון הגדול של כולנו

באמונה שלימה שהכול לטובה, ואני מבטל את השכל של הכפירה בפני השכל של האמונה!

זו דוגמה קטנה כיצד עובדים לזכות לאמונה. ואם אדם יעבוד בקביעות ובהתמדה לבטל את מחשבות הכפירה ולהתבטל לשכל של האמונה - לבסוף הוא יזכה שהאמונה תהפוך אצלו לטבע.

כאשר האמונה נעשית אצל האדם לבחינה של טבע, כאשר המוח שלו מתוכנת לראות את האמונה והלב שלו מתוכנת להרגיש את האמונה - זה נקרא שהאדם התהפך למהות האמונה.

ועיקר המלחמה בעבודת האמונה היא המלחמה כנגד הכפירה של הבכיינות. גם בפרשה הקודמת וגם בפרשה שלנו חוזרת בכיית החינם של בני ישראל, והעונשים על הבכיינות פשוט לא נגמרים. מה כל כך מגונה בבכיינות? ה"אור החיים" הקדוש מסביר, שהבכיינות פירושה כפירה מוחלטת, ואלה דבריו: "כי בכיתם וגו' - משמע כי יקפיד ה' על הבכי, וצריך לדעת: מה כיעור יש בבכי מצד עצמו? ונראה, כי טעם ההקפדה הוא לצד שהבכי יורה על חיסרון המוחלט בשלילת ההשגה.

שאם לא כן, היה להם לשאול מה? כבן השואל מאביו את אשר תאוה נפשו. וממה שבכו יורה כי הדבר מוחלט אצלם כי ה' אין לו כוח ח"ו לתת שאלתם. והוא מה שדקדק לומר 'מי יאכילנו', לומר: אין מי שיוכל עשות דבר זה. וכן תמצא בו שאמר ר"ל (ספרי) שאמר ישראל אין כוח וכו'. וזו כפירה ביכולת היכול על כל ברוך הוא."

אמת עמוקה, שבארץ ישראל ישנה סגולה מיוחדת, שהיא אוכלת את האדם והופכת אותו למהות האמונה ממש. המתגורר בארץ ישראל ומתחבר לקדושתה, זוכה להפוך ולהיות "חתיכה של אמונה"!

עיקר עבודת האמונה היא לבטל את השכל האנושי לשכל של האמונה.

ונבאר: אם היינו רואים את האמונה בעיניים הפשוטות שלנו, כלומר שהיינו רואים שהכול מה' והכול לטובה - מה החכמה להאמין? לא היה בזה שום ניסיון. כל הניסיון הוא שאדם בעיניים שלו ובהבנה שלו רואה לכאורה היפך האמונה. הוא לא רואה שהכול מה', ולא רואה שהכול לטובה. נראה לו שפלוני ואלמוני הזיקו לו, וגראה לו שמה שקורה אִתּוֹ זה רע. וכל העבודה על האמונה היא לבטל את מה שהעיניים שלו רואות, ואת מה שהשכל שלו מבין, ולבטל את עצמו לשכל של האמונה, כלומר לשון ולומר לעצמו את העקרונות הפשוטים של האמונה: 'הרי כל מה שקורה איתי - הכול בא מאבא שבשמיים, שהוא אוהב אותי אהבת עולם, והוא אוהב אותי אהבה אינסופית, ואוהב אותי בלי גבול, ואוהב אותי בלי תנאים, והוא כולו טוב, וכולו רחמים, וכולו חסד. אם כן, וודאי שמה שהוא עושה איתי זה רק לטובתי הנצחית. לכן אני מקבל על עצמי את השכל של האמונה, ואני מאמין באמונה שלימה בשכל של האמונה ואני מאמין

המרגלים טפלו עלילות ושקרים על ארץ ישראל, דבריהם מובאים בתורה הקדושה. רבי נחמן מברסלב שואל: איך זה יכול להיות שבתורה שהיא כולה אמת נכתבו השקרים של המרגלים? ומתריך: שאנו מוכרחים לומר שבכל השקרים של המרגלים נרמזים בדרך נסתרת דברים נכונים ואמתיים (ל"מ מז). אחד השקרים של המרגלים הוא שארץ ישראל אוכלת את יושביה, כלומר שהיא גורמת לאֲלֶה שָׁרִים בה למצא. ורבי נחמן מבאר שגם בשקר הזה נרמזת אמת גדולה ועמוקה מאוד. ולכן לא כתוב 'ארץ הורגת יושביה' אלא 'אוכלת יושביה'. וזאת הכוונה (ל"מ קכט):

"כי טבע האכילה שהמזון נתהפך לניזון. כגון: כשהחי אוכלת צומח כגון עשבים, נתהפך העשבים לחי כשנכנסין בתוך מעיה; וכן מחי למדבר, כשהמדבר אוכל החי, נתהפך החי למדבר. ולכל מקום שנכנס לשם המזון שנתחלק להאֲיָקָרִים, נתהפך למהות האֲיָקָר ממש שנכנס לשם. כגון: החלק מהמזון הנכנס למוח - נתהפך למוח, והנכנס ללב - נתהפך ללב, וכן לשאר האֲיָקָרִים. וזהו: 'ארץ אוכלת יושביה', כי 'ארץ' הוא בחינת אמונה, כמו שכתוב: 'שכן ארץ רועה אמונה'. וזהו: 'אוכלת יושביה', כי כשנכנס לארץ שהיא בחינת אמונה, נאכל אצלה, היינו שנתהפך למהותה".

כלומר, שבתוך דברי השקר של המרגלים נרמזת

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט
בישיבת "חוט של חסד" מנהל רוחני ב"קו ההלכה"
קו ההלכה הספרדי: *3030

שו"ת של חסד ע"י בית הוראה "חוט של חסד"

שזה נעשה בצורה אוטומטית, או שיש איסור בדברי?

אף שדבר זה נעשה בצורה אוטומטית מכל מקום נחשב כמי שעושה משא ומתן בשבת ויש להחמיר לכתחילה שלא לעשות כן. ועי' שו"ת מנחת יצחק (חלק ה' סימן יד) ושבת הלוי (חלק ח' סימן פ' אות א') לגבי אתר מכירות אינטרנטי שפועל אוטומטי שהצרכי לסגור בשבת ואפ"י אם כל הקונים גיים והוא הדין לענייננו. אמנם יש מקילין בידין שלנו לגבי פקודת מניות מכיון שלא ברור שהפקודה אכן תתבצע בשבת, והמיקל יש לו על מה שישמוך. ודבר דבר (פרקי הלכה יג).

שכנים התווכחו ביניהם על אחריות נזקים בבניין, ותוך כדי יוכוח אחד השכנים הרים יד על חברו והכה אותו בפני שאר השכנים ואינו מוכן להתנצל ומחזיק ברשעו, האם מותר לצרף אותו למניין?

בגמרא סנהדרין (ניח עמוד ב') מובא "אמר ריש לקיש המגביה ידו על חברו אף על פי שלא היכה נקרא רשע, שנאמר ויאמר לרשע למה תכה רעך" והגמרא מאריכה בחומר העוון של המכה חברו, והרמ"א בשלחן ערוך (חושן משפט סימן תכ סעיף א') כתב שיש חרם הקדמונים שאדם שהכה את חברו אינו מצטרף למניין וצריכים לעשות לו התרה כדי לצרפו למניין אף על פי שלא נידו אותו בבית דין, וכן כתב הסמ"ע שם, ועל כן צריך אותו אדם לשוב בתשובה ושיעשו לו התרת קללות ולאחר מכן יהיה ניתן לצרפו למניין. ועי' בזה עוד בשו"ת ברוך שאמר (להגריב שרגא חלק א' סימן ס).

שאלות מקו ההלכה

האם אפשר לעשות נטילת ידיים במי סודה?

מכיון שהסודה אינה משנה את מראה המים וגם לא פוגם את טעם המים מותר ליטול ידיים בסודה כשאינו לו מים מצויים לפניו. אור לציון (חלק ב' פרק מ"ו הלכה ד') ילקוט יוסף (שארית יוסף חלק ג' ע"פ רצ"ה). ויש פוסקים שנוקטים שאפשר ליטול ידיים אף במשקה ספרייט שאין בו צבע מאכל. אור לציון שם.

קומקום חשמלי העשוי מפלסטיק האם חייב בטבילת כלים?

אף שהקומקום מפלסטיק, מכל מקום מכיון שעיקר הכלי הוא המזלג המחמם את המים והוא עשוי מסתכת, לכן חייב בטבילה בברכה. קובץ מבית לוי (נו. תשי"ט עמ' פ"א) בשם הגר"ש וואזנר זצוק"ל. טבילת כלים כהלכה (להרה"ג רותם אפלבוים עמ' צג). ואם חושש שהקומקום עלול להתקלקל יתן את הקומקום במתנה לגוי ויחזור וישאל אותו ממנו, כי השואל כלים מהגוי פטור מלהטבילם. הליכות עולם (חלק ד' עמ' רס"ה).

האם מותר לתת ביום ששי פקודת קניית מניות בחו"ל דרך המחשב, דהיינו שנותן פקודה למכור לא פחות מסך מסויים ולא לקנות יותר מסך מסויים מכיון

אדם שבירך על פיצה מזונות והתברר שהיה צריך לברך עליה המוציא כי לא נילושה בחלב, האם יצא ידי חובה או שעליו ללכת וליטול ידיים ולברך על נטילת ידיים והמוציא?

להלכה אנו נוקטים שאם בירך על לחם בורא מיני מזונות יצא ואינו צריך לחזור ולברך שוב. ביאור הלכה (סימן קס"ד ד"ה במקום) כ"פ החיים (שם אות ע"ה) ברכת ה' (חלק ג' פרק ח' סעיף ב' הערה 2) ואם יכול לשמוע את הברכה מאחר עדיף. דברי בנייהו (חלק כ' סימן ז') ועי' יביע אומר חלק ח' (סימן כ"ג אות י"ב).

הנוטל ידיו לסעודה ולפני שבירך וניגב ידיו שמע ברכה מחבירו, האם יכול לענות אמן אחרי ברכתו, ומה הדין אם בירך כבר?

אם עוד לא בירך על נטילת ידיים, יכול לענות אמן וכל דבר שבקדושה. ואם בירך ועוד לא ניגב ידיו לא יענה אמן בפיו אלא יהרהר אמן בלבו, ואם כבר ניגב ידיו יכול לענות אמן או לכל דבר שבקדושה. יביע אומר (חלק ח' סימן כ').

יצאנו לטיול ובאמצע המסלול התיישבנו לאכול, והנה להפתעתנו גילינו שאין לנו מים רק סודה,

ישועה כפולה

הסיפור הבא נשמע באופן ישיר מבעל המעשה, תלמידו וחביבו של הגאון הגדול רבי מיכל יהודה לפקוביץ', ראש ישיבת פוניבז', שנסתלק לבית עולמו בשנת תשע"א. בשבוע הקרוב (כ"ו בסיוון) יחול יום הזיכרון שלו. פרטי המעשה כמובן שנוי מסיבות מובנות.

רבי שמואל - תלמידו של רבי מיכל יהודה - יהודי תלמיד חכם שפועל רבות לקירובם של עם ישראל לאביהם שבשמים, הקים באחת מערי המרכז ארגון גדול לשיעורי תורה וקירוב רחוקים. בתחום זה השקיע רבי שמואל און והון במסירות נפש.

מטבעם של דברים, מוסדות של תורה וחסד בחלקם מתוקצבים מזערית. מה שמקבלים אינו שווה ערך אף לעשירית מהוצאותיהם למען הזולת. מי כן ממסן כאלו ארגונים? יהודים טובים מהארץ ומחו"ל.

בשלב מסוים הקים רבי שמואל 'ועד ידידים', יהודים שליבים חם וער לצורכי הרוח והיו מוכנים לעזור לו בגיוס כספים באופן קבוע בלונדון. אך היה להם תנאי: "אנחנו עסוקים רבות בצורכי הקהילה המקומית. אתה חייב למנות יהודי בעל כישורים שירכז את הפעילות ויתאם בינינו בלייך".

הם המליצו על מר א' כאדם שמתאים לכך. פנה רבי שמואל לאותו אדם, הסביר לו את החשיבות הרבה הכרוכה בכך ושכנע אותו לקבל עליו את המשרה. א' נענע בראשו לשלילה. הוא עסוק מאוד ואין לו את היכולת להתמסר לתפקיד הקדוש.

אך בטרם יצא רבי שמואל מביתו, נשמע מהחדר הפנימי קולה של בעלת הבית הקוראת לבעלה. מר א' ביקש מהאורח להמתין לו ונכנס פנימה. לאחר עשר דקות שב ובפיו התניה: "ראה, אנו נשואים מספר שנים ולא נפקדנו בילדים. אם תשיג עבורי הבטחה מהרב לפקוביץ', שאתה מקורב אליו, שניפקד בבן זכר - כולי לרשות המוסדות שלך"...

רבי שמואל היה נבוך. הוא יכול להבטיח משהו? מי אמר שהרב לפקוביץ' יסכים? הוא ביקש מר א' שיבוא עימו לארץ הקודש, יכנסו יחד אל ראש הישיבה ויבקשו ממנו לפעול ישועה. לאחר מספר חודשים עמדו שניהם בחדר הקטן בבני ברק, וא' שטח את בקשתו: הבטחה לבן זכר.

מי מנחות, האמונה לא באה לידי ביטוי, אי אפשר לדעת כמה אמונה יש לך.

רק ברגע הנפילה והקושי מתגלה כמה אמונה יש לבן אדם. אבל ההכנה לרגעי הנפילה היא בכל יום בחיים. בכל יום שבו אתה מודה לה' מכל הלב על הטוב ועל הרע - אתה קונה עוד ועוד אמונה שתעמוד לך בזמנים הקשים.

ואם הגיע לך זמן קשה, חלילה, ואתה לא מצליח לשמוח - עליך דווקא לשמוח עוד יותר שמשמייים בעצם מראים לך שחסרה לך אמונה ומסקדים אותך לעבוד על המטרה העיקרית שלשמה הגעת לעולם הזה.

ולמעשה, מי שרוצה לחיות חיים מאושרים באמת בכל מצב, חייב להבין שהוא צריך לרצות רק דבר אחד בחיים האלה:

לרצות אמונה. לא מעניין אותי כלום, לא מלוכה ולא הצלחה, לא בריאות ולא פרנסה - אני רוצה רק אמונה. ההצלחה שלי היא רק להחזיק באמונה. כל הצלחה שאין בה אמונה היא כישלון, וכל כישלון שיש בו אמונה הוא הצלחה!

איפה הצדק?

פרשת השבוע שלנו עוסקת בחטא המרגלים. כאשר עם ישראל בכו בכייה של חנימ, שזה ההיפך הגמור מהכרת הטוב שהיא האמונה - הם הראו בעצמם שהם לא ראוים לארץ ישראל ולא ראוים לבית המקדש והם בעצם **גזרו על עצמם** בכייה לדורות.

חז"ל מלמדים אותנו שה' אמר לבני ישראל: "אתם בכיתם בכייה של חנימ, אני אקבע לכם בכייה לדורות" תמיד שאלתי איפה כאן הפרופורציה? מה קורה כאן? הם עשו חטא אחד וישלמו עליו בסבל בלתי פוסק לדורי דורות של אלפי שנים! איפה הצדק? איפה היושר?

אבל לפי מה שהסברנו כאן, בכייה לדורות היא **לא עונש**, אלא **זו תוצאה ישירה**. אם אתה בוכה ואתה לא מסוגל לראות את הטוב ולהאמין בבורא - אתה גוזר על עצמך חיים של בכייה, חיים של סבל.

ומידה טובה מרובה פי חמש מאות: אם אתה מאמין בבורא ומודה לו תמיד על הטוב ועל הרע, ויש לך זמן קבוע בכל יום להודות לה' ולהתפלל על האמונה ולהתקדם באמונה - אתה בעצם סולל במו ידיך את הדרך לחיים טובים ומאושרים, חיים של אושר ושמחה בכל מצב.

ונסיים במסר החשוב ביותר שיוצא מהקטע מסיפורי מעשיות שבו פתחנו. המלך אומר לבנו: "אבל אם תהיה בשמחה כאשר אתה יורד מהמלכות, אני אהיה בשמחה יתרה וגדולה מאוד".

כי אין דבר שעושה נחת רוח לה' יתברך כמו גילוי של אמונה בכל מצב!

בברכת שבת שלום ומבורך

ה ר ב
נ מ ע

מלהבטיח. אבל בירך: "יהי רצון שבזכות הסיוע שלך

לקירוב יהודים לבורא העולם - תזכו להיפקד בזרע קודש". מר א' היה מספיק נבון "לחטוף" את הברכה בשתי ידיים ולראות אותה כאילו כבר התקיימה. ואכן בתוך תשעה חודשים התקבל טלפון נרגש בארץ הקודש: בשעה טובה נולדו לבני הזוג תאומים - בן ובת.

אלא שהמשך פלאי היה לאותו מעשה: עשיר גדול מלונדון נכנס תקופת-מה קודם לכן למעונו של הרב לפקוביץ'. בחדר ששמע כל כך הרבה צרות נפתח מקור דמעותיו, הוא סיפר לגאון הישיש שפקידי מס הכנסה פשטו על העסק שלו, הם מאשימים אותו בהאשמות חמורות, וקרוב לוודאי שדינו ייחרץ ללא רחמים עד כדי מאסר.

הרב לפקוביץ' השתתף בצערו ויעץ לו: "סע ללונדון בחזרה, תחפש ברית מילה המתקיימת באזור מגוריך, בשעת הברית תתפלל על כך וד' יעזור". ברית בארץ הקודש אינה טובה, רק בלונדון???

הגביר שב לביתו, והנה זה פלא, במשך מספר חודשים לא הצליח להשתתף באף ברית. כאשר הזדמנה לו הברית הראשונה בה התפלל, הייתה זו הברית האמורה - בנו של א' שנוולד בברכתו של הרב לפקוביץ' זי"ע...

יומיים עברו ובתיבת הדואר שלו נח מכתב רשום שהאשמות נגדו בטלות ומבוטלות.

שומרים על קדושת ביהכ"ס - לומדים הלכה
שינה לצורך בית הכנסת
מותר
ויש מי שמתיר אפילו לצורך
מצוה אחרת כגון לעולי רגלים וכו'
(מתוך הספר: בית הכנסת כהלכה)

הרחמנות של ה'

מה שכתבנו במאמרים האחרונים על כך שעל האדם לשתוף את עצמו, אין פרושו, שייתן האדם עונש לעצמו, אלא פרושו, שרק יודה בטעותו! וזה עיקר המשפט וחשבון הנפש שעל האדם לעשות: האם טוב עשיתי או לא? וכשרואה שלא טוב עשה, יתוודה ויתחרט על זה, ויקבל על עצמו לתקן להבא, וזהו זה! גם נמחק לו העוון וגם מקבל שכר על זה שהוא עשה תשובה. וכן אומר רבי מאיר בעל הנס, מובא במסכת יומא: אפילו יחיד שעושה תשובה, מוחלים לו ולכל העולם כלו! איזו רחמנות זו של ה' יתברך! לא רק שמוחלים לו לאותו אדם שעשה תשובה, אלא מוחלים לכל העולם כלו בזכותו! כמה שאנו מאמינים בכל מלה שאנו אומרים, קשה לתפוס את הרחמנות של הבורא, ואולי עכשיו אנחנו קצת מבינים, את מה שמובא בשם הזוהר: כשם שלגדולתו אין חקר, כך לרחמנותו אין חקר. אבל רק מי שעושה בכל יום שעה התבודדות יכול קצת להבין מה שאנו מדברים פה. אם לא, הוא רחוק מהרחמנות. כי הרחמנות של ה' יתברך, זו התפילה, וכן נקראת התפילה בארמית: "רחמי", ואם אדם רחוק מהתפילה, הוא רחוק מהקדוש ברוך הוא. אשתי שתחיה שאלה אותי: תגיד לי! איך יכול להיות שבחורים, שלמדו בישיבה עד גיל שמונה עשרה, עוזבים את הישיבה, וזורקים את כל היהדות? איך זה יכול להיות? איפה כל התורה שהם למדו? איך היא לא מגנה עליהם?

אמרתי לה: החיים מלאים בניסיונות, ובפרט בגיל הנעורים, שהתאוות מתגברות ביותר והניסיונות קשים מאד, ובפרט שזה

התבודדות ומעלת התפילה הספר של הרב שלום ארוש 052-2240696

חדש לאותם נערים, שיש להם כזה יצר הרע בוער כלפיך אש, ואין להם שום כלים להתמודד עם ההתגברות הזאת הנוראה, שלפתע נחתה עליהם. אמנם, אילו הייתה להם פגישה יומיומית עם הבורא, הם היו מספרים לו מה שהם עוברים, ומבקשים את עזרתו, וכך היו ניצולים מן היצר הרע ומתגברים עליו. וכשאין להם את ההתבודדות, ישנם ניסיונות שהם חזקים מהם, ואז הם נופלים ונופלים עד שנופלים לגמרי. כי בפרט בני הנעורים הללו, שגדלו במסגרת של קדושה ותורה, הם אינם יכולים לשתף שום אדם במה שעובר עליהם, כי הם בושים בעצמם מאד, והם בטוחים שמה שעובר עליהם מראה שהם הכי גרועים בעולם, ושאינן להם תקנה וכו'. כי כך חונכו, שמי שיש לו נפילות וכישלונות, הוא גרוע מכל, ולעולם לא קיבלו הדרכה ללכת עם התחזקות בכל מצב. לכן הם מסתירים מה שעובר עליהם, ומתמודדים לבד לגמרי עם הניסיונות הללו, הנוראים כל כך לנפשם הרכה. וכאמור, מאחר והם לא יודעים לדבר עם ה' ולבקש ממנו: תעזור לי! לכן הנכשלים. והרי נאמר: אלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו, אינו יכול לו. כי כך הוא כשלא עושים שעה התבודדות: פשוט לא יכולים להחזיק מעמד בניסיונות של העולם הזה! כי העולם הזה הוא מלחמה קשה... או קלה. היא קלה למי שעושה שעה התבודדות, שהוא הולך עם ה'. והיא קשה, למי שהולך בלי ה' - מאד קשה. ועל זה אמר רבי נחמן מברסלב: עיקר כלי זינו של איש הישראלי, זה התפילה. עיקר הכלי שאותו האדם יכול להילחם במה שצריך להילחם בעולם הזה ולנצח, זו התפילה! ומי שאין לו את התפילה, אין לו שום כלי זין! ואיך ילחם בלי כלי זין? בלי התפילה?

חכם יהודה בן עטר זיע"א יט סיון

לאורם נלך הילולא דצדיקיא

קו האמונה
02-6444250

הצרפתי, כיהן כדיין יחידי במכנאס, ובשנת תפ"ג ישב ראשון בדין עם חכם יעקב אבן צור (היעב"ץ) שהיה לו תלמיד חבר.

חכם יהודה בן עטר חזר לעיר פאס, ועמד בראש הקהילה היהודית בפאס אולם לא חפץ לקבל משכורת מקופת הציבור והתפרנס ממלאכת הצורפות, עשיית נזמים וטבעות מזהב ומכסף. כאשר קיבל את שכרו בעבור תכשיט שמכר לא הסכים לקבל עבודה חדשה עד שהפרוטה אזלה מכיסו, יומם ולילה שקד על לימוד התורה וזכה לגילויי אליהו הנביא. הוא תיקן תקנות רבות עבור קהילתו בעניינים שונים כעניין המיסים, המסחר, הוצאות עבור מסיבות, הלוואות מגויים, ועוד. היה רגיש מאוד לסבלו של הציבור, והיה ביתו פתוח לרווחה לפני כל שואל ומר נפש.

חכם יהודה בן עטר נלקח לבית עולמו ביום י"ט סיוון תצ"ג, בהיותו כבן שבעים ושבע שנה ונקבר בעיר פאס. עם פטירתו הפך מקום קבורתו למקום שיח ותפילה בעת צרה לציבור.

חכם יהודה בן עטר חיבר יצירות רבות, חלקן נותרו בכתבי יד, וביניהן: 'מנחת יהודה' - דרשות על התורה, 'שיר מכתם' - דיני שחיטה וטריפות, דיני גט וחליצה, ספר שו"ת ופסקים, וכן מוזכר שחיבר ביאור על מדרש רבה זכותו וזכות תורתו הקדושה תהא למגן עלינו ועל כלל ישראל אמן.

חכם יהודה בן עטר נולד לאמו ולאביו באלול תט"ו בעיר פאס שבמרוקו. בצעירותו התמסר ללימוד התורה, התעלה ולמד מהרבנים חכם וידאל הצרפתי וחכם מנחם סרירו. לצרכי פרנסתו למד צורפות, ושמו יצא לתהילה כצורף מומחה העושה מלאכתו בנאמנות בין ליהודים ובין לגויים. בשנת תמ"ד (1684) נוכח לדעת כי תלמידיו, הגם שמלאו כרסם בש"ס ופוסקים, אינם יודעים לדרוש בקהל, ולכן החל מלמדם את תורת הנאום והדרוש. וחכם יהודה בן עטר היה אוספס בכל שבת בשעת המנחה, והיה דורש בפרשת השבוע, ואחריו לפי התור, היה דורש תלמיד אחר. דרשותיו אלה קובצו בספר 'מנחת יהודה'. בשנת תנ"ח מונה חכם יהודה בן עטר לדיין יחד עם רבותיו חכם וידאל הצרפתי וחכם מנחם סרירו.

בהוראת מושל מרוקו הושלך לכלא וכאשר לא היה לקהילת היהודים את הכסף הנדרש לפדיונו גזר המושל להשליכו לגוב אריות, לאחר ששהה יממה בגוב האריות וניצל החלו יהודים וגויים להעריך אותו, כינו אותו 'רבי אלקביר' [רבעו הגדול], נשבעו בשמו ואלו שנשבעו לשקר היו מתים.

בשנת תס"א נאלץ לנדוד למכנאס, יחד עם רבים מיהודי העיר פאס, לאחר שהמלך איסמעיל הטיל מס כבד על יהודי העיר פאס. גם במכנאס ישב בדין יחד עם רבותיו ועם חכמי מכנאס.

משנת תע"ג לאחר פטירת חכם וידאל וחכם שמואל

משלימים את תורת רבי חיים קנייבסקי

את השיעור העמוק ביותר היינו מקבלים לאחר ליל לימוד ארוך של הגמרא, כשהרבי היה סוגר את הגמרא... ונושק לה באהבה עזה.

"והערב נא... את דברי תורתך בינינו..."

בהדרגה צריכה של משקאות ממותקים:

מתייחסים למשקאות הממותקים בדיוק כמו שמתייחסים לממתקים או לקינוח.

מתחילים למהול בהדרגה את המשקאות במים, ובכל פעם שתשתו הפחיתו יותר ויותר מהמשקה הסתוק והוסיפו בכמות המים.

מפחיתים בהדרגה את כמות התרכיז בקנקני המיצים המוגשים לילדים.

מומלץ וחשוב לתת לפעוטות לשתות מים, ולא משקאות ממותקים. אין שום צורך לתת להם תה, מיץ או כל משקה ממותק אחר. צריכה של משקאות ממותקים מזיקה לשניים, במיוחד בגיל הרך.

מגיעים אליכם אורחים או שסתם בא לכם לגנון? אפשר להוסיף לבקבוק המים האישי או לקנקנים שמגישים למשפחה או לאורחים מים עם תוספות כמו פרוסות מלפפונים, פירות הדר - פלחי לימון או פרוסות תפוז, עלי נענע, לימונית או לואיזה שמוסיפות טעם וצבע.

משקאות ממותקים? לא מכניסים הביתה!

הדרך הטובה ביותר להימנע מצריכת משקאות ממותקים ולהרגיל את כל בני הבית לשתית מים, היא פשוט לא להכניס את המשקאות הממותקים הביתה.

משקאות קלים- המשר

בשבוע שעבר דיברנו על משקאות קלים- ממותקים, חשוב לדעת: דו"ח של מרכז המחקר והמידע של הכנסת משנת 2009 מצא כי מחצית מהילדים בישראל שותים לפחות משקה ממותק אחד בכל יום. הסוכר הנצרך לאו דווקא מסתתר במשקה קל או מוגז, הוא נמצא במשקה האהוב על הילדים - שוקו. בשקית ממוצעת של שוקו קנוי (225 מ"ל) יש לא פחות מ-5 כפיות סוכר!

נקודה נוספת: פעמים רבות הסוכר במשקאות ממותקים מסתתר תחת שמות שונים. אם ברשימת הרכיבים שעל גבי המשקה שלכם כתוב כי הוא מכיל פרוקטוז, סירופ, תרכיז פירות, סירופ תירס HFCS, סוכרוז או דקסטרוז, כל אלה הם למעשה שמות שונים או תחליפיים לסוגים שונים של סוכר.

מה לגבי משקאות ה"דיאט"?

נקודה נוספת שחשוב לשים אליה לב: בעוד שאנשים רבים חושבים ששתית משקאות ה-"דיאט" עדיפה על שתית מיצים מתוקים, הרי שגם אלה אינם בהכרח תחליף ראוי והם אף מחזקים את ההרגל לצרוך מתוק. לרוב, משקאות אלו מכילים כמויות גבוהות של ממתקים מלאכותיים, קפאין, חומרי טעם וריח וחומצות מאכל שונות.

איך ניתן להפחית בצריכת משקאות ממותקים?

ברחבי בעולם מתחילים להתייחס לסכנת המשקאות הממותקים בחומרה, ובחלק מהמדינות אף הוטל מס על משקאות אלו, בדומה למס על הסיגריות, כדי להגביל את הצריכה. והנה מספר המלצות שיכולות לסייע לאנשים להפחית

מראות הקודש

כך זה נראה - השבוע באתר הבניה של ישיבת "נעימות התורה" העמלים ושוקדים באוהלה של תורה

כולנו נגאלים

הרבי מליובאוויטש נותן לנו חיזוק עצום וחיידוש גדול בעניין הגאולה. הגאולה האחרונה נקראת 'גאולה אמיתית' שאין אחריה גלות, וגאולה שלימה שבה כולנו ניגאל כמו שכתוב: "כי לא יידח ממנו נידח", ובכך היא שונה מגאולת מצרים שבה נגאלו רק חמישית מעם ישראל והייתה אחריה גלות ואכן אנו עדיין בגלות.

ולכאורה קשה היאך ניגאל כולם, הרי אנו יודעים לצערנו שיש אנשים מלאים בעבירות, כופרים וכאלה שאין להם שום מושג ביהדות, ואיך ניגאלו כולם?! אומר הרבי נלמד מיציאת מצרים. שהרי גם אז אלה שנגאלו היו אנשים המשוקעים בארבעים ותשעה שערי טומאה ועובדי ע"ז, כידוע מקטרוג המלאכים על ים סוף "הללו עובדי ע"ז והללו עובדי ע"ז", וכן מיכה עבר בקריעת ים סוף ופסל בחיקו, ועוד. וכך יהיה גם בגאולה האחרונה בעזרת ה' בקרוב. אלא שעכשיו מתעוררת שאלה אחרת: אם כך, מי אלה שלא ניגאלו במצרים?

לפני שנענה נקדים הקדמה קצרה. כאשר הקב"ה שלח את משה לגאול את עם ישראל וציווה אותו "ואמרת אל פרעה כה אמר ה' בני בכורי ישראל, ואומר אליך שלח את בני יעבדני..." מסביר הרבי מליובאוויטש שבגאולת מצרים כל מה שנדרש מהאדם בשביל להיגאל היה רק להכיר בהקב"ה בתור אבא ולומר לו: "אבא אני מלוכלך ומטונף בטומאת מצרים, נפלתי לשאלו תחתיות, תציל אותי". זה כל מה שהיה צריך. ואלה שלא האמינו בזה ולא התנהגו כבנים היודעים שאבא אוהב ומרחם בכל מצב - הם אלה שנשארו במצרים.

ואם כך, עלינו לשאול, מה יהיה שונה בגאולה האחרונה? אולי גם בה יהיו אנשים שמסרבים להאמין?

וכאן מחדש הרבי: כל העניין שצריכים להיות בבחינת 'בנים', זה היה דווקא לפני קבלת התורה; אבל לאחר קבלת התורה שבה נקראנו 'עבדים' כמו שכתוב בפרשת בהר "כי לי בני ישראל עבדים, עבדי הם", עכשיו הדברים שונים כי אדון שמחליט לשחרר את עבדו - לא שואל אותו, אלא משחררו בעל כרחו. וכך בגאולה האחרונה כולם ייגאלו בעל כורחם, וכמובא ברמב"ם: 'כבר הבטיחה התורה שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותן ומיד הם נגאלין' שנאמר: 'והיה כי יבואו עליך כל הדברים. ושבת עד ה' אלוקיך'.

וכן מצינו בהגדה של פסח (שנכתבה ברוח הקודש, כידוע) שהבן הרשע שואל 'מה העבודה הזאת לכם? לכם ולא לי ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל, כפר בעיקר... אילו היה שם לא היה נגאל'. והדייק הנפלא של הרבי שופך אור על הדברים: אילו היה שם, במצרים, ששם צריך להיות בבחינת 'בן', אז לא היה נגאל. אבל עכשיו, שאנו בבחינת עבד - בעל כורחו היה נגאל.

ושלא נחשוב חלילה, שאם ממילא כולנו ניגאל, אז אפשר לעשות מה שרוצים ולא צריך להתאמץ ולדקדק במצוות וכו'. חס ושלום. מדוע? כי קודם כול, אף אחד לא יודע אם יזכה לחיות עד סוף הגלות. ובנוסף, כתוב שבימות משיח כל צדיק נכווה מחופתו של חברו, שזה אומר שכפי המאמץ וההשתדלות של כל אחד, כך יהיו שכרו ודרגתו בידיעת השם והשגתו. ועוד מובא שאחרי ביאת משיח כבר לא יהיה שכר לקיום המצוות כי אז לא תהיה הסתרה ואל יהיו מניעות כי כולם יבינו ויראו את ערך קיום המצוות, ואז נתגעגע לזמן הגלות ונאמר הלוואי שיחזירו אותי לגלות לקיים מצווה אחת נוספת.

ולכן על כל אחד מאתנו לשנס מתניו ולהתחזק ביתר שאת לנצל כל רגע שאנו בגלות, כי בפתע פתאום יבוא האדון אל היכלו...

חיזוקון
מתחזקים בשמירת שבת

דיני קידוש

אם דיבר
המקדש קודם,
שטעם מהיין,
חוזר לברך
'הגפן' בלבד
(בהלכה ובאגדה)

לקבלת מטרים מחזקים 052-6672221

חדש!

**ליקוטי מוהר"ן
חלק ג'
(מתורה ס"א-פ')**

חידושים ופרושים נפלאים
מפרי עטו של
הרב שלום ארוש שליט"א

הספר שמחיש את הגאולה | 052-2240696

תודה על ילדי

האם ניתן לשבת על ים בלי לטבוע?
תשובה לפרשת במדבר:
תשובה: מנין בני אדם נעשה על ידי ארבעה עשר - על ידי משה, אהרון ושנים עשר נשיאים (א, פסוקים א- יז)
זוכה לפרשת במדבר: משפחת אליאס, חיפה.
al5308000@gmail.com | 02-5812252

אז היא פתחה ואמרה: "יש סגולה בדוקה שהרב שליט"א מלמד אותנו, לומר כל יום רבע שעה תודה לה' אבל רק תודה בלי הפסקה, בפרט על משהו שקשה או כואב לנו. ואח"כ 8 פעמים "מזמור לתודה", זה נקרא - חוק התודה .

שלום.
את הסיפור הזה לא סיפרו ילדים, אבל סיפרה אמא שחיכתה לילדים:
מעל 15 שנים חיכינו לזכות בילדים.

הצטמררתי זה קשה אני לא יכולה, ובתבונה רבה היא השיבה לי: "להיות בלי ילדים אני מניחה שזה הרבה יותר קשה".

עשינו כבר את כל הסגולות, התפילות, השתדלויות האפשריים אך העלינו חרס בידנו.

כן הסכמתי איתה. לקחתי על עצמי את "חוק התודה".

יום אחד קיבלתי שיחת טלפון: "שלום, אני מהישיבה של הרב שליט"א ראיתי שהעברתם פניה לרב, בקשה לברכה, במה נוכל לעזור?"

פחות משנה, כבר הרמתי את הטלפון לאותה טלפנית שיעצה לי את חוק התודה,

סיפרתי לה שכבר מעל 15 שנה אני בלי ילדים וזה קשה.

וסיפרתי לה את הבשורה: "בחסדי השם זכיתי לחבוק בן, כן ברוך ה' חוק התודה פעל!"

אמרה לי תראי אני אומרת לך יש עצה בדוקה שתעזור לך את מוכנה לשמוע?

זה היה אמנם מסירות נפש לעשות כל יום, אבל היה שווה!

ענית: תראי אני כבר ניסיתי הרבה דברים מה אכפת לי.

אמרתי תודה וזכיתי להיות אמא!

צדקה | סיוון

הצדקה הכי חשובה שיכול אדם לתת זה צדקה להפצת ספרים ודיסקים.
(א.ב. של החיים)

לשיתוף בהפצת ספרי הרב
052-2240696

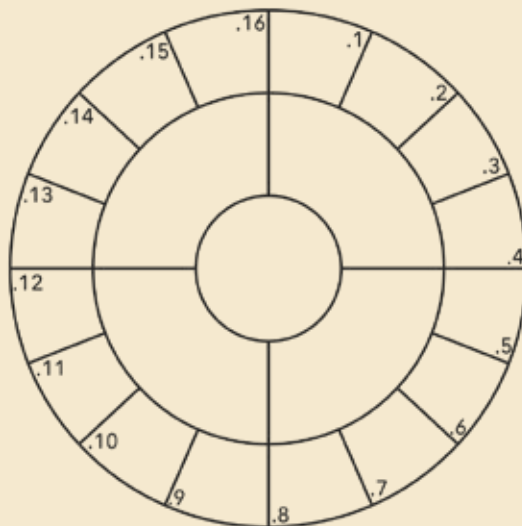
לקבלת מטרם מחזקים - 052-6672221

פתרונות יש לשלוח עד יום שני למייל: al5308000@gmail.com
או לפקס: 02-5812252 | יש לציין שם מלא, כתובת מלאה וטלפון

עשוי

תשבץ במעגל

מלאו את התשבץ כך שהאות שלישית תהיה זהה לכל המעגל (כתבו אותה במרכז)

9. כתם על העור עקב חשיפה לשמש
10. מספר החומשים
11. המאור הגדול
12. שרץ
13. בנו של חם בן נח
14. לורד צבע
15. נתח מוצק, מקשה
16. יכולת תפיסה גירויים חיצוניים

1. משטח עבודה במטבח
2. מזל רע
3. זכר העז
4. אריה
5. החליק במורד
6. חוקר סמוי
7. הפוך מחזק
8. ניתק, קרע בכח

בדיחות הדעת

איזה זקן בא לרופא בתלונה שהוא לא שומע באוזן אחת. הרופא בודק וקובע שמצב זה נובע מזקנה. אז הזקן אומר לרופא שזה לא יכול להיות כי שתי האוזניים באותו הגיל.

העלון מוקדש לע"נ
יפה בת אסתר ז"ל

ולהצלחת משפחת אליהו

להקדשת העלון: 02-5308000

וארגון. אי אפשר פעם לסדר ופעם לא. עקביות היא המפתח. אם משהו בתוכנית לא עובד, תבדקו את העקביות... נמשיך עם ההדרכה: כאשר קריאתו מתחילה להתבסס (בגיל 5) נערוך איתו רשימה של דברים שהוא צריך לעשות במשך היום. נפרט ברשימה את הזמנים שבהם צריכה המטלה להתבצע ואלו דברים הוא צריך להכין למשימות שהוא אחראי עליהם. נתלה את הרשימה על המקרר או על מקום קבוע אחר. כדי לחזק את ביצוע המטלות, נעבור איתו מידי יום על ההוראות ונמקרו לו ליד רשימת-המטלות את המשימות שבוצעו, המחיקה תהווה לגבי סוג של חיזוק ומראה מקום על ההתקדמות במשימה.

בגיל שש עד שבע

ביחד עם כל הנ"ל, נעלה את תחום האחריות הקשורה לסדר וארגון ונאפשר לילד להחליט ביחד איתנו על מקומות קבועים לחפצים חשובים בבית, כן גם אלו השייכים לנו. נסביר לילד, כי כדי שנדע היכן נמצא כל חפץ ונמנע מלחפש אותו בכל פעם שנצטרך אותו- עלינו להגדיר לו מקום קבוע. נחשוב ביחד עם הילד על מקום אידיאלי ונתתח איתו ביחד מדוע להעדיף דווקא את המקום הזה. לאחר שהחלטתם ביחד על המקום הקבוע, אפשר למנות אותו "לאחראי" על החפץ ומקומו, לדוגמה להחליט היכן יהיה מקום הגביעות במקרר, המעילים במתלה או מקום הכדורגל, ואפילו מפתחות הרכב. על הילד לדאוג שהם אכן יהיו מונחים תמיד במקומם. בכל גיל המשך, תחשבו על תוכנית המותאמת לגיל, שתעודד ותחזק אצלו את מיומנות סדר וארגון. המיומנות השנייה, בע"ה בשבוע הבא!

הרב אבוהצירא - יועץ, מאבחן ומטפל
לייעוץ טלפוני ללא תשלום
בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב
נייד: 054-8434435

חינוך באהבה הרב יצחק אבוהצירא

לומדים להצליח פרק טז'

המאמרים האחרונים, עוסקים ב"מיומנויות ההכשרה ללמידה" דהיינו: באותם כלים שבאמצעותן ניתן להגיע ללמידה. בפרק הנוכחי, נסיים בע"ה ללמוד על המיומנות הראשונה מתוך חמש המיומנויות, שהן: סדר וארגון, ניהול זמן, התמקדות, ריכוז ומוטיבציה. הסברנו בכמה מאמרים על החשיבות של סדר וארגון בחיים בכלל ובלמידה בפרט, וחילקנו את העבודה לגילאים. בשבוע שעבר, כתבנו על המיומנות עד גיל שלוש, השבוע בע"ה ממשיכים לטפס עם הגיל.

בגיל שלוש עד ארבע

בנוסף לכל מה שכתבנו בעבודה עם הילד בגיל שנתיים, נכניס את הילד בן השלוש בהדרגה לפעילות של סדר וארגון תוך כדי מהלך היום, לדוגמה: סידור המיטה בבוקר.

חינוך הפוך

יש גם חינוך הפוך, כן זה שגורים לילד להיות לא מסודר, ולא כטעות בחינוך אלא כפעולה יזומה. כמו, הורים שמסדרים בעצמם את חדרי הילדים. מכל סיבה שלא תהיה, הורים אלו שוגים, משום שהם מסדרים לילדים שתפקיד זה אינו באחריותם. חלק מהחינוך הוא חינוך לאחריות, וברור שיש לחנך את הילדים לאחריות. כמו, לכל פעולה חינוכית, יש תהליך, יש תוכנית ויש גורמים מחנכים וגורמים מדרבנים. אין פעולה שנעשית בלחיצת כפתור ואין ילד שמקבל את התוכנית ומיד מבצע. חייב לבנות תוכנית ותהליך, בצורה מקצועית, תואמת גיל ויכולות והכי חשוב מגוונת ואטרקטיבית.

ממשיכים עם גיל ארבע עד חמש

לקראת הכניסה לכיתה א' רצוי לתרגל את הילד שיידע לסדר בעצמו גם את חפציו. מנו את הילד להיות אחראי על סידור חפציו בתוך מגירה פרטית משלו, את ספריו ומשחקיו במדף משלו וכדו' התפקיד והאחריות המוטלת עליו תעניק לו ללא ספק ביטחון ותחושה של שייכות, אחריות, סדר וארגון. כאשר הילד בשל יותר, נכניס את סידור החדר וארגון חפציו האישיים ל"פעולות קבועות" במהלך היום: לפני ארוחת הערב או אחריה, לפני המקלחת או אחריה, נשריין לו כמה דקות לסידור החדר, כך שהילד יבין שזהו חלק בלתי נפרד מעבודות הבית בסוף היום. ניתן גם למנות אחראי על מטלות הנוגעות לתחזוקת הבית, כמו השקיית העציצים והשלכת האשפה.

עקביות

עקביות היא נוסחת הפלא בהצלחה עם לימוד סדר

בכל פעולת חינוך, אנחנו משתמשים בגורם מחנך ובגורם מדרבן, הגורם המחנך הוא השיחה, הפירגון והמידע המתקבל ע"י עזרת החושים, הגורם המדרבן הוא "מבצע" נושא פרס קטן. הילד יראה סדר, נשוחח איתו על חשיבות הסדר ונעשה עם הילד "מבצע" שבכל בוקר לאחר שהוא מתעורר וכו' הוא מסדר את הכרית בקצה המיטה, מיישר את הסדין ומקפל את השמיכה ביחד עם אמא. בסיום הסידור, הוא מקבל מדבקת מצטיין על "לוח המצטיינים". נסכם איתו מראש שכאשר הוא יגיע למספר מדבקות (נניח 10) הוא זוכה בפרס. כך הרווחנו חינוך לסדר וארגון בצורה חווייתית. מבצע הוא אינו גורם מחנך, הוא גורם מדרבן ומעודד לפעולות החינוך.

בגיל זה, נרגיל בהדרגה ל"פעולות סדר קבועות" במהלך היום, לדוגמה: סידור תיק-האוכל במקום קבוע בחזרתו מהגן, עזרה בסידור וארגון השולחן לפני ארוחת הערב או אחריה, סידור בגדיו לפני המקלחת או אחריה, השתתפות בסידור הקניות בארון ובמקרר, עזרה במיון ובהכנסת כביסה למכונה ובהוצאתה ממיבש הכביסה וכדו'.

בגיל ארבע עד חמש

בגיל זה נרחיב את תחום העבודה על סדר וארגון גם על נושא ה"אחריות": נציג את "פעולת הסידור"

עם ישראל מדובר אתנו

אהבת ישראל, זה בא לאנו!
אני, אלק, לא בא אחד
זה כפינו
לבריקץ סמני מליח
לקר אותנו
טוב מתבטאת אצוק
אהבת ישראל?

את התשובות שלכם
נעלה מידי פעם בעלון, בציון קרדיט.
al5308000@gmail.com

החברת שמעניקה כלים לאהוב.
052-2240696

איטש לרענהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור לתעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש יט סיון תשפב: הדלקת נרות: ירושלים: 7:11 תל-אביב: 7:27 חיפה: 7:20 מוצאי שבת: ירושלים: 8:30 תל-אביב: 8:32 חיפה: 8:34 ר"ת: 9:04

פרשת שלח

זיכוי והטבה לרבים

"בזכות לימוד התורה אנו מוגנים..."

לפני כארבעים שנה החליט ראש הממשלה דאז מר מ.ב. לתקוף ולהשמיד את הכור הגרעיני בעירק וסיפר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל כי ראש הממשלה התקשר אישית - לפני ביצוע התקיפה - אל רבינו הגרא"מ שך זצ"ל ואל הצדיק הבבא סאלי זצ"ל וביקשם להתפלל להצלחת הפעולה...
שאל אותו ה"בבא סאלי": לאיזו שעה מתוכננת הפעולה? והשיב: בשעה שתיים בצהריים המטוסים ייצאו לדרכם. אמר הבבא סאלי כי הוא מציע לו לדחות את ההתקפה לשעה ארבע אחה"צ... וכך הוה.
וכך נימק את בקשתו: בשעה זו מתחילים שוב סדרי לימוד התורה בישיבות והרי רק בזכות לימוד התורה אנו מוגנים וניצלים.

"זכותם יכולה להגן על כל הדור..."

בשנת תשכ"ז לפני שפרצה "מלחמת ששת הימים" כשהשוב בארץ ישראל היה שרוי בפחד נורא מהעתיד לקרות, בחר הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל עשרה אברכים מצויינים מחכמי ישיבת פורת יוסף שיהיו יושבים ועוסקים בתורה ללא הפוגה ביום ובלילה, מבלי שהתענינו כלל בשום דבר חיצוני ואף לא בחדשות היום.
הוא הסביר את מעשהו בנימוק הבא: הרי אפילו בסדום הרשעה, אם היו בה עשרה צדיקים היה הקב"ה נושא פנים בגללם לכל הדור! כ"ש אצלנו, אם נושבים עשרה צדיקים לעסוק בתורה רצוף ולהסיח דעת מכל השובב אותם, שזכותם יכולה להגן על כל הדור."

וזאת ליהודה

"יש לנו בארץ ישראל את זכות התורה..."

לפני מלחמת המפרץ, שאל ת"ח גדול את הגרא"מ שטיינמן זצ"ל: מכיון שיש לי "דרכון שויצרי" האם עלי לברוח לשוויץ מפני הסכנה? והשיב: לא לנסוע כי אין סכנה ואין לחשוש! ושוב שאל: מהיכן הרב יודע? והשיב: כי יש לנו בארץ ישראל זכות התורה שמגינה!
שאל שוב: והרי עם ישראל סבל צרות נוראות כמו השואה אף שהיו אז הרבה לומדי תורה? והשיב הרב שטיינמן: לפני השואה היו לומדים תורה עד החתונה ואח"כ יצאו לעבוד ולהתפרנס. בערב ובבוקר קבעו עיתים לתורה, ורק ליחידים היתה אפשרות ללמוד כל היום, אבל בימינו רוב בני הישיבות נשארים ללמוד כל היום גם אחרי החתונה ולכן זכות התורה מגינה..

חכימא דיהודאי

ככל שירבה אדם בלימוד התורה וקיום המצוות, כן יגדל להיטיב בכך עם אנשי מקומו! נלמד מהפסוק "היש בה עץ אם אין" (פרק יג-כ)

ופירש רש"י: היש בה עץ - אם יש בהם אדם כשר שיגן עליהם בזכותו. ואמרו חז"ל בגמרא: הכי קאמר להו [=כך אמר להם] משה לישראל, ישנו לאותו אדם [איוב] ששנותיו כעץ ומגין על דורו כעץ (בבא בתרא טו.). וכתב בעל התורה תמימה לפרש ש"עץ" הוא תואר לצדיק לפי הנדרש בגמרא (תענית כה:): על הפסוק: "צדיק כתמר יפריח כארז בלבון ישגה" מה אוכל טעמו מחליף, אף צדיק. וכן על הפסוק "סר צילם מעליהם... אל תראום" (יד-כ) הביא רש"י: "סר צילם" - מגינם וחזקם, כשרים שבהם מתו, איוב שהיה מגין עליהם (סוטה לח.). והכלי יקר מצא רמז לכך: סר "צילם" בגימטריה "עץ".

הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל כותב (בקובץ מאמרים ואיגרות) כי העצה היחידה להצלת עם ישראל היא להשתדל להפיץ תורה בישראל ושום עצה אחרת להצלתינו לא תועיל. נמצא ש"המסייע להפצת תורה, מסייע בזה להצלת העם. והעומד מרחוק ואינו מסייע עליו כותב לא תעמוד על דם רעך".

ולחייפך, אלו המפיצים כפירה אצלנו, הם רודפים ממש על כולנו, כי הם הם הגורמים לכל הבא עלינו בעת הזאת, והדמים הנשפכים מישראל, כעת, יפלו עליהם, עכ"ל רבי אלחנן.

לאור זאת, מכיון שלצערינו לומדי הישיבות והכוללים שבכח תורתם להגן ולהציל כהבטחת התורה, הם מתי מעט בארצינו, נמצא שכל אחד מהם הוא יקר המציאות שנוצרה בארץ, כאשר הרוב הגדול עדיין משתמטים, מלשאת בנטל עול התורה והמצוות להגנת העם והארץ, ומתעלמים ביודעין מהמפורש בתנ"ך, אותו תנ"ך שכל העולם מכיר בו.

על כן אחריות כבידה מוטלת על כל בן תורה, לשאת בעול אחינו בית ישראל ולמצות את כל יכולתו בתורה, בתפלה ובמצוות, כדי להגן על העם מפני אויביו המבקשים להכחידו רח"ל, ובכך לקיים חובתו "לא תעמוד על דם רעך".

בכח תורתו ותפלותיו של הצדיק לבטל גזירות רעות! ואף שכבר נגזרה ח"ו רעה על האדם, בכח תורתו ותפלתו של הצדיק לבטלה, כפי שחזינו בכל הדורות.

עפ"י ביאר הגרי"ש אלישיב זצ"ל בטוב טעם ודעת את דברי הגמרא (ברכות ה.): בא וראה שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם, אדם מוכר חפץ לחברו, מוכר עצב [שנאלץ למכור] ולוקח שמח. אבל הקב"ה אינו כן, נתן תורה לישראל ושמח. ותמוה: מה הדמיון? הרי אדם שמוכר חפצו לא נשאר אצלו מאומה, אך הקב"ה שנתן תורה, וכי נחטר כביכול להקב"ה מכך?!

וביאר הרב אלישיב: הרי עתה ע"י שנתן הקב"ה תורה לישראל יש בכח הצדיק לבטל גזירות שגזר הקב"ה, והיה צד לומר שיהיה כביכול עצב שמבטלים גזירותיו, ועל כך מלמדים אותנו חז"ל שאעפ"כ שמח הוא.

שלא להוציא שם רע על זולתו ועל כל מעשי השי"ת ובמיוחד בא"י!

נלמד מהפסוק: "וינסו אותי זה עשר פעמים" (פרק יד-כב)

ואמרו חז"ל: בא וראה כמה גדול כח של לשון הרע. מנלן? ממרגלים. ומה המוציא שם רע על עצים ואבנים כד. המוציא שם רע על חברו על אחת כמה וכמה (ערכין שם). וצ"ב: אם הוציאו שם רע רק על עצים ואבנים מדוע נענשו בעונש כה חמור? אלא משום שיש בהוצאת שם רע, חסרון נוסף, שמגנה את מעשה השי"ת. ובמיוחד חמור הדבר כשהוא נסוב על ארץ ישראל אשר בחר בה ה' וקידשה מכל הארצות.

מעובדה זו שנענשו המרגלים בעונש כה חמור על הוצאת דיבה על עצים ואבנים, אף שאינם חשים את צער הכלימה כפי שמרגיש האדם, מלמדת אותנו התורה, עד כמה יש להקפיד לראות את כל עניני הבריאה בעין יפה. לראות את הטוב והמעולה שבבריאה ובמיוחד בארץ ישראל המקודשת מכל הארצות. וכאמרת הגרי"ח זוננפלד זצ"ל: "וראה בטוב ירושלים" - "וראה אדם רק את הצד החיובי והטוב של ירושלים..."

על אחת כמה וכמה יש לראות בכל אדם, נזר הבריאה, את מעלתו והטוב שבו ולא את חסרונו! לפי שנברא בצלם אלוקים. וכפי שביאר הגאון רבי שלמה מרדומסק זצ"ל (בספרו **תפארת שלמה** - פר' וישב) דרך רמז את הפסוק: "לך נא ראה את שלום אחיך ואת שלום הצאן". כלומר: כדי לתקן את פגם הוצאת דיבה שהוצאת על אחיך, אומר יעקב ליוסף, עליך לראות את "שלום אחיך" - את השלימות והטוב אשר באחיך, ולא בחסרונו.

הוא שנאמר: "מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב" - כלומר: ע"י שתאהב את הימים לראות בהם רק טוב בכל דבר שבבריאה, וק"ו אצל הזולת, שהוא נזר הבריאה או-אז תבוא ממילא על ידי כן ל"נצור לשונך מרע"..." ל"סור מרע ועשה טוב".

יתר על כן, רואים בדברי חז"ל עד כמה יקר וחשוב בעיני הקב"ה שידברו בשבחה של ארץ ישראל ולא בגנותה ח"ו, שהרי מצינו בגמרא (סנהדרין צב.) מפני מה זכה אותו רשע (סנחריב) לקרותו אסנפר רבא ויקרא? מפני שלא סיפר בגנותה של ארץ ישראל. והיינו שלפי גודל מעלת הארץ, נחשב לו לזכות אפילו מה שלא דיבר רע על ארץ ישראל אם כי היה בשב ואל תעשה. וכל שכן זה שבקום ועשה מדבר בשבחה של ארץ ישראל, בוודאי שייכה לשכר על כך.

וראיה לכך ממה שציינה התורה את שאמרו יהושע וכלב "טובה הארץ מאד מאד". כלומר, לא רק שהארץ היא טובה, אלא אף "מאד מאד"! מכאן הוראה שלפי גודל מעלת שבחה, כך גודל העונש למי שמדבר בגנותה.

כפי שמובא ברש"י בתחילת הפרשה, התביעה על המרגלים היתה שראו את מרים שלקתה על עסקי דיבה שדברה במשה ולא לקחו מוסר. וידועה השאלה: וכי אפשר להשוות בין הוצאת דיבה על משה רבינו אבי הנביאים ובחיר הנבראים, לבין הוצאת דיבה על עצים ואבנים, ומדוע שיקחו המרגלים מוסר ממרים?!

ותירץ הגאון רבי זלמן סורוצקין זצ"ל (בספרו **אזנים לתורה**) ב' תרוצים: א) משה רבינו לא היה מקפיד והיה סובל הכל אפילו יותר "מעצים ואבנים" שהרי אמרו גדול מה שנאמר במשה ואהרן שאמרו "ונחנו מה", ובכל זאת היתה תביעה על מרים.

תרוץ שני: הארץ הקדושה נחשבת לדבר שיש בו רוח חיים, שהרי יש לה שבת מיוחדת "שבת הארץ" (ויקרא כה) כן היא תובעת עלבונה ומי שאינו מודה בארצו אינו נקבר בארצו. וכן נאמר "אז תרצה הארץ את שבתותיה"..." ותורת ישראל נקראת "תורת הארץ". והארץ מקיאה את החוטאים המטמאים אותה והמגדישים את הסאה. על כן, המרגלים היו צריכים להזהר מלדבר לשון הרע על ארץ ישראל המקפדת על כבודה יותר מאשר משה רבינו המקפיד על כבודו.

ואולם עלינו לשאול על תרוצים אלו: וכי איסור לשון הרע והוצאת דיבה תלוי רק בצער של הזולת או בקפדנותו עד כדי לומר שאם אינו מקפיד כעצים ואבנים, רשאי לגנותו ככל העולה על רוחו? הרי לא רק גינוי מעשי ה' יש כאן, אלא גינוי אדם שנברא בצלם אלוקים ש"בדמות אלוקים עשה אותו" ונחשב כאילו פוגע בדמות יוצרו ח"ו. ובמיוחד כשמדובר על משה רבינו. וא"כ חוזרת השאלה, מה דמיון יש בין מעשה מרים שדיברה במשה למעשה המרגלים שדברו על עצים ואבנים, ומדוע שיקחו מוסר ממעשה מרים?!

ואכן כבר רש"י בפירושו (בסוף פרשת יתרו) כתב: "והרי הדברים ק"ו, ומה אבנים הללו שאין בהם דעת להקפיד על בזיונו, אמרה תורה הואיל ויש בהם צורך, לא תנהג בהם מנהג בזיון, חברך שהא בדמות יוצרך ומקפיד על בזיונו, על אחת כמה וכמה". הרי מפורש שלגנות ולבזות אדם, חמור יותר לא רק משום שמקפיד על בזיונו אלא גם משום ש"הוא בדמות יוצרך" (אף אם אינו מקפיד), ולכן נלמד ק"ו מאבנים לאדם. וממילא אף שמשא רבינו לא הקפיד על בזיונו אבל הוא הרי הוא בחיר "צלם אלוקים", ולכן מובן מה שנענשה מרים שדיברה במשה, לא כן חומרת המרגלים שאף שדיברו גנאי בעצי ואבני ארץ ישראל, אעפ"כ עם כל קדושתה ומעלותיה של הארץ עדיין אין זה כחומרה לדבר במשה ומדוע שיקחו מוסר ממרים?!

שמה תצא דיבת הארץ רעה...

הישוב היהודי בגליל שיגר את הגאון רבי יעקב שמשון זצ"ל (רבה של שפיטוקבה), בשליחות הצלה. הוא הפליג בספינה רעועה שטולטלה בסערה וחש ברע. כאשר ירד מן הספינה, פגש בו אחד ממכריו ושאלו בחרדה: "כלום חולה הרב?" השיב לו רבי יעקב שמשון, שאין זה אלא מטורח הדרך.

והנה פגש בו אדם נוסף ושאלו: "מדוע פני רבינו רעות?" חשש רבי יעקב שמשון שפניו הנפולות עלולות להוציא דיבת הארץ רעה, מיד פרש כמה שבועות למקום מנוחה עד אשר שב לאיתנו...

מעשה רב

סגולתה של ארץ ישראל...

כאשר התקרב הגה"צ רבי אליהו אלעזר דסלר זצ"ל לגיל הזיקנה והתגורר עדיין בחו"ל. הציע לו גאב"ד פוניבז' הגרי"ש כהנמן זצ"ל לעלות לארץ הקודש ולכהן כמשגיח רוחני בישיבת פוניבז' בבני ברק. הוא הסכים לקבל עליו את המשרה, ובחודש אלול תש"ז עלה פעם ראשונה לארץ ישראל. ואולם רק בשנת תש"ט נכנס לתפקידו בישיבה.

כאן התחיל פרק חדש בחייו. עוד בשבוע הראשון לעלייתו, דיבר בהתפעלות על רשמיו מארץ חמדה. שאל אותו בן דודו רש"ז דסלר: איך נחפז להביע את דעתו על הארץ, והרי עדיין לא סייר בשום מקום, עדיין לא יז מוד' אמות של פוניבז'?!
השיב לו הרב דסלר: "כלום אשאב את התרשמותי ממראה בתים ושדות? הלא במשך שתיים אני משיג כאן ברוחניות דברים שבחו"ל הייתי צריך לעמול עליהם במשך שבועות שלמים!"

מתו"מ

"משתוקקים לישב על אדמת הקודש"...

הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, היה אומר שמצות ישוב ארץ ישראל אינה צריכה להראות כעול עלינו מפני שנצטוונו על כך, אלא אדרבה, שמחים ומשתוקקים אנו לישב על אדמת הקודש של ארץ חמדינו, וכלשון הגר"א ז"ל באיגרתו: "אשר עליונים ותחתונים מתאווים לשכון בה".

ואולם רבי שלמן זלמן דאב והצטער על אלו שהעלו לראש מעיניהם את ארץ ישראל ולא את קיום מצוות התורה, ואמר בזה"ל: "מה נואלו אלו השמים את הדגש על ארץ ישראל, ולא על קיום מצוות התורה, והלא בכל ליל פסח אומרים הם במו פיהם "אילו נתן לנו את התורה ולא הכניסנו לארץ ישראל, דיינו" וכי אין אזניהם שומעות את אשר פיהם דובר?!"

חיכו ממתקים - נג

המשך - איסור הוצאת דיבה (ומעלת ארץ ישראל)

"בזכות ישיבת ארצינו הקדושה..."

בשנים שעדיין התגורר כ"ק האדמו"ר מקלויזנבורג - **רבי יקותיאל יהודה הלבפשטאם** זצ"ל בארה"ב, הגיע יום אחד לביקור בארץ הקודש. הוא נפגש בין השאר עם הסגל הרפואי בבית החולים "לניאדו" שהקים בנתניה, וסיפר להם כי בגלל מצב בריאותו הרופף, אסרו עליו הרופאים בארה"ב את הנסיעה הזאת, שכרוכה במאמץ גופני רב, אלא שמרוב תשוקתו לארצנו הקדושה החליט לצאת לדרכו מבלי שיקבל מהרופא "ברכת פרידה".

במכתב ששלח אל הרופא המטפל בו, הבהיר, שהינו נאלץ הפעם לא לציית להוראותיו, זאת, מתוך הנחה והשערה כי על אף בקיאותו הגדולה במדע הרפואי - ובפרט לכל הקשור במחלות לב - לא לקח הרופא בחשבון את כח הקדושה של ארץ ישראל! "אנכי כיהודי" - כתב בסיום מכתבו - "מאמין אמונה שלימה בהקב"ה ובקדושת ארצו, ועל סמך זה אבטח שהנסיעה תעבור בשלום".

ומעשה באברך מחו"ל שכבר חלפו חמש שנים מנשואיו ולא זכה לזרע של קיימא. אמר לו הרבי: "עלה עם אשתך להשתקע בארץ ישראל, ובזכות ישיבת ארצנו הקדושה בוודאי תוושעו... קבלו עליכם... ויהי הדבר למופת, שמיד אחר שקיבלו על עצמם לעלות לארץ ישראל באה ישועתם... **לפיד האש**

"בארץ ישראל מתיישבת האמונה בלב..."

סיפר המשגיח דפוניבז' - הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל: בשנת תרצ"ה החלטתי בלבי להעתיק מגורי לארצנו הקדושה, להתיישב בה ולשמש כמנהל רוחני בישיבת פתח תקוה. שאל אותי המשגיח דמיר הגה"צ **רבי ירוחם ליבוביץ** זצ"ל: מה חסר לך במיר ומדוע החלטת לנסוע לארץ הקודש? **"וכך** השבתי לו על שאלתו: כל ימי עמל אני להשיג את מעלת האמונה שהאמונת תתיישב על הלב. כמו שכתוב "וידעת היום והשבות אל לבבך". אך לעת עתה חש אני שעדיין אין האמונה מתיישבת על הלב כראוי. על כן סבור אני כי בארץ ישראל, ארץ האבות, ארץ אשר עיני ה' אלוֹקֵיךְ בה מראשית שנה ועד אחרית שנה, שם תתיישב האמונה בלב כפי שראוי להיות. **יד יחזקאל**

וכך גם ניתן ללמוד מהק"ו המובא בגמרא (ערכין טו.) ומה מוציא שם רע על עצים ואבנים כך [נענש], המוציא שם רע על חברו, על אחת כמה וכמה. ובפשטות מדובר בכל האופנים, גם אם אינו יודע שדיברו עליו או שיודע ואינו מקפיד, ומסתבר שהטעם משום שהוא "בדמות יוצרו". וא"כ שוב נותרה הקושיה: מדוע שיקחו המרגלים מוסר ממרים שדיברה במשה!?

עוד מצינו שחש הקב"ה על כבודו של אדם, גם כשהוא עצמו אינו מקפיד ומוכן להתבזות. כמו שכתב רש"י (שמות כא,לז): "חס המקום על כבודו של בריות וכו' שה שנסאו על כתיפו משלם ארבעה הואיל ונתבזה בו". זאת על אף שהגנב הכניס עצמו להתבזות זו, ומחל על בזיונו, אבל עדיין שייך אצלו "כבוד הבריות" כי נברא בצלם אלוֹקִים. ואם כך בהתבזות גשמית, כל שכן בהתבזות רוחנית שיצא עליו שם רע על חטא או מעשה שלילי שעשה שמתגנה הצלם אלוֹקִים שבו [שהרי על מצב כזה אמרי אינשי "ולוואי שלא יראני אדם", אף שהוא כעת מזלזל בכבודו, כדוגמת האוכל בשוק וכיו"ב]. לאור זאת שוב עולה וניצבת השאלה: היאך אפשר להשוות את הדיבור בגנות עצים ואבנים לדיבור בגנותו של נברא בצלם אלוֹקִים [ובמיוחד במשה רבינו, כאמור] ומדוע נתבעו המרגלים שראו ולא לקחו מוסר ממרים!?

והמקור לדברינו שיש לכבד את האדם מחמת "צלם אלוֹקִים" שבו, הוא מדברי חז"ל (בירושלמי נדרים פ"ט ה"ד): בן עזאי אומר: "זה ספר תולדות אדם" הוא כלל גדול יותר [מכללו של רבי עקיבא שאמר "ואהבת לרעך כמוך" - כלל גדול בתורה] במה גדול יותר? בכך שיש לכבד את האדם ולא לבזותו, אף אם רוצה שיבזוהו. וכל כך למה? מפני ש"בדמות אלקים עשה אותו" - שמוטבע בו "צלם אלוֹקִים"! וממילא פגיעה בכבודו היא פגיעה בכבוד יוצרו, ומכיון שכך, אינו רשאי למחול על בזיונו.

ומחומר הקושיה אמר חתני **הרב מרדכי גליק שליט"א** לתרץ, שהרי לכאורה מה שייך לשון הרע על עצים ואבנים? אלא י"ל שחטא המרגלים היה בכך שלא האמינו במה שהקב"ה חפץ להכניסם אל ארץ טובה, ונמצא בדברם רעה על הארץ יש בזה לשה"ר על הקב"ה, כביכול, שזה חמור ממה שדיברה מרים במשה, וע"ז נתבעו שלא לקחו מוסר ממרים.

ואמנם כעין ביאור זה שמעתי בשעתו מפני **כ"ק האדמו"ר גאב"ד אונגוואר הגאון רבי מנשה קליין** זצ"ל (ובעל שו"ת משנה הלכות) כשדברתי עמו בענין. אלא שבגמרא (ערכין טו.) מדגישים חז"ל שהמרגלים נענשו על שהוציאו דיבה על הארץ ולא על כפירתם בהקב"ה עיי"ש. וכן עדיין קשה מהק"ו שאמרו חז"ל "ומה המוציא שם רע על עצים ואבנים" וכו', ולפי ביאור זה הרי אין ק"ו! ועדיין צ"ע.

אל התחבר לרשע

להתרחק מאנשי רשע, שלא להיות מושפע ממעשיהם ודרכם הרעה!

נלמד מהפסוק: "ויקרא משה להושע בן נון יהושע" (פרק יג-טז)

וכתב רש"י (מהמד"ר): התפלל עליו י-ה יושיעך מעצת מרגלים. וכן בפסוק "ויעלו בנגב ויבא עד חברון" (יג-כב) דרשו חז"ל בגמרא (סוטה לד): "ויבואו" מיבעי ליה: אמר רבא, מלמד שפירש כלב מעצת מרגלים והלך ונשתטח על קברי אבות והתפלל שינצל מעצת מרגלים. נמצאנו למדים, כי אף האדם הגדול ביותר, חושש מהשפעה השלילית של סביבתו. ולכן התפלל משה על יהושע, ולכן פרש כלב, והתפלל על קברי אבות שינצל מעצת המרגלים. ואם כך בגדולי עולם, על אחת כמה וכמה בכל אדם.

ידוע המעשה (ממסכת אבות) ברבי יוסי בן קסמא שהיה מהלך בדרך. פגש בו אדם אחד ואמר לו רצונך שתדור במקומינו ואני נותן לך... אמר לו אפילו אתה נותן לי כל כסף וזהב שבעולם איני דר אלא במקום תורה".

והביא הגרא"א דסלר זצ"ל מהגר"ח מוולוז'ין זצ"ל שאותו אדם היה אליהו הנביא כדי לנסותו האם יפנה אחריו או לא. וגרם לעצמו נסיון זה בגלל שהיה "מהלך בדרך" - שפנה קצת ממקום תורתו. ואכן עמד רבי יוסי בנסיון והבין כי היורד אל הרחוקים אף שרצונו וכוונתו לקרבת לעבודת ה', א"א שלא יפשע מהם. והמשילו זאת לגורף ביבין שמתכלך וריחו נודף אעפ"י שהוא מנקה.

עוד כתב הרב דסלר במכתב (במוצש"ק בראשית תשי"ב): "אזכיר מה שעלה במצודתי היום בדברי עם החזון איש, עלה לפנינו ענין לימוד לימודים חיצוניים (לימודי חול) אפילו לבני תורה שבחו"ל, ואפילו בשעות של חוץ לסדר שנוהגים לנוח בהם, ואמר לי כי ברור מאוד ששעות של ביטול ע"י מנוחה ושינה לא יפריעו כל-כך לשעות הלימוד והעיון, כמו שעה של לימוד חיצוני! כי נדרש לבן תורה החפץ לעלות בתורה, שיהיה לימודו בתורה הלימוד היחידי שלו, ואז התעניינותו מרוכזת בתורה..."

"מוטב שלא

יחטיא אחרים..."

סיפר רבי יהודה החסיד ז"ל (בספ"ח-קפח): לאדם אחד אירע שבנו המיר דתו רח"ל והלך לשבת בין הנכרים לעשות כמעשיהם. היו אביו ואמו מצטערים עליו מאד, וניסו בכל דרך להשיבו הביתה ואף הכינו לו מתנות רבות שיאבה לשוב.

אמר להם אחד מן החכמים: חידלו לנסות להשיבו אליכם פן תתחרטו! כי אם ישוב הוא ירע יותר: שכן שמעתי שזומם להשפיע ולהסית גם את אחיו ואחיותיו ללכת בין הנכרים, ועל כן מוטב שתעזבוהו בין הנכרים ולא יחטיא אחרים".

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

סוד הזכויות האין-סופיות

חורף תשס"ג.

אבותינו". הוא מספר כיצד נגרם המהפך אצל זקנם, כאשר פגש בצעירותו איזה בעל תשובה ארוך, לגלג עליו, אך בסופו של דבר נדלק בו הניצוץ בזכות "שמע ישראל" שאמר אתו מתוך לב אוהב.

"רק תארו לכם" - חתם אחד מבניו הישישים של אבי השבט בתובנה נוראה - **"רק תארו לכם שהסבלנות של אותו בעל תשובה הייתה מעטה מהאורך שלו עצמו... תארו לכם שהוא כן היה מתפרץ על זקנו - הלא אז אנו ובנינו ובני בנינו משועבדים היינו חלילה ליצר הרע!"**

כוחו של מעשה לדורי דורות!

* * *

ומדוע נזכרנו בסיפור הזה דווקא עכשיו? בעקבות הסתלקותו של הצדיק **רבי אורי זוהר זצ"ל**. הוא לא היה כדורגלן, הסיפור לא התרחש איתו, אבל התרחשו איתו הרבה יותר סיפורים כנ"ל!

ייתכן. ייתכן ובנקודה מסוימת לא נספד רבי אורי כהלכה, וזה ביחס לכוחות ולסבלנות שהוא השקיע באנשים במטרה לקרב אותם. הוא לפעמים יכל לשבת יום-שלם בבית של אדם על מנת להשפיע עליו לטובה!

יש למישהו מאיתנו את הסבלנות הזו?...

* * *

מטבע הדברים הרושם הוא שהאמצעים להשפיע על הזולת הם כושר-דיבור, פריזמה וכדו'. אך המציאות מוכיחה: מי שמצליח להשפיע על הזולת - זה מי שאכפת לו מהזולת!

כדי להצליח בקירוב לא צריך להיות חכמים מידי, נבונים מידי, ואפילו לא יודעים את התורה מידי... אם הלב שלך כואב נוכח המצב של האחים שלך - חזקה שתוכל להשפיע עליהם!

לא רק "אורי זוהר". מסתובבים בינינו אנשים "פשוטים" אשר זכו לקרב אנשים. האנשים הללו התחננו, הקימו בתים, מולידים ילדים, אשר יקימו דורות שיקיימו תורה ומצוות - וכל מיליארדי הזכויות הללו נזקפות לאדם אחד שהייתה לו הסבלנות. הסבלנות לא להרפות, הסבלנות לנסות שוב ושוב, הסבלנות לעשות זאת בחן ובנועם.

אשריהם של מְזַכְּי-הרבים המזהירים ככוכבים!...

שחקן ספורט, ארוך-בדורו, מאס בחיי הכדור וחזר בתשובה. במקום לכדרר התרגלו אצבעותיו הארוכות למולל את הזקן - שצמח לו כזקן אהרן שירוד על פי מידותיו.

פעם אחת חלף ברחובות קריה. קבוצה של נערי שוליים חילוניים משכונת מגוריו הבחינו בגובהו הלא רגיל - ובחזותו החרדית העוד יותר לא רגילה.

"אה; איך המזג אוויר שם למעלה?..." החל 'החכם' - בעיניו הראשי ללעוג לו. יתר החברים החרו החזיקו אחריו בהערות "חכמות", אך הוא לא התייחס אליהם. בלט ביניהם טיפש בן טיפש-עשרה, שמילא פיו צחוק, ולא הצליח לסתום אותו אפילו רגע כמימרא.

אמנם, בשלב מסוים איבד הצדיק את סבלנותו והחליט להנחית את ידו על אותו טיפש - מתוך ידיעה שזו הדרך היחידה להשתיק אותו!

ואז תפס את עצמו. בלם ידו בשעת מריבה. אך את האנרגיה שהצטברה בקרבו בשניות האחרונות היה חייב לשחרר: **"שמע ישראל אמרת היום!!"** פנה אל הצעיר המחוצץ.

- "לא!"

"אז בוא נגיד!"

הלגלגן הניח כיפה על ראשו ואמר דבר שבקדושה.

חלפו מספר שבועות ומסתבר שהניצוץ הפך ללהבה. הבעל-תשובה פגש את אביו של הלגלגן וזה סיפר לו שמהו התהפך אצל הבן. מרוב צרות שעולל לו ה'בן סורר' עד לפני מספר שבועות, עלתה בראשו לא פעם המחשבה "נס שאין לי רובה בהישג יד" (כלשונו של אבא שלא זכה לשמור תורה ומצוות...). **אך כעת מודיע לו הבן שהוא רוצה ללכת לישיבה!...**

* * *

חורף שנת תתס"ג...

אלף הנינים, שנולדו למאת הנכדים, שנולדו לעשרת הילדים - של צעיר שחזר בתשובה בחורף תשס"ג - לפני בדיוק 100 שנה - מתאספים לאירוע משפחתי.

במהלך הערב מתאר אחד מבני המשפחה את היסטוריית השבט המשפחתי - בבחינת "מתחילה עובדי עבודה זרה היו

**היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il**

{ אז נדברו }

פרשת שלח (בחור'6: בהעלותך) תשפ"ב | לסדר: "והייתם קדושים לאלקיכם" | גליון מס': 561

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון בנקס
באמצעות שיחת טלפון:

079-5319191

נודה להשתתפותכם

בהוצאות הגדולות!!:

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא

(ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מוכרת

להחזר מס (ס' 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי: 052-7683095

תודה מראש!!!

כיצד הופכים תלונה למשימה??

בשבוע זה התורה מעמידה אותנו מול שנים עשר מרגלים שהלכו לתור את הארץ... עשרה חטאו ושנים לא!!! לא חטאו... אז מילא על היושע בן נון זה לא פלא... סו"ס משה רבינו התפלל עליו... הוסיף לו שם... אבל כלב בן יפונה?? מה היה הסוד שלו?? במה הוא היה שונה משאר המרגלים שהוא לא נכשל?? מה היה נקודת ההבדל בין הגישה שלו לבינם??

והסבר בזה הוא נפלא... תקשיב טוב טוב:

יש לי שאלה פשוטה: משה רבינו שולח את המרגלים לתור את הארץ... בשביל מה הוא שלח אותם... האם בשביל לראות מה יש בארץ... או מה צריך להיות בארץ?? הבנת את השאלה??

אתן לך דוגמא: יום אחד הייתי בבית ואשתי בדיוק היתה במכולת... והיא התקשרה אלי מהמכולת וביקשה ממני שאפתח את המקרר ושאני אגיד לה מה קורה שם... כעת אני שואל אותך: תן ניחוש בשביל מה היא שלחה אותי למקרר?? האם בשביל שאני אספר לה מה יש במקרר או בשביל שאני אגיד לה מה צריך להיות במקרר?? כל טיפוש מבין שזה לא מעניין אותה מה יש במקרר... היא כעת צריכה לדעת מה צריך להיות במקרר!!! צריך לבן... צריך חלב...

זו בדיוק הנקודה!!! משה רבינו שולח את המרגלים לתור את הארץ... וראיתם את הארץ מה היא ואת העם היושב בה החזק הוא הרפה, המעט הוא אם רב... השמינה היא אם רזה... כשאתה קורא את הפסוקים האלו... איך אתה מבין?? מה משה רבינו רוצה פה?

התשובה היא: כל אחד מבין מה שהוא רוצה להבין... מי שרוצה... יכול להבין שמשה רבינו רוצה ש... שתצלמו את הארץ... תגיד מה יש שם... כמה מלונות... כמה מסעדות... האם כסף לגור שם... האם נחמד שם... מי שירצה בראש קטן כך להבין את פשטות הפסוקים אי אפשר לגמרי להתווכח איתו... כי אם תשים לב לכאורה זה מה שכתוב... אבל!!! כל ילד גדול מבין ש... שמה הקשר?? בשביל מה המידע הזה נחוץ?? אם אשתי מתקשרת מהצרכניה ומבקשת ממני לגשת למקרר זה לא בשביל שאני אספר לה סיפורים... כמה יפה במקרר ואיך כל העגבניות מסודרות שם... כל אחד מבין שכשהגברת נמצאת מול המדפים בחנות היא רוצה לדעת מה צריך לקנות... מה צריך להיות במקרר... ובשביל זה אני פה להגיד מה חסר ומה צריך... וקדימה... ממלאים את המקרר...

פה טמונה נקודת ההבדל בין כלב בן יפונה לשאר המרגלים...

כשהמרגלים הלכו לתור את הארץ הם הלכו לראות מה יש... האם יש בה עץ או אין... הם הלכו למקרר לבדוק כמה ממתקים יש שם... מלא או לא מלא... ואז איז איז אוי... הם פתאום גילו שהמקרר לא לגמרי מלא... הוא קצת ריק... הוא לא כ"כ שמן... הוא קצת רזה...

אבל כלב בן יפונה הגיע מזוית אחרת לגמרי לגמרי!!! הוא לא הגיע כמו תייר לראות כמה נחמד וכיף בארץ... הוא לא בא לבדוק מה יש במקרר... הוא הגיע לבדוק מה צריך להיות במקרר... כלב בן יפונה הגיע מזוית של עבודת ה'!! רצונו יתברך שאנחנו נכנס לארץ ישראל... ממילא השליחות שלנו זה לדאוג שיהיה פה כל מה שצריך... ממילא אני פה לא בשביל לבדוק מה יש... אלא בשביל לבדוק מה צריך שיהיה! כלב בן יפונה מגיע מזוית של משימה... מה צריך שיהיה

הבנת את ההבדל הכ"כ קטן... אתה קולט עד כמה ההבדל הזה הוא משמעותי???

כלב ושאר המרגלים רואים את אותו דבר... רק המרגלים רושמים לעצמם: איני!! וכלב רושם לעצמו: צריך!! צריך לדאוג לזה וצריך לדאוג לזה... זה כל הסיפור... זה כל ההבדל...

זה הסוד של כלב!!! כלב הגיע דבר ראשון להתפלל בקברי האבות... מה זה האבות הקדושים??

מה האבות הקדושים מנחלים לנו?? האבות הקדושים הם אלו שיזמו את הקשר עם ה'... הקב"ה לא פנה אליהם והציע להם לעבוד אותו... והם ראו שזה מתאים להם והחליטו ללכת על זה... לא!!! ההיפר הגמור!! הם יזמו... הם רצו... הם שברו את הראש לבחון מה צריך לעשות בשביל להתקרב לה'... הם הטרידו את עצמם בחוקי חיים לעשות רצונך בלבב שלם...

אם כך... כעת בא כלב והתחנן: **כוון!! כן תחננו ותלמדנו**. בא כלב וביקש בתחנונים על קברי אבות: **אבינו מלכנו בעבור שמך הגדול ובעבור אבותינו שבטחו בך ותלמדם חוקי חיים לעשות רצונך בלבב שלם כן תחננו ותלמדנו**. כשהאבות הקדושים רצו אחרית יתברך כסוס שרץ בין בצעי המים... מה הטריד אותם? מה יש?? מה יש לרבש"ע להציע לנו?? **לא!!! ממש לא!!!** מה שהטריד אותם זה מה צריך... אז אנא ה'... מתפלל כלב בן יפונה- באתי פה לא בשביל לראות האם ארץ ישראל קסומה ויפה וכדאית... באתי פה לבדוק מה צריך להיות... מה המשימות שנדרשות ממני בשביל לעשות רצונך בלבב שלם... גם אני רואה את ילידי הענק בדיוק כמו המרגלים... רק הם רואים את זה נרתעים לאחור... אוה... איזה אנשים מפחידים יש כאן... אין לנו כח נגדם... ואילו אני לא מסמן לעצמי לא מה יש ולא מה אין... אלא הנה עוד משימה שצריך לעשות אותה... ככה כלב בן יפונה ניצל מעצת המרגלים... וזה הלימוד לדורות!!!

אל תיגש לעבודת ה' ותשאל מה יש... מה מבטיחים... מה מקבלים... אדרבה... **תשאל מה צריך!!!** מה אני יכול לעשות בשביל לעשות נחת רוח לה'... כששואלים מה יש... כשמבררים האם משתלם... יתכן ולא הכל ימצא חן בעיניך... יתכן שאתה תקבל רגלים קרות ותשב ותבכיין למה ככה ולמה ככה... אבל ברגע שיהודי ניגש חזון רצון לעשות נחת רוח לה'... והוא שואל מה צריך לעשות... כאן הכל מתקבל במבט של משימה... כל נתון שהמרגלים מוציאים דיבת הארץ... עומדים כנגדם כלב ויהושע ואומרים: טובה הארץ מאוד מאוד!!! כן... יש לנו עבודה... יש מה לעשות שם... יפיי... בא נסתער על המשימה... באהבה ובשמחה... שני היבטים כ"כ פשוטים שתהום מפרידה ביניהם...

מוקדי המכירה שברחבי הארץ:

ירושלים

רח' נחמיה 10 קומה ב'
גבעת שאול, רח' בן עזיאל - 054-8491554
בית וגן - משפחת נוישטט רח' הרב פראנק 29
הר נוף - 053-3148861
רוממה - המ"ג 29 - 052-7682281
רמות ד' - רובין 47 - 054-8419684
נהר יעקב (הרש) - 0527635344

מודיעין עילית

רחוב קצות החושן 14, 052-7174781
הפז חיים 14 - משפחת דרבקין - 089742750
פיצויה בראשית - 052-7137444
גרין פארק 0527644795

אופקים - משפחת שפירא: 053-4112035

אחיסמך - שרגל 052-7171721 שבט אשר 9
אחיסמך שלב ב' 0534162979

אלעד - 03-9073067

אשדוד - הרב צור - 050-4120311

ביתר עילית - אזור רמי לוי - 054-8450998

בית שמש - נהר הירדן 9 רמה ב' - 058-3294147

בני ברק - קיבוץ גלילות 9 - 055-6728458
דרייפוס, רח' חזו"א 34 פינת דסלר 052-7117271

חיפה: פולק, גאולה 15, 052-7683095

טבריה - 054-8441354

כרמיאל - משפחת שטיימן 052-7136165

נתיבות - מושפ' עקיבא הר' גרשונוביץ 42 089934274

עפולה - 052-7686876

פתח תקוה - (מרכז העיר) 0504124235

צפת - 052-7181828

רהובות - 054-8423047

רכסים - 054-8415410

תל ציון - 052-7150166

תפרה - לימן - 055-6705003

נקודות הפצה בחו"ל:

ארה"ב:

מונסי: 914 879 6022
ברוקלין: 3475123254 -
ליקוווד: 347-675-6830

אירופה:

לונדון: 07970287781

איך מתמודדים מול דמעותיה של האשה (רבה) שהלך בעלה למדינת הים?

בשבע שבוע במסגרת דף היומי למדנו את פרק האשה רבה... כשאני למדתי פעם ראשונה את הפרק הזה... יצאתי ממנו עם טעם מר מאוד... תחשוב מדובר באשה כ"כ מסכנה... שבעלה הלך למדינת הים והשאיר אותה עגונה... אבל הלוואי וזכה היה נגמר סאת היגון שלה!!! אל תשאל... יום אחד הגיע עד אחד והעיד שבעלה מת... אבל חכמים הזהירו אותה: היות וזה רק עד אחד (ולא שנים) אז אנחנו מרשים לך להינשא אבל מלא האחריות נופלת עלייך!!! קחי בחשבון שאם מתברר שבעלך חי והוא חוזר... את נדפקת מכל הכיוונים... תצא מזה ומזה וצריכה גט מזה ומזה וכו'... י"ג קנסות שאין כאן המקום להאריך... ואתה אשה הלכה והתחתנת... והופה... פתאום בעלה הגיע... ואין חכמות!!! יקוב הדין את ההר... מכריחים אותה לצאת מזה ומזה... הפסידה כתובה מזה ומזה...

בינינו... התמלאתי ברחמים עליה... (מסתמא לא רק אני...) מסכנה... למה? למה עושים לה את זה? היא לא מספיק מסכנה... צריך גם לקנוס אותה שתצא קרחת מכל הכיוונים? ?

תכלס... יצאתי מאותו פר עם טעם מר... וככה נשארתי עם הטעם המר הזה עד... עד שהגעתי לפרק בית שמאי... (חכה... אוטוטו אנחנו מגיעים לשם... עוד פחות משבוע וחצי...) שם קבלתי פיצוי הולם... כאן התחילו צחוקים... אני לומד את הפרק וכל הזמן אני מתפוצץ מצחוק...

מה יש? פרק בית שמאי הוא הניגוד הקיצוני ביותר לפרק האשה!!! למה? ?

פרק בית שמאי מדבר על נישואי קטנה יתומה... שהקידושין שלה תופסין מדרבנן... ובקיצור: הכל מתחיל ונגמר בתינוקות הזו... יום אחד הוא מתחתן איתה... למחרת היא ברוגז... הוא שלח אותה למכולת... היא הגיעה לשם עם פרוצין נעלב... הבעל מכולת שאל אותה מה קרה? היא עשתה ככה "לא רוצה" כמו שהילדים עושים עם הכתף... לא רוצה אותה... הופה!!! באותו רגע יש פה מיאון... באותו רגע הקידושין הופקעו... ואז היא חוזרת אלי... ושוב ברוגז... בקיצור: הבית הזה הוא שילוב של אולם חתונות עם בית דין ביחד... כל יום יש שם קידושין וגירושין כמה פעמים ביום... בקיצור: יש לנו פה עסק עם ילדה קטנה... ואתה מבין לבד איך זה נראה... בקיצור: פרק האשה ופרק בית שמאי זה הניגוד הכי קיצוני...

פרק האשה מדבר על אשה בוגרת **שלוקחת את מלא האחריות על מעשיה** ומשלמת את מלא המחיר על ההחלטה שלה... ואילו לאחמ"כ מחכה לנו פיצוי... ושם בפרק ב"ש אנחנו נפגוש את אותה **קטנה שאין לה טיפת אחריות על מעשיה!!!** בשניה אחת היא מחליטה... בשניה הבאה היא מתחרטת... ואין לה טיפת אחריות... כאן קבלתי את התשובה ההולמת ואת הפיצוי המושלם על פרק האשה... **מה אני מתכוין? ? ?**

כי כפי שהזכרתי... אני יצאתי עם טעם מר מפרק האשה... למה יצאתי עם טעם מר? ?

כי בינינו... הלב נקרע... ס"ס יש לנו עסק עם אשה מסכנה שלא זו בלבד שבעלה הלך למדינת הים... היא צריכה להמשיך לסבול בחיים... למה עושים לה את זה? ? נו... באמת למה? ?

אז הנה!!! למי שזה הפריע לו בפרק האשה... התשובה מחכה לו בעוד עשר דפים בפרק בית שמאי... שם נפגוש את הקטנה... אז זו שאין לה טיפת אחריות על מעשיה... **וכאן מגיע אחד מהיסודות הבסיסיים ביותר שברור שלנו הם די נשחקו:**

העונש הכי גדול שכן תמותה יכול להיענש זה לא לקחת אחריות על עצמו!!!

ניקה אמא לחמש עשרה ילדים שקשה לה... אוהו קשה לה... והיא כמעט מתמוטטת מרוב איבוד שליטה... נגש ותציע לה בנדיבות לב... רק תתני את האישור... ואנחנו קוראים לרווחה ומפזרים את הילדים שלך ואז תוכלי לחיות בשקט ובלי עול... מה היא תענה על ההצעה הנדיבה? ? היא תזרוק אותנו מכל המדרגות!!! אין הצעה יותר מעליבה מזו!!!

מה טמון בזה? ? שכל העומס... וכל הצער גידול בנים... וכל החובות... והלילות הטורפים... כל זה יותר קל... מ... ממה? ? **מלהתנער מאחריות!!!** בן אדם נורמלי מוכן לסבול ולחיות חיים הכי קשים... העיקר תן לי לקחת אחריות על המעשים שלי!!! אין עונש יותר גדול מאדם שנאלץ להתנער מאחריות... ממילא זה הסיפור עם אותה אשה אומללה מפרק האשה... כן... יש לאותה אשה גורל מר מאוד... קשה לחשוב על המחיר היקר שהיא יוצאת בשן ועין ונדפקת מכל הכיוונים... (נא להסביר בבית על מה מדובר) אבל עדיין!!! אם יש מישהי שהיא יותר מסכנה ממנה... זו התינוקת מהפרק הבא... זו שאין לה טיפת אחריות על מעשיה...

אותה אשה היא אמנם אומללה... אבל כל האומללות הזו... כל זה בשביל לאפשר לה לקחת אחריות על מעשיה ואם יש מסכנה יותר ממנה זה אותה ילדה שאין לה טיפת אחריות על מעשיה... מעשיה!!! המשפטים האלו עד לפני כמה שנים היו די פשוטים... אבל היום כבר לא כ"כ בטוח... לאחרונה אתה שומע יותר מידי את הצליל של הסגידה לנוחות... להשיל מעלי כל מאמץ... לא להיות מחויב לשום דבר... אין בעיה!!! מי שרוצה ככה לחיות שיחיה... אבל אנא... אל תקים משפחה... תשאר גלמוד... אל תקח אחריות ותתנער ממנה...

זה בדיוק ההבדל בין יהודי לגוי... אצל הגויים ה' בסה"כ ביקש מהם שבע מצוות בני נח... וגם זה היה קשה להם... ה' יום אחד ראה כמה קשה לגויים... והוא התחשב בהם ופשוט יותר להם... איזה התחשבות... כמה יפה מצידו של בורא עולם... ואילו היהודים... אל תשאל... יש צ"ח קללות בתורה... ה' איים עלינו בכ"כ הרבה עונשים... למה? ? אתה יודע למה? כי יש קללה אחת ויחידה שהיא קללה שהיא יותר גרועה מכל הקללות ביחד... פן יש בכך שורש פורה ראש... והתברר בלבבו שלום יהיה לי כי בשרירות לבי אלך... עזוב אותך... לא לוקח אחריות על מעשי... על זה נאמר: לא יאבה ה' סלוח לו כי אז יעשן אף ה'... ורבעה בו כל הצ"ח קללות הכתובה בספר התורה הזה... מה כתוב כאן? ? שהקללה הכי נוראה בעולם זה חוסר אחריות!!! ובשביל שיהודי לא יענש בעונש הנוראי הזה... בשביל זה יש צ"ח קללות... ה' אומר ליהודי... אני לא אתן לך להיות חתול... אתה תקח אחריות על מעשיך!!!

אתה עוד תהיה פה בעולם הבא ותהיה בעל ההטבה ההיא... אנחנו עוד נתענע כאן ביחד... ובשביל שלא תתנער מאחריות בשביל זה יש רשימה של נו נו נו... ולו שלא תברח מאחריות... אין עונש יותר גדול מלהתנער מאחריות!!! זה הסוד של אותה אשה אומללה...

אנחנו לא מאחלים לאף אחד לעבור את סאת היגון של אותה אשה (רבה)...

אבל אנחנו עוד יותר לא מאחלים לה להישאר תינוקת שלא לוקחת אחריות על מעשיה!!! ואת השורה השניה אנחנו קצת לחדד בדור שלנו... לרענן את רגש האחריות... להבין שהערך העליון ביותר של בן אנוש זה לקחת אחריות על מעשיו!!! כשנבין את זה נחסוך רשימה ארוכה של מחדלים שקיימים בדורנו... ויש עוד הרבה להאריך בעניין זה ואכמ"ל...

ושמעתי אותו) נו... כעת להתחיל לעקם את הראש כדי לדון לכף זכות ולא לקבל לשה"ר??

עזוב!! למה לעקם את הראש?? אני דווקא הולך עם הראש הכי ישר... אני מדמיון לעיני רוחי שאני כעת מתקשר בתמימות צפונית לאותו פלוני ואני מניח לו את הדברים על השלחן... תקשיב... לפני כמה דקות מישהו פה אמר לי עליך שאתה מושחת... ואני מונה לו אחת שתים שלוש מה אמרו לי עליו... ובכן: מה יש לך לענות להגנתך??

ואני כעת שואל אותך קורא יקר: מה אתה אומר... תן ניחוש... האם יהיה לו מה לענות על זה או לא?? האם הוא יתחיל להתגמגם כולו... וירכין ראשו ויפרוץ בבכי ויענה לי בקול בוכים: כן... אכן נודע הדבר... אני אכן מושחת... חטאתי לאלוקי ישראל... **כן?? נראה לך שזו תהיה התגובה שלך??** ככה אתה מכיר את האיש ציבור המשושף הזה?? ברור כשמש בצהרים שלא!! אז מה כן? לא יודע מה כן... אני יודע מה לא... ברור לי שבתשעים אחוז מהמקרים אם אני רק אגיד לו שכך אמרו עליו... הוא או יכעס או יצחק **ויענה לי משהו**... לא משנה מה הוא יענה לי זה גם לא כ"כ מעניין אותי... מה שבטוח הוא יענה ויהיה לו מה לענות!! ויהיה לו גם הסבר מנומק... כי סו"ס הוא לא משים עצמו רשע!! ממילא מבחינתי העסק כבר מטופל... למה אני הוא זה שצריך לעקם את הראש ולבנות אוקימתות ולהכניס לו לתוך הפה תירוצים מתחת הרצפה להגנתו... עזוב... ברור לי כשמש בצהרים שאם אני בעצמי אלך אליו... **יהיה לו מה לענות להגנתו** והוא יסתום את כל טענותיו של חברי... אז אני משאיר את זה אצלנו (ואגב: זה לא אומר שהוא צודק... זה גם לא אומר שאני לא אחוש מדין "למיחש" אבל להגיד שצריך לעקם את הראש לדון לכף זכות?? ממש לא צריך!! צריך לעקם את הראש לחשוב שמסתובב כאן יהודי חרדי שנחשב לאדם חרדי שעושה עוולות לעיני השמש והוא לא חשב שחבר שלי יעלה עליו...)

קורא יקר: אני כבר עכשיו מודיע לך חגיגתי... (אני רוצה לשריין את עצמי) אם מישהו יגיד לך עלי שאני נורא נורא מושחת ונוכל... אל תמהר להאמין לו!! לא בגלל שזה לא נכון... אלא בגלל שבינינו... תסמוך עלי שאני מספיק חכם להסתיר את העוולות שלי... לכה"פ שלא יהיה כ"כ קל לעלות עלי... תחשוב... אדון אז נדברו במשך שנים ע"ג שנים עבד כ"כ קשה ליצור תדמית של איש הגון וישר והשתדל אפילו לעשות רושם של איש צדיק... וסו"ס הוא הצליח... נראה לך שכ"כ בקלות הוא ישחרר מסמכים ויגלה לכולם בריש גלי שהוא רמאי אחד גדול... הבנת?? (אין בעיה... תבא... תברר... תגש אל אדון אז נדברו בעצמו... ותשאל אותו... אם הוא יפרוץ בבכי ויודה מה טוב... ואם לא... אז כל זמן שלא הורעה חזקתו אין לך רשות להאמין לכל איזה פספסן שטוען שהוא בעצמו השיים את עצמו רשע...) כלומר: קח בחשבון שלשון הרע **אף פעם לא נראה כל כך גרוע** כמו שסיפרו לך אותו... לא יכול להיות שזה עד כדי כך עסיסי!! כי אל תשכח שכשמספרים לשון הרע... מדברים פה על בן אדם!! **ואיפה הוא פה בתוך הסיפור?** איך הוא איפשר את זה?? איך הוא שרף את עצמו ככה לעיני כל?? בקיצור: לפעמים מספרים לי על ציבור מסוים או אנשי ציבור שעושים

רשע!! בן אדם לא שורף את עצמו בפומבי!! גם המושחת הגדול ביותר לא עושה עוולות באופן מוצהר לעיני כל... ושוב: שלא תבין: גם אם מדובר בבן אדם באמת רשע ומושחת... אבל הוא לא משים את עצמו רשע... מה הכוונה "לא משים"??

הוא לא יניח וישים את הרשעות שלו כמות שהיא על השלחן!!!

מה הוא יעשה?? תסמוך על הדיפלומטיה שלו שהוא לא ישרוף את עצמו בצורה כ"כ מוצהרת... גם אם הוא באמת מושחת... הוא יעשה את זה בצורה מסוימת שלא ישימו לב... שזה לא יהיה ממש ככה לעיני השמש...

זה א' וב' של דיפלומטיה של אדם מן הישוב!! (שלא תבין: יש כמובן משומדים ומופקעים לגמרי כמו ליברמן וחבריו שהם כן מצהירים שהם רשעים באופן רשמי... אבל אני לא מדבר עליהם... כי אני כעת מדבר על איסור לשה"ר... והסיטואציה של לשה"ר קיימת רק באדם שבאופן רשמי מוצהר כאדם כשר. ופתאום חבר שלי מגיע ומספר שהוא רשע מרושע)

ומעתה: כשחבר שלי מגיע לספר לי לשון הרע על פלוני אלמוני כמה הוא מושחת ורשע... בסיידר... אני מצדי מוכן לקבל... נניח שהוא באמת רשע...

אבל יש לי שאלת סקרנות אחת פשוטה לחבר שלי: תגיד לי: איך הצלחת לעלות עליו?? איך הצלחת לתפוס את הנוכלות המחפירה שלו?? מה... פרצת לו את המחשב?? עשית לו איכון?? הצלחת להשיג איזה הקלטה שהוא לא חלם שיקליטו אותו?? מאיפה אתה יודע שהוא כזה מושחת?? **נו... מה חבר שלי עושה??** מה פירוש... ראיתי בעיניים שלי... אין פה מה להבין... זה זועק מכל ההתנהלות שלו לאורך כל הדרך... זה ידוע לכולם... כל אחד רואה את זה... (ושוב: אני מדבר על הלהשרס הקלאסיים... לא על חשיפות ראשונות של סודות שרק הרגע התגלו...) **אז זהו!!!** שבמילים אחרות מה חבר שלי טוען כאן?? חבר שלי טוען שפלוני אלמוני הוא רשע... אבל לא סתם רשע!! אלא הוא גם **משים עצמו רשע!!** הוא תלה שלט: אני מושחת וגנב ורשע... חבר שלי מתעקש לטעון שזה גלוי לכל העמים...

אז זהו שאין כזה דבר!! אין כזה דבר שכן אדם מראה קבל ועדה אני רשע ומושחת!! כאן!! מיניה וביה חבר שלי הוכיח בין בתרי דבריו שמה שהוא אמר זה **מזויף מתוכנו!!!** הסיבה שאני לא מקבל את הלשון הרע של חבר שלי... זה לא בגלל שאני מעקם את הראש כדי לדון לכף זכות... ההיפך הגמור... צריך להיות עקום כדי לחשוב שפלוני אלמוני הוא כזה רשע כמו שחבר שלי הציג את זה... כי לפי איך שחבר שלי תיאר בעסיסיות את עוצמת העוולות שפלוני עושה... זה נשמע שהוא נעמד בכיכר העיריה והכריז: אני רשע!! ואין כזה דבר!! זה פשוט מופרך מבחינה אנושית!! תחשוב על זה... צריך להיות מאוד תמים בשביל לחשוב שפלוני אלמוני מתנהג בצורה כ"כ מזעזעת כמו שטרחו להכפיש לך אותו...

ממילא יש לי שיטה משלי איך לנקות את הראש ולא לקבל לשון הרע... מה השיטה שלי?? יום אחד הגיע חבר שלי והתחיל לספר לי על פלוני שהוא כזה מושחת ואינטרסנט וגנב... (נניח שלא עמדתי בניסיון

הורה שואל: מה לעשות כשהילדים רבים בבית??

נמצאים אנו בפרשת שלח!! פרשה שממקדת אותנו מול החטא המצוי ביותר והקשה ביותר שמרקד בינינו... הלא הוא חטא לשון הרע ששקול כנגד ג' עבירות שבתורה ומגדיל עוונות עד לשמים...

ברשותך: כעת ברצוני להתמקד בנקודה די מסוימת: **האיסור לקבל לשון הרע!!** כידוע: על פי הלכה אם כבר יצא לי לשמוע לשון הרע על מישהו אסור לי לקבל... **זו אחת המשימות היותר קשות**... תחשוב שחבר הגיע וסיפר לי על פלוני אלמוני עד כמה הוא מתנהג לא כמו שצריך והדברים כבר נאמרו והונחו על השלחן... ועכשיו לך תהפוך את הראש ולהתחיל לחשוב שהכל פיברוק ושקר ואני לא מקבל את הלשה"ר הזה ומבחינתי לא היו דברים מעולם... בינינו... מאוד קשה להוציא את זה מהראש...

אז כאן יש שתי נקודות עיקריות מעשיות איך באמת עושים את זה...

אז דבר ראשון: לפני הכל צריך לדעת: שלא לקבל לשון הרע זה לא בהכרח שאני כעת שולף את הדיסק ומוחק את הקבצים וזהו... מחקתי את המידע מהראש... ומעכשיו שכחתי מה שאמרו לי... **לא!! לא בהכרח!!** כי לא לקבל לשה"ר זה בעיקר בייחס ללומד'ס של ההגדרה ההלכתית של חזקת כשרות!! כלומר: היות ואסור לי לקבל את הלשה"ר... לכן אני משאיר אותו בחזקת כשרות ואני ממשיך להתנהג כלפיו כאילו לא שמעתי כלום... זאת אומרת ככה: לפי הדברים ששמעתי עליו כעת... אני אמור מעכשיו להתרחק מחברתו ולא להגיד לו שלום ברחוב וכו'... **אז זהו שלא!!!** היות והמידע הזה הגיע אלי בלשה"ר ואסור לי לקבל... אני משאיר אותו בחזקתו ואני לא משנה את ההתנהגות שלי כלפיו... זה לא סתירה שכשאני עובר לידו יתכן שקופצים לו כל מיני פרפרים בראש ואני זוכר טוב מאוד מה שאמרו לי עליו... מה אעשה... אני בן אדם... אני לא אמפי שלוש שאפשר למחוק את הקבצים... ואני גם לא מחשב נייד שאפשר להשמיד את המסמכים... מה שיש לי בראש עליו זה לא כ"כ הבעיה כמו ההתנהגות שלי כלפיו... בקיצור: איסור קבלת לשה"ר מתייחסת בעיקר ללומד'ס של חזקת כשרות שלא השתנתה בייחס אליו!!

עד כאן דבר אחד... אבל חוץ מזה יש כאן עוד משהו...

לאחרונה השתנה לי משהו בראש בנושא הזה... יום אחד נפל לי אסימון וקלטתי נקודה פשוטה שמאז הרבה יותר קל לי לא לקבל לשה"ר. אדרבה... אם פעם הייתי צריך לעקם את הראש בשביל לא לקבל לשה"ר או כדי לדון לכף זכות... אז לאחרונה אדרבה... אני חושב שצריך להיות עקום בשביל כן לקבל לשון הרע... **ולמה???**

כי יש כלל ברזל באנושות: **אין אדם משים עצמו**

ולמה...??

מסיבה אחרת לגמרי. פשוט נשמעים בבית הזה קולות צורמים שה' נעלב מהם... כמה ה' יכול לשמוע שמדברים רע על הבנים שלו... כמה??

יהודי אחד ניגש אלי ושאל אותי: מה עושים עם התופעה המוכרת שילדים רבים אחד עם השני? כידוע... זו תופעה מוכרת במשפחות הכי טובות... אחת לכמה דקות מתחילה מריבה... פעם זה בין מוישי לשושי ופעם זה בין יענקי ליוסי... והם כותשים ומורטים אחד את השני... וכידוע:

ההמלצה החינוכית היא שעד כמה שניתן [כל עוד זה לא מגיע לדברים מסוכנים], מומלץ להורים לא להתערב ועדיף לאפשר לילדים לסיים את המריבה לבד... (כי כשילדים רבים בדרך כלל שניהם גם צודקים ושניהם גם לא צודקים גם יחד... כך שכל התערבות לאיזה צד שיהיה תמיד תתפרש כהכרעה גם לצד שלא צודק... ולכן עד כמה שניתן... עדיף לעמוד מהצד ולראות אותם מורטים אחד את השני ולחכות שזה יגמר לבד...) ותכל'ס אבא ואמא עומדים מהצד ועיניהם כלות... אתה רואה שני ילדים שלך מורטים אחד את השני... **וקשה לראות את זה!!!** (וזה עוד חוץ מהמתח הטבעי ש-לך תדע... זה גם יכול להיגמר באיזה בעייה מסוכנת... סו"ס ילדים...)

אמרתי לאותו אחד: לא ידוע לי מישהו שמדבר בנושא הזה... אבל אם אתה רוצה סגולה שהילדים יפסיקו לריב... תשב מולם!!! תתפוצץ מולם!! **ותכוין באותה שעה שאתה כעת משתתף בצער** של קודשא בריך הוא ושכנתיה... כן אבא שבשמים ואמא השכינה הקדושה... נאלצים מידי יום ביומו לעמוד מהצד ולראות את הבנים שלהם רבים ומתקוטטים ומחרפים ומגדפים אחד את השני... הורים יקרים: אם נחמד לכם לראות את המחזה הזה בבית... אז בבקשה... תמשיכו לעשות את זה לאבא שבשמים... אבל אם זה מוציא אתכם משפיות דעתכם... **אז תדעו שלאבא שבשמים זה עוד יותר כואב!!!** ומי יודע אם ה' לא שולח לנו את זה בתור תזכורת... מהיום כל פעם שהילדים שוב פעם רבים ומעליבים אחד את השני... תתרגם את זה לתזכורת מאבא שבשמים... הנה... אבא שבשמים שוב פעם רוצה להראות לי עד כמה זה מצער אותו לראות אותנו רבים ומתקוטטים... (וכמוכן!!! כמוכן שאם תגש למוישי ותגיד לו: למה אתה רב עם יענקי??? מה מוישי יגיד??? אני??? אני רב איתו... הוא רב איתי... אני בסדר גמור... אני בתומי אלך... כן כן... זה חלק מהתזכורת!! כל אחד מאיתנו שמדברים איתו להפסיק לריב עם השני... הוא מיד מיתמם ולא מבין... אני בסדר גמור... הוא!!! הוא הבעייה... אז גם זה חלק בלתי נפרד מהתזכורת) פרשת שלח ופרשת קורח הולכים ביחד... לשון הרע ומחלוקת הם תרי רעין. ואם הם נסמכו אחד לשני זה בשביל שיהיה לנו שבועיים תמימים לעשות טיפול שורש בנושא...

כידוע: טיפול שורש זה שתי פעמים להגיע לרופא שבוע אחרי שבוע... אז אנא!!! אם אנחנו רוצים לעשות טיפול שורש בסוגיית לשון הרע ומחלוקת... אז הנה: הכתובת רשומה על הקיר!!! ה' רוצה שאני אוהב את הבנים שלו ולו למענו יתברך!!! למען האבא המשותף בינינו... כי איך אעלה אל אבי והנער איננו איתי... זה הנושא!! מסירות לאח למען אבא משותף...

ישראל... ובמקום להשקיע באהבת ישראל משקיעים בשמירת הלשון... אז כבר עובדת פרך!!! הלב שלי מלא בגגגג'רא... מלא בנייעס ולכלוך נגד המגזר השני... יש לי בטן מלאה על כל מי שלא היה בצד שלי בבחירות ולא בצבע הגרביים שלי... ועכשיו לך תנסה לשים פלסטר על הפה!!! תנסה לדמיון בן אדם שיש לו קלקול קיבה והוא צריך להקיא... ותאר לעצמך שהוא החליט בדיוק אז לשים פלסטר על הפה... זה יחזיק מעמד??? הפלסטר בשלב מסוים יעוף והבן אדם יקיא את נשמתו... ברגע שהלב חורש רע... ברגע שאנחנו לא אוהבים אחד את השני... גם אם תתחזק בשמירת הלשון מכאן ועד אמריקה... תשים עשרה פלסטרים על הפה... בשלב מסוים אתה תקיא... אתה תקיא את כל הבטן מלאה שיש לך על בניו של מקום...

ממילא חבל על המאמץ!!! חבל על הפלסטרים... כל זמן שהלב לא נקי מבפנים... אנחנו מתמקדים במקום הלא נכון... כל זמן שמבפנים אתה רוצה לשמוע לכלוך על השני... אתה תמיד תיפול לשם... זה יקרה בסוף...

אין מנוס!!! אנחנו מוכרחים לאהוב אחד את השני!!! ה' העמיד אותנו בפני עובדה... ה' קיבץ אותנו מד' קצוות הארץ... והחליט שהוא רוצה אותנו ביחד... אף אחד לא שאל את ה'יקה אם הוא מוכן לחיות עם ההונגרי... ואף אחד לא שאל את הפולני אם הוא מוכן להסתדר עם המרוקאי... ה' העמיד אותנו בפני עובדה ואנחנו חייבים לאהוב אחד את השני... וכל זמן שלא נתחיל להשקיע בזה... חבל על המאמץ המיותר להשקיע בשמירת הלשון ולהדביק עוד כמה פלסטרים נוספים...

אז שלא יובן לא נכון: להתחזק בשמירת הלשון זה חשוב... אבל זה מוכרח להיות מקביל להשקעה באהבת ישראל...

ואני אומר לך מניסיון אישי... להשקיע באהבת ישראל זה כיף... זה משחרר... מה אתה חושב... להסתובב כל היום כמו איזה מבקר המדינה בפנים חמורות סבר ולחפש את החסרונות של המגזר של השני... נראה לך שזה חיים קלים??? די לנרדפות הזו!!! תפסיק לחשוב שצריך למחוק את היהודי השני בשביל להכיר בקיומך... תרגע... יש לה' מספיק מקום גם בשבילך וגם בשבילו... תפתח את הלב ליהודי השני... זה לא נושך...

עוולות... אל תשאל... דברים נוראים... ומשום מה ככל שהתיאורים נהיים יותר ויותר מסמרי שיער... כך החושים שלי מתחדדים יותר ואני שואל בחשדנות את השאלה הפשוטה: **סליחה... איפה הם פה בסיפור???** מה... הם משוגעים לגמרי?? הם נרדמו בשמירה??? הרי הוא ידע שזה יתפרסם... הם ידע שכולם ידברו עליו... אז מה הוא חושב שהם התנהגו כך לעיני כל והשים את עצמו רשע...?? צריך להיות עקום בשביל לא לזהות שעל פי רוב כנראה שזה לא באמת באמת הצעקתה... וזה לא כזה שחור לבן כמו שסיפרו לך את זה!!!

(עכשיו: שלא תבין לא נכון ושלא תתקשר אלי ותגיד לי שאני סותם פיאות... ברור שיש עוולות!! וברור שלפעמים יש אנשים שנתפסים בקלקלתם... ובמקרים מסוימים צריך להוקיע אותם ולפרסם את מעשיהם למען ישמעו ויראו... וצריך לקחת בחשבון שיש גם אנשים שמעשיהם במחשכים ויום אחד ה' מגלה את קלונם לעיני כל. יש כזה דבר! אבל האם התברר שלי המשועמם התון שנגמרו לו כל הנושאים... והוא החליט לדבר איתנו על פלוני אלמוני... האם הוא שליח ההשגחה ולהיות שבט אפו של ה'?? לא... לא הייתי נותן לו את זה...)

עד כאן סור מרע... כעת נעבור לעשה טוב!!!

תכל'ס לשון הרע זה אחד מהחטאים שאנחנו תמיד נופלים לשם... תמיד מתמודדים עם זה... המון פעמים נכשלים בזה... אני בעיקר מדבר כעת על הלשון הרע מהסוג של הנייעס... מהסוג המגזרי... בינינו... אצל עם ישראל אף פעם לא משעמם... ותמיד יש נייעס... תמיד יש מחלוקת ויש על מי לדבר... ומי לא היה רוצה לעשות שינוי יסודי מהשורש אחת ולתמיד?? השאלה היא: איך? איך ממגרים אחת ולתמיד את היצר הרע הזה??

אז כבר הוזכר בגיליון זה עשרות פעמים... וצריך לחזור ולשנן את זה שוב ושוב... החיזוק היחיד שיכול לעשות שינוי יסודי מהשורש בייחס ללשון הרע זה **אך ורק חיזוק באהבת ישראל!!!** זו הנקודה... שם נמצא החתול השחור... זו התהום שמפרידה בינינו לבין שמירת הלשון... זו ולא אחרת... **ובזה צריך לשים את עיקר הדגש!!!** פשוט להשקיע באהבת ישראל... משום מה יש מודעות בציבור להשקיע בשמירת הלשון... ואילו להשקיע באהבת ישראל?? אין כמעט מודעות... כמעט ולא מדברים על זה... ואם אתה שואל אותי... הרבה יותר קל להשקיע באהבת ישראל מאשר בשמירת הלשון... מסיבה פשוטה: לאהוב יהודי זה קל בגלל שיהודי זה באמת משהו מתוק... הוא טעים... אם רק תסכים לטעום מאוד בקלות אתה תאהב יהודי... אנחנו פשוט לא מנסים... אנחנו כ"כ חסומים כל אחד בתוך המגירה שבה הוא גדל... אנחנו כ"כ מפחדים להסכים שיש מקום לעוד יהודים בעולם ומהסיבה הזו אנחנו פשוט לא מסכימים להוציא את הראש מהמגירה ולהסכים לקבל את השני עם השוני שלו...

אם רק תנסה... אם רק תסכים להכיל ולעכל שיש פה יהודי אחר שהוא שונה ממני ממגזר אחר ואני מכיר בו... אם רק תסכים אתה תראה כמה שזה קל... ולא רק קל... אלא גם מתוק!!! יהודי זה משהו מתוק...

אבל!!! ברגע שלא מסכימים להשקיע באהבת

ה' לא מתהלך בבית הזה למרות ש"מחניך קדוש..."

מתקדמים בחיים!!! משרדים את האיכות חיים!! לא לעמוד באותו מקום!

היה זה שנה שעברה... שלהי חודש סיון... אבא חזר מהגורן ועל החמור משוי כבד של דגן... אבא פתח את הדלת של האוצר והכניס את התבואה ופניו קורנות באור עילאי... זהו... אבא כעת סיים בהתרגשות את עבודתו לשנה זו... אבא כבר קבע חברותו לשנה הבאה... כולם מרוגשים יחד עם אבא...

אבל אמא שמה לב... שדווקא ברוריה הבת הגדולה והצדקנית שלנו... דווקא היא נראית טיפה מוטרדת...

בהתחלה היא דווקא היתה כ"כ מרוגשת... היא הצליחה להלהיב את כל הילדים בבית... היא היחידה שזוכרת איך זה היה בשמיטה הקודמת... לאורך כל התקופה האחרונה היא מספרת לילדים בהתלהבות מה הולך להיות פה וכולם מרוגשים... דווקא עכשיו שסו"ס אבא חזר עם התבואה הבייתה... פתאום זה נראה שנפלה עליה עננה... היא נראית מוטרדת ועצובה... אמא ניסתה לדובב אותה... מה קרה ברוריה?? כמה את מוטרדת?? בהתחלה ברוריה התחמקה... לא, לא משנה... אבל אמא לא ויתרה... בשלב מסוים לא הייתה ברירה... וברוריה פתחה את סגור לבה... **לא יודעת- אמא... בשמיטה הקודמת**... אני זוכרת מאוד טוב מה שהיה... כבר בשנה הששית היתה ברכה מיוחדת!!! כשאבא יצא לקצור את התבואה בחודש אייר... היתה כמות של תבואה יותר מפי שנים מכל שנה... אני זוכרת שכשאבא הגיע עם החמורים שמלאים בתבואה והוא בא להכניס את כל התבואה לאוצר האוצר התמלא עד אפס מקום... ו... ופשט לא היה מקום לשים את התבואה... היינו צריכים לשכור עוד אוצר נוסף במיוחד... ועד שמצאנו מישהו מהרחוב הסמוך שישכיר לנו מחסן... ואז אבא הכניס לתוך האוצר הנוסף והכניס ולמרבית התדהמה גם המחסן הזה התמלא ועדיין!!! נשארה כמות גדולה של תבואה שנשארה בחוץ ככה תחת כיפת השמים... (ורק אחרי חג הסוכות... אחרי שסיימנו לתת ללוי את כל המעשר ראשון ולעני את כל המעשר עני וגם אנחנו הספקנו להשתמש כמה חודשים... אז אז התפנה סו"ס מקום באוצר ואז רק לקראת החורף הלחצנו לדחוס את כל התבואה בתוך האוצר... שלא ירד על זה גשם) בקיצור: ראינו בחוש איך ה' שלח ברכה בשנה הששית כדי שיהיה לנו מה לאכול בשנה השביעית וגם השמינית...

ראינו את הקב"ה בעיניים!!! אני זוכרת שהשכנים הגויים הגיעו ו... ושאלו אותנו איך זה יכול להיות?? אני זוכרת שזה העניק לנו עוצמות של אמונה ובטחון בה'... פתאום הפסקתי לפחד משום דבר... כי ראיתי את הקב"ה בעיניים פתאום כבר לא פחדתי שלא יהיה כסף... כי הנה... הנה אלוקינו זה קיוונו לוו!!!

ואז!!! המשיכה ברוריה ואמרה... לא יודעת מה קרה... **השנה הזו... זה לא זה**... הפעם שוב אנחנו בשנה הששית... כעת שוב עונת הקציר... וכשאבא חזר מהשדה הייתי בטוחה שהולך להיות פה שכמו בפעם הקודמת שהוא יחזור עם תבואה כפולה ומכופלת ושוב יהיה כל הבלגן הזה שהאוצר מתמלא ושוכרים עוד עוד מחסן וכו'... **ולמרבית תדהמתי אבא הגיע ו... ושום דבר!!!** הוא הגיע עם כמות תבואה סטנדרטית לגמרי... כל התבואה הצליחה להיכנס יפה בתוך האוצר שלנו... ולא נראה שיש כמות יותר גדולה מכל שנה... ו... וזה מטריד אותי!!! כי... כי מה קרה השנה עם "וצייתית את ברכתי לכם בשנה הששית"? למה השנה זה לא התקיים אצלנו? ומה שהכי מוזר לי שמשום מה אני שמה לב שרק לי זה מפריע... רק אותי זה מטריד... אני רואה שלא אבא מוטרד מזה... וגם לא את אמא... ואז ברוריה פרצה בבכי... אני חוששת... אולי השנה הקב"ה כבר פחות אוהב אותנו... אולי השנה ה' החליט לא לצוות את ברכתו... למה ה' כועס עלינו?

אמא חייכה חיוך צופן סוד וענתה לברוריה... אני מבינה אותך מאוד... אבל לא!!! אל תחששי... ה' מאוד מאוד אוהב אותנו... ואפילו עוד יותר משנת השמיטה הקודמת... אבל זה סוד!!! כשאבא יחזור הבייתה הוא ינסה להסביר לך... כשאבא חזר הבייתה והוא שמע את השאלה של ברוריה... דמעות עמדו לו בעיניים... פניו נהיו סמוקות מהתרגשות... הוא התיישב ואמר לברוריה... האמת היא שאת צעירה מידי בשביל להבין כאלו מסרים עמוקים... אבל אין לך ברירה!!! היות ואת בוגרת בשביל שזה יטריד אותך... אין לך ברירה אלא להיות עוד קצת בוגרת כדי להבין את התמונה המושלמת... ובכן: אבא הנמיך את קולו ושאל: אם שמת לב השכנים שלנו שגרים פה מסול... פעם היה להם בית כזה קטן ויחסית ופשוט... ואז לאט לאט הם התקדמו בחיים... ושיפצו את הבית שלהם והרחיבו אותו... החליפו לקרמיקות יותר יוקרתיות... שידרגו את הרכב... התקדמו בחיים... גם השכנה מסול... גם הם שדרגו את רמת החיים והתחילו לצאת ליהנות לצימרים ולמסעדות... בקיצור: אנשים לא נשארים באותו מקום!!! אנשים מתקדמים בחיים!!! רגע... ומה איתנו? למה אנחנו לא שיפצנו את הבית?? למה אנחנו לא משרדים את רמת החיים?? אבא הסתכל בעיניים של ברוריה ושאל: האם פעם זה הפריע לך? ברוריה הרכינה את הראש בבושה... וענתה בלחש: כן... לפעמים זה טיפה מפריע לי... למה דווקא אנחנו נשארים באותו מקום... אותם ארונות ישנים... אותם חיים פשוטים... ולפעמים אני טיפ טיפה מקנאה בחברותי...

ואז אבא חייך ואמר: אני אגלה לך סוד ברוריה! גם אנחנו מתקדמים!!! גם אנחנו משרדים!!! ולא תאמיני... עוד יותר מכולם... תביני ברוריה, כל אחד והחיים שלו!!! מי שהחיים שלו זה חיי העולם הזה אז להתקדם בחיים זה להתקדם בחיי רווחה של עוה"ל... ליהנות יותר בעוה"ל... להתקדם בחיי העוה"ל... אבל מי שמבין שהחיים האמיתיים זה חיי תורה... חיי הנצח... גם הוא מתקדם בחיים... אבל במה?? הוא מתקדם בחיי העולם הבא!!! אז גם אנחנו התקדמו ב"ה... אנחנו התקדמו בחיי הנצח... לדוגמא: אם את זוכרת... לפני שנה שנתיים... היה לך קשה לכבד את אבא ואמא... כשהיינו מבקשים סמך משהו ארך לך זמן עד שעשית... והנה לאחרונה השתדרגת!!! את מכבדת אותנו בכזו אצילות... אז לא התקדמות?? אז לא השתדרגת?? ועוד איך! רק מה? אז התקדמות בחיים האמיתיים!!! בחיי הנצח!!! פעם היה לך קשה להתפלל... טענת לנו שזה משעמם לך... ולאחרונה השתדרגת בזה... התפילות שלך הם מעומק לב... נו... מה זה אם לא התקדמות בחיים! נו... מה יותר חשוב?? לשדרג משקפיים או לשדרג תפילה??

אז הנה!! בשמיטה הקודמת היה לי בטחון בה'!!! בטחתי בה' במאת האחוזים שגם כשאני לא אעבוד בשנת השמיטה ה' יצווה את ברכתו... אבל!! אבל עדיין!! הייתי צריך לראות את זה בעיניים... לכן ה' נתן לנו ברכה מיוחדת והייתה כמות אדירה של תבואה שהייתי צריך לשבור את הראש איפה לאחסן את הכמות המטרופת הזו... (את זוכרת את הטרלול שהיה כאן סביב זה) **אבל מאז עברו שבע שנים!!!** וכמו שהשכן שדרג את הרכב והבני דודים שדרגו את הנופש שלהם... אז גם אני לא חלמתי בשבע שנים האלו... גם אני התקדמתי באיכות חיים... ומה התקדמות שלי? שהבטחון שלי בה' נהיה יותר חזק ויותר בהיר... וכעת אני כבר לא צריך שה' ישלח לי פי שלוש תבואה מכל שנה... אני כבר בוטח בה' גם אם המחסנים לא יתפוצצו לי מול העיניים... ולכן הפעם ה' כבר לא צריך לתת לי פי שלוש תבואה כדי להרגיע אותי... אני בטוח בברכה ה' שיהיה לי מספיק גם אם זה לא יהיה מה להגיד בקו הישועות... ואת תראי ברוריה!!! את תראי שזה מה שיהיה... "לא חסר לנו ואל יחסר לנו"... ואכן חלפה שנה ואתם מוזמנים לבית הרגוע והשלום... ולראות את ברכת ה' האמיתית של בית של תורה אמיתי... כיצד הברכה משתלחת במעיים... לא... אל תצפו לקרמיקות יוקרתיות... אל תצפו לאיזה מחזה מרשים שניתן לצלם ולשלוח בוואצפ... כן... יש אנשים שמתקדמים בחיים... אבל לכיוון הזה... לא נותר לנו אלא לצאת מקנאה למי שזכה לאחוז בה'!!! מי יתן ונזכה להשתדרג לכיוון הזה... כעת אנחנו עדיין לא שם... לצערנו... אגב: אם נרצה... הדמות שמאוד ממחישה את השדרוג באיכות חיים... היה זה הרב אורי זוהר שהסתלק מאיתנו לפני שבועיים... לא נותר לנו אלא לקנאות ברמת איכות חיים המנקרת עיניים של האיש מה-17 מ"ר...

כמה מילים לבחור משיעור ג' ישיבה קטנה...

לזה שלא התקבל... או לזה שעדיין מקווה מאוד להתקבל...

מה אעשה!!! אני מבין אותך יותר מידי טוב... אני גם הייתי בסרט הזה... גם אני חלמתי להתקבל לאותה ישיבה הנוצצת שצדיקים יושבים ועטרותיהן בראשיהם ונהניו מזיו השכינה וזוכים ל"ח נהרות אפרסמון דכין... אוי כמה בכיתי שלא זכיתי לגן עדן התחתון הזה... כמה התאבלתי שגרשוני מהסתפה בישיבות המפורסמות האלו שרק אפשר לצמוח בתורה... **אבל מה אעשה**... אני יודע שאני מדבר לקיר... אבל אני אניח את האמת על השלחן... ומעתה זה כבר בחירה שלך האם לקבל את האמת ממי שאמרה... אז זהו שאני אומר לך: שאם יש לי מה למכור יותר מאחרים זה רק בזכות שגדלתי בחממה הרחוק מההמוניות והסנידה למה שכולם עושים כי כולם עושים... **אין כאן מקום להרחיב בנושא, אבל אני רק יבול למקד אותך:**

תבין שהישיבה העיקרית למה כ"כ בווער לך להגיע לישיבה פלונית זה בגלל שלבחורי ישיבות תקוע בראש שיש איזה משהו שנקרא "עווייילם הישיבתי"... ממיילא אתה מרגיש מחוץ לעולם...

אז זהו!!! שאני רוצה לגלות לך שזה בלתי אהד גדול!!!

אין כזה מושג שנקרא עולם הישיבות... בישיבות נמצאים רבבות רווקים צעירים... שלכל אחד יש את העולם האישי שלו... את ההתמודדות שלו... את ההצלחות והכשלונות שלו... ואין שום קשר בין אחד לשני... זה בדיוק כמו שתינו לבית חולים ותגיד עיולם החולים!!! זה בדיחה... לכל חולה יש את התיק הרפואי שלו ואת הפקפקאלע הפרטי שלו ואין לו אפילו כח לפוול מה יש לחבר חדר שלו... וזה בדיוק הבדיחה העצובה שנקראת עולם הישיבות!!! אין כזה עולם... זה ניתוק מהמציאות!!!

זה נטו עניין שיווקי של רשמים או זמרים שרוצים להרויח איזה טובת הנאה... אולי ננסה לנהל איתם משא ומתן... תוציא את השטות הזו מהראש!!! תפסיק לחשוב שאתה מחוץ לעניינים... אני אומר לך מהיכרות... יכולים לשבת מאות ואלפי בחורים בישיבות הכי טובות שאין להם חשק ללמוד והם מרגישים מחוץ לעניינים... ובאותה שעה ישבתי לי אני בישיבה פשוטה ולא מוכרת והיה לי שם צוות מיוחד וחברים טובים והיה לי מתיקות ועריכות בתורה והייתי עמוק עמוק בעניינים...

חזן מזה!!! משפט שאני קבוע חוזר עליו כאן בגיליון:

בחור שלומד בישיבת חברון... יש לו מה להתנאות!!! אבל על מי?? על חבר חדר שלו שגם הוא לומד שם?? על הבחור בקיבוץ שלומד שם?? על המנקה של חברון?? על הטבח של חברון?? לא!!! בתוך הישיבה אין לו על מי להשווין... רק מה?? בעוה"ש בעוד חודשיים יהיה שבת בוגרים ואז!! מחוץ לישיבה כשאני אפגוש כאלו שלא הגיעו לישיבה שלי... עליהם אני יכול להשווין... זאת אומרת: כל האושר הגדול הוא רק מחוץ לכתלי הישיבה... אבל בתוך הישיבה אתה עוד איזה בורג קטן ממערכת... לעומת זאת לי היה טוב בתוך הישיבה עצמה... תוך שבועיים כבר הייתי מוברג בפנים... הרבנים אהבו אותי ואני אותם... אז נכון... מחכה לי איזה שבת בוגרים בעוד שלושה חודשים שאז אולי אני ארגיש קצת נחיתה... זה בשביל המס הכנסה... אבל לחבר שלי יש חיים קשים כל הזמן חוץ מהשבת בוגרים הזו

חזן מזה... מילה אחרונה: בישיבות הנוצצות יש מושג כזה ששבלב מסוים הולכים לחיוק... אני קורא לזה **זיווג שני**!!! למה?? כי בזיווג ראשון לא היה נאה לו ללכת לישיבה שמתאימה לו באמת ושידיה לו טוב ושלל לא יחסר... בשביל זה הוא היה צריך להתחתן עם ישיבה נוצצת... ואז הוא נאלץ לה גמ... ואז הוא ניגש לזיווג שני עם ישיבה שכן מתאימה לו... ואז בדרך כלל הוא מגיע לישיבות האלו שאתה כעת כ"כ לא רוצה ללכת אליהם... אז למען ה' כמה אתה מקנא בו? בזה שהוא צריך להכות לזיווג שני בשביל להגיע לישיבה שבה אתה כבר בזיווג ראשון מרוצה?? תחשוב על זה כמו בוגר... אל תהיה תינוק...

אבל באמת --- הוא מלאך...

בהפטרות השבוע קוראים על יהושע בן נון שלשל מן השמים שני אנשים מרגלים הרש... את כלב בן יפונה ופנחס... "לכו ראו את הארץ ואת יריחו..." הם נכנסו לבית של רחב... וההמשך ידוע שהשב"כ של יריחו עלה עליהם... ורצו לתפוס אותם והחביאה אותם בפשטי העץ... ואגב: כתוב שם ותצפנו בלשון **יחיד!!!** ורש"י מבאר שהיות רחב מהם היה פנחס והוא היה מלאך... ממילא הוא היה רואה ואינו נראה... לכן אותו לא היה צריך להתביא אבל את כלב כן היה צריך להחביא... עכ"פ הם הבטיחו לה שבזכות שהיא הצילה אותם... הרי כשיכבשו את יריחו הם יצילו אותה ואת בני ביתה... ואז היא שלשלה אותם בחוט השני וזה היה האות... עד כאן הסיפור שכולנו מכירים מהחידוד...

אבל יש משהו שקצת פחות מוכר!!!

כמה פרקים לאחמ"כ בנביא יהושע... כשהגיע העת ויהושע אכן כבש את יריחו הרי כעת הגיע הזמן לקיים את ההבטחה שהבטיחו לרחב... כאן יש כמה פסוקים מאוד מעניינים... (סליחה ממי שבקי בנביא... בשביל זה היה חידוש...) **ולשנים האנשים המרגלים את הארץ אמר יהושע...**

בואו בית האשה והוציאו אותה... כאשר נשבעתם לה... ויבואו הנערים המרגלים ויציאו את רחב... ואת רוזב ואת בית אביה... הוזה יהושע כי החביאה את המלכים אשר שלחו יהושע...

שים לב: הנביא מעניק להם כאן שלושה כנינים... אנשים!!! נערים!!! מלאכים!!! ורש"י במקום מבאר: ויבואו הנערים המרגלים, כאן היו צריכים זירו ונעשו כנערים זריזים, ובלילה הראשון היו כמלאכים ששמרו עצמן מן העבירה לכך נקראו שם מלאכים, ולכן נקראו אנשים, מלאכים, נערים... מה כתוב כאן???

כלב בן יפונה ופנחס... אל תראה אותם כאלה... אל תחשוב שהם היו קרוצים מחומר אחר!!! אל תחשוב שהם היו מלאכים ושרפי קודש... הם היו גם זריזים כנערים וממילא גם היו עלולים להיכשל כמו נערים... (ואני לא צריך לספר לך מה זה ניסיונות של נערים...) והנערים האלו נשלחו לבד לבד לארץ ישראל... שבשעתו זו הייתה ארץ כנען שכל הטומאה שבעולם התנקזה לשם... (כפי שמבואר עשרות פעמים בתורה לא לעשות כתועבות הגוי אשר אני משלח מפניכם) והם נכנסים שם לבד לבד... ולא סתם... אלא מתוקף הריגול הם נאלצים להגיע למקומות הכי שפלים... ואף אחד כעת לא לצידי!!! אין מי שיתמוך בהם!! הם מרגלים חרש... חרש מלשון חרס... הם התחפשו לרוכלים שמוכרים קדרות חרס...

מילא בפעם הקודמת כשמשה רבינו שלח מרגלים... אז כלב לפחות הלך ליום תפילה בקברי אבות שה' יציל אותנו מעצת מרגלים... ולהושע משה רבינו הוסיף שם יהושע שי-ה ישיעך מעצת מרגלים... אבל הפעם??

שום דבר!!! יהושע בן נון שולח את שניהם בגפם... אין יום תפילה בחברון ואין הוספת שם... שני הנערים נכנסים לבד לארץ כנען והם צריכים להתמודד מול כל השפלות והתועבות של ארץ כנען ולבד!!! אף אחד לא מכיר אותם... אין להם מה להפסיד... וכעת הם צריכים לשלוט בעצמם!!! אסור להם ליפול!!! **ו... מה אתה אומר: האם הם יצילו??**

אם אתה שואל אותי... אין להם הרבה סיכוי... אבל הם עמדו בניסיון... ועל זה הנביא קורא להם **מלאכים!!!**

אבל שים לב: לנביא מאוד חשוב ולא תתבלבל... שלא תחשוב שהם באמת היו מלאכים... לכן הנביא מדגיש וקורא להם נערים... ואנשים... ומלאכים!! כלומר: זה לא שהם היו מלאכים ולכן!!! לכן הם לא נכשלו!!!

ההיפך הגמור: הם נלחמו עם עצמם מלהיכשל ועל זה נקראו מלאכים!

אגב: אחד הדברים המעניינים זה שכפי שהזכרתי מקודם כשרחב החביאה אותם... היא החביאה רק את כלב ולא את פנחס... כי פנחס היה מלאך שרואה ואינו נראה... **כל זה בייחס למחבואים!!!** בייחס למשחק מחבואים פנחס הוא מלאך... הוא לא צריך להתחבא...

אבל ברגע שזה מגיע לניסיונות...?? כאן פתאום פנחס הוא כאחד האדם... הוא נקרא נער... איש... מלאך... בייחס לניסיונות הוא לא שונה מכלב בן יפונה!!! **מה רואים מפה??**

שעם כל הכבוד למלאך!!! כמה שהוא רק ורך וטוהר עד כדי שהוא רואה ואינו נראה... כל זה נכון עד רגע של התחככות מול ניסיון... ברגע שמלאך אלוקים מתחיל לרדת בסולמו של יעקב אבינו ומגיע הרגע של התחככות עם האטמוספירה של מוצב **ארצה** מול **הארציות** של העולם הזה... כאן גם המלאך הכי קדוש פתאום מוצא את עצמו בהתמודדות כמו נער רגיל ויש לו ניסיונות... בקיצור: תהיה רגוע... גם אם אתה מלאך ושרף... **תדע שזה לא סתירה שגם למלאכים יש ניסיונות!!!**

ולדאבונו הרב יש מלאכים שלא כ"כ קולטים את זה... והסוף הוא עצוב מאוד... המלאך האחרון שחשב שהיות והוא מלאך אז הוא לא צריך לשמור על עצמו... אותו מלאך בסוף הגיע לעזאזל כידוע... (עזאזל שמכפרים על מעשה עוזא ועזאל - יומא סז:) כן... אתה מלאך... אתה בחור ברמה... אתה אברך מרומם שלא מעניין אותך שטויות... אתה ברמה של מלאך... **ואז מה!!! גם לפנחס יש ניסיונות!!!** גם פנחס... ברגע שהוא מגיע לרגל את יריחו... הוא נהיה נער... ורק כשהוא עומד בניסיון... רק אז הוא מקבל את התואר מלאך!!! והוא מקבל את התואר הזה ביושר! לא כי הוא מלאך!!! אלא נער ששומר על עצמו... ה' מתפעל ממנו וקורא לו מלאך!!! בקיצור: זה לא מלאך... אלא "אבל באמת הוא מלאך" שמהלך בין אנשים ונדמה כבן אדם אבל האמת היא שלא...

אז זהו!!! שפנחס וכלב השתבחו במדרגה שהם היו השילוב המנצח בין מלאכים אנשים ונערים!!! הם היו מלאכי אלוקים... אבל זה לא היה סתירה שהם היו עירניים לתסיסת הדמים שלהם... והם היו מאוד מאוד זהירים!!! הם ידעו שאדרבה... מה יעשה אותם מלאכים??

זה שהם נערים שנשלחו לבד לבד לרגל... והם נאמנים שם לה'...

אני רוצה לגלות לך סוד: בתוך ספר הזוהר הקדוש יש קטע עמוק מאוד שנקרא "ספרא דצניעותא" (הגר"א חובר על זה פירוש נרחב) ושם בספרא דצניעותא כתוב סוד כמוס... שאותם שני מרגלים חרש שיהושע שלח ליריחו... **זה סוד ואמירה לדורות!!!** כלומר: אותם כלב ופנחס שנשלחו לרגל את ארץ ישראל... זה לא איזה סיפור ספציפי שסיפרו לנו בחידר שיהושע בסה"כ רצה לראות את הארץ מה היא ובשביל זה הוא שלח מרגלים...

יש פה משהו מובנה לדורות!!! ה' לפעמים שולח מרגלים חרש... הוא שולח כל מיני נערים לשליחויות סודיות... לרגל את **הארציות!!!** יש לאבא שבשמים כל מיני ארצות רחוקות וכל מיני מחוזות נידחים שעדיין לא קראו שם בשם ה'... וה' שולח לשם בחור בן עליה כדי לרגל ולכבוש גם את הפינה הרחוקה הזו... ואז לפתע אותו בן עליה מוצא את עצמו באופן פתאומי בניסיון מאוד קשה... בהתמודדות מאוד לא נעימה... וברגע הראשון הוא לא מבין... מה אני עושה פה?? איך המחשבות האלו מגיעות אלי? איך בכלל מגיעים אלי כאלו התמודדויות?? זה לא מתאים לי... לא מתאים לרמה הרוחנית שלי... מה לי ולניסיונות שכאלו???

אבל לא!!! אל תבהל... **אתה כעת מרגל!!!** ה' שלח אותך לרגל את יריחו... בשעתו ה' שלח את כלב ופנחס... ועכשיו הוא שולח אותך...

אבל אבאלע... אני לבד!!! אף אחד לא לידי... אני בסה"כ בחור ישיבה צעיר... ויש בישיבה אוירה של לימוד... אוירה של יראת שמים... ואילו כעת אני מוצא את עצמי לבד!!! אין לי שום תמיכה גבית... מאיפה יהיו לי כוחות לעמוד בניסיון? ! אז נכון... גם כלב ופנחס היו שם לבד... ולא רק שהם היו לבד... הם גם הרגישו סמרטוטים... הם התחפשו לרוכלים של קדרות חרס... וגם רצו להרוג אותם... הם היו צריכים להשתלשל בחלון כמו אחרוני הגנבים והפושעים... והם היו שם לבד!!!

אבל שניהם ידעו שבמרחק לא גדול מכאן... מחכה להם יהושע בן נון וכל כלל ישראל... וכולם מחכים למוצא פיהם... וזה נתן להם כח!!!

על אותו משקל אתה: אתה כעת מרגיש לבד לבד... ולא סתם אלא סמרטוט לבד... אתה כעת סוכן של ה'!!! אתה נמצא כעת באמצע מבצע סודי... לרגל ולקדש עוד פינה חשובה בעולם... שה' שלח אותך לפינה הזו... ה' רוצה שתהיה איתו שם!!! תהיה נאמן אליו שם...

וכעת אתה אמנם לבד... אבל אל תשכח שכל כלל ישראל מחכה לך בדריכות... אוטוטו... זה עניין של ימים או אפילו שעות... ואולי גם דקות... והגל הזה עובר!!! (כלל ברזל שצריך תמיד לזכור אותו: ניסיונות אף פעם זה לא מצב סטטי... ניסיון זה גל! לפעמים זה גל גבוה... זה סוג של התקפה... אבל עם נשימה עמוקה ועם נחישות בלתי מתפשרת לעמוד בזה... תוך זמן מועט הגל עובר... זה לא ממשיך ככה כל הזמן... כמובן עד הגל הבא... תכניס לראש... אל תחשוב שככה אתה הולך להרגיש כל הזמן) וכשזה יעבור כל כלל ישראל מחכה לך... האם כולם מיד ידעו להעריך אותך על זה?? לא בטוח שמיד... אבל מה שכן מיד... אתה מיד הבאת לכלל ישראל מלאך!!! מלאך ששומר עליהם!!! הבאת להם נכס שקוראים לו אתה... אתה יודע מה זה כלב ופנחס בשביל כלל ישראל...???

לא לחינם זה סוד שכתוב בספרא דצניעותא!!! ספרא דצניעותא במילים אחרות זה קודים צנועים שעוברים בראשי תיבות בין הסוכנים השונים של הקב"ה בעולם... וכיום יש בחורים צעירים בני עליה שה' שולח אותם כסוכנים שלו!!! **וסוכן צריך לדעת שהוא סוכן!!! אז הנה... תדע את זה...**

סוכן לא שואל למה בעיצומו של מבצע סודי לא טופחים לו על השכם ולא נותנים לו מלדיה... הוא מבין שאני כעת באמצע משימת ריגול... וכעת אני נמצא הרחק הרחק מהסביבה הטבעית שלי... יום יבא ויהיה סביבי מסיבת עיתונאים... יום יבא ויצאו ספרי מתח... וספרי קומיקס ומופעים אור קוליים מהמבצע המסוכן שצלחתי במדינת אויב... אבל עכשיו שום דבר!! עכשיו אני בבגדי עבודה... בהסוואה מוחלטת... וכל מה שנדרש ממני לטפוח לעצמי על השכם ולזכור כל הזמן שגם אם כעת אף אחד לא לצידי... זה לא בגלל חוסר הערכה... אלא בגלל שאופי המבצע והצלחת המערכה יכולה להיעשות רק אם אני אהיה כאן לבד לבד...

ולכן מאוד מאוד חשוב שתדע... אתה סוכן!!! אתה כעת נמצא במקום של כלב ופנחס... אתה מרגיש סמרטוט כמו רוכל של קדרות חרס... אבל לא!!! אל תתפתה לתחפושות... התחפושות נועדה לבלבל את האויב ולא אותך... אתה תמיד תזכור שגם ברגעים הקשים האלו אתה שגריר של ה'... ואתה פה בשביל להמליך את ה' ולנצל רגעים קשים כאלו להניף דגל של נאמנות לה'... אל דאגה... הניסיון אוטוטו יעבור... יריחו תיפול... והדבר היחיד שישאר זה תקוות חוט השני שלך!! העמידה בניסיון שלך תהיה הדבר היחיד שישאר מאותו יריחו...

כן... המילים הראשונות של ההפטרות: "וישלח יהושע מן השיטים..."

מה זה מן השיטים? שיטים זה שם של נחל שממנו מגיעים כל הדחפים השלייליים שלנו... אנחנו עוד נפגש בעוד כמה פרשות את חטא פעור שהתרחש בשיטים (ונכחדו ממנו שלישי מכלל ישראל), ועוד יום יבא ויצא מעין מבית ה' ויטהר את נחל השיטים... יום אחד בהיר כל הדחפים היצריים שקיימים בעולם... הכל יתפוגג ברגע אחד!!! והאמת היא שלא צריך להגיע רחוק אי שם... לעתיד לבא... גם אנחנו אלה פה כולנו חיים... כולנו יודעים טוב מאוד שדחף יצירי הוא משהו שברגע אחד פג ונמוג כמו בלון שבבת אחת מתפוצץ... ועם מה אתה נשאר?? אתה נשאר עם עצמך!!! (אוי אוי כמה שאתה מבין על מה אני מדבר... שישאר בינינו...) ואם עמדת בניסיון... כיף לך להישאר עם עצמך... טוב לך עם עצמך... ואם לא עמדת בניסיון נשאר מרוקן וחסר כל בתחושה של סמרטוט רציפה... אתה קץ בעצמך... אמנם לא לשכוח שאנחנו לא מלאכים... אחרי הכל בכל נפילה יש גם התגברות ובכל התגברות יש גם קצת נפילה... כל מה שנדרש מאיתנו זה להחזיק כמה שיותר!!! מתוך הכרה שזה הדבר היחיד שישאר לנו מהשיטים... כל הדחפים היצריים מתפוגגים בשניה אחת... והדבר היחיד שאתה נשאר איתו זה עם עצמך!!! אם זכיתי להתגבר (לכה"פ באופן חלקי...) יצאתי סוכן של ה'... יצאתי מלאך!!! ואם ח"ו יצר סוכן בנו... אני לא צריך לספר לך מה התחושות...

לחצי את זה מול העיניים!!! ולדעת ולזכור שרגעים קשים כאלו זה לא צחוק... זה ספרא דצניעותא!!! זה מסמכים שעוברים בסודיות בין הסוכנים של ה'... עיני כל ישראל נשואות אליך... תחזור אלינו מלאך... אנחנו זקוקים לצינור שפע אלוקי שכמוך... בן עליה שמושרש בספירת יסוד שממנו כל הטובות שבעולם יוצאות לזון את העולם... אל תאמר נער אנוכי!!! תזכור שאבל באמת אתה מלאך...

גיליון מס' 477 פרשת שלח
תשפ"ב שנה עשירית

גליון זה יוצא לע"נ
הגאון האדיר ר' גדליה נדל ב"ר ראובן השל
זצוק"ל
ממעתיקי השמועות
נלב"ע ט"ז סיון תשס"ד תנצב"ה

דברי שי"ח

ממרו רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי זצוק"ל

מקור שי"ח

הפוך בה והפוך בה זכולה בה

א. בשו"ע או"ח סי' ב' ס"ג כתב שיש לדקדק בבגדיו שלא יראו התפרים כלפי חוץ, ובמשנה ברורה (סי' ב' סק"ד) כתב שמי שלא נזהר ולבש בגדיו הפוכים אם ת"ח הוא צריך לפושטו ולחזור ללבשו כדרכו שלא יהיה בכלל משניאי ח"ו ושאר כל אדם אין צריך, עכ"ל.

ב. רבינו זצלה"ה בחיבורו 'ספר זכרון' הנדפס בתוך שיח השדה, מביא טעם נוסף שלא ללבוש הבגד הפוך, שבס' מאסף לכל המחנות סי' ב' סק"י בשם אשל אברהם שהעולם אומרים שהלבוש בגד מהופך קשה לזכרון והוא בדעת תורה למהרש"ם סי' ב' וכתב שאם דעתו ללבוש כן תמיד בהיפוכו או שדעתו ללבשו פעם כן ופעם כן אין חשש, עכ"ל, ואמנם באשל אברהם להג' מבוטשטש דן לאיסור ע"פ קבלה, אבל רבינו שם דימה דין זה למחליף מנעל של ימין לשמאל שזוכר במדרש חופת אליה רבה שקשה לשכחה, [בס' סגולות רבותינו (ענינים שונים שאלה ד')] שאל לרבינו זיע"א למה השמיט דין זה השיב: לא מצאתי בחז"ל, ובאמת לא השמיט וכו", אלא שענה לו דרך ענוה! - צא למד...]

ג. ושמעתי מרבינו ז"ל דמה שלא הזכיר במשנה ברורה טעם זה, כיון שבספר חסידים (סי' תתר"ח ובס"ח החדש הוא בס' תתש"ג) כתב דענין שכחה אינו אלא בתלמיד חכם, ואינו דין, וכיון שאין יש טעם ע"פ הדין לא טרח להזכיר מעניני שכחה.

ד. עוד אמר רבינו זצ"ל דמסתברא מילתא שלא נאמר הטעם דקשה לשכחה אלא בשעה שלובש, אבל אחר שלבש כבר, שוב א"צ להפוך שאין שכחה בכל רגע ורגע, רק צריך להפכם משום שהוא גנאי לת"ח [ואולי טעמו עפ"ד החזו"א או"ח סי' ד' סק"א דדברים שנאמרו שלא ע"פ דין אינם מעכבים אלא בשעת עשייה].

ה. עוד הורה שהגנאי לת"ח אינו שייך אלא במלבושים החיצונים שנראים לעין כל, אבל אם נתהפכו מלבושיו התחתונים א"צ להחזירם למקומם [אמנם בדעת נוטה דיני לבשת הבגדים סי' קמ"ג ובהערות שם נסתפק רבינו בזה שמא יראה הבגד לחוץ].

ו. רבינו ז"ל אמר שאצלם בבית הקפידו אף בטלית קטן שתחת הבגדים שהבגד מהופך ואין מרגישים שינוי בהפיכתו, שרק התפרים בחתיכת הבגד בכנפי הטלית שנעשים לחיזוק הבגד בולטים לחוץ, וראוי לבעל

נפש לשים לב לזה בשעת שלובש הט"ק. (דעת נוטה ציצית הערה 106 ושם בס' פ"ב שאל לרבינו למה לא נזהר האר"י שלא להפוך בטליתו צד החיצון לצד פנים מטעם איסור לבישת בגד מהופך, והשיב: בטלית לא שייך זה שהטלית צד הפנימי וצד החיצון אותו הדבר וא"א להכיר ביניהם לולי העטרה וכיון שלא הקפיד על העטרה אין זה צד החיצון. ובהערה שם הביא מרבינו דצ"ל שלא היה מניח חתיכת בגד בכנפי הטלית לחיזוק, [ולפמש"כ לעיל אות ב' שאם דעתו ללבוש כן תמיד בהיפוכו או שדעתו ללבשו פעם כן ופעם כן אין חשש, לק"מ].

מדור זה לע"נ א"מ הרבנית מ' ברכה רבקה ב"ר שלמה אריה רוזנברג ע"ה

היומן

ליל שב"ק שלח תשע"ח

הגעתי לבית מרן בשעה עשר וחצי אח"כ מרן בירך הנותן ריח טוב בפירות ומאד שמח כי כמעט אף פעם לא בירך ודיבר במשך הרבה זמן על זה שזכה לברך את כל הברכות וכדלהלן:

- פעם נסענו לרמת גן וראינו שם פיל וקוף וברכנו משנה הבריות
- פעם היה אסיפה גדולה והגיעו הרבה אנשים מחול וברכתי חכם הרזים
- בירכתי שחלק מחכמתו ליראיו על הטשבינער רוב ור' אהרן קוטלר ור' איסר זלמן
- פעם לקחו את החזון איש לבית חולים והיה שם במשך חודש ואחרי זה החזירו אותו בירכתי עליו ברוך שחלק מחכמתו ליראיו
- יום אחד היה איזה מלך חבשי שהגיע ועמד עם החילים שלו וברכנו ברוך שחלק מכבודו לבשר ודם
- אני חושב שבירכתי את כל הברכות שכתובות אשרי מי שזה העושר שלו וזה מה שהוא מונה וסופר ולעולם לא אשכח את המחזה שהגישו למרן את הקומפוט שזיפים ותפוח עץ וראה שמורדים את הסלט חצילים הכתום מיד אמר להחזיר את זה ואמר שצריך לטעום מכל מין לכבוד שבת ואכל מזה כפית מלאה ובאותו כפית ביחד אכל כוס קומפוט.
- סיפר מרן בסעודה בשם מגיד שהיה אומר על פרשת השבוע בפסוק למטה יוסף למטה מנשה גדי בן סוסי והיה דורש כך למטה יוסף שהנשמה יורדת למטה לעולם זה כדי להוסיף תורה ומעשים טובים ובסוף למטה מנשה כשיורדת למטה שוכחת למה ירדה וכמו כי נשני גדי בן סוסי תגיד אתה לא בן סוס (בערך כלשונו)

מקור: ספר דברי שי"ח

בס"ד נמצאים אנו בשלבי עריכה מתקדמים של כרך א' של הספר "דברי שי"ח" ובו עובדות מאליפות והנהגות, חידושי הלכה, ומאמרי אגדה, מסודר לפי ענינים מתוך מה שהובא במשך 10 שנים בגליונות דברי שי"ח (מעל 700 עמ')

אנו פונים לנדיבי עם והחפצים לפרסם תורת רבינו שיעמדו לימינינו בהוצאה זו.

נוכל לקבל הנצחות על רבינו זצוק"ל או על אחרים ז"ל

ניתן להנציח את כל הספר וכן ניתן להנציח שער מתוך הרישימה הבאה: (הנצחת שער בסך 1.000 ₪)

להתפלל

מתוך ספרו של רבינו
"אורהות יושר"

ז. המאחר בתפלה ואין מספיק להגיע לשמו"ע עם הצבור ממש מבטל בידיים תפילת ותיקן ותפלה בצבור שעיקר מצותה ההתחלה כמש"כ כל הפוסקים (ואם לא יגמור עד קדושה כשיתחיל אח"כ אסור לו להתחיל).

אמונה	הלומות	סיום
אמונת חכמים	חסד	סגולה
בין אדם לחבירו	ידיעת התורה	עולם הזה
ברכות צדיקים	יראת שמים	עין הרע
גזל	ישיבה	ענוה
דיבור	כיבוד אב	עצה ותושיה
דקדוק הלכה	כבוד חכמים	צדקה
הודאה	כתיבת ספרים	קירוב החוקים
ההוקת תורה	ספרי רבינו	רוח הקודש
התמדה	מדות	רפואה
השגחה	מוסר	שמות
זמן	מחלוקת	שקיעות
זש"ק	מצוות	תורה
חינוך	שידוכין ונשואין	תפילה

ניתן לפנות למס' 053-3145900

בברכת התורה
יצחק גולדשטוף

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושוי"ת מרבינו.

שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת עַל גְּדוּלֵי הַדּוֹרוֹת

עובדות חדשות ונדירות מפי רבינו מרן זצוק"ל!

מדור שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת - לַשְּׁבֻעוֹת הַבָּאִים בַּעֲזַה"י

פרשת קרח הגאון הגדול רבי ראובן פיינ (כ"ה סיון) **פרשת תוקת** - מרן הגרמ"י לפקוביץ (כ"ז סיון)

פרשת בלק - ראש ישיבת חברון הג"ר חיים סרנא (ה' תמוז) **פרשת פנחס** - בעל ה'פרדס' רבי אריה ליב אפשטיין (י"ג תמוז)

פרשת מטות - הגאון הגדול רבי חיים שאול קרליץ (כ' תמוז) **פרשת מסעי** - ראש ישיבת פונביז' הגאון רבי שמואל רוזובסקי (כ"ז תמוז)

נשמח לקבל מקוראינו הנאמנים מסמכים, תמונות, עובדות ומעשיות הקשורים להנ"ל

הגאון הגדול רבי גדליהו נדל (ב)

עד בחופה

סח הגאון רבי שרגא שטינמן, שאביו מרן הגרא"ל זצ"ל ביקש משני תלמידי חכמים בעת ההיא, לבוא לשמש כעדים בחופתו, הראשון הוא הגאון רבי משה דייטש, והשני הגאון רבי גדלי' נדל. והנה תלמידו ומעריצו המובהק של רבי גדלי', הרה"ח רבי דוד פרנקל, לא היה מרוצה מ'הכיבוד'. הוא סבר כי אין זה מספיק לפי כבודו של רבי גדלי' לבוא לשמש רק עד בחופה.

ולכן ביום החופה, בהגיע שעת החופה הוא השתדל לגרום לעיכוב, כי באותם ימים השיא רבי גדלי' את בנו רבי ברוך ז"ל, ובצהרים ערך שבע ברכות בביתו, ורבי דוד'ל השתדל למשוך את משתה השבע ברכות כדי שרבי גדלי' יאחר את שעת החופה. אך לא עלתה בידו... שמחת השבע ברכות הסתיימה בשלב שהוא, ורבי גדלי' הגיע במועדו לחופה ושימש בה כעד קידושין.

פרסום ראשון: משמאל לימין: רבי אריה ליב נדל, רבי גדלי', רבי ישעי' קוגלסקי, רבי יחזקאל טופרוביץ,

במורא ובהכנעה

כשהיה רבינו משוחח עם רבי גדלי' היה עומד לפניו במין הכנעה, תנועת גופו היתה כפופה לפניו, כחושש להפסיד כל הגה היוצא מפיו. בדרך כלל היה מקשיב לו ולא מתווכח או מעיר לו הערות. לא אחת הגיעו אל רבינו אנשים שונים עם טענות על שיטתו ומהלכי לימודו ואורחות חייו של רבי גדלי', ורבינו לא רצה לשמוע דברי גנאי אודותיו. פעם כשסיפרו לו כי התבטא בחריפות בתוך כדי לימודו על אחד מהראשונים ז"ל, המליץ עליו רבינו טוב ואמר כי 'מי שמכיר את סגנון לימודו של רבי גדלי' יודע שכך דרכו וכי אינו אומר את הדברים חלילה מתוך זלזול בכבודם של ראשונים כמלאכים' (מרבי יצחק שאול קניבסקי).

בית דין בפורים

שנה אחת כטוב לבם של הנוכחים, החליטו ביום הפורים שלושת השכנים, רבי גדליה נדל ורבי יהודה שפירא ורבינו, לשבת ל'מושב בית דין' מיוחד.

היה זה כאשר בא לפניהם יהודי תלמיד חכם שהיה נשוי שנים רבות אך לא זכה להיפקד בילדים, הגאונים זצ"ל החליטו שהגיע הזמן לעזור לו. הם ישבו יחד וגזרו שיפקד בזרע של קיימא ואכן בשנה ההיא נפקד (בן רבינו, רבי שלמה קניבסקי).

כתבנית משנה ברורה

על גדלותו של רבי גדלי', העיד חתן רבינו רבי שרגא שטינמן: ששמע שבצעירותו החל לסדר את הלכות נדה כתבנית ספר משנה ברורה,

הלכה למעשה, והחזון איש ראה את החיבור, אלא שמסיבות השמורות עמו גזר את החיבור (עין ספר מילי הדפסידא עמוד ע"ג)

רבי גדלי' בערוב ימיו עם רבי דוב וינטרוב ובניו רבי שמואל ורבי שלמה

הבהרה/ברכת צדיק

בשבוע שעבר הובא במדור זה הארתו של רבי גדלי' לפני רבינו אודות ברכת צדיק.

היות וקיבלנו מכך תגובות רבות, מהם 'מחו' על כבודו של רבינו, כביכול נעשה כאן זלזול בדרכיו. נביע בזה כי כמובן לא היה כאן שום כונה לזלזול אלא נסיון של הגאון רבי גדלי' להבין את דרכו ושיטתו של רבינו בכך שהיה מברך את המוני הפונים אליו.

וכבר ידוע מגדולי הדורות כי עיקר הישועה של הצדיק באה בזכות האמונה שהפונה אליו מאמין בו.

וכמה נפלאים דבריו של מרן הגאון רבי משה פינשטיין מה שכותב על עצמו בענווה נוראה, וזה לשונו (אגרות משה ח', י"ד סימן נ"א): "הנה באתי לבאר הענין, מה שזה הרבה שנים שבאים אינשי אלי, לבקש שאתפלל עליהם להשי"ת על כל צרה שלא תבוא ח"ו, ושאברכם לכל דבר הצריכים, בין בבריאות הגוף, בין שיברך השי"ת אותם בבנים ובנות, בין בפרנסה, בין בהצלחה בתורה ובעניני הגוף והנפש, ובכל משאלות האדם.

"ואני עושה רצונם ומברך אותם ומתפלל בעדם, אף שידוע לי מך ערכי וקטנותי בתורה ומעש"ט, שודאי תמיהי על זה אינשי המכירים אותי, וגם ידוע מכמה גדולי תורה שהם אמרו להמבקשים מהם לברך ולהתפלל שהם לא ראוים, אלא ילכו לבקש זה מאחרים שעוסקים בכך, ואני לא דחיתי אותם ולשלחן לאחרים, שצריך טעם".

וע"ש באגרות משה שמאריך שכל אדם שביקשו ממנו להתפלל על אחר מחויב בכך מדינא, היות ותפילתו של כל אדם ראויה שתתקבל, גם אינו בעל מעשים טובים או שהוא איש פשוט וכו' וכל שכן אם הוא חכם וכו', ומסיים שם: "אף שאיני מחזיק עצמי אף מחכמי הזמן, מכל מקום כיון שהחולה מחזיק אותי לחכם, ובדין הוא צריך להחזיק כן, הרי הולך למקום שרב פנחס בר חמא ציוה לילך, ובזכות אמונתו בדברי חז"ל יקבל השי"ת גם תפילתי וברכתי, וזהו טעם נכון ומוכרח לדינא, שכל שמחזיקין אותו לחכם, ובשביל זה מבקשים אותו שיתפלל ויברך, שמחויב להתפלל עבורו ולברכו", עכ"ל.

בכל חלק בתורה

סיפר בנו רבי אי"ש קניבסקי ראש כולל 'אורחות יושר':

יש לאבי מורי חיבור פחות מפורסם מ'דרך אמונה' שנקרא 'שקל הקודש' שעוסק ברמב"ם הלכות קידוש החודש, זה כולל חשבונות וחישובים מסובכים כידוע.

מאחורי כתיבת הספר עומד סיפור שיש בו מסר עצום לכל אחד ואחד: פעם, עת למד אבא זצ"ל בבחרותו בישיבת לומז'א, ניגש למי שלימים היה שכיניו הגדול - הגאון רבי גדליה נדל זצ"ל עם שאלה בנושא קידוש החודש. רבי גדליה זצ"ל מאוד העריך את האבא ואף היה שולח אליו שאלות, אף על פי כן השיב לו במקרה הזה: "זה לא בשבילך, זה מסובך..." והנה מחמת שהאבא העריך וקיבל את דעתו של רבי גדלי', היה יכול לכאורה להשתמט מכך ולעסוק בשאר חלקי התורה, אבל הוא אמר לעצמו אין דבר כזה "לא בשבילך"! זה חלק מהתורה וכל אחד צריך ללמוד להבין ולדעת כל חלק בתורה! מיד החל לעמול בסוגיות אלו, הוא נעזר הרבה בספר 'ישועה בישראל' של רבי יונתן בן יוסף מראז'ינוי (יצא לאור בשנת ת"פ) עד שלבסוף כתב והוציא את הספר שקל החודש.

זה מוסר השכל לכל אחד; אין דבר כזה 'לא בשבילך', כל התורה שייכת לכל אחד.